

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

το
απαιτείται

Περίοδος Β', τεύχος 167,
Παρασκευή 19 Δεκεμβρίου 1980
Δρχ. 30

ΚΡΙΣΗ ΣΤΑ Α.Ε.Ι.

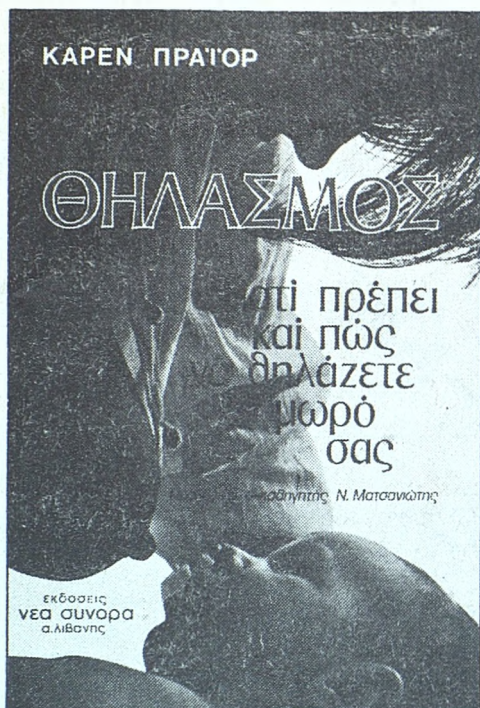
εκλογική «λύση»
για ένα
πολιτικό αδιέξοδο

- Ποιός διαλύει την ΕΤΒΑ
- Αποκλειστική συνέντευξη του Βούλγαρου υπουργού ΓΚ. ΚΑΡΑΜΑΝΕΦ
- Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ: Η Μικρασιατική καταστροφή

ΑΝΤ. ΛΙΒΑΝΗΣ "ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ,"

ΣΟΛΩΝΟΣ 94, τηλ.: 36 10 589

Βιβλία για τη γυναίκα και τα
ένδιαφέροντα της, που διαβάζονται και
από τον άνδρα

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:

ΕΠΙΤΟΜΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

MARTIN ΓΚΟΛΝΣΤΑΪΝ — ΟΥΪΛ ΜΑΚ
ΜΠΡΑΪΑΝΤ

Ίατρική Έπιμέλεια: ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΗΣ

Νομική Έπιμέλεια: ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΑΤΟΣ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΜΥΘΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΑ

Α. ΠΙΕΤΡΟΠΙΝΤΟ — Ζ. ΣΙΜΕΝΑΟΥΕΡ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΝΤΡΟΠΗΣ

ΑΝΙΑ ΜΕ' Υ' ΛΕΜΠΕΛΤ

Η ΖΩΗ

ΤΑΚΗ ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΑΦΗΣΤΕ ΜΕ ΝΑ ΜΙΛΗΣΩ

της Βολιβιανής ΝΤΟΜΙΤΙΛΑ ΜΠΑΡΙΟΣ ΝΤΕ
ΤΣΟΥΓΚΑΡΑ

πρόλογος: ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΝΥΠΑΝΤΡΗ ΜΗΤΕΡΑ, ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕ-
ΝΗ!

ΚΥΡΙΑ ΤΟΠΑΛΟΒ

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ

ΤΕΡΕΖΑ ΜΠΑΤΙΣΤΑ (Α' Βραβείο Ίταλολατινο-
αμερικανικής Λογοτεχνίας)

ΧΟΡΧΕ ΑΜΑΝΤΟ.

Τό βιβλίο αυτό είναι μία προσφορά τών εκδόσεών μας προς τίς Έλληνίδες μητέρες
γιά τό Έτος του Θηλασμού πού έχει ανακηρυχθεί τό 1980.

Ή Κάρεν Πράϊορ έχει καταφέρει νά παρουσιάσει έπιστημονικές πληροφορίες μέ
καθαρό καί ακριβή τρόπο χωρίς τή χρήση δύσκολων τεχνικών όρων. Γενικότερα ό-
μως, δίνει τήν εύκαιρία στους συζύγους ν' αποκτήσουν μία νέα κατανόηση όχι μόνο
γιά τό μωρό τους, αλλά καί γιά τήν έγκυμοσύνη καί τό ρόλο τών γονιών.

Ή συγγραφέας μιλάει από προσωπική πείρα, εξηγεί τά πάντα — τό «γιατί» καί τό
«έπειδή» — γιά νά μπορέσουν οι μητέρες νά καταλήξουν σέ μία απόφαση σχετικά μέ
τό θηλασμό του παιδιού τους. Είναι γεμάτη ένθουςιασμό καί παραμένει πάντα ανθρώ-
πινη — καθοδηγητής καί φίλος τής νέας μητέρας.

Περίοδος Β'
Χρόνος 7ος
Τεύχος 167

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713 - 732.819

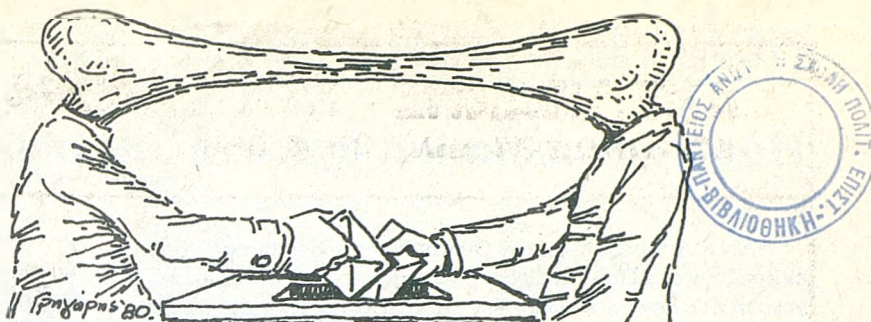
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: Πόσο «ανούσια» και «ἀγευστη» η κυβέρνηση του κ. Γ. Ράλλη;	4
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ.....	5
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ.....	6
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ:	
Χριστουγεννιάτικη Ιστορία.....	8
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:	
Αγγλία - Ιταλία - ΟΗΕ.....	20
Γ. Φ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ:	
Κρίση και απόκριση στα ΑΕΙ.....	10
ΡΕΠΟΡΤΕΡ:	
Ποιος διαλύει την ΕΤΒΑ;.....	14
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ: Ο Βούλγαρος υπουργός κ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΕΦ μιλά για τις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις.....	16
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΙΑ: Η εβδομάδα κρατουμένων συνειδήσεως.....	21
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ: Η εισαγγελική δίωξη για τα «αντισοσιαλιστικά» στοιχεία στην Πολωνία.....	22
Δ. ΔΕΜΕΡΤΖΗ:	
Το πολωνικό καλοκαίρι πέτυχε.....	26
ΑΝΝΑΣ ΦΩΚΑ: Ιταλία - έδυσε ο ιστορικός συμβιβασμός;.....	29
Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ:	
Η Μικρασιατική καταστροφή.....	32
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ.....	36
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΡΟΓΚΑΝ:	
Εικαστικό χρονικό.....	37
Θ. ΜΑΝΙΚΑ: Μνήμη John Lennon.....	38
ΑΛ. ΞΥΔΗ:	
Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης.....	40
ΑΝΤ. ΚΟΥΦΑΛΗ:	
Το Φεστιβάλ Δράμας.....	42
Γ. ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ:	
Βουτιά στη μεταφραστική χαβούζα.....	44
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	48
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.....	50

Το επόμενο τεύχος του «ΑΝΤΙ» (πρώτο του καινούριου χρόνου) θα κυκλοφορήσει στα περίπτερα — όπως και όλος ο Τύπος — από την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, ημέρα Τετάρτη 31.12.80.

Το επόμενο τεύχος θα είναι αφιερωμένο στα προβλήματα σύνδεσης με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, με ενδιαφέρουσες και πρωτότυπες αναλύσεις.

ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΦΘΟΡΑ

ΟΠΩΣ σωστά επισημάνθηκε, από την εποχή της εκλογής προέδρου και την αλλαγή ηγεσίας στη «Νέα Δημοκρατία», η δημόσια ζωή της χώρας τελεί υπό την πίεση και την αίρεση ενός κλίματος «παρατεταμένου προεκλογικού αγώνα». Κλίμα και λογική, για τα οποία υπεύθυνη δε μπορεί να θεωρηθεί μόνον η κυβέρνηση. Μερίδιο έχουν και τα κόμματα της αντιπολίτευσης και οι παράγοντες διαμόρφωσης της κοινής γνώμης, που, σε όλα σχεδόν τα επίμαχα θέματα, συνοψίζουν τη θέση-τους στην παραπομπή-τους στις κάλπες, όπου θα «επιδοκιμαστούν» ή θα «αποδοκιμαστούν» οι όποιες θέσεις.

ΕΧΟΥΜΕ τη γνώμη, πως όχι μόνο μακροπρόθεσμα, αλλά και τώρα, μπορούν να εντοπιστούν οι φθαρτικές συνέπειες μιας τέτοιας νοοτροπίας, λογικής και πρακτικής των φορέων της δημόσιας ζωής. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για μια διαδικασία που υπονομεύει το κύρος των θεσμών, υποβαθμίζει τη λειτουργία-τους, τραυματίζει καίρια το πολιτεύμα. Μετατρέπει την πολιτική ζωή σε διαδικασία, ενώ, όμως, παραμένουν οι συνέπειες επί της ουσίας.

ΕΤΣΙ, θέματα αποφασιστικά, όπως εκείνο του ΝΑΤΟ και τώρα των βάσεων, της παιδείας και των οικονομικών προτεραιοτήτων ιδίως εν όψει της ΕΟΚ, δεν αντιμετωπίζονται ολοκληρωμένα και αφού δοκιμαστούν όλοι οι δυνατοί μηχανισμοί διαλόγου, ελέγχου ή και αποτροπής, που προβλέπει η πολιτειακή τάξη και θεσμική λειτουργία και επιτρέπει η πολιτική συγκυρία.

ΑΚΟΜΑ και όταν κοινωνικοί φορείς παρεμβαίνουν δυναμικά στο προσκήνιο, είτε με απεργίες όπως εκείνες του περασμένου μήνα, είτε με τις φοιτητικές καταλήψεις που εκτονώνονται τώρα, διαγνώθει κανείς, πως δεν αναφέρονται άμεσα ως πίεση στην παρούσα δομή εξουσίας και στους μηχανισμούς όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις, αλλά, κυρίως, κατατίθενται ως υποθήκη προς μέλλουσα εκλογική καταγραφή. Αυτό δεν είναι, άλλωστε, το «δίδαγμα» που εξάγεται από τη διακοπή των καταλήψεων στο ΕΜΠ, από τις ίδιες φοιτητικές δυνάμεις που τις επέβαλαν;

ΜΠΟΡΕΙ βέβαια, να μεταφραστούν όλα αυτά σε εκλογικό κέρδος. Και αυτό δεν είναι κακό, μια και αποτελεί κοινή συνείδηση, πως ωριμάζουν όλες οι προϋποθέσεις για μια τουλάχιστον, κυβερνητική αλλαγή. Όμως, η δύναμη που θα διαδεχθεί τη Δεξιά, για να μεταρρυθμίσει ή για να αλλάξει ριζικά τη δομή της εξουσίας, θα εκκινεί από όλο και δυσχερέστερη αφετηρία, όσο η εξουσία θα αποτελεί εκλογικό αρραβώνα με πάθος συνοικεσίου. Όσο, δηλαδή, όλες οι ενδιαμέσες μάχες έχουν σε μεγάλο ή μικρό βαθμό χαθεί και ξεκινήσει απαρχής, με διαμορφωμένο, δεσμευτικό πλαίσιο, τόσο σε θέματα εξωτερικής πολιτικής, όσο και εσωτερικών προβλημάτων.

ΙΣΩΣ δεν είναι αργά, για μια επανεξέταση των αντιπολιτευτικών πρακτικών-μας, καθώς η «παρατεταμένη προεκλογική περίοδος», σε κάποιο άλλο επίπεδο μπορεί να φθείρει και την προοπτική της νέας εξουσίας.

Πόσο «ανούσια και άγευστη» η κυβέρνηση του κ. Γ. Ράλλη;

ΑΝ ΘΑ πιστέψουμε την Ουάσιγκτον — στο βαθμό που την εκφράζουν οι «Τάιμς της Νέας Υόρκης»... — η «ανούσια και άγευστη κυβέρνηση Ράλλη» δεν τα πάει τόσο άσχημα: κατάφερε, πριν απόλα, να επανεντάξει τη χώρα στο στρατιωτικό ΝΑΤΟ· προωθεί, στο βαθμό που μπορεί, το διάλογο με τους Τούρκους· είναι έτοιμη να νομιμοποιήσει — και μονιμοποιήσει — την αμερικανική στρατιωτική παρουσία στην Ελλάδα...

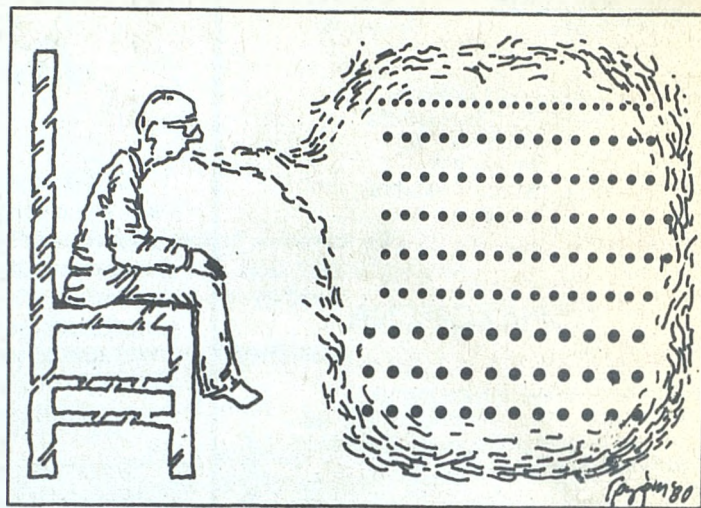
ΠΛΗΝ, ΟΛΑ αυτά, δε φέρνουν — ατυχώς! — ψήφους. Και ούτε αποτρέπουν την «απειλή» του ΠΑΣΟΚ, που «ενδέχεται να νικήσει στις επόμενες εκλογές, θέτοντας τέρμα σε μια αδιατάρακτη, επί τριάντα χρόνια, συντηρητική διακυβέρνηση της χώρας». Γι' αυτό, συνεχίζουν οι «Τάιμς της Νέας Υόρκης», δεν αποκλείεται, τελικά, ο κ. Ράλλης να εγκαταλείψει την πολιτική του «ηπιού κλίματος», μια και όλοι οι σύμβουλοί-του (μαζί με αυτούς και ο υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Αβέρωφ...) του επισημαίνουν ότι η παθητική εσωτερική πολιτική, είναι όχι μόνον κομματικά επιζήμια, αλλά και οδηγεί στην εκλογική ήττα.

Μια πολύ βολική «διάκριση»

Η ΑΝΑΦΟΡΑ και των Αμερικανών στη φιλολογία περί «ηπιού» και «μη ηπιού» κλίματος, δεν εκπλήσσει. Η «διάκριση» αποδείχθηκε εξαιρετικά βολική για τη «Νέα Δημοκρατία», αφού — ανάλογα με την αναγκαιότητα των περιστάσεων — καταφέρνει να εμφανίζεται πότε σαν «πολιτισμένη Δεξιά» (Ράλλης, Μητσotάκης, Ανδριανόπουλος, κλπ.), ικανή να στεγάσει φιλελεύθερους, κεντρώους, ακόμα και σοσιαλιστές, και πότε σαν «σκληρή», παρωχημένη, εμφυλιοπολεμική, αντικομμουνιστική Δεξιά (Αβέρωφ, Στεφανόπουλος, Τσαλδάρης), ικανή να εκφράσει και τη λεγόμενη «Εθνική Παράταξη» και το κόμμα του «δοτού» Σπ. Μαρκεζίνη.

ΕΤΣΙ, το «ήπιο κλίμα» θα πρέπει να επηρέασε ορισμένα στελέχη του ΚΟΔΗΣΟ, όταν, στο πρόσφατο συνέδριό-τους, δεν απέκλεισαν την περίπτωση μιας «αξιοπρεπούς» — προεκλογικής ή μετεκλογικής — συνεργασίας με τη «Νέα Δημοκρατία»... Στο «άλλο κλίμα», αντίθετα, θα πρέπει να αποδοθούν οι κάποιες προσχωρήσεις που σημειώνονται — είναι γεγονός — από το «Κόμμα των Προοδευτικών» και την «Εθνική Παράταξη» στην κυβερνητική παράταξη. Η δραστηριότητα των ΜΑΤ, ο αντικομμουνισμός, τα μνημόσυνα του μίσους, οι αναφορές στο «συμμοριτοπόλεμο», όλα αυτά, ευφραίνουν τους ακροδεξιούς, χουντικούς και μη... Οι προσχωρήσεις αυτές, εξηγούν οι «σκληροί» της «Νέας Δημοκρατίας», καταγράφονται σαν προσχωρήσεις στην «πτέρυγα Αβέρωφ», αφήνοντας να εννοηθεί ότι η ύπαρξη ενός δεύτερου «άτεγκτου» πόλου εξουσίας στο υπουργικό συμβούλιο, κάνει καλό, αφού φέρνει οπαδούς και, προπαντός, ψήφους!

ΩΣΤΟΣΟ, κοινή είναι η διαπίστωση ότι τα δύο πρόσωπα με τα οποία — σαν άλλος Ιανός — εμφανίζεται η «Νέα Δημοκρατία», δε μπόρεσαν να παγιδέψουν ευρύτερα στρώματα λαού, που αντιμετωπίζει την κυβερνητική παράταξη στο σύνολό-της, που αντιμετωπίζει την κυβερνητική παράταξη στο σύνολό-της, αφού με ήπιο ή χωρίς ήπιο κλίμα, ο πληθωρισμός ανεβαίνει, το βιοτικό επίπεδο πέφτει, οι δοκιμασίες και τα δεινά πληθαίνουν. Ασφαλώς, όπως σημειώναμε και στο προηγούμενο τεύχος του «ΑΝΤΙ», για τις δεκάδες χιλιάδες των απεργών που διεκδικούν βελτίωση των αποδοχών-τους και των συνθηκών δουλειάς-τους, μικρή σημασία έχουν οι ενδοκυβερνητικές αντι-

θέσεις, η σύγκρουση Ράλλη-Αβέρωφ ή η αγωνία του κ. Τσαλδάρη ή του κ. Αποστολάκου, αν θα επανεκλεγούν στην περιφέρειά-τους...

Το «εξάμηνο» και η αποσταθεροποίηση θεσμών

ΔΕΝ ΧΩΡΕΙ αμφιβολία πως «το» γεγονός του δεκαπενθήμερου, υπήρξε η κορύφωση της κρίσης στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και, ειδικότερα, η προσπάθεια της κυβέρνησης να επιρρίψει στους φοιτητές και στο ΕΔΠ τις δικές-της ευθύνες... Το θέμα έχει, ασφαλώς, τη δική-του διάσταση, που απαιτεί ειδική παρουσίαση και ανάλυση, μια και η λύση των πολύπλοκων προβλημάτων της ανώτατης παιδείας συναρτάται με τους θεσμούς, την οργάνωση, το περιεχόμενο, τις συνθήκες σπουδών, κ.ά. Δε μπορεί, όμως, να μη σημειώσει κανείς:

1. ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ λ.χ. του Τεχνικού Επιμελητηρίου ότι, πίσω από την απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. για την απώλεια του «εξαμήνου», θα πρέπει να αναζητηθούν οι δυνάμεις εκείνες που στοχεύουν στην αποσταθεροποίηση των δημοκρατικών θεσμών.

2. ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ του υπουργικού συμβουλίου να φέρει το θέμα προς συζήτηση στη Βουλή, σε μια «πολιτική αναμέτρηση με την αντιπολίτευση». Γράφθηκε, ήδη, πως η συζήτηση (αύριο Σάββατο) δε θα προσλάβει οξείς τόνους, ύστερα από τις, κατά πλειοψηφία, αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων των φοιτητικών συλλόγων του Ε.Μ.Π., να αναστείλουν τις καταλήψεις των σχολών. Όμως, η κυβέρνηση, φέρνοντας το όλο θέμα της ανώτατης εκπαίδευσης στη Βουλή, είχε — και έχει — άλλη επιδίωξη: Πώς να «τσουβαλιάσει» την αντιπολίτευση, πώς να αποδείξει στα συντηρητικά στρώματα της κοινής γνώμης (και, ειδικότερα, στους γονείς), ότι για την απώλεια του «εξαμήνου» για έξι χιλιάδες φοιτητές, δε φταίνε οι κυβερνήσεις της Δεξιάς ή οι μηχανισμοί που κρατούν δέσμια την ανώτατη παιδεία, αλλά η αντιπολίτευση που «εξώθει τους φοιτητές στο παράλογο και την αδιαλλαξία»! Η κυβέρνηση πιστεύει έτσι ότι θα δρέψει κομματικά κέρδη, που μπορούν να μεταφραστούν σε ψήφο, στις επρχόμενες εκλογές... Χαρακτηριστική από την πλευρά αυτή, είναι η έμφαση (κορυφαίο τρίστηλο, σε πλαίσιο), που έδωσε η κυβερνητική «Βραδυνή» σε μια ανακοίνωση της Ανώτατης

Συνομοσπονδίας Συλλόγων Γονέων Μαθητών Ελλάδας, που ενώ το αντικείμενό της είναι η συνεχιζόμενη απεργία των καθηγητών και δασκάλων, η «Βραδυνή» έκρινε καλό να παρουσιάσει την ανακοίνωσή σαν διαμαρτυρία για τα συμβαίνοντα στο... Πολυτεχνείο.

Η «ειδή» του δένδρου

ΑΛΛΑ ΠΕΡΑΝ από τις καταλήψεις και την απώλεια του «εξαμήνου», η ζωή προχωρεί... Σε μια στιγμή «κοινωνικής λιτότητας», όπως την αποκαλεί η «Καθημερινή», τα ποδοσφαιρικά ήθη της «Νέας Δημοκρατίας» επέτρεψαν όπως το «τέρας της μπάλλας», ο 23χρονος Ν. Αναστασόπουλος, αγορασθεί από τον «Ολυμπιακό» έναντι του φανταστικού ποσού των 40(σάραντα) εκατομμυρίων δραχμών... Λίγες μέρες προηγουμένα, ο υπουργός Γεωργίας κ. Αθ. Κανελλόπουλος, μιλώντας στις Βρυξέλλες, στη σύνοδο των υπουργών Γεωργίας της ΕΟΚ, προσπάθησε, επί 90 ακριβώς λεπτά, να εξηγήσει στους «κουτόφραγκους» ότι ναι μεν μπαίνουμε στην Κοινότητα γυμνοπόδαροι, χωρίς προετοιμασία, χωρίς αναπτυξιακά προγράμματα, χωρίς στοιχειώδη συντονισμό μεταξύ των υπουργείων-μας, πλην είμαστε σε θέση να απαριθμήσουμε 19 ρητά και αποφθέγματα (τόσα ανέφερε ο κ. Κανελλόπουλος στην ομιλία-του...) από το θησαυροφυλάκιο των αρχαίων και ενδόξων προγόνων-μας. Όσο για τις τιμές των αγροτικών-μας προϊόντων, αυτές έρχονται δεύτερες, μετά τα... αποφθέγματα!

ΘΑ ΕΛΕΓΕ κανείς ότι οι περιπτώσεις των Ν. Αναστασόπουλου και Αθ. Κανελλόπουλου είναι περιθωριακά σύνδρομα, που δε σχετίζονται ούτε με την προσπάθεια του Προέδρου της Δημοκρατίας να μεταφέρει τους Ολυμπιακούς στην Ελλάδα «*επί μονίμου βάσεως*», ούτε με τον «παράδεισο» της ΕΟΚ, στον οποίο — *δελιοί, μοιραιοί και άβουλοι αντάμα...* — μας εισάγει η κυβέρνηση της «Νέας Δημοκρατίας». Σαν νοοτροπία, όμως, δεν παύει να δείχνει την «ειδή του δένδρου», το πώς, δηλαδή, η κυβέρνηση της Δεξιάς σκέπτεται, συμπεριφέρεται, αντιδρά, ακριβέστερα το πώς προσεγγίζει όλα τα άλλα, εθνικά, κοινωνικά ή οικονομικά προβλήματα.

ΕΙΝΑΙ κοινό μυστικό λ.χ., ότι οι Αμερικανοί δεν τρέφουν καμιά ανησυχία για την έκβαση των διαπραγματεύσεων για τις βάσεις: «*Είτε αντισχέδιο, είτε νέο σχέδιο μας υποβάλλει η κυβέρνηση του κ. Ράλλη* — λένε οι ίδιοι στις ιδιαίτερες συνομιλίες-τους — *η ευτυχής κατάληξη των διαπραγματεύσεων είναι δεδομένη*»... Όσο για κάποιες δυσχέρειες που, ενδεχόμενα, ήθελαν προκύψει, υπάρχει πάντοτε ο κ. Αβέρωφ, έτοιμος να συναντηθεί, ανά πάσαν ώρα και στιγμή, με τον πρέσβη κ. Μακλόσκυ, για την «*άρση οιασδήποτε παρανοήσεων*»... Αλλά αισιόδοξοι είναι και οι Τούρκοι. Η κατοχή του 40% του κυπριακού εδάφους μπορεί να συνεχίζεται, αλλά το ΝΑΤΟ ή δ η π ι έ ζ ε ι για την αποστρατικποίηση των ελληνικών νησιών του Αιγαίου, μια και η Ελλάδα επέστρεψε στο στρατιωτικό ΝΑΤΟ και δε νοείται η αιχμή του ελληνικού δόρατος να είναι στραμμένη ενάντιον των ακτών «*συμμάχου χώρας*»... Φυσικά, παρά την επανένταξη, εκκρεμεί πάντοτε το θέμα του επιχειρησιακού — θαλάσσιου και εναέριου — ελέγχου του Αιγαίου. Αλλά για τις εκκρεμότητες αυτές, υπάρχει η «*σοφία του στρατηγού Ρότζερς*», που μπορεί να λύσει τα θέματα αυτά σε πνεύμα «*αμοιβαίων υποχωρήσεων*».

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, η κυβέρνηση ετοιμάζεται να υποδεχθεί τον καινούριο χρόνο με έκτακτες φανφάρες και σημαιοστολισμούς, μια και από την 1η Ιανουαρίου 1981 παύουμε — επιτέλους — να είμαστε «*Μπαλκάνιοι*», ανακαλύπτοντας την Ευρώπη. Μόνο που το ψωμί, το γάλα, το κρέας, τα νοίκια, τα καύσιμα, το νερό, τα ταχυδρομικά τέλη — τα πάντα, συνεχίζουν την αναρρίχσή-τους, χωρίς, βέβαια, να φταίει κατ' ανάγκη η ΕΟΚ...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Τετάρτη 3

● Με την καθαίρεση του Έντβαρντ Γκιέρκε σαν μέλους του Π.Γ., σαν μέλους του Κόμματος και σαν βουλευτή και την αποπομπή τεσσάρων άλλων μελών απ' το Π.Γ., του Κομμουνιστικού Κόμματος Πολωνίας που ανήκαν στην «ομάδα Γκιέρκε», ενισχύεται η θέση του Στανισλάβ Κάνια.

● Αρχίζει η όμηρη απεργία καθηγητών Δημοσίου που ζητούν την ικανοποίηση επαγγελματικών και βαθμολογικών αιτημάτων, την κατάργηση του θεσμού των πρόσθετων καθηγητών και τον εκδημοκρατισμό της Μέσης Εκπαίδευσης.

● Απ' την αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, ψηφίστηκαν απ' όλα τα κόμματα — εκτός του ΚΚΕ — τα αμυντικά κονδύλια του νέου προϋπολογισμού.

Παρασκευή 5

● Σε δήλωσή-του, εκπρόσωπος του τμήματος διεθνών σχέσεων του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος, υπογράμμισε ότι, σε περίπτωση επέμβασης της Σοβιετικής Ένωσης στην Πολωνία, «η ρήξη του ΙΚΚ με το ΚΚΣΕ καθίσταται αναπόφευκτη».

Δευτέρα 8

● Σε αντίθεση με τον πρωθυπουργό Γ. Ράλλη, που απέδωσε τα αίτια της κρίσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στις «εκδηλώσεις βίας» εκ μέρους των φοιτητών, η Σύνοδος των Πρυτάνεων, με υπόμνημά-της, τονίζει τις ευθύνες της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας προτείνοντας συγκεκριμένα μέτρα. Στα πλαίσια των συναντήσεων-τους με τους πολιτικούς ηγέτες, οι πρυτάνεις επισκέφθηκαν τον Α. Παπανδρέου.

● Στις προεδρικές εκλογές της Πορτογαλίας, νικητής αναδείχτηκε ο στρατηγός Εάρες που υποστηριζόταν απ' τις μη δεξιές πολιτικές δυνάμεις της χώρας.

● «Αντεπαναστατικές ομάδες, που δρουν υπό το κάλυμμα των τοπικών οργανώσεων της «Αλληλεγγύης», στρέφονται τώρα σε ανοικτή αναμέτρηση με το Κόμμα» (Πολωνικό, σ. σ.) τάδε έφη «Τας».

Τρίτη 9

● Κλιμακώνεται η διαδικασία πολιτικής ανεξαρτοποίησης στην εκπροσώπηση των κοινωνικών ομάδων της Πολωνίας με την ίδρυση του Συνδικάτου Ανεξάρτητων Καλλιεργητών και την υποβολή του νέου καταστατικού των φοιτητικών ενώσεων.

● Σε συνέλευση της ΟΛΜΕ στο Θέατρο «Γκλόρια» οι καθηγητές του Δημοσίου αποφάσισαν την παράταση της απεργίας-τους για άλλο ένα εξαήμερο, ενώ η Δ.Ο.Ε. ανακοίνωσε ότι κατεβαίνει και αυτή από μεθαύριο σε απεργία.

Τετάρτη 10

● Η αδυναμία επίτευξης συμφωνίας για τις τιμές των οπωροκηπευτικών προϊόντων, των ελαιολάδων και των κρασιών — στις σχετικές τριήμερες συνομιλίες του κ. Κανελλόπουλου με τους Υπουργούς Γεωργίας της ΕΟΚ — κρίνεται απ' τον Α. Παπανδρέου σαν αναγκαίο τίμημα για την πολιτική που ακολουθήσει η κυβέρνηση στις διαπραγματεύσεις για την ένταξη.

● Σε συνάντηση αντιπροσωπείας του ΚΚΙ με αντιπροσωπεία του ΚΚΣΕ στη Ρώμη, οι Ιταλοί κομμουνιστές υπογράμμισαν τους κινδύνους που θα συνεπαγόταν τυχόν σοβιετική επέμβαση στην Πολωνία.

Πέμπτη 11

● Ο κ. Μητσοτάκης, που βρίσκεται στις Βρυξέλλες σαν εκπρόσωπος της ελληνικής κυβέρνησης στη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών των χωρών του ΝΑΤΟ, δήλωσε ότι η συμφωνία για τις αμερικανικές βάσεις στην Ελλάδα θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της προεδρίας Κάρτερ (20 Ιανουαρίου 1981).

● Στην κοινή διακήρυξη ΕΣΣΔ — Ινδίας, που δημοσιεύτηκε μετά τον τερματισμό της τριήμερης επίσκεψης του Α. Μπρέζνιεφ στο Ν. Δελχί, απευθύνεται έκκληση για την αποστρατιωτικοποίηση του Ινδικού Ωκεανού.

● Οι υπουργοί Εξωτερικών των χωρών — μελών του ΝΑΤΟ, υπογραμμίζουν ότι τυχόν σοβιετική επέμβαση στην Πολωνία θα προκαλέσει «μαζική και συντονισμένη απάντηση της Δύσης».

● Ο Σαββόπουλος είναι «αναρχικός», είπε ο Γ. Τρικαλίνος, μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΕ, στη Στοκχόλμη. Αλλά (επειδή ο αναρχικός είναι απλώς αναρχικός και δικαίωμά-του) είναι και «απόβλητο της κοινωνίας»: το κοινό-το, λοιπόν, είναι συνεργός στη διαδικασία παραγωγής αποβλήτων.

Παρασκευή 12

● Η απόφαση της Συγκλήτου του ΕΜΠ για την απώλεια του εξαμήνου (που θα ισχύσει για τους φοιτητές όλων των Σχολών του ΕΜΠ), η δήλωση του κ. Ταλιαδούρου για την «κομματικοποίηση» των Σχολών κι η επερώτηση 5 κυβερνητικών βουλευτών για «τις καταστροφές, τις βλάβες και την απώλεια αντικειμένων στις Σχολές λόγω των καταλήψεων» (ποιος θυμάται τον Ζουρνατζή;) οξύνουν την κατάσταση στο μέτωπο της Α. Παιδείας και ακυρώνει τις όποιες «εκτονωτικές πρωτοβουλίες».

● «Μέτωπο Εθνικής Ενότητας» πρότερο το Κ.Κ. Πολωνίας στην Εκκλησία και το συνδικάτο «Αλληλεγγύη», ενώ ο Λεχ Βαλέσα κατηγορήθηκε τη Σ. Ε. για «προκλητικές πιέσεις».

Σάββατο 13

● Ενώ ο ραδιοσταθμός της Μόσχας κατηγορήσε επώνυμα τον ηγέτη του Πολωνικού ΚΟΡ Γιάτσεκ Κουρόν, ο πρόεδρος του Πολωνικού Κοινοβουλίου Γκούσβα προειδοποίησε ότι θα ήταν απαράδεκτη οποιαδήποτε ζήνη επέμβαση στην Πολωνία. Παράλληλα, στο Βουκουρέστι, σε κοινό ανακωνθέν του Ν. Τσαουσέσκου και του μέλους του Προεδρείου της Ένωσης Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστών Αλ. Γκράτσκοφ, υπογραμμίζεται η εμπιστοσύνη των δύο κομμάτων στη δύναμη του Πολωνικού Κ.Κ. να επιλύσει μόνο-του την κρίση της Πολωνίας.

● Ο Ολλανδός υπουργός Γεωργίας και απεσταλμένος στην Αθήνα του Συμβουλίου υπουργών της Κοινότητας, δήλωσε ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των δύο μερών για τις τιμές των αγροτικών προϊόντων.

Κυριακή 14

● Η Σοβιετική Ένωση προειδοποίησε τις ΗΠΑ ότι η Πολωνία είναι και θα εξακολουθήσει να είναι μέλος του Συμφώνου της Βαρσοβίας.

Δευτέρα 15

● Ο Στανισλάβ Κάνια απέρριψε τις προτάσεις για την ίδρυση ανεξάρτητου αγροτικού συνδικάτου, παρόλη την επαπειλούμενη, εκ μέρους των αγροτών, απεργία για την 30η Δεκεμβρίου.

Τρίτη 16

● Με βασικούς άξονες κριτικής τον αντικοινωνικό και αναπαραγωγικό του χαρακτήρα, αρχίζει στη Βουλή η συζήτηση για τον προϋπολογισμό.

αντι-θεσεις

ΕΟΚ:

Επί τη ευκαιρία των εορτών και εορτασμών...

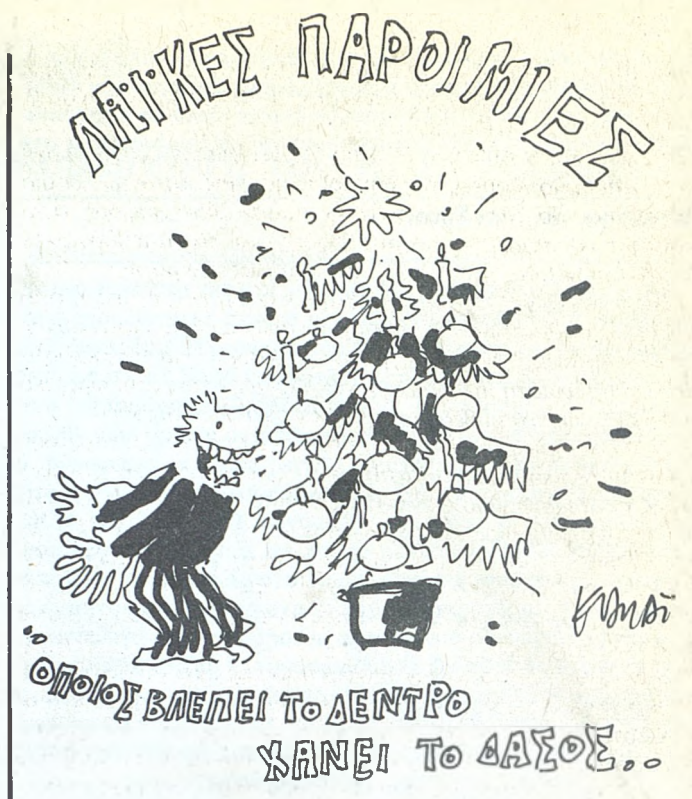
Οι παράτες και τα διαφημιστικά (ενημερωτικά τα λένε) λογισδρία για την ιστορική ημέρα της ένταξης της χώρας στις Κοινότητες, τη σημασία του «γεγονότος» για το «μέλλον του τόπου» κλπ., έχουν, ήδη, προετοιμαστεί. Ο βομβαρδισμός του θεατή και του ακροατή των μέσων μαζικής ενημέρωσης προβλέπεται συνεχής και αμείλικτος. «Πυρομαδόν» λοιπόν, για να συνεορτασθεί μαζί με τους αποφασίσαντες η ένταξη. «Γιορτή» προς τα έξω, προβλήματα και «αμηχανίες» στα κέντρα που κανοναρχούν τον εορτασμό της πολιτείας: απροετοίμαστοι οι διάφοροι φορείς, οι αρχές, τα υπουργεία, βλέπουν να τους απορρίπτονται προτάσεις, δίνοντας «μάχη» εκ των υστέρων. Και τί μάχη! Ο κ. Κανελλόπουλος — φιλοσοφών αείποτε — μίλησε επί δύο (2) ώρες στη Σύνοδο των υπουργών Γεωργίας της ΕΟΚ. Δεν ξέρουμε τι, ακριβώς, είπε. Ξέρουμε τη δυσθυμία που προκάλεσε στους συναδέλφους-του, τόσο το μακροσκελές του λόγου-του, όσο και οι θέσεις που ανέπτυξε. Ξέροντας, εκ των προτέρων, ότι είναι δύσκολη μια συμφωνία όταν δεν έχει διαφωνήσει τότε που έπρεπε — δηλαδή στην 4ετία των διαπραγματεύσεων ένταξης.

Και υπάρχουν κι αυτοί που φοβούνται μήπως η ένταξη, στη γεωργία, λειτουργήσει σαν ένα καθεστώς υπέρ-σύνδεσης. Όσοι ξέρουν πώς και πού λειτούργησε η σύνδεση στο γεωργικό τομέα και τι αποκομίσαμε απ' αυτήν, δε μπορούν παρά να θέτουν το γενικότερο ερώτημα: πώς και από ποιους μπορούν να προσπιθούν τα «καλά και συμφέροντα» της χώρας όταν αρχίσει η μεταβατική περίοδος ένταξης για τη γεωργία; Και ποιο μπορεί να 'ναι το καθεστώς σχέσεων με την ΕΟΚ μιας «περιφερειακής» χώρας, όταν τα συμφέροντά-της «διαλέγονται» σε υπερεθνικούς μηχανισμούς όπου κυριαρχούν κάποιες άλλες μητροπολιτικές οικονομίες;

ΓΙΑ ΠΟΙΟΥΣ

ΔΟΥΛΕΥΟΥΝ ΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΑΝΩΜΑΛΙΑΣ;

Στο περασμένο δεκαήμερο μια μερίδα του Τύπου παρουσίασε μια άθλια, πραγματικά, εικόνα. Με ένα πραγματικά γκεμπελικό παιχνίδι τίτλων και πρωτοσέλιδων φωτογραφιών — που συχνά δεν είχαν καμία σχέση με το περιεχόμενο των κειμένων που

κάλυπταν — ο «Ελεύθερος Κόσμος», η «Ακρόπολις» και η «Απογευματινή» προσπάθησαν να δώσουν την εντύπωση ότι ένα κύμα συνωμοσιών αναρχίας και ταραχών έχει ξεσπάσει στη χώρα και απειλεί άμεσα τη σταθερότητα των θεσμών. Κι όσο τα έξαλλα δημοσιεύματα υπερβάλλαν, απλώς, πραγματικά γεγονότα — δυο εντελώς συνηθισμένες, διαλέξεις του «Ρήγα Φεραίου» και της Νεολαίας ΠΑΣΟΚ μεταβλήθηκαν σε «βίαιες καταλήψεις αιθουσών διδασκαλίας» και αυτόχρονα «επαναστατικές πράξεις» — και μεταθέταν το βάρος της ευθύνης για την κρίση της Παιδείας από το ανάκτορο κράτος και τους ασύδοτους καθηγητές στα θύματα τους φοιτητές, συμπορευτήκαν και τα πιο «υπεύθυνα» έντυπα της Δεξιάς η «Μεσημβρινή», η «Βραδυνή» και αυτή ακόμα η «Καθημερινή».

Έφτασε, όμως, προς το τέλος της περασμένης εβδομάδας και το σημείο του «μη παρέκει» όταν έμαθε το πανελλήνιο ότι σχεδίζονταν...η απαγωγή του κ. Μητσοτάκη στις Βρυξέλλες και α-

Ο «βιαστικός» πρύτανης και οι απρόσεχτοι εργολάβοι

Σημεία και τέρατα στη Φυσικομαθηματική Σχολή της Αθήνας. Η υπόθεση της παραλαβής των νέων κτιρίων της Σχολής στη νέα πανεπιστημιούπολη εξελίσσεται σε πρώτου μεγέθους σκάνδαλο.

Τα κτίρια — εκτός από τις ουσιαστικές αντηρησεις, που θα μπορούσε να έχει κανείς για την αισθητική-τους και τη γενικότερη σύλληψη του προβλήματος και που εν πάσει περιπτώσει εντάσσονται στη γενικότερη κακοδαιμονία του ελληνικού πανεπιστημίου — παρουσιάζουν στο τελευταίο στάδιο της αποπεράτωσής-τους σοβαρότατες κακοτεχνίες, που επισήμαναν έγκαιρα το ΕΔΠ, οι φοιτητές και ορισμένοι καθηγητές.

Πιο συγκεκριμένα:

- Οι εγκαταστάσεις κλιματισμού που βρίσκονται στον τελευταίο όροφο είναι τόσο θορυβώδεις, ώστε, όταν λειτουργούν, όσοι βρίσκονται, στους δύο παρακάτω ορόφους, είναι αδύνατο να επικοινωνήσουν προφορικά: Θα πρέπει λοιπόν, όταν κάνει κρύο, τα μαθήματα να γίνονται με χειρονομίες...

- Η ανυπαρξία μονώσεων δημιουργεί τέτοιες ανάγκες θέρμανσης, ώστε, για να είναι στοιχειωδώς ανεκτή η θερμοκρασία (τα κτίρια βρίσκονται στους πρόποδες του Υμηττού, στο ύψος του μοναστηριού), απαιτούνται 5000 δρχ. την ώρα, δηλαδή 250-300 εκατ. το χρόνο, με τις σημερινές τιμές του πετρελαίου!

- Δεν έχει κατασκευαστεί ο δρόμος που θα πηγαίνει ως εκεί και, επομένως, δεν υπάρχει συγκοινωνία. Οι φοιτητές θα πρέπει να διασχίζουν το δάσος της Καισαριανής γυρίζοντας από τα μαθήματά-τους τη νύχτα, χωρίς φωτισμό, ή να περπατάνε τρία χιλιόμετρα μέχρι την πύλη της πανεπιστημιούπολης στου Ζωγράφου.

- Δεν έχει εγκατασταθεί κανονική σύνδεση με τη ΔΕΗ και δεν υπάρχει φωταέριο, που είναι απαραίτητο σε μερικές χημικές αντιδράσεις, ούτε πρόβλεψη για μελλοντική εγκατάσταση.

- Δεν υπάρχει εφεδρική γεννήτρια ηλεκτρικού ρεύματος. Έτσι, κάθε πρόσκαιρη

διακοπή του ηλεκτρικού, που παρέχεται από γειτονικό εργοστάσιο με προσωρινά καλώδια, είναι δυνατό να θέσει σε κίνδυνο καλλιέργειες και πειράματα, που πολλές φορές αντιπροσωπεύουν χρόνια δουλειάς των ερευνητών.

- Οι χημικές εστίες, όπου δημιουργούνται πτητικά υγρά, προϋποθέτουν αεραγωγούς για την απορρόφηση των ατμών, αλλά από αυτούς μόνον οι μισοί έχουν εγκατασταθεί και οι περισσότεροι δεν είναι σε κατάσταση να λειτουργήσουν.

- Δεν υπάρχουν θάλαμοι σταθερής θερμοκρασίας (ψυγεία) και οι κατασκευαστές έχουν ονομάσει έτσι μερικά απλά δωμάτια.

- Δεν έχει ελεγχθεί και απολυμανθεί το νεοεγκαταστημένο δίκτυο υδροδότησης για να διαπιστωθεί αν το νερό που παρέχεται είναι, όντως, πόσιμο.

- Δεν υπάρχει καμιά πρόβλεψη για να έχουν οι φοιτητές κάποιο καφενείο, σημείο τροφοδοσίας ή άλλο κοινωνικό χώρο οποιασδήποτε μορφής.

κόμα ότι ο Σοβιετικός μορφωτικός ακόλουθος απελάθηκε γιατί... ήταν σύνδεσμος της Καγκεμπέ με τους Έλληνες αναρχικούς και λοιπούς τρομοκράτες.

Τότε πια και η Κυβέρνηση, που δείχνει μια περιέργη ανοχή στους μπουρλοτιέρηδες της δημόσιας ησυχίας, όταν μιλάει μια γλώσσα που θα ήταν δυνατό να της προσκομίσει ψήφους, αναγκάστηκε να πάρει τις αποστάσεις-της και τα «υπεύθυνα» εκ των εντύπων που προαναφέραμε να αλλάζουν μοτίβο.

Γιατί η απαγωγή του Μητσοτάκη έθετε με ενοχλητικό τρόπο ένα πρόβλημα επάρκειας των υπηρεσιών δίωξης και έρευνας του εγκλήματος. Και η τξείμσμποντική ιστορία για τον, καθόλα αθώο, διπλωμάτη ήταν ικανή να δημιουργήσει διπλωματικό πρόβλημα με την κυβέρνηση που τον έχει διαπιστεύσει.

Γεννιέται, όμως, το ερώτημα, ποιους, ακριβώς, εξυπηρετούν τέτοια δημοσιεύματα που εμπίπτουν εξάλλου, σαφώς, στις διατάξεις του περίφημου νόμου «περί εξάψεως των πολιτικών παθών και δημιουργίας ανησυχίας στην κοινή γνώμη; Ο «Ελεύθερος Κόσμος» είναι, βέβαια, γνωστό όργανο της ανωμαλίας. Οι εκδόσεις του συγκροτήματος Μπότση, όμως, σε τι ακριβώς χέρια έχουν περιέλθει μετά τους πρόσφατους θανάτους δύο από τους εκδότες-τους;

Οπωσδήποτε, χρειάζεται μεγάλη προσοχή. Τα γεγονότα που επισημάναμε δεν είναι, ασφαλώς, τυχαία. Πληροφορούμαστε ότι γνωστοί φορείς απόψεων των χουντικών κύκλων και περιβόητοι πράκτορες ξένων υπηρεσιών περιφέρονται και φλυαρούν για πολιτικές δολοφονίες που θα συμβούν στις αμέσως προσεχείς ημέρες.

Η πολιτεία στο σύνολό-της διαθέτει και τα μέσα και τους θεσμούς και τους νόμους που της επιτρέπουν να πετάξει τους υπονομευτές-της. Ελπίζουμε ότι η Κυβέρνηση θα δείξει την πολιτική πρόθεση να το κάνει. Γιατί, αν παραμείνει σε μιαν απλή διάψευση, θα έχει δείξει ακόμη μια φορά φοβερή ανευθυνότητα.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΜΙΑΣ ΕΛΠΙΔΑΣ

Πριν λίγους μήνες και το ΑΝΤΙ είχε συμμετάσχει στη διεθνή καμπάνια για τη σωτηρία της ζωής του 17χρονου Τούρκου αντιφασίστα αγωνιστή Ερτάλ Ερέν. Ο Ερτάλ Ερέν σε μια δίκη - παρωδία πριν το πραξικόπημα καταδικάστηκε σε θάνατο. Η διεθνής κινητοποίηση ανέκοψε, για λίγο — όπως αποδείχτηκε — την εκτέλεση της ποινής. Η χούντα των στρατηγών αδιάφορα, τόσο στη δική-τους όσο και στη διεθνή κοινή γνώμη, προχώρησε στην εκτέλεσή-του.

στη Φυσικομαθηματική Σχολή

Ενώ, λοιπόν, έτσι ήταν και είναι τα πράγματα — για να μη μιλήσουμε για τις ατέλειες των κοινών εργασιών που ξεπερνούσαν το σύνθημα για δημόσια έργα επίπεδο ανοχής — η πρυτανεία άρχισε να πιέζει τη Φυσικομαθηματική Σχολή για να μεταφερθούν εκεί τρία τμήματα: το Γεωλογικό, το Βιολογικό και το Μαθηματικό. Και όταν ματαιώθηκε η μεταφορά του Μαθηματικού — γιατί διαπιστώθηκε από πιο ψυχραιμα πνεύματα ότι υπήρχε αδιαχώρητο — συνέχισε τις πιέσεις για τα δύο πρώτα.

Το Γεωλογικό ενέδωσε μετά από έντονες συζητήσεις μεταξύ των καθηγητών, που κάλυψαν τρεις συνεδριάσεις. Στην τελευταία, που έγινε στις 11 Δεκεμβρίου, χρειάστηκε να κινητοποιηθεί και ο ίδιος ο πρύτανης κ. Θεοδώρου (γνωστός παλιός «πελάτης» του ΑΝΤΙ, τχ.164) για να ασκήσει αυτοπροσώπως πίεση, ώστε να γίνει αμέσως η μεταφορά του Βιολογικού.

Στις αντιρρήσεις που προβάλλαν οι εκπρόσωποι του ΕΑΠ και ορισμένοι κάπως πιο

ευαίσθητοι και θαρραλέοι καθηγητές, όπως ο κ. Αποστολάτος και ο κ. Γεωργίου, ο πρύτανης αντέταξε γραφικά, πράγματι, επιχειρήματα:

«Τι κακοτεχνίες», είπε σε μια στιγμή, «και ένα διαμέρισμα να αγοράσεις, κακοτεχνίες θα έχει». Και συνέχισε λέγοντας ότι και της Θεολογικής Σχολής τα κτίρια παρουσιάζουν τέτοιες ατέλειες που «...έδωσα την άδεια στους καθηγητές να φορούν τα καπέλα-τους την ώρα που κάνουν μάθημα. Κι εγώ μάλιστα ο ίδιος φόρεσα το μπερέ-μου για να μην κρύνω».

Με άλλα λόγια, όπως επισήμανε και ο καθηγητής Αποστολάκης, πρότεινε να εγκατασταθούν οι σχολές, χωρίς να γίνει επίσημη παραλαβή, όπως και στην περίπτωση της Θεολογικής. Να κουκουλωθούν, δηλαδή, πρόσκαιρα οι ατασθαλίες των εργολάβων, για να ακολουθήσει αργότερα επισημοποίηση, όταν το θέμα θα έχει αναχθεί στην ασυνάρτητη ρουτίνα του ελληνικού κράτους.

Και εν κατακλείδι ο περιεργος αυτός πρύτανης δήλωσε: «Να μη βγουν αυτά από εδώ

ΚΑΙΤΗ ΖΕΥΓΟΥ — ΗΡΕΜΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΗ

Η Καίτη Ζεύγου πέθανε την περασμένη εβδομάδα στο θήμα ενός μαρξιστικού σεμιναρίου, ενώ προσπαθούσε να μεταδώσει την εμπειρία-της από μια ολόκληρη ζωή επαναστατικών αγώνων σε ένα ακροατήριο νέων κυρίως, ανθρώπων. Σε όσους τη γνώρισαν άφησε την ανεξίτηλη ανάμνηση μιας ήρεμης αποφασιστικότητας.

Εκτός από τους συναγωνιστές-της του ΚΚΕ εσ, και πολλοί άλλοι Αριστεροί πήγαν στο Α' Νεκροταφείο για να τιμήσουν, στο πρόσωπό-της, την ανάμνηση μιας σημαντικής ιστορικής στιγμής στους κρίσιμους αγώνες του λαού-μας — στιγμής που είχε σημαδέψει την εύθραυστη σημαντικά, αλλά ακατάβλητη ψυχικά παρουσία-της.

Οι παλιότεροι ξανάβλεπαν την πρωταγωνίστρια της Εθνικής Αντίστασης, τη συντρόφισσα του Γιάννη Ζεύγου, την ηρωική κρατούμενη. Οι νεότεροι την ακούραστη Καίτη των γραφείων της ΕΔΑ, που έσπινε οργανώσεις, εμψύχωνε τους άντρες και καθοδηγούσε με ευρύτητα πνεύματος και αποφασιστικότητα τις γυναίκες σε απελευθερωτικές πρωτοβουλίες.

Οι σημερινοί νεολαίοι βλέπουν ζωντανά τη θεία Καίτη με τα κάτασπρα μαλλιά, ακατάβλητο παράγοντα της αντιδικτατορικής παρανομίας με το λιλιπούτειο συμπαθητικό σημειωματάριό-της. Κι αργότερα, τον ακούραστο αγώνα-της για να κάνει κτήμα των νεότερων τις ειλικρινά ανανεωτικές ανησυχίες-της, για να δώσει προοπτικές στο κομμουνιστικό κίνημα που διερχόταν μιαν έντονη κρίση.

Ο Ερτάλ Ερέν εκτελέστηκε δυο μέρες μετά τη συμπλήρωση των 18-του χρόνων. Θυμόμαστε τη γενναία και ανυποχώρητη στάση αυτού του έφηβου στο δικαστήριο. Θυμόμαστε τα λόγια-του για δικαιοσύνη, ανθρωπιά και πρόοδο, για τους φτωχούς και καταφρονεμένους της πατρίδας-του, απ' τα σπλάχνα των οποίων έβγαινε και η δικιά-του αγωνιστική ορμή και το περήφανο φρόνημά-του.

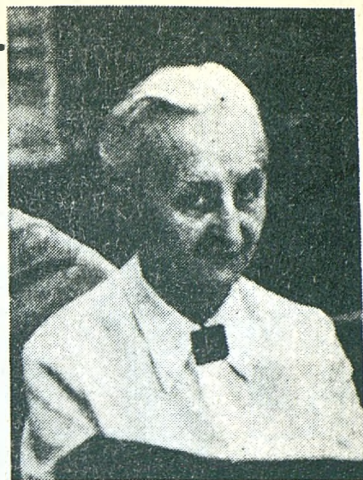
Ο Ερτάλ Ερέν δε «μετράει» τίποτα φυσικά στη διεθνή αντίλη-

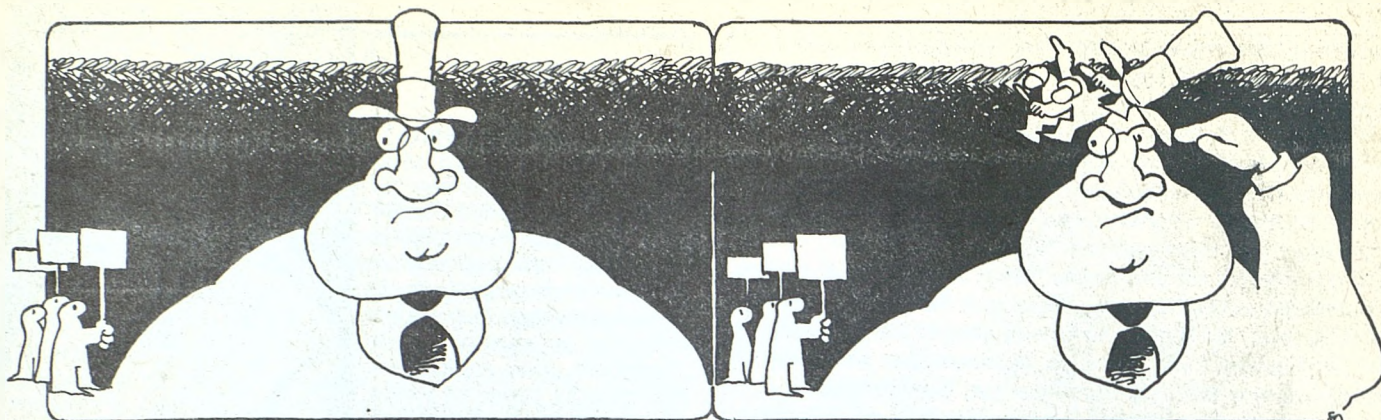
μέσα Κύριοι — γιατί θα καταρρακωθεί το κύρος του πανεπιστημίου».

Να «καταρρακωθεί;» Το «καταρρακωμένο» από τον κ. Θεοδώρου και τους ομοίους-του...

Τώρα που βγήκαν, «εν πάσει περιπτώσει», από «εκεί μέσα» θα θέλαμε να μας έλεγε ο τόσο ευαίσθητος στα πανεπιστημιακά κ. Ταλιαδούρος, τι ερμηνεία μπορεί να δώσει στο σκάνδαλο που καταγγέλλουμε. Γιατί ο πρύτανης άσκει πιέσεις — παρά κάθε δημοσιού-παλληλική δεοντολογία — πάνω στην αρμόδια σχολή για να καλύψουν τις εργοληπτικές εταιρίες; Τι θα κερδίσει από αυτή τη συμπεριφορά το Δημόσιο; Τι η Φυσικομαθηματική Σχολή; Και, επιτέλους, τι ο πολυπράγμων κ. Θεοδώρου;

Γιατί, σας δίνουμε το λόγο-μας. Μερικές αιθούσες των νέων κτιρίων δεν κάνουν ούτε για απαγορευμένες από τον κ. Ταλιαδούρο εκδηλώσεις της Νεολαίας του ΠΑΣΟΚ και του «Ρήγα Φεραίου»...

ψη της στρατηγικής σημασίας της Τουρκίας. Ούτε συνυπολογίζεται η ζωή-του στην ανάγκη διατήρησης των ισορροπιών, της τήρησης της «μή επέμβασης στα εσωτερικά», των σχέσεων «καλής γειτονίας» και τόσων άλλων εξίσου σημαντικών αρχών που καθορίζουν το χάρτη του κόσμου και παραχαράσσουν την ανθρωπιά-του...

Ο Ερτάλ Ερέν εχθρός του εφησυχασμού θυσιάστηκε χάριν της ευρύτερης ησυχίας.

Αν, κάπου, κατατίθεται το αίμα, αν κάπου η ελπίδα των ιδανικών συναντιέται, τότε ο Ερτάλ Ερέν μένει και κοντά-μας, γίνεται υποθήκη για ένα άλλο μέλλον και της πατρίδας-του και όλων εκείνων που όχι άδικα πιστεύουν πως η σημερινή «τάξη» του κόσμου είναι η τάξη μιας εξουσίας που ως όρο της ύπαρξής-της προϋποθέτει τη βία, τη συντριβή, το ψεύδος και την εκμετάλλευση, των λαών και των ανθρώπων που εξουσιάζει...

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

Συνεχίζεται αδιατάρακτα η τελετουργία της «δίκης των 4» στο Πεκίνο. Μοναδική παραφωνία η στάση της Τσιάνγκ Τσιγκ και του Τζιάο, που φαίνεται ότι δεν «πειστήκαν» να υπηρετήσουν το «σενάριο»-της.

Δε θα θίξουμε στα πλαίσια ενός σχολίου τι νόημα έχει μια δικαστική πράξη σα μέσο της πολιτικής πάλης και του ταξικού αγώνα για τη σοσιαλιστική ιδεολογία. Μπορούμε απλά να σημειώσουμε πως όταν ακριβώς η πολιτική πάλη και ο ταξικός αγώνας δε μπορούν να διεξαχθούν με τους όρους της σοσιαλιστι-

κής ιδεολογίας και πρακτικής, δηλαδή σαν πάλη γραμμών μέσα στο κίνημα, τότε γίνονται διοικητική πράξη, δίκη, δηλαδή διακανονισμός λογαριασμών έξω από το κίνημα, «για λογαριασμό-του».

Δε θα επιμείνουμε, επίσης, στην ένοχη σιωπή του παγκόσμιου, αλλά και δικού-μας — εν μέρει — αριστερού Τύπου και κομμάτων για την τραγωδία που σηματοδέει αυτή την καμπή της κινέζικης επανάστασης. Ούτε θα συγχαρούμε την τηλεόραση και τις αστικές εφημερίδες που αξιοποίησαν όσο μπορούσαν τα γεγονότα της δίκης για να εξάγουν τα γνωστά συμπεράσματά-τους: «όλοι και παντού, όσοι νέμονται την εξουσία, ίδιοι είναι και τα ίδια κάνουν πάντα», που αποτελεί τη φανερή ή κρυφή επιωδή όλων των πολύστηλων ρεπορτάζ και ανταποκρίσεων.

Εμείς δεν ξέρουμε αν η Τσιάνγκ Τσιγκ είχε σχέσεις «σεξουαλικές» με αξιωματικούς του Κουόμινταγκ, αν της άρεσαν οι ταινίες πορνό, αν ταξίδευε με ιδιωτικά αεροπλάνα.

Το μόνο που ξέρουμε είναι ότι η Τσιάνγκ Τσιγκ, υπό το φάσμα της ποινής του θανάτου, στη διπλή μοναξιά του υπόδικου στην εξουσία και του απομονωμένου απ' το κόμμα, όταν παρ' ολ' αυτά εξεγείρεται και καταγγέλει τους κατηγορούς-της και οι έντρομοι δεσμοφύλακες τη βγάζουν βίαια από την αίθουσα, τότε κάπου πείθει ότι υπάρχουν κομμουνιστές που έχουν πίστη στην ιδεολογία-τους και την επωμίζονται μαζί και τα λάθη που διέπραξαν εν ονόματί-της.

Η Τσιάνγκ Τσιγκ μας θυμίζει, πόσο δύσκολο είναι να είσαι επαναστάτης, μ' όλο το κόστος της έννοιας, στον καιρό-μας.

ΧΑΦΙΕΔΕΣ ΣΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ

Όταν ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Οικονομικών Αξιωματικών Ε.Ν. κήρυξε απεργία στα επιβατηγά πλοία της εταιρίας Καράγιωργα, τα Λιμεναρχεία Πατρών και Ρόδου απόλυσαν παράνομα τους απεργούς με το πρωτόκουστο αιτιολογικό: «Μη επιβαίνων του πλοίου ως συμμετέχων εις απεργίαν».

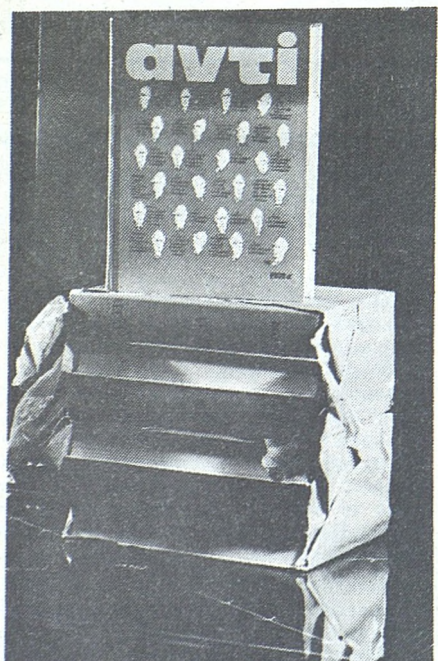
Έτσι μια κρατική υπηρεσία παραβίασε κατάφωρα τα άρθρα 22,23 και 25 του Συντάγματος και τις διεθνείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η χώρα.

Και προχωρώντας στο δρόμο της παρανομίας με πρωτοφανή θρασύτητα οι υπηρεσίες του ΥΕΝ κατακράτησαν αυθαίρετα τα Ναυτικά Φυλλάδια των απολυμένων απεργών και αναγρά-

ψαν για να τους φακελώσουν την αιτία απόλυσης που προαναφέραμε.

Αυτά συμβαίνουν στα λιμάνια του κράτους νόμου της Νέας Δημοκρατίας.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Ο 12ος

ΤΟΜΟΣ

ΤΟΥ ΑΝΤΙ

Πολιτικό αδιέξοδο και εκλογική «λύση»;

ΤΟΥ Γ. Φ. Φιλίππου

Δυο ακριβώς μήνες μετά τις καταλήψεις στο Ε.Μ.Π., η Σύγκλητος του Ιδρύματος, ενώ αρνήθηκε σ' όλο αυτό το διάστημα κάθε μορφής διάλογο με τους φοιτητές, συνεδρίασε και αποφάσισε ομόφωνα την απώλεια του διδακτικού εξαμήνου για όλες τις Σχολές του Ιδρύματος. Η ενέργεια αυτή επίσπευε την έντονη κριτική των κομμάτων της Αντιπολίτευσης και την άλλη μέρα η κυβέρνηση ανακοίνωσε σύγκληση της Βουλής για τις 20.12 όπου ο πρωθυπουργός θα ενημερώσει για την κατάσταση στα Α.Ε.Ι. και θα κληθούν οι αρχηγοί των κομμάτων να λάβουν θέση.

Ένα λοιπόν χρόνο μετά τις καταλήψεις των Α.Ε.Ι. τον Δεκέμβριο του '79 και την πολιτική νίκη του φοιτητικού κινήματος, που ανάγκασε την κυβέρνηση να αποσύρει τότε το ν. 815, η κατάσταση στα Α.Ε.Ι. ξανάρχεται στο πολιτικό προσκήνιο, με διαφορετικούς, όμως, συσχετισμούς, ή μάλλον, ξανάρχεται στο προσκήνιο, επειδή ακριβώς διαμορφώθηκαν αυτοί οι νέοι συσχετισμοί...

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ - ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Η Ομάδα Εργασίας και η Επιτροπή των Πρυτάνεων.

Μετά τις καταλήψεις του περασμένου Δεκέμβρη με την παρέμβαση του πρωθυπουργού, τότε, κ. Καραμανλή, συστάθηκε η Επιτροπή των Πρυτάνεων, με αρμοδιότητα να υποβάλει προτάσεις για ένα νέο νόμο-πλαίσιο. Η Ομάδα Εργασίας που ορίστηκε από την Επιτροπή, μετά από 63 συνεδριάσεις, οριστικοποίησε ένα σχέδιο, που, μετά τις τροπολογίες των πρυτάνεων κατατέθηκε

στις αρχές Οκτωβρη στο Υπ. Παιδείας για να αποτελέσει τη βάση της εισηγητικής πρότασης της κυβέρνησης στη Βουλή, για την ψήφιση ενός τελικού νόμου-πλαίσου λειτουργίας των Α.Ε.Ι.

Οι θεσμικές αλλαγές που προτείνει το σχέδιο της Ομάδας Εργασίας στο καθεστώς λειτουργίας του Ελληνικού Πανεπιστημίου είναι σημαντικές και μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

I. Καταργείται ο απαρχαιωμένος θεσμός της έδρας και προτείνεται η δημιουργία του τομέα, που θεωρείται η βασική ακαδημαϊκή μονάδα. Ο τομέας καλύπτει μια επιστημονική περιοχή που περιλαμβάνει ένα ενιαίο ή και περισσότερα συγκλίνοντα γνωστικά αντικείμενα.

II. Θεσπίζεται ο Ενιαίος Φορέας Διδασκόντων (ΕΔΦ), που έχει την ευθύνη του διδακτικού έργου σε κάθε τομέα. Στο ΕΔΦ συμμετέχουν, κατανεμημένοι σε τρεις βαθμίδες οι τακτικοί και επικουρικοί καθηγητές και οι λέκτορες, που αντιστοιχούν στους σημερινούς βοηθούς που έχουν διδακτορικό δίπλωμα.

III. Θεσμοθετείται η συμμετοχή, με δικαίωμα ψήφου, όλων των πανεπιστημιακών φορέων στα όργανα διοίκησης των Α.Ε.Ι.

IV. Κατοχυρώνεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Α.Ε.Ι.

Η Επιτροπή των Πρυτάνεων έκανε ορισμένες ουσιαστικές αλλαγές στο σχέδιο της Ομάδας Εργασίας (που στις συνεδριάσεις της συμμετέχουν εκπρόσωποι της ΕΦΕΕ, του ΕΔΠ καθώς και των παρασκευαστών και των διοικητικών υπαλλήλων στα θέματα που τους αφορούσαν), αλλαγές που αποσκοπούσαν στην προάσπιση «δικαιωμάτων» του καθηγητικού σώματος. Μια μερίδα καθηγητών άλλωστε, ήδη πριν κατατεθεί το σχέδιο προσπάθησε με ποικίλους τρόπους να αντιταχθεί στη διαδικασία εργασιών, με ενέργειες όπως εκείνη των 25 καθηγητών της Φ.Μ.Σ. που διαμαρτυρήθηκαν, γιατί «το καθηγητικό σώμα δεν μετέχει στην επιτροπή». Είναι φανερό, λοιπόν, ότι μια, όχι ευκαταφρόνητη, μερίδα του καθηγητικού σώματος θα υπονομεύσει κάθε πρόταση που θα θίγει τα ιδιαίτερα συμφέροντά-του και ιδιαίτερα την «αιωνόβια» έδρα.

ΧΡΟΝΙΚΟ

30.12.79

Μετά τις φοιτητικές κινητοποιήσεις και τις καταλήψεις των Α.Ε.Ι. για την κατάργηση του ν. 815, ανακοινώνεται από την κυβέρνηση η πραγματοποίηση της Συνόδου των Πρυτάνεων μετά από παρέμβαση του τότε πρωθυπουργού Κ. Καραμανλή.

3.1.80

Στη σύνοδο των Πρυτάνεων αποφασίζεται η αναστολή των εξεταστικών διατάξεων του ν. 815 και ορίζονται δύο επιτροπές με αρμοδιότητες υποβολής προτάσεων για τα εξεταστικά και επεξεργασίας σχεδίου για ολοκληρωμένο Νόμο-Πλαίσιο των Α.Ε.Ι. Ουσιαστικά ο ν. 815 και η πολιτική που εκφραζόταν μ' αυτόν μπαίνουν στο περιθώριο.

Η ΕΦΕΕ μετά από πρόταση της ΠΑΣΠ, ΚΝΕ, ΔΑ αποφασίζει τη συμμετοχή-της στην Επιτροπή των Πρυτάνεων.

Μάρτης - Απρίλης '80.

Πραγματοποιείται το Ι' Πανεπιστημιακό Συνέδριο, όπου πλειοψηφούν οι προτάσεις της ΠΑΣΠ - ΚΝΕ με τη σύμφωνη γνώμη του ΔΑ (ΚΚΕ εσωτ.).

Ιούλιος '80.

Η ΠΑΣΠ (ΠΑΣΟΚ) ζητά την οριστική αποχώρηση της ΕΦΕΕ από την ομάδα εργασίας που επεξεργάζεται το σχέδιο του νέου Νόμου Πλαισίου των Α.Ε.Ι. Η ίδια παράταξη στην 60η συνεδρίαση, από τις 63 που έγιναν συνολικά,

της Ομάδας Εργασίας αποχωρεί από την αντιπροσωπεία της ΕΦΕΕ με αιτιολογικό την αντιμετώπιση των εξεταστικών και του Ε.Δ.Π.

2.10.80.

Το Κ.Σ. της ΕΦΕΕ επισημοποιεί την οριστική θέση-του για το έργο της Επιτροπής των Πρυτάνεων. Μετά από σύμφωνη γνώμη και της ΚΝΕ (ΚΚΕ) η ΕΦΕΕ αποχωρεί από την επιτροπή των Πρυτάνεων και στη συνέχεια διατυπώνει τη συνολική αντίθεσή-της με το έργο της Ομάδας Εργασίας θεωρώντας-το «ενταγμένο στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής και του αυταρχικού εκσυγχρονισμού». Ο ΔΑ θεωρεί θετικές τις προτάσεις της Ο.Ε. και προτείνει να αποτελέσουν τη βάση συζήτησης για το νέο Νόμο - Πλαίσιο.

Η Β' Πανελλαδική όπως και η ΠΠΣΠ είχαν εκφράσει από την αρχή την αντίθεσή-τους στην συμμετοχή της ΕΦΕΕ στην Επιτροπή των Πρυτάνεων.

12.10.80.

Οι οριστικές προτάσεις της Επιτροπής των Πρυτάνεων, με βάση το σχέδιο της Ομάδας Εργασίας και τις τροπολογίες που έγιναν σ' αυτό απ' τους Πρυτάνεις, παραδίδονται από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Μήτση στο Υπουργείο Παιδείας.

13.10.80.

Οι φοιτητές του Ε.Μ.Π. μετά από πρόταση των ΠΑΣΠ - ΚΝΕ αποφασίζουν την κατάληψη όλων των Σχολών «που αποτελεί την κορύφω-

ση του αγώνα-τους και στοχεύει στην ικανοποίηση των πιο κάτω αιτημάτων: Κατάργηση των απαγορευτικών διατάξεων των εξαμήνων και ριζική αναδιάρθρωση του θεσμού. Κατοχύρωση των δημοκρατικών και συνδικαλιστικών ελευθεριών. Δημοκρατικό Νόμο-Πλαίσιο».

Η Σύγκλητος του Ε.Μ.Π. ανακοινώνει ότι δε δέχεται καμιά συζήτηση υπό το καθεστώς των καταλήψεων, αποφασίζει λοκ-άουτ και επισημαίνει τους κινδύνους υποβιβασμού του Ιδρύματος.

Νοέμβριος '80.

Τα γεγονότα της 16.11.80. Πορεία της ΕΦΕΕ στις 25.11. Συνεχίζεται η κατάληψη στο Ε.Μ.Π., στην Α.Β.Σ.Θ. και παίρνει τέλος η κατάληψη του Χημικού Αθηνών

23.11.80.

Με αφορμή τη συζήτηση στη Βουλή για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου ο πρωθυπουργός Γ. Ράλλης επιρρίπτει ευθύνες στα κόμματα της Αντιπολίτευσης και τους φοιτητές για τις καταλήψεις δηλώνοντας ότι «έτσι που πάμε τα Α.Ε.Ι., εάν δίδουν υπό τέτοιες συνθήκες πτυχία, δεν θα αξίζουν όσο αξίζει ένα λευκό χαρτί».

Απαντώντας ο κ. Παπανδρέου παραδέχεται ότι «οι συνδικαλιστικοί αγώνες της νεολαίας έχουν οδηγήσει σε μια σχετική υποβάθμιση του επιπέδου μόρφωσης» και συνεχίζοντας τονίζει «Έχουμε το θάρρος να διαφωνή-

Η ΕΦΕΕ και το ΕΔΠ

Η ΕΦΕΕ, αποχώρησε από την Επιτροπή Πρυτάνεων, με αιτιολογικό τη διαμάχη στο εξεταστικό, κατάγγειλε, παράλληλα, ότι το σχέδιο του νόμου-πλαίσου εντάσσεται στην υπηρετική της κυβερνητικής πολιτικής και του εκσυγχρονισμού των Α.Ε.Ι. που επιδιώκει το άρχον συγκρότημα εξουσίας. Οι διαφωνίες της ΕΦΕΕ εντοπίζονται πιο συγκεκριμένα: Δεν προβλέπεται, σκόπιμα, η κατοχύρωση του πανεπιστημιακού άσυλου. Διατηρείται και στο νέο σχέδιο η παντοδυναμία και αυθαιρεσία του καθηγητή. Παρέχεται η απόλυτη πλειοψηφία του 51% στους τακτικούς καθηγητές, στα όργανα λήψης αποφάσεων. Θεσμοθετείται το Συμβούλιο Ανωτάτης Εκπαίδευσης που αυτοαναίρεται, όμως, με το μη προσδιορισμό της αρμοδιότητων-του. Τέλος, καταργούνται κατακτημένα εξεταστικά δικαιώματα των φοιτητών. Η ΕΦΕΕ δηλώνει, επίσης, ότι επιμένει στην πλατφόρμα των 10 σημείων για τον εκδημοκρατισμό της Ανωτάτης Εκπαίδευσης, που ψηφίστηκε στο τελευταίο Πανσπουδαστικό Συνέδριο.

Το ΕΔΠ, με τη σειρά-του, θεωρεί ότι με το σχέδιο διατηρείται αλώβητη η εξουσία των καθηγητών τόσο στον τομέα, όσο και στα όργανα διοίκησης των Α.Ε.Ι. Επιπλέον η ένταξη του σημερινού ΕΔΠ στον ΕΔΦ, με τη διαδικασία κρίσης που προτείνεται δεν εξασφαλίζει το διάβλητό-της, ενώ το πρόσθετο «φίλτρο» του διδακτορικού αποκλείει σημαντικό τμήμα του ΕΔΠ από τον ΕΔΦ.

Οι διαφωνίες αυτές προκάλεσαν μια οξεία συζήτηση μεταξύ του ΕΔΠ και ορισμένων καθηγητών, καθώς και εκείνων που υποστηρίζουν το σχέδιο της Ομάδας Εργασίας, σε βάση συζήτησης για το νέο νόμο-πλαίσιο.

Απ' όλη αυτή τη διαδικασία «κερδισμένη» βγαίνει η κυβέρνηση, που ρίχνει πρώτα, «το μπαλάκι» στην Επιτροπή Πρυτάνεων και έμμεσα σε όλους τους πανεπιστημιακούς φορείς, εισπράττει μεν βολές απ' όλους, δεξιά και αριστερά, αλλά, και μ' αυτόν τον τρόπο, κερδίζει την ουδετερότητα και τη θέση του διαιτητή, του «ρυθμιστή», στον οποίο καταλήγουν να αναφέρονται όλοι, μια και δε μπορούν να «τα βρουν» μεταξύ-τους...

Η διάσταση των πρυτάνεων και ο κ. Ταλιαδούρος

Η Σύνοδος των Πρυτάνεων στην τελευταία συνεδρίασή-της στα Γιάννενα, αποφάσισε να επισκεφθεί τους αρχηγούς όλων των πολιτικών κομμάτων, για να τους εκθέσει την κατάσταση που επικρατεί στα Α.Ε.Ι. και να ζητήσει την βοήθειά-τους στην από κοινού προσπάθεια επίλυσης της κρίσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Προτείνει λοιπόν έντεκα (11) σημεία σε βάση αντιμετώπισης της κρίσης, με την επισημάνση ότι τα αιτία-της «σχετίζονται άμεσα με την όξυνση σοβαρών προβλημάτων που η λύση-τους χρονίζει για πολλές δεκαετίες, επειδή η εκάστοτε πολιτική ηγεσία του τόπου (κυβέρνηση, πολιτικά κόμματα), δεν αντιμετώπισε σωστά το πρόβλημα της Παιδείας».

Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι η πλειοψηφία των πρυτάνεων δεν ήθελε να βγει ένα τέτοιο υπόμνημα, αλλά ακριβώς το αντίθετο που να ρίχνει καθαρά τις ευθύνες για την κρίση στις παλαιότερες και πρόσφατες κινητοποιήσεις στα Α.Ε.Ι., δηλαδή τους φοιτητές.

Όλοι, όμως, ξέρουν ότι ακριβώς τα ίδια λέει κι η κυβέρνηση. Φαίνεται ότι ο κ. Ταλιαδούρος προτίμησε να βγάλει η Σύνοδος των Πρυτάνεων ένα ενιαίο υπόμνημα, παρά να φανεί δημόσια η διάσταση απόψεων σ' αυτό το χώρο. Το σενάριο, όμως, που στήθηκε αρκετά καλά, από τον ίδιο και τους γνωστούς για τις θέσεις-τους πρυτάνεις, κάπου δεν προχώρησε. Η δημόσια δήλωση διαχωρισμού της θέσης-τους, έστω και από δυο ή τρεις πρυτάνεις που δεν ήθελαν να παίξουν το προεκλογικό χαρτί του κ. Ράλλη, θα δημιουργούσε μεγαλύτερα προβλήματα. Προς το παρόν, όμως, φαίνεται, ότι την εκδίκησή-του την πήρε μόνο ο κ. Θεοδωράκης.

Αλήθεια, μπορεί ο κ. υπουργός, που βέβαια γνωρίζει, να πληροφορήσει τους ενδιαφερόμενους και την κοινή γνώμη, ποιοι λόγοι οδήγησαν τους πρυτάνεις να αλλάξουν ξαφνικά γνώμη και να υπογράψουν τελικά το κείμενο που βγήκε, ενώ ήταν αρχικά αντίθετοι; Άλλωστε η πολιτεία του κ. Θεοδωράκη, πρύτανη του πανεπιστημίου Αθηνών, είναι γνωστή και στη δικτατορία (βλ. ΑΝΤΙ, τχ. 164) και μετά, αλλά και πολλών άλλων πρυτάνεων που ξαφνικά αποφάσισαν να δουν την «όξυνση» της αθλιας κατάστασης των Α.Ε.Ι., οι πράξεις και οι απόψεις-τους είναι γνωστές.

Η κυβέρνηση του κ. Ράλλη χρησιμοποίησε, βέβαια, την κατάσταση στο φοιτητικό για να δώσει μια άλλη διάσταση στην προεκλογική-της εκστρατεία και να προωθήσει την πολιτική-της στα Α.Ε.Ι. Οι πρυτάνεις, όμως, που επιλέγουν να γίνουν όργανα αυτής της πολιτικής, εν ονόματι του υποτιθέμενου ενδιαφέροντός-τους για την Παιδεία, καλά θα κάνουν να μιλήσουν ανοιχτά στους φοιτητές-τους. Να πουν π.χ. ότι αυτό που τους ενδιαφέρει είναι η νίκη της Ν.Δ. στις εκλογές και η διαιώνιση του πολιτικού ελέγχου των Α.Ε.Ι. από μια κυβέρνηση της Δεξιάς και όχι η αντιμετώπιση των προβλημάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Καλά θα ήταν, όμως, αν θέλουν να είναι αποτελεσματικοί οι πρυτάνεις - ψηφοσυλλέκτες, να φροντίζουν να μην αφήνουν τόσο έκθετο το σημερινό προϊστάμενό-τους στην κυβέρνηση.

σομε ριζικά με ορισμένες θέσεις που παίρνει μερίδα της νεολαίας, αλλά δεν μπορούμε παρά να συμπαρασταθούμε σ' έναν αγώνα τεράστιο για τη βελτίωση του επιπέδου της Παιδείας».

2.12.80.

Σε δήλωσή-του ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ εκφράζει ανησυχία για την κρίση στο Ε.Μ.Π. και ζητεί την άμεση έναρξη διαλόγου.

8.12.80.

Διακόπτεται η κατάληψη της Κτηνιατρικής Θεσ/κης. Αντίθετα γίνεται κατάληψη της Ιατρικής Θεσ/νίκης με αίτημα την κατάργηση του νέου προγραμματισμού-σπουδών, ενώ στην Παντείο Αθηνών αποφασίζεται η τριήμερη διακοπή των μαθημάτων και η λειτουργία της Σχολής με βάση το κοινό πρόγραμμα των 3 φορέων, που αρνείται να δεχθεί το Υπουργείο Παιδείας.

Για πρώτη φορά μετά τις καταλήψεις στο Ε.Μ.Π. συνεδριάζει η Σύγκλητος χωρίς να πάρει απόφαση για κανένα θέμα.

9.12.80.

Μετά από συνεδρίαση της Συνόδου των Πρυτάνεων αποφασίζεται η σύνταξη υπομνήματος για την κρίση που μαστίζει την Ανώτατη Εκπαίδευση και η επίδοσή-του στους αρχηγούς των πολιτικών κομμάτων. Πραγματοποιείται συνάντηση των πρυτάνεων με τον πρωθυπουργό και τον πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Τόσο ο πρωθυπουργός όσο και ο κ. Παπαν-

δρέου καλούν τους φοιτητές να επιστρέψουν στα Α.Ε.Ι. Ο πρώτος καταλογίζει ευθύνες για την κρίση στους φοιτητές και «στις πράξεις βίας και τρομοκρατίας», υποσχόμενος ότι η κυβέρνηση θα εισιγηθεί προς ψήφιση το σχέδιο Νόμου - Πλαίσου με την επανάληψη των εργασιών της Βουλής, ενώ ο δεύτερος καταλογίζει ευθύνες για την κρίση των Α.Ε.Ι. στη «δεξιά που διακυβερνά τη χώρα μια πεντηκονταετία» και στο «καθηγητικό κατεστημένο», επισημαίνοντας ότι οι σημερινές μέθοδοι πάλης του φοιτητικού κινήματος «συντείνουν στην παραπέρα υποβάθμιση των σπουδών και στη δημιουργία αδιεξόδων».

12.12.80.

Η Σύγκλητος του Ε.Μ.Π. (κι ενώ οι πρυτάνεις συνεχίζουν τις συναντήσεις-τους με τους πολιτικούς ηγέτες) αποφάσισε ομόφωνα την απώλεια του διδακτικού εξαμήνου για τους σπουδαστές όλων των σχολών.

Ο υπουργός Παιδείας κ. Α. Ταλιαδούρος δηλώνει, με αφορμή εκδηλώσεις κομμάτων της Αριστεράς στα Α.Ε.Ι. ότι «καταλύεται το Πανεπιστημιακό Άσυλο».

Η συνέλευση των φοιτητών της Σχολής Μηχανολόγων του Ε.Μ.Π. αποφάσισε μετά από πρόταση της Β' Πανελλαδικής, ΔΑ και ΠΠΣΠ τη συνέχιση των καταλήψεων και την πραγματοποίηση πορείας στο Υπουργείο Παιδείας την Τρίτη 16-12.

13.12.80.

Ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ με δηλώσεις-του χαρακτηρίζει «αποφασιστικό χτύπημα στην Ανώτατη Εκπαίδευση της χώρας την προκλητική απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π.», υπονόμευση της κοινής προσπάθειας όλων των φορέων» για να βρεθεί μια λύση, «υβριστικές τις επιθέσεις που έγιναν σε δημοκρατικά κόμματα» και θυμίζουν νοσταλγούς του παρελθόντος και καλεί τέλος την Κυβέρνηση να πάρει μέτρα για την επανалειτουργία του Ε.Μ.Π. γιατί η απώλεια του εξαμήνου συνεπάγεται τεράστιο κοινωνικό κόστος για τους σπουδαστές, τους γονείς και την Εθνική Οικονομία της Χώρας.

Η κυβέρνηση με σύντομη ανακοίνωσή-της αναφέρει ότι ύστερα «από τη βίαιη επίθεση που εκδηλώθηκε και την απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Μ.Π. ο πρωθυπουργός κ. Γ. Ράλλης θα ενημερώσει τη Βουλή για το φοιτητικό το Σάββατο 20.12.80, όπου θα κληθούν τα κόμματα να πάρουν θέση».

Με πρόταση της Ν. ΠΑΣΟΚ και της ΚΝΕ, οι Γενικές Συνελεύσεις 3 Σχολών του Ε.Μ.Π. (Πολιτικού Μηχανικού, Τοπογράφου, Μεταλλειολόγου) αποφάσισαν να σταματήσουν οι «καταλήψεις» και να επιστρέψουν οι φοιτητές στις σχολές. Στη Σχολή Μηχανολόγων - Ναυπηγών, έγινε δεκτή η πρόταση του «Ρήγα Φεραίου» και άλλων ανεξάρτητων για τη συνέχιση των καταλήψεων

Γιατί οι καταλήψεις στο ΕΜΠ

Η πρόταση της ΠΑΣΠ και της ΚΝΕ για κατάληψη των σχολών του ΕΜΠ δεν ήταν «κεραυνός εν αιθρία». Δεν ήταν, βέβαια, ούτε και κεραυνός, αλλά μια μίμηση βοής σε αντήχηση της θύελλας της περασμένης χρονιάς.

Η ΠΑΣΠ και η ΚΝΕ έδρασαν μάλλον προληπτικά προτείνοντας την κατάληψη. Εκτιμώντας ότι το εξεταστικό στο ΕΜΠ, δημιουργεί ένταση που μπορεί να πυροδοτήσει κινητοποιήσεις με χαρακτηριστικά και προσανατολισμό «μη ελεγχόμενο», τις πρόλαβαν, υπερακοντίζοντάς-τες. Χάνοντας, λοιπόν, κάθε προοπτική κλιμάκωσης του αγώνα, μια και βρέθηκαν απ' την αρχή με «επί κοντώ» στην κορυφή της κλίμακας, έχασαν την έξωθεν εγκυρότητα, ενώ, ήδη, είχε αμφισβητηθεί αυτή η εγκυρότητα, από τα μέσα.

Η σκληρή στάση της πρυτανείας είχε κάθε λόγο να είναι τέτοια, μια και δεν απειλούνταν από πουθενά με ουσιαστικό τρόπο. Η Πρυτανεία, έχοντας τις πλάτες-της καλυμμένες απ' την κυβέρνηση και τα πλευρά-της απ' την αμνηχανία των κομμάτων της αντιπολίτευσης, οσμίστηκε την αδυναμία του φοιτητικού κινήματος, όταν ονόμαζε «κατάληψη» την παραμονή μέσα στο ΕΜΠ, 50 με 100 φοιτητών της «βάρδιας».

ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Απ' την πλευρά της κυβέρνησης, μια προσπάθεια μεταρρύθμισης των ΑΕΙ, με τομές στη θεσμική-τους λειτουργία, για πρώτη φορά από το 1932, δεν εξυπηρετεί μόνο «στρατηγικές» σκοπιμότητες του αστικού εκσυγχρονισμού και της «ανάπτυξης». Θα αφαιρούσε προεκλογικά ένα από τα κύρια στοιχεία των επικρίσεων της αντιπολίτευσης και θα πρόσθετε το εκλογικό κέρδος, της διαπίστωσης ότι «άλλοι μιλάνε για αλλαγή, εμείς την πραγματοποιούμε».

Η περσινή επιχείρηση, όμως, για την ψήφιση του νόμου-πλαίσου, προσέκρουσε στην έκρηξη ενός πολυδύναμου φοιτητικού κινήματος, που υπερκέρασε τις συνδικαλιστικές παρατάξεις και τη λογική των κομμάτων και υποχρέωσε τη μεν κυβέρνηση σε υποχώρηση, τα δε κόμματα της αντιπολίτευσης σε «σκληρύνηση» αντικυβερνητική, καθώς έχαναν ραγδαία τον έλεγχο μέσα στις σχολές.

Οι διαδικασίες που μεσολάβησαν από πέρσι, ήταν αποσυνθετικές του τότε συμπαγούς αντιπολιτευτικού μπλοκ. Το ΠΑΣΟΚ ελαύνοντας προς την εξουσία και το ΚΚΕ προς τη δεύτερη κατανόηση, ήταν υποχρεωμένα σε νέες ευαισθητοποιήσεις των προσανατολισμών-τους.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης γίνονται ξαφνικά, μαζί με την κυβέρνηση υπόλογοι έναντι του έθνους. Όλοι μιλάνε για την κρίση στα πανεπιστήμια, και όλοι γίνονται συνυπεύθυνοι γι αυτή την κρίση. Οι πρυτάνεις στο υπόμνημα που συνέταξαν και το περιέφεραν στην κυβέρνηση και στα κόμματα, μίλησαν κι αυτοί τη φωνή του έθνους: «τα βαθύτερα αίτια της κρίσεως του πανεπιστημίου σχετίζονται άμεσα με την όξυνση σοβαρών προβλημάτων, που η λύση-τους χρονίζει για πολλές δεκαετίες, επειδή η εκάστοτε πολιτική ηγεσία του τόπου (κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα) δεν αντιμετωπίζουν σωστά το πρόβλημα της Παιδείας και το έθεσαν σε δευτερεύουσα μοίρα στην κλίμακα ιεραρχήσεως των εθνικών στόχων».

Την απόσταση από τα περσινά γεγονότα και στάσεις δείχνει και η δήλωση του κ. Παπανδρέου, όπου, όχι τυχαία βέβαια, υποβαθμίζεται η σημασία του εξεταστικού, που κρίνεται ως δευτερεύον πρόβλημα, τοποθετώντας τα αίτια «της εκρηκτικής κατάστασης στον πανεπιστημιακό χώρο, στο απαρχαιωμένο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Α.Ε.Ι., στην ανεπαρκέστατη υλικοτεχνική υποδομή και στην ανεπάρκεια του διδακτικού προσωπικού», επισημαίνοντας ότι οι εξετάσεις πρέπει να είναι «αυστηρές, αλλά δίκαιες».

Έχοντας διαγνώσει, λοιπόν, η κυβέρνηση σε ποια λογική σύ-

ρονται ή και αποσύρονται οι καταλήψεις, τους περσινούς βρυχηθμούς των σχολών να μετατρέπονται σε υλακές των φυλάκων-τους, έπαιξε το χαρτί της «αψόγου στάσεως». Άφηνε την κατάσταση στις σχολές να «εξελισσεται», χωρίς να παρεμβαίνει εμφανώς, επισημαίνοντας την ανωμαλία στα Α.Ε.Ι., καταγγέλοντας τους φοιτητές σαν υπεύθυνους της κρίσης, την αντιπολίτευση ως υπεύθυνη κομματικής και πολιτικής εκμετάλλευσης του υπερκομματικού θύματος «Παιδεία» και καταδικάζει τη βία καλώντας τους φοιτητές να επιστρέψουν στα μαθήματα.

Η παρέμβαση της κυβέρνησης σε συνδυασμό με τον κίνδυνο απώλειας του εξάμηνου οδήγησε τον κ. Παπανδρέου σε νέα τοποθέτηση, όπου κατηγόρησε τη Δεξιά για την κρίση, κάλεσε τη Συγκλήτου να αρχίσει αμέσως διάλογο, τους φοιτητές να επανέλθουν στα μαθήματά-τους, με έμφαση κριτική, ταυτόχρονα στο φοιτητικό κίνημα, «που κατέφυγε, τελικά, σε μεθόδους πάλης, που, πολλές φορές συντείνουν στην παραπέρα υποβάθμιση των σπουδών και στη δημιουργία αδιεξόδων».

Η στάση αυτή του κ. Παπανδρέου, όσο αντιφατική κι αν είναι σε σχέση με προηγούμενες διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ, προδικάζει και μια σαφή πολιτική τοποθέτηση. Μειώνει την αυτόνομη λειτουργία και δράση του φοιτητικού κινήματος, αφήνει έκθετες και πολιτικά ακάλυπτες τις τωρινές φοιτητικές κινητοποιήσεις, ενώ, με το δίπολο σχήμα κυβέρνηση — ΠΑΣΟΚ, μεταφέρει την αντιμετώπιση της κρίσης στα Α.Ε.Ι. στην επόμενη κοινοβουλευτική αναμέτρηση και μεταθέτει τον πολιτικό αγώνα των φοιτητών σε υπομέτωμα των ερχόμενων εκλογών.

Παράλληλα, το ΚΚΕ δεν παίρνει καμιά ιδιαίτερη πολιτική πρωτοβουλία, προσανατολισμένο κυρίως, σε μια γραμμή πίεσης στη βάση του ΠΑΣΟΚ και υπαρχαγής ψήφων δυσαρέσκειας στις εκλογές, ενώ το ΚΚΕ εσ., το μόνο κόμμα που δημόσια τοποθετήθηκε θετικά στο σχέδιο της Ομάδας Εργασίας σαν βάση συζήτησης, ασκεί κριτική στην κυβέρνηση γιατί δε φέρνει το νομο-πλαίσιο στη Βουλή, ώστε να ψηφιστεί και να «ξεσκεπαστεί λίγο και το ΠΑΣΟΚ».

Η απώλεια του εξάμηνου

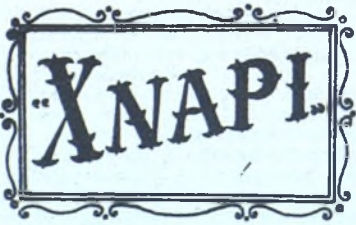
Η απόφαση της Συγκλήτου του ΕΜΠ για την απώλεια του πρώτου διδακτικού εξάμηνου δεν είναι αποκομμένη από τη γενικότερη πολιτική κατάσταση και ειδικότερα τη σημερινή φάση του φοιτητικού κινήματος.

Οι συνέπειες αυτής της απόφασης είναι γνωστές και επισημάνθηκαν, ήδη, από την αντιπολίτευση. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο, όμως, η αποκάλυψη των ευθυνών, η κατάδειξη των συνεπειών και η καταγγελία της Δεξιάς, που και Δεξιά είναι και εξουσία κατέχει και πολύ καλά κάνει ασκώντας-την, όπως της πρέπει.

Το πρόβλημα βρίσκεται, κυρίως, στην πολιτική στάση της αντιπολίτευσης απέναντι στην πολιτική της κυβέρνησης και τη θέση του φοιτητικού κινήματος.

Ειδικά στο φοιτητικό κίνημα τα σημάδια είναι ανησυχητικά. Για πρώτη φορά μετά το '72-73, μια κορυφαία κινητοποίηση των φοιτητών, όπως αυτή στο ΕΜΠ, δε συγκεντρώνει τους φοιτητές, δε συγκροτεί πολιτικά το φοιτητικό κίνημα, αδυνατεί συνολικά να αναδείξει στοιχεία αυτόνομης πολιτικής παρέμβασης και πάλης των φοιτητών. Ποτέ πριν το φοιτητικό κίνημα δε βρέθηκε να αγωνίζεται με τέτοιους όρους: με αποδυναμωμένες μορφές πάλης, με κοινωνικές, πολιτικές ακόμα και ηθικές σχέσεις με τον έξω από τα Α.Ε.Ι. κόσμο ανύπαρκτες και απολιτικές, χωρίς μαζικές εσωτερικές διαδικασίες στήριξης στις δυνάμεις-του, με κύριο πρόβλημα την «αλλαγή» που ευαγγελίζεται η ΠΑΣΠ (Ν. ΠΑΣΟΚ) και το «17%» η ΚΝΕ.

Κάτω από την κηδεμονία, λοιπόν, της ΠΑΣΠ και της ΚΝΕ, προσαρμόζοντας τις εκάστοτε ιεραρχήσεις στις προτεραιότητες που, κατά καιρούς, καθόριζε η κομματική τακτική των πολιτικών φορέων, το φοιτητικό κίνημα υπονομεύθηκε στις εσωτερικές

για καθε
καλο
βιβλιο

περιοδικα δισκοι
κίαφας 5 (παροδος ακαδημίας)
360.48.48 360.54.93

Κυκλοφορούν
Κωστή Μοσκόφ:

- Εισαγωγή στην
Ίστορία του κινήματος
της έργατικής τάξης στην Ελλάδα
- Δοκίμια
- Θεσσαλονίκη -
τομή της μεταπρατικής πόλης

διαδικασίες-του, μετατρέποντάς-τες σε διαδικασίες έγκρισης και εκτέλεσης αποφάσεων. Αποστερήθηκε, λοιπόν, από τα κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά που συγκροτούν το φοιτητικό κίνημα σαν κίνημα και δεν το υποβαθμίζουν σε υποβοηθητικό μοχλό κομματικών ελιγμών.

Έτσι, ηγεμονεύόμενο και κατακερματισμένο, συρόμενο στην πρωτοπορία και αποσυρόμενο κατά βούληση απ' την κυκλοφορία, το φοιτητικό κίνημα έπαψε, συν τοις άλλοις, να είναι αντίπαλο δέος, τόσο του καθηγητικού «κατεστημένου» όσο και της κυβέρνησης. Η κυβέρνηση, αφήνοντας να εξελιχθεί η πορεία αποδυνάμωσης του φοιτητικού κινήματος στηρίχτηκε στη σκληρή στάση της πρυτανείας και στον εκφυλισμό της κατάληψης για να αναλάβει την πολιτική πρωτοβουλία παρέμβασης στο φοιτητικό, τότε ακριβώς που δημιούργησε τους όρους μιας επιθετικής εκμέρους-της πολιτικής.

Με αφορμή το «χάος» που έφεραν οι καταλήψεις, τη δυσφορία των γονέων, την πρόσθετη εντύπωση «παράλυσης» με τις απεργίες σ' όλο το μέτωπο της εκπαίδευσης, από νηπιαγωγούς μέχρι καθηγητές ξένων γλωσσών, με δεδομένη την έλλειψη διάθεσης της αντιπολίτευσης να προσάψει τη σκοπιμότητα όλων αυτών των απεργιακών εκδηλώσεων και να αναλάβει το βάρος των συνεπειών, η κυβέρνηση πιστεύει πως μπορεί, από θέση ισχύος, να προβάλλει, ταυτοχρόνως, ως Πόντιος Πιλάτος, αλλά και «από μηχανής θεός» στην κρίση.

Νομίζει, πως μπορεί να προβάλλει με ηγεμονικούς όρους τη δική-της αυτόνομη πολιτική για την επίλυση της κρίσης στα Α.Ε.Ι. Και η πολιτική αυτή στηρίζεται στην αναγκαιότητα συνέχισης της μεταρρύθμισης με παράλληλη υποβάθμιση και πολιτική περιωριοποίηση του φοιτητικού κινήματος. Αυτό περιλαμβάνει και αναγνώριση της αναγκαιότητας του διαλόγου και καταγγελία της βίας και των ακροτήτων, την αναγωγή, της κομματικής σκοπιμότητας στο «εθνικό πλαίσιο» κοινής αναγνώρισης. Έτσι, η «εθνική αντιμετώπιση» μεταθέτει το θέμα σε μια συζήτηση στη βουλή προεκλογικού χαρακτήρα, λογική που δεν είναι ξένη προς τις ιεραρχήσεις της αντιπολίτευσης.

Οι καταλήψεις, λοιπόν, οι πρόσφατες εξελίξεις με την απόφαση της πρυτανείας του ΕΜΠ, η επικείμενη συζήτηση στη βουλή, επαναφέρουν μια σειρά από άλλα προβλήματα, που έχουν να κάνουν με την Αριστερά, αφορούν την Αριστερά, τη στάση-της, τις απόψεις-της, τη θέση-της για το μαζικό κίνημα, την αντιμετώπιση της κυβερνητικής πολιτικής, τις εκλογές και τις σχέσεις που έχει οικοδομήσει με τις μάζες.

Το φοιτητικό κίνημα, με τη σειρά-του, βρίσκεται σε μια καμπή, που μπορεί να γίνει αφετηρία για μια διαδικασία συζήτησης και κριτικής επανεκτίμησης της τακτικής, των στόχων και της στρατηγικής του φοιτητικού κινήματος στη νέα περίοδο που διαμορφώνεται τώρα. Η μορφή οργάνωσής-του και η τωρινή λειτουργία-του δε μπορούν πια να ανταποκριθούν στις ανάγκες ενός κινήματος που θα αγκαλιάζει όλα τα προβλήματα της σημερινής νεολαίας. Τα νέα στοιχεία που παρουσιάστηκαν πέρασι και υπολανθάνουν φέτος, μπορούν να αξιοποιηθούν και να λειτουργήσουν θετικά. Η εμμονή στην πολιτική και οργανωτική χειραγώγηση του φ.κ. μπορεί μεν να εξυπηρετεί τις σημερινές κομματικές και κοινοβουλευτικές προτεραιότητες, υπονομεύει, όμως, την αυτόνομη ανάπτυξη-του, περιορίζει τα όρια δραστηριότητάς-του, την εμβέλεια-του, το αποστερεί από τα κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά-του.

Είναι φανερό, ότι το πρόβλημα, για παράδειγμα, του εκσυγχρονισμού δε μπορεί να αντιμετωπίζεται με δηλώσεις του τύπου: «εμείς είμαστε υπέρ του δημοκρατικού, ενώ οι Δεξιά προωθεί τον αυταρχικό εκσυγχρονισμό», την ίδια στιγμή που το σχέδιο της Ομάδας Εργασίας ελάχιστα διαφέρει από τις προτάσεις νόμου για τα Α.Ε.Ι. που κατέθεσαν στη βουλή το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ.

Η πρωτοβουλία μιας τομής στη λειτουργία του φοιτητικού κινήματος μέσα από τις μαζικές και αυτόνομες διαδικασίες-του μπορεί να αποτελέσει την αρχή για μια νέα πορεία των φοιτητικών αγώνων. Οι αριστερές και προοδευτικές δυνάμεις μπορούν να αναλάβουν ένα τέτοιο εγχείρημα. Ίσως να μην έχει άμεσα αποτελέσματα. Θα ανοίξει, όμως, έναν ευρύτερο διάλογο στο σύνολο του φοιτητικού κινήματος σηματοδοτώντας μιαν άλλη κατεύθυνση ανάπτυξης στο κίνημα των φοιτητών.

Ανεξάρτητα από το αν βρεθεί μια λύση στο ΕΜΠ και «εισακουσθούν κυβέρνηση και αντιπολίτευση», η πολιτική ήττα του φοιτητικού κινήματος, ιδιαίτερα μετά τη νίκη στο θέμα του ν.815 θα έχει αρνητικές συνέπειες για τις συνολικές εξελίξεις στα Α.Ε.Ι. Τα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει το φ.κ., από δω και πέρα θάναι πιο δύσκολα και οι καταστάσεις πιο περίπλοκες. Μέσα απ' αυτές το φοιτητικό κίνημα οφείλει να προσδιορίσει και πάλι τον κοινωνικό και πολιτικό-του ρόλο, επιχειρώντας μια συνολική τομή, που η πραγματοποίησή-της φαίνεται να είναι ο όρος της ύπαρξής-του. □

ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΤΕΓΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Έξάντας/ Έλληνική Λογοτεχνία

Πόπη Γερωνυμάκη

Δέ βγαίνει τίποτα

ΕΞΑΝΤΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΛΑΖΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ή ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΦΑΛΑΓΓΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Ένα μοναδικό ντοκουμέντο και άγνωστες σελίδες της
Ελληνικής ιστορίας και του φοιτητικού κινήματος

Κεντρική Διάθεση
Εκδόσεις «ΧΡΥΣΗ ΤΟΜΗ»
Πανεπιστημίου 56, Αθήνα, Γ' όροφος
τηλ. 36.000.59

Για φοιτητές έκπτωση ως 39%

Ποιός διαλύει την ΕΤΒΑ;

Η ΕΤΒΑ πληκτικός, από τη φύση-του, «αναπτυξιακός» οργανισμός χρηματοδότησης και βασικός φορέας της εκβιομηχάνισης, απέκτησε ξαφνικά τόση δημοτικότητα, όση κι' ο Τζέι Αρ. Ένας διευθυντής υποκαταστήματος, ο κ. Τριανταφύλλης βούτηξε «ξαφνικά» γράψαν οι εφημερίδες — 27,6 εκατομμύρια από το χρηματοκιβώτιο της τράπεζας και έγινε καπνός. Ήταν φυσικό να εξαφθεί η λαϊκή φαντασία. Και πού τον βρίσκεις και πού τον πιάνεις... «Τα έπαιξε στο πόκερ» έγραψε η μια απογευματινή. «Βρίσκεται σε απρόσιτο σημείο της ζούγκλας του Αμαζονίου» πρόσθεσε η άλλη του αντίπαλου συγκροτήματος. «Του είχε πάρει τα μυαλά γοητευτική κυρία της καλής κοινωνίας της

Πάτρας» φαντασίωσε η τρίτη.

ΑΝ ΗΤΑΝ μόνο έτσι, δεν θα είχαμε πολλά να προσθέσουμε. Δε μας ενδιαφέρει η τυμβωρυχία της κοινής εγκληματικότητας, ούτε θεωρούμε είδηση την φωταγώγηση των συνηθισμένων ανθρώπων παθών. Δεν θα είχαμε πολλά να πούμε, αν «ξαφνικά» κάποιος έκλεβε ένα ποσό, αν συνέβαινε δηλαδή μόνο μια πράξη κοινής εγκληματικής παρεκτροπής, σαν ένα Hold - up χρηματοποστολής.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, όμως, δεν είναι έτσι. Ή τουλάχιστον δεν είναι μόνον έτσι.

Η κλοπή Τριανταφύλλη έχει πίσω-της μιαν ιστορία μακρόχρονη με δυο βασικές φάσεις: τη χουντική περίοδο και τη μεταχουντική που καλύπτει όλο το διάστημα από λίγο μετά τη μεταπολίτευση μέχρι και σήμερα.

Μόνο για ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα (2 - 3 μήνες) μετά την εγκατάλειψη της εξουσίας από τη χούντα, οι απανταχού «Τριανταφύλληδες» είχαν λουφάξει, για να επανέλθουν και πάλι θρασύτεροι. Στην ΕΤΒΑ, όχι μόνο δεν απολύθηκε, αλλ' ούτε καν τιμωρήθηκε (έστω με «επίπληξη») κανείς! Όπως, άλλωστε, συνέβηκε με τα δάνεια και τα σκάνδαλα ολόκληρης της επταετίας. Δεν ζητήθηκε καμία ευθύνη.

Αλλ' ας περιοριστούμε σήμερα στην περίπτωση Τριανταφύλλη. Μη τυχόν ήταν άγνωστη η «δραστηριότητά»-του από την πρώτη μέχρι και την τελευταία μέρα της χουντικής επταετίας; Μήπως δεν ήταν ο «συγκυβερνήτης» της ΕΤΒΑ με τον περιβόητο Τοτόμη; Και δεν είναι αυτός που, (όταν τα χαλάσανε κατά τα φαινόμενα στη μοιρασιά), έστειλε το τηλεγράφημα στον Τοτόμη «ότι αυτός (ο Τριανταφύλλης) κι' όχι ο Διοικητής (Τοτόμης) είναι ο εκπρόσωπος της «επανάστασης» στην ΕΤΒΑ». Σύμφωνα με απόλυτα ασφαλείς πληροφορίες-μας, το γεγονός αυτό καταγγέλλθηκε και στην προηγούμενη και στην τωρινή διοίκηση. Μήπως μπορεί να μας πληροφορήσει ο κ. Σπέντσας εάν και τι μέτρα πήρε; Και με την ευκαιρία αυτή μπορεί να μας πληροφορήσει ο κ. Σπέντσας εάν αληθεύει αυτό που γράφτηκε σε πρωινή εφημερίδα, ότι τον προόριζε (μετά την μετάθεση που του είχε κάνει στα κεντρικά της Αθήνας) για σημαντικότερη θέση όπως π.χ. για υποδιευθυντή σε μια από τις πιο σημαντικές θυγατρικές εταιρίες της τράπεζας; Όλο το υποκατάστημα της ΕΤΒΑ — μερικοί λένε «όλη η κοσμική Πάτρα» — ήξερε ότι λείπαν χρήματα από το ταμείο κι' ότι το έλλειμα συνεχώς μεγάλωνε.

ΑΛΛΑ αυτό που είναι ανεξήγητο — μέχρι να μας το εξηγήσει ή μάλλον να το εξηγήσει στον Εισαγγελέα η διοίκηση της Τράπεζας — είναι κάτι άλλο... Ο κανονισμός της ΕΤΒΑ προβλέπει ότι υποχρεωτικά γίνονται δυο επιθεωρήσεις το χρόνο και ότι στα ταμεία των υποκαταστημάτων δεν επιτρέπεται να κρατιέται ποσό μεγαλύτερο από 50.000 δρχ.

Πώς είναι λοιπόν δυνατό να μην έχει διαπιστωθεί ότι α) στο υποκατάστημα της Πάτρας υπήρχε τουλάχιστον από το 1978 ένα μεγάλο ποσό στο χρηματοκιβώτιό-του και β) και με τι τρόπο δικαιολογούσαν το ποσό αυτό στα μηνιαία ισοζύγια που υποβάλλονται στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του κεντρικού.

Ο κ. Γεώργιος Σπέντσας

Είναι φανερό ότι δημιουργείται ένα σοβαρό θέμα ευθύνης της Γενικής Επιθεώρησης και της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών και σε τελική ανάλυση του ίδιου του Διοικητή της ΕΤΒΑ κ. Γ. Σπέντσα που έχει κάτω από την άμεση εποπτεία-του τις διευθύνσεις αυτές.

ΑΛΛΑ οι ευθύνες του τελευταίου προκύπτουν κι' από άλλα στοιχεία. Υπάρχει μια σημαδιακή πενταετία 1976 - 1980. Το 1976 αναλαμβάνει τη διοίκηση της Τράπεζας ο κ. Σπέντσας. Λίγο αργότερα στέλνει στην Πάτρα τον έμπιστό-του Τριανταφύλλη, «κλείνει» την υπόθεση των Δικηγόρων με παχυλές αποζημιώσεις, πλαισιώνει τις υπηρεσίες και πλαισιώνεται κι ο ίδιος με όλο το χουντικό κατεστημένο.

ΥΛΙΚΟ ανθρώπινο υπήρχε άφθονο. Αυθέντης της Τράπεζας αμέσως μετά το 1974 είχε διοριστεί ο περιβόητος Στεριώτης, γνωστός για την κατοχική-του δράση, που ήταν, με απόλυτη συνέπεια, υποψήφιος της Εθνικής Παράταξης το 1977.

ΓΙΑΤΙ μια και είναι το επίκαιρο παράδειγμα ο έμπιστος του κ. Σπέντσα καταχραστής Τριανταφύλλης έχει εγκρίνει δάνεια αρκετών εκατοντάδων εκατομμυρίων δραχμών στη διάρκεια της θητείας-του στην Πάτρα. Θα ήταν ενδιαφέρον να μάθουμε ποιοι έχουν πάρει δάνεια, με τι όρους και τι πραγματικές επενδύσεις έγιναν με αυτά. Γιατί πολλά θρυλούνται...

ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ λοιπόν νά γίνει αυτηρός έλεγχος, τουλάχιστον για τις πιο σημαντικές επιχειρήσεις από αυτές που έχουν δανειοδοτηθεί. Να διαπιστωθεί συγκεκριμένα με τι τρό-

πο γίνονταν οι αξιολογήσεις και οι εκταμιεύσεις, και αν το πραγματικό έργο ανταποκρίνεται στο ύψος-τους.

ΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ της Πάτρας είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Ένα γενικό κλίμα σήψης και αποσύνθεσης υπάρχει στην ΕΤΒΑ. Σήμερα δε θα επεκταθούμε περισσότερο. Θα επανέλθουμε, όμως, οπωσδήποτε, γιατί αυτά που θίγουμε εξαφορμής του συνταρακτικού σκάνδαλου Τριανταφύλλη, είναι μόνο η αρχή. Τελειώνουμε για σήμερα με μερικά ακόμα σημαδιακά περιστατικά. Υπάρχει ένας σοβαρός αριθμός, ουσιαστικά, αργόμισθων ανώτερων υπαλλήλων που είναι ή στην πραγματικότητα άχρηστοι στην τράπεζα ή τους αχρηστεύει η ίδια η Διεύθυνση και από τους οποίους οι ημετέροι, «εκτοπίζονται» σαν τοποτηρητές σε διάφορες ελεγχόμενες εταιρίες που χρεώνονται τους μισθούς-τους προσθέτοντας και ένα παχύλο επιμίσθιο.

ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΤΗ από τον Τύπο η περίπτωση της κας Σαρακηνού, ιδιαιτέρως του Σπέντσα, που καταγγέλλθηκε από την «Εξόρμηση» ότι καρπώνταν 160.000 δρχ. το μήνα. Ο τότε υπουργός Συντονισμού κ. Μητσοτάκης είχε διορθώσει τότε την εφημερίδα του ΠΑΣΟΚ: η κακόμοιρη κ. Σαρακηνού εισέπραττε... μόνο 147.000 δρχ. το μήνα: και συνεχίζει να τα εισπράττει.

ΟΛΑ αυτά δίνουν την εικόνα ότι στη βασική κρατική επενδυτική τράπεζα ρέει άφθονο και εύκολο χρήμα σε αθέμιτα κανάλια. Και έτσι υποσκάπτεται το κύρος του θεσμού, τη στιγμή ακριβώς που γίνεται μια έντονη διαφημιστική εκστρατεία για να τοποθετηθούν στην εσωτερική χρηματαγορά μερικές δεκάδες δισεκατομμύρια δραχμές σε ομόλογα. Και ανοίγει ο δρόμος για τις ξένες επενδυτικές τράπεζες, όπως διακάως επιθυμούν ορισμένοι κύκλοι του κατεστημένου.

ΛΕΝΕ πως η αναρρίχηση του άλλοτε ασήμου κ. Σπέντσα στη στρατηγική θέση που κατέχει σήμερα, οφείλεται στο ότι πήγαινε συχνά πυκνά... σπανακόπιττες στο Παρίσι στον εξόριστο τότε κ. Καραμανλή. Δεν ήταν ο μόνος, βέβαια, που επιτελούσε αυτήν την ιστορική αποστολή. Κάποτε θα πρέπει να γραφτεί μια διατριβή για τον πολιτικό ρόλο της σπανακόπιττας στη δικτατορία και στην καραμανλική μεταπολίτευση.

ΣΤΗΝ περίπτωση, όμως, της ΕΤΒΑ νομίζουμε ότι το φαυλοκρατικό τσιμπούσι των παραγόντων της Δεξιάς πήρε διαστάσεις ανεπίτρεπτες και βλέπουμε όχι μόνο τις πολιτικές, αλλά, και τις ηθικές επιπτώσεις της ατιμωρησίας των υπεύθυνων της χουντικής επταετίας, όπως ακριβώς είχε συμβεί παλιότερα και με τους κατοχικούς συνεργάτες του φασισμού.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΧΝΗΣ
ΠΟΛΥΠΛΑΝΟ
ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ 16 ΤΗΛ. 3629822

1 ΔΕΚΕΜΒΡΗ – 10 ΓΕΝΑΡΗ
ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΔΩΡΑ

ΙΣΟΓΕΙΟ
ΕΡΓΑ ΜΙΚΡΟΓΛΥΠΤΙΚΗΣ, ΚΕΡΑΜΙΚΑ, ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ
ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΕΣ, ΜΕΤΑΞΟΤΥΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ
ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ

ΑΚΡΙΘΑΚΗ, ΑΠΕΡΓΗ, ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ, ΒΕΡΝΑΔΑΚΗ, ΓΑΙΤΗ
ΓΚΙΚΑ, ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΔΡΟΥΓΚΑ, ΖΟΥΝΗ
ΘΕΟΦΙΛΗ, ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΚΑΓΚΑΡΑ, ΚΑΝΙΑΡΗ, ΚΑΡΑ
ΚΑΡΑΒΟΥΖΗ, ΚΑΤΖΟΥΡΑΚΗ, ΚΑΤΡΑΚΗ, ΜΑΝΩΛΙΔΗ, ΜΙΓΑΔΗ
ΜΟΡΑΛΗ, ΜΥΤΑΡΑ, ΠΡΑΣΙΝΟΥ, ΡΗΓΑ, ΡΟΚΟΥ, ΣΑΡΕΛΑΚΟΥ
ΣΙΜΩΣΙ, ΣΟΡΟΓΚΑ, ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ, ΣΠΗΤΕΡΗ
ΤΖΟΛΑΚΗ, ΤΟΥΓΙΑ, ΤΣΟΚΛΗ, ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, ΦΑΣΙΑΝΟΥ

ΠΑΤΑΡΙ
ΕΝΑ ΠΛΗΡΕΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΜΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ
ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΟΛΥΠΛΑΝΟ" ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΣΗΜΑ"
ΑΚΟΜΑ ΔΙΣΚΟΙ--ΚΑΣΕΤΤΕΣ ΚΑΙ ΣΠΑΝΙΕΣ ΑΦΙΣΣΕΣ

ΥΠΟΓΕΙΟ Η ΠΑΙΔΟΓΚΑΛΕΡΙ
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ Ή ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΑ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ
ΚΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤ' ΑΛΛΑ ΤΑ ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΓΑΙΤΗ

Α' ΟΡΟΦΟΣ
Η ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΜΙΓΑΔΗ

Β' ΟΡΟΦΟΣ
ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΕΡΓΑ Ή ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ

Γ' ΟΡΟΦΟΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ--ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΝΤΕΟ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΒΙΝΤΕΟ--ΤΗΛΕΟΡΑΣΕΙΣ--ΚΑΜΕΡΕΣ--ΒΙΝΤΕΟΚΑΣΕΤΤΕΣ
ΚΑΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΒΙΝΤΕΟ--ΤΕΧΝΗΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΑΛΟΝΤΑΙ ΣΥΝΕΧΩΣ

Δ' ΟΡΟΦΟΣ
ΚΑΦΕΝΕΙΟ (ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΟΤΙ ΠΑΡΕΤΕ ΔΩΡΕΑΝ)
ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ ΧΩΡΟ ΠΡΟΒΑΛΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΒΙΝΤΕΟΤΑΙΝΙΕΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η Ελληνοβουλγαρική συνεργασία γέφυρα ανάμεσα στην ΕΟΚ και την ΚΟΜΕΚΟΝ

Εξαιρετικού ενδιαφέροντος αποκλειστική συνέντευξη παραχώρησε στο ΑΝΤΙ ο Βούλγαρος υπουργός Εσωτερικού Εμπορίου κ. Γκεόργκι ΚΑΡΑΜΑΝΕΦ, που βρέθηκε αυτές τις μέρες στη χώρα-μας για την τακτική διυπουργική ελληνοβουλγαρική Σύνοδο.

Οι απαντήσεις-του δίνουν ανάγλυφη την έκταση και την πρωτοτυπία της οικονομικής συνεργασίας ανάμεσα σε δύο χώρες. Οι μεικτές επιχειρήσεις που δημιουργούνται και οι διμερείς ανταλλαγές που αφορούν καίριους τομείς της οικονομίας των δύο χωρών είναι δυνατό να αποτελέσουν μια πρωτότυπη «δίδυμη γέφυρα» ανάμεσα στην ΕΟΚ και την ΚΟΜΕΚΟΝ, δημιουργώντας νέες προοπτικές σχέσεων ανάμεσα στο Ανατολικό και το Δυτικό τμήμα της Ευρώπης.

Η τέταρτη επίσκεψη του κ. υπουργού στην Ελλάδα συμπληρεί με την 8η Σύνοδο της Διυπουργικής Επιτροπής Οικονομικής και Επιστημονικοτεχνικής Συνεργασίας Ελλάδας - Βουλγαρίας. Με την ευκαιρία αυτή ο πρόεδρος της βουλγαρικής αντιπροσωπείας συνάντησε τους Έλληνες οικονομικούς, υπουργούς κ.κ. Καλατζάκο, Δήμα και Παναγιωτόπουλο, τους υπουργούς Προεδρίας και Εξωτερικών κ.κ. Στεφανόπουλο και Μητσοτάκη, τον πρωθυπουργό κ. Ράλλη και τον πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Καραμανλή.

Συνάντηση επίσης εκπρόσωπους επιχειρηματικών κύκλων της χώρας.

Η αποκλειστική συνέντευξη που μας παραχώρησε ο κ.Καραμάνεφ έχει ως εξής:

ΓΚΕΟΡΓΚΙ ΚΑΡΑΜΑΝΕΦ

Ο Γκεόργκι Καραμάνεφ είναι μια προσωπικότητα που συνδυάζει με επιτυχία τις αρετές του επιδέξιου πολιτικού και του εξαιρετικά προικισμένου τεχνοκράτη. Γεννήθηκε το 1931 και από το 1971 είναι υπουργός Εσωτερικού Εμπορίου της Λ.Δ. της Βουλγαρίας και πρόεδρος της βουλγαρικής αντιπροσωπείας στη διυπουργική επιτροπή επιστημονικής και οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας-Βουλγαρίας.

Μέλος της Κ.Ε. του ΚΚΒ, έχει διατελέσει γραμματέας της Κ.Ε. της Δημοκρατικής Κομμουνιστικής, πρώτος γραμματέας της Επιτροπής Πόλης και της Νομαρχιακής Επιτροπής του Πλόβντιβ, πρώτος αντιδήμαρχος της Σόφιας και πρώτος υφυπουργός εσωτερικού Εμπορίου μέχρι το 1971.

Σπούδασε στη Μόσχα εμπορικές και οικονομικές επιστήμες και θεωρείται από τους πιο καταρτισμένους οικονομολόγους στη χώρα-του. Το υπουργείο στο οποίο ηγείται έχει την ευθύνη για όλες τις υπηρεσίες κάλυψης των καταναλωτικών αναγκών της Βουλγαρίας.

Ο Γκεόργκι Καραμάνεφ, σαν εκπρόσωπος της χώρας-του στη μικτή ελληνοβουλγαρική επιτροπή, έχει πολλά προσφέρει στην παραπέρα ανάπτυξη των σχέσεων ανάμεσα στις δύο χώρες.

Ο Γκεόργκι Καραμάνεφ μιλάει Ρωσικά και Γαλλικά. Είναι παντρεμένος και έχει δύο γιούς. Η γυναίκα-του είναι δημοσιογράφος.

ΕΡ: Υπάρχουν νέα στοιχεία ή η πρόσφατη συνάντησή-σας ήταν μια απλή σύνοδος ρουτίνας;

ΑΠ: Ποια είναι τα νέα στοιχεία, που είναι χαρακτηριστικά για τη Σύνοδο αυτή, θα σας πω αμέσως:

● Πρώτον, ότι γίνεται αμέσως μετά τη πρόσφατη συνάντηση στη Σόφια των προέδρων Ζίβκωφ και Καραμανλή. Στο ανακοινωθέν ορίζεται ότι πρέπει να γίνει το συντομότερο μια Σύνοδος της μεικτής Ελληνοβουλγαρικής Επιτροπής. Ο βασικός σκοπός της 8ης Συνόδου ήταν να κάνει μια εκτίμηση των μέχρι τώρα επιτευχθέντων σε όλους τους τομείς και να προωθήσει τη συνεργασία-μας, στη βάση των οδηγιών που έδωσαν οι πρόεδροι Καραμανλής και Ζίβκωφ.

● Το δεύτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της 8ης Συνόδου, είναι ότι στο κέντρο της προσοχής θέσαμε το θέμα της βιομηχανικής σύμπραξης, ή αλλιώς, της δημιουργίας μεικτών επιχειρήσεων μεταξύ των δυο χωρών. Αυτή η συνεργασία είναι η πιο σύγχρονη, η πιο σταθερή και έχει τις μεγαλύτερες προοπτικές. Και στον τομέα αυτό έχουμε, ήδη, ορισμένα θετικά αποτελέσματα. Έχουμε δημιουργήσει μέχρι τώρα τρεις μεικτές εταιρίες: Η πρώτη περιλαμβάνει τη βουλγαρική εταιρία ΧΗ-ΜΙΜΠΟΡΤ και την ελληνική εταιρία ΕΛΛΑΣ-ΜΠΙΛΙΜΠΟΡΤ. Στην ελληνική εταιρία συμμετέχουν και λιβανέζικα κεφάλαια της εταιρίας ΟΥΝΙΦΕΡΤ. Είναι η πρώτη διεθνής εταιρία που λειτουργεί.

ΕΡ: Λειτουργεί ήδη;

ΑΠ: Βέβαια, στον τομέα των χημικών προϊόντων.

ΕΡ: Χημικών λιπασμάτων ή βιομηχανικής χημείας;

ΑΠ: Στον τομέα της βασικής χημείας. Τώρα μάλιστα, πρόκειται να υπογράψουμε και άλλη συμφωνία για μια ακόμα εταιρία, στον τομέα της φαρμακευτικής.

Η δεύτερη μεικτή εταιρία που λειτουργεί ει-

ναι μεταξύ της βουλγαρικής ΜΑΣΙΝ ΕΞ-ΠΟΡΤ και της ελληνικής εταιρίας ΒΕΤ, στον τομέα της μηχανουργίας. Η εταιρία λέγεται ΜΕΒΕΤ, δηλαδή Μεικτή Ελληνοβουλγαρική Μηχανουργική Εταιρία. Η παραγωγή-της θα είναι μια αρκετά μεγάλη ποικιλία μεταλλοκοπτικών μηχανών.

Η τρίτη εταιρία είναι η DKW. Αποτελείται από τη βουλγαρική εταιρία ΜΠΟΥΛΓΚΑΡ ΠΛΟΝΤ ΕΞΠΟΡΤ, ένα τεράστιο δικό-μας τρασ, την ελληνική εταιρία ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ, που εδρεύει στον Αλμυρό και την ολλανδική ΟΥΙΝΚ-ΚΟΝΚ.

ΕΡ: Ποιο είναι το αντικείμενό-της;

ΑΠ: Το εμπόριο και η κονσερβοποίηση λαχανικών και φρούτων. Στους επόμενους δύο τρεις μήνες ετοιμάζεται η δημιουργία 4 νέων μεικτών επιχειρήσεων. Η πρώτη είναι για την παραγωγή και την εμπορία ψαριών και άλλων αλιευτικών προϊόντων. Η δεύτερη για την παραγωγή και την εμπορία κονσερβών, κρεάτων και λαχανικών. Η τρίτη θα έχει σαν αντικείμενό-της την παραγωγή και εμπορία κονσερβών, κρεάτων και αλλαντικών. Η τέταρτη θα καλύψει τον τομέα της φαρμακευτικής βιομηχανίας. Φυσικά, όλα αυτά είναι μόνο στην αρχή, έχουμε κι άλλες επαφές, διεξάγουμε συζητήσεις και προετοιμάζουμε το έδαφος για μερικές άλλες συμφωνίες. Στη βόρεια Ελλάδα κατασκευάζουμε ένα εργοστάσιο επεξεργασίας δερμάτων με την εταιρία ΔΕΡΑΣ, που, ως το τέλος του '81, θα αρχίσει να λειτουργεί. Επίσης, θετική είναι και η συνεργασία-μας στον τομέα κατασκευής λεωφορείων και αυτό, νομίζω, είναι πολύ σπουδαίο. Από ελληνικής πλευράς, συμμετέχει η εταιρία «ΚΟΠΕΛΟΥΖΟΣ», από βουλγαρικής πλευράς η ΜΠΑΛΚΑΝ ΚΑΡ ΙΜ-ΠΕΞ. Κατασκευάζουν λεωφορεία για την κάλυψη των εσωτερικών συγκοινωνιακών αναγκών των δύο χωρών και για εξαγωγή σε άλλες χώρες.

ΕΡ: Αυτά είναι σχέδια;

ΑΠ: Όχι, όχι. Έχουν κατασκευασθεί, μέχρι

Ο υπουργός Εσωτερικού Εμπορίου της Α.Δ. Βουλγαρίας κ. Γκ. Καραμάνεφ (δεξιά) μαζί με τον Έλληνα υπουργό κ. Ταταρίδη.

τώρα, στην Ελλάδα 250 λεωφορεία και διεξάγονται διαπραγματεύσεις αυτή τη στιγμή για άλλα 200. Αυτά τα τελευταία 200 θα καλυφθούν έναντι καπνού παλιών εσοδειών.

Αλλά προχωρήσαμε ακόμα περισσότερο: Υπογράψαμε έγγραφο για την κατάργηση του κληρίγκ. Σ' αυτή τη βάση, επίσης, υπογράψαμε μια συμφωνία ανάμεσα στις δύο τράπεζες εξωτερικού εμπορίου, για την τελειοποίηση και την απλοποίηση των τραπεζικών σχέσεων των δύο χωρών.

Το άλλο καινούριο στοιχείο που θα ήθελα να τονίσω, αφορά τις συναντήσεις που είχαμε με τους αντιπροσώπους του επιχειρηματικού κόσμου, με τους οποίους συζητήθηκαν συγκεκριμένα θέματα. Ο υφυπουργός Εξωτερικού Εμπορίου της Βουλγαρίας κ. Κιρίνσκι συναντήθηκε με τους αντιπροσώπους επιχειρηματιών της Ελλάδας, στους οποίους έδωσε εξηγήσεις για τον καινούργιο νόμο που ψηφίστηκε στη Βουλγαρία σχετικά με τη συμμετοχή ξένων κεφαλαίων σε μικτές εταιρίες.

Ένα άλλο στοιχείο είναι ότι σε όλους τους τομείς της οικονομικής συνεργασίας βρέθηκαν και συγκεκριμενοποιήθηκαν συμπληρωματικά θέματα, σχετικά με την υλοποίηση αποφάσεων που είχαν ληφθεί προηγουμένα. Π.χ. η επιτροπή-μας έχει υπογράψει μια συμφωνία για τη διασύνδεση των ενεργειακών συστημάτων των δύο χωρών. Η υποεπιτροπή ενεργειακών θεμάτων έκανε ανάλυση για την πρόοδο των εργασιών, ενώ η επιτροπή επί των μεταφορών εξέτασε αρκετά πρακτικά προβλήματα, δεδομένου ότι έχει συμφωνηθεί το άνοιγμα νέου σταθμού διελεύσεως στα σύνορα. Οι ειδικοί των δύο χωρών εξέτασαν όλες τις τεχνικές πλευρές, ώστε να γίνει όσο μπορεί γρηγορότερα αυτή η οδική σύνδεση.

Η υπο-επιτροπή για την επιστημονικοτεχνική συνεργασία καθόρισε πόσες ημέρες θα χρειαστούν η Βουλγαρία και η Ελλάδα για την ανταλλαγή επισκέψεων των ειδικών. Ε-

κτός απ' αυτό, η βουλγαρική πλευρά επέδωσε στην ελληνική ένα σχέδιο κυβερνητικής συμφωνίας για τη διευκόλυνση της έκδοσης θεωρησίων των διαβατηρίων για εκείνους που δουλεύουν στους τομείς της οικονομικής συνεργασίας. Αυτά θα έλεγα ως προς τις εργασίες της 8ης Συνόδου της επιτροπής.

ΕΡ: Αυτές οι καινούριες τέσσερις συμπράξεις που αναφέρατε θα είναι μόνο ελληνοβουλγαρικές ή θα υπάρχει παρεμβολή και άλλων χωρών.

ΑΠ: Θα είναι καθαρά ελληνοβουλγαρικές, χωρίς άλλη συμμετοχή.

ΕΡ: Νομίζετε ότι μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Κοινή Αγορά, πρόκειται να δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας;

ΑΠ: Στη συνάντησή με τους Έλληνες υπουργούς θίξαμε και αυτό το θέμα. Η είσοδος της Ελλάδας στην Κοινή Αγορά δεν πρέπει να εμποδίσει την οικονομική-μας συνεργασία. Και οι δύο χώρες μελετούν τις σχετικές νομοθεσίες της ΕΟΚ και της ΚΟΜΕΚΟΝ για να μπορέσουν να ανακαλύψουν τις διόδους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την παραπέρα ανάπτυξη των οικονομικών-μας σχέσεων. Εκτός απ' αυτό, όλες οι εταιρίες, για τις οποίες τώρα υπογράφονται τα πρακτικά των συμφωνιών, είναι μια κατάσταση που προϋπάρχει της εισόδου της Ελλάδας στην Κοινή Αγορά. Αλλά, και από τις δύο πλευρές, και κατά τη συνάντησή του Καραμανλή με το Ζιβκόφ και στις συναντήσεις που είχα εγώ με τους Έλληνες υπουργούς, εκφράστηκε μια σταθερή θέση:

Η είσοδος της Ελλάδας στην Κοινή Αγορά δεν πρέπει να εμποδίσει την ανάπτυξη των οικονομικών-μας σχέσεων, αλλά, αντίθετα, να μας δώσει ακόμα μεγαλύτερη περιθώρια, για να μπορέσουν οι δύο χώρες-μας να ενισχύσουν όσον το δυνατόν περισσότερο τις μεταξύ-τους σχέσεις φιλίας και οικονομικής

Μιά σπάνια φιλολογική εργασία
του «άνθρωπου με τό γαρύφαλο»

ΝΙΚΟΣ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
οι πρώτες μακρινές ρίζες
της νεοελληνικής λογοτεχνίας

ΠΟΡΕΙΑ*

έκδόσεις ΠΟΡΕΙΑ

Σόλωνος 77 τηλ. 36.31.622

κυκλοφορεί

ΓΙΩΡΓΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΤΡΟΥ

ΨΥΧΕΔΕΛΙΚΑ
Η
ΨΥΧΟΔΗΛΩΤΙΚΑ

LSD
Mescaline
Hashish

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Γιά πρώτη φορά
ή αλήθεια πάνω σ' αυτά
χωρίς διαστροφές

ICO

Η πάλη των τάξεων
στην Πολωνία
1970 — 1980

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ»
Ζωοδ. Πηγής 17 (Βιβλιοπωλείο)
τηλ. 36.39.980

συνεργασίας. Με τον τρόπο αυτό, μπορούμε να επηρεάσουμε κάπως και τις επαφές μεταξύ ΚΟΜΕΚΟΝ και ΕΟΚ.

ΕΡ: Κύριε υπουργέ, θα μπορούσατε να μας αναπτύξετε αυτήν την ιδέα; Μπορούμε να πούμε, ίσως, ότι η Ελλάδα και η Βουλγαρία μπορούν να λειτουργήσουν σα μια «δίδυμη γέφυρα» επαφών μεταξύ των δύο οικονομικών σχηματισμών;

ΑΠ: Αυτή είναι η πρόθεσή-μας.

ΕΡ: Και των δύο πλευρών, η μόνον της δικής-σας;

ΑΠ: Και οι δύο πλευρές έχουν εκφράσει την απόλυτη ομοφωνία-τους. Το θέμα αυτό το μελετάμε τώρα μαζί με τους επιχειρηματικούς κύκλους των δύο χωρών.

ΕΡ: Μπορούμε να πούμε, τελικά, ότι αυτές οι μικτές εταιρίες είναι μια μικρή δοκιμή εκκίνων των μορφών συνεργασίας, που θα διαμορφώσουν τη γέφυρα ανάμεσα στους δύο μεγάλους οικονομικούς συνασπισμούς;

ΑΠ: Θα μπορούσαμε να το πούμε αυτό, καθαριστικά.

ΕΡ: Πάντως, θα ήθελα να παρατηρήσω και το εξής: Από τις εταιρίες που αναφέρατε μέχρι στιγμής, βλέπω ότι η Ελλάδα και η Βουλγαρία παίζουν ένα ρόλο λίγο πολύ εμπορικό και μεταπρατικό. Τι άλλο εκτός από αυτό το ρόλο - που δε λέω πως είναι κακός - θα μπορούσαν τελικά να παίξουν η Ελλάδα και η Βουλγαρία;

ΑΠ: Στη συνεργασία-μας πρωτεύοντα ρόλο παίζει η παραγωγή. Η ουσία νέου στοιχείου στις οικονομικές-μας σχέσεις είναι τούτη: Η κοινή παραγωγή θα γίνεται πέρα και έξω από τις παραδοσιακές μορφές αγοραπωλησίας. Εμείς προχωράμε τώρα στην αξιοποίηση των δεσμών που μπορούν να δημιουργηθούν ανάμεσα στις δύο χώρες, στη βάση της ειδικευσης που υπάρχει. Αυτό κρύβει τεράστιες δυνατότητες. Το πιο απλό παράδειγμα είναι η χημεία. Γίνεται εδώ μια έκθεση Χημικής Βιομηχανίας της Βουλγαρίας. Στον υπουργό Βιομηχανίας κ. Μάνο κάναμε μία πρόταση. Η Βουλγαρία, που έχει μεγάλο δυναμικό για την παραγωγή αιθυλίου, το οποίο αποτελεί την πρώτη ύλη για την παραγωγή πολυαιθυλίου, σκληρού και μαλακού, μπορεί να αυξήσει την παραγωγή-της για να καλύπτει, εκτός απ' τις δικές-της ανάγκες, και τις ανάγκες της Ελλάδας, που μόλις τώρα δημιουρ-

γεί το δυναμικό για την παραγωγή πολυαιθυλίου. Καταλαβαίνετε ότι μ' αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν πολύ σημαντικά κεφάλαια επενδύσεων και από τις δύο πλευρές. Άλλες προτεραιότητες δίνει η γεωγραφική γειτνίαση: τα έξοδα μεταφοράς είναι από τους βασικούς συντελεστές διαμόρφωσης της τιμής ενός προϊόντος σήμερα. Και συμφωνήσαμε επίσης, η Βουλγαρία να αυξήσει την παραγωγή βενζίνης, με σκοπό να καλύψουμε τις ανάγκες-μας και όσες ανάγκες έχει η Ελλάδα και η Ελλάδα από τη πλευρά-της να αναπτύξει την παραγωγή αερίου για να καλύψει, πέρα από τις δικές-της ανάγκες, και τις ανάγκες της Βουλγαρίας. Να γίνεται δηλαδή ανταλλαγή βενζίνης έναντι αερίου. Καταλαβαίνετε πόσο αποδοτικό είναι αυτό.

ΕΡ: Στη σύμπραξη αυτή, η Ελλάδα ποιες υπηρεσίες προσφέρει ειδικότερα, ποιο το μείζ της οικονομίας-μας θα αξιοποιηθούν;

ΑΠ: Η Βουλγαρία μπορεί να γίνει μια πολύ καλή αγορά για τα ελληνικά γεωργικά προϊόντα και για τα προϊόντα της επισιτιστικής βιομηχανίας. Πριν από δυο-τρία χρόνια, κάναμε μια πρόταση: να πουλάμε στην Ελλάδα γεωργικά μηχανήματα και χημικά προϊόντα, που θα παράγουμε σε μεγάλες ποσότητες, έναντι γεωργικών προϊόντων. Χτες συζητήσαμε αυτό το θέμα με τον κ. Ταταρίδη. Είναι πεισμένος ότι η πρόταση έχει προτεραιότητα, αλλά μελετάμε τις μεθόδους για την υλοποίησή-της. Οι δυνατότητες σε όλους τους τομείς που ανέφερα είναι τεράστιες. Ποια είναι η ωμή αλήθεια; Πολιτικά προβλήματα ανάμεσα στις δύο χώρες δεν υπάρχουν. Πρέπει να ενισχύσουμε και να αναπτύξουμε την οικονομική συνεργασία.

ΕΡ: Ποιες είναι οι απόψεις-σας για τις συναντήσεις με τους Έλληνες υπεύθυνους;

ΑΠ: Για μένα, ήταν μεγάλη τιμή που με δέχτηκε ο πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Καραμανλής. Στη συνάντηση που είχα μαζί-του κάναμε μια ανάλυση για την ανάπτυξη της οικονομικής συνεργασίας των δύο χωρών-μας και διαπιστώσαμε από κοινού ότι αυτή η ανάπτυξη είναι θετική. Επίσης διαπιστώσαμε ότι σοβαρή συμβολή σ' αυτό έχει και η διυπουργική επιτροπή οικονομικής και επιστημονικοτεχνικής συνεργασίας. Ο κ. Καραμανλής είπε ότι η Ελλάδα και η Βουλ-

γαρία είναι χώρες με σχετικά σταθερή οικονομία, στους δύσκολους καιρούς που περνάει ο κόσμος. Υπογράμμισε — και συμφώνησα και το υπογράμμισα κι εγώ, επίσης — ότι αυτό προσφέρει τις βάσεις για μια ευρύτερη οικονομική συνεργασία. Είπε ακόμα ο πρόεδρος-σας ότι οι σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες-μας αναπτύσσονται πάρα πολύ καλά, ότι είναι πολύ ευχαριστημένος από την τελευταία-του συνάντηση με τον ηγέτη της Βουλγαρίας Τοντόρ Ζίβκωφ, για τον οποίον εξέφρασε μεγάλη εκτίμηση και σεβασμό και ζωηρά φιλικά αισθήματα. Εκτός απ' αυτό κάναμε μία πολιτική εκτίμηση για το πολιτικό κλίμα στα Βαλκάνια, έχοντας υπ' όψη-μας τη διεθνή πολιτική κατάσταση. Διαπιστώσαμε ότι ένας ευνοϊκός παράγοντας για τη διαμόρφωση καλού κλίματος είναι και οι άριστες σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες-μας. Ο κ. Καραμανλής εξέφρασε την πεποίθηση ότι οι σχέσεις θα αναπτύσσονται ακόμα καλύτερα στο μέλλον και ότι αυτό είναι προς όφελος των δύο λαών και της ειρήνης στα Βαλκάνια. Στη συνάντηση με τον κ. Ράλλη, συζητήσαμε επίσης όλα αυτά τα θέματα. Θέλω να υπογραμμίσω μια σκέψη του κ. Ράλλη: 'Ότι δηλαδή, η Ελλάδα έχει με τη Βουλγαρία μια απ' τις πιο άριστες σχέσεις που έχει με άλλες χώρες, δυτικές ή ανατολικές. Επίσης εξέφρασε την επιθυμία για μια ευρύτερη ανάπτυξη και ενεργοποίηση των διμερών σχέσεων.

Όλες οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν σε πάρα πολύ εγκάρδια, ανοιχτή και φιλική ατμόσφαιρα. Σε όλες εκφράστηκε η επιθυμία και η προθυμία για συνεργασία. Διαπιστώσα μια διάθεση σε όλους όσους συνάντησα να ενισχυθούν οι δεσμοί-μας και μετά την είσοδο της Ελλάδας στην ΕΟΚ και να μην αποδυναμωθούν με κανένα τρόπο. Τέλος, όλοι είχαν εποικοδομητικές και πολύ συγκεκριμένες θέσεις για όλα τα θέματα που έθεσα. Είμαι εξαιρετικά ικανοποιημένος απ' όλες τις συναντήσεις και συζητήσεις που είχα εδώ. Το βασικό, τώρα, είναι, αυτή η εξαιρετική ατμόσφαιρα που υπάρχει σε κυβερνητικό επίπεδο, να φτάσει στους επιχειρηματικούς κύκλους, να αυξηθεί το κοινό ενδιαφέρον και των δικών-μας και των δικών-σας, για να αποκτήσουν αυτές οι σχέσεις συγκεκριμένο οικονομικό περιεχόμενο. Αυτά είχα να πω.

P. PYLARINOS

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ ΝΕΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

Σας περιμένουμε στο νέο μας κατάστημα, στη Σοφοκλέους 7-9 (άπέναντι από τό Χρηματιστήριο) όπου θα λειτουργεί και μεγάλη αίθουσα δημοπρασιών για κάθε είδους συλλεκτικά αντικείμενα, όπως:

**ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ - ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
ΠΙΝΑΚΕΣ - ΡΟΛΟΓΙΑ - ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ κ.ά.**

Επίσης η αίθουσα προσφέρεται σε κάθε ενδιαφερόμενο για έκθεσεις, δημοπρασίες, γενικές συνελεύσεις, διαλέξεις κλπ.

● ΥΠΟΓΡΑΜΙΖΕΤΑΙ

ότι η αίθουσα δημοπρασιών είναι 250 τετρ. μέτρα, με κλιματισμό και ότι κατασκευάστηκε ειδικά για τους αναφερόμενους λόγους.

ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

σταχυ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

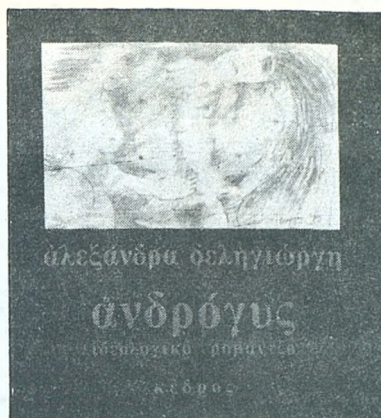
Δημητρίου Ιδυναρη 30 Θεσσαλονίκη

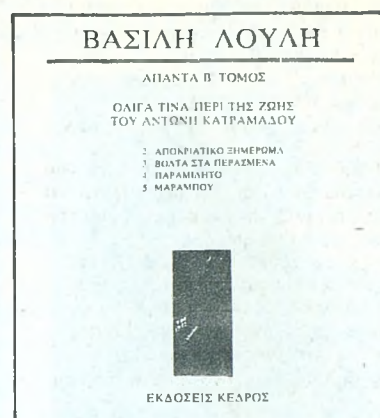
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ
πεζογραφήματα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ
ΑΝΔΡΟΓΥΣ
Ιδεολογικό ρομάντζο

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΟΥΛΗΣ
**ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΤΡΑΜΑΔΟΥ**
(πεζογρ.) ΑΠΑΝΤΑ Β' ΤΟΜΟΣ

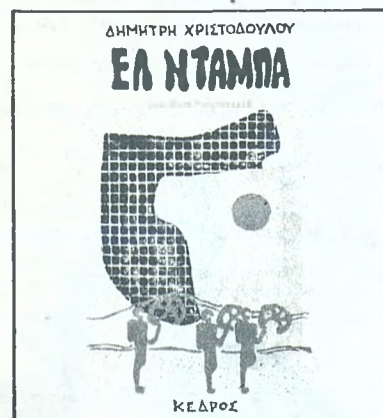
ΠΑΝΟΣ Κ. ΘΑΣΙΤΗΣ
«ΕΛΕΕΙΝΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ...»
Ποιήματα

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Δ. ΔΡΑΚΟΝΤΑΕΙΔΗΣ
ΠΡΟΣ ΟΦΡΥΝΙΟ
(Ιστορήμα)

ΠΕΠΗ Λ. ΔΑΡΑΚΗ
ΣΚΛΑΒΟΧΩΡΙ
(Μυθιστ.)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΕΛ ΝΤΑΜΠΑ
(Μυθιστ.)

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ
Η ΠΗΓΑΔΑ
(Διήγημα)

ΜΑΡΟΥΛΑ ΚΛΙΑΦΑ
ΕΝΑ ΔΕΝΔΡΟ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΜΑΣ
Μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος Ἀκαδημίας) Τηλ. 3615783

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΑΓΓΛΙΑ Οι Νεοφασίστες διαδηλώνουν

Η λαίδη Μπέρντγουιν (ο Τύπος την ονομάζει Μπερντπρίν, δηλαδή με μυαλό πουλιού) πουλάει αντισημιτικό έντυπο φορώντας σβάστικα.

Οι νεοφασίστες του Εθνικού Μετώπου, αποθρασυμένοι ίσως από την πολιτική της κ. Θάτσερ πήραν μέρος την Τετάρτη 23 Νοεμβρίου στον επίσημο εορτασμό της Ημέρας της Μνήμης με σημαίες και ταμπούρια. Η αγανάκτηση των αντιφασιστών για τα ρατσιστικά και αντισημιτικά συνθήματα που ακούγονταν οδήγησε σε μια σειρά από επεισόδια. Τραυματίστηκαν τρεις νεοφασίστες και εβδομήντα περίπου δημοκράτες αντιδιαδηλωτές κρατήθηκαν από την αστυνομία.

Μερικές μέρες αργότερα, λίγες εκατοντάδες κουρεμένοι γουλι οπαδοί του «βρετανικού κινήματος» άκουαν τον Μάικλ Μακ Λάφλιν να βρίζει τον Τύπο, τους νέγρους και τους Ινδούς και να λέει σόκιν ανέκδοτα για την Άννα Φράνκ και...τον πατέρα-της, στο Πάντινκτον.

Όταν ο νεοφασίστας αυτός ρωτήθηκε γιατί οι οπαδοί-του ήταν τόσοι λίγοι απάντησε στην αρχή ότι δεν κάλεσε τους νέους για «να τους προστατέψει από τη βία» κι αργότερα ότι δεν κάλεσε όσους ήταν άνω των 25 γιατί τους κρατάει...σε εφεδρεία.

Πέρα από τις φαιδρότητες έγιναν κι εδώ σοβαρά επεισόδια με 50 περίπου συλλήψεις

ανάμεσα στους 4.000 διαδηλωτές του αντιφασιστικού σύνδεσμου που συγκρούστηκαν με την έφιππη αστυνομία.

Η εξαχρείωση των νεοφασιστών οδήγησε ήδη, σε μια μαζικότερη αντίδραση. Στις 8 Δεκεμβρίου δεκάδες χιλιάδες διαδηλωτές με το σύνθημα «Ποτέ πια φασισμός» άκουσαν το δήμαρχο της Μπολόνια και τον Τόνι Μπεν σε μια πρωτοφανή σε ενθουσιασμό — για το αγγλικό πολιτικό κλίμα — συγκέντρωση.

Αποτυχημένος νεοφασίστας υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος σε χαρακτηριστική πόζα.

ΙΤΑΛΙΑ: Η ώρα του «καθολικοκομμουνισμού»

Η αποτυχία της εργατικής κινητοποίησης στη ΦΙΑΤ του Τορίνου δεν ήταν στην πραγματικότητα όσο ποτέ άλλοτε ισχυροί. Είναι, όμως, οπωσδήποτε μια αλλαγή της συνδικαλιστικής πρακτικής των εργατικών ενώσεων που ελέγχονται από το ΚΚΙ. Και αφήνει να διαφαίνεται ίσως και μια γενικότερη αλλαγή της πολιτικής προοπτικής της ιταλικής Αριστεράς.

Οι ενωμένοι πια Χριστιανοδημοκράτες αισθάνονται όσο ποτέ άλλοτε ισχυροί. Τόσο ώστε η νέα κυβέρνηση του κ. Φορλάνι να εμφανίζεται ισορροπημένη με ίσο αριθμό λαϊκών (σοσιαλιστές, σοσιαλδημοκράτες και ρεπουμπλικάνους) και καθολικών υπουργών. Ταυτόχρονα η «Χριστιανική Δημοκρατία» ανοίγεται προς τους κομμουνιστές, αλλά σε μια νέα βάση - απ' υψηλού θα λέγαμε αυτή τη φορά.

Έχει, πράγματι, κυλήσει πολύ νερό κάτω από τις πέφινες του Τίβερι από τότε — λίγο μετά από τη δολοφονία του Άλντο Μόρο — που η διαστιασμένη ιταλική δεξιά εκλιπαρού-

σε την ανοχή του Κ.Κ. για να παραμείνει στην εξουσία.

Γι' αυτό και το PCI που έχει εγκαταλείψει βαθμιαία την προοπτική μιας βαθμιαίας συμμετοχής στην εξουσία, παρηγοριέται με διευτερεύουσες διαπιστώσεις, όπως για τη σχετική ενίσχυση πχ. της αριστερής πτέρυγας της χριστιανοδημοκρατίας.

Ταυτόχρονα, η αποσαφήνιση της μοίρας του ΚΚΙ οδηγεί σε κρίση το δεύτερο κόμμα της ιταλικής Αριστεράς, τους σοσιαλιστές. Επειδή σταθεροποιήθηκε η θέση του ΚΚ έξω από τον κυβερνητικό συνασπισμό, στο Σ.Κ.Ι. πολώνονται οι οπαδοί της συμμετοχής στην κυβέρνηση μαζί με τους καθολικούς από τη μια μεριά κι όσοι υποστηρίζουν τη σύσφιξη των δεσμών με το άλλο εργατικό κόμμα στη βάση της παλιάς προλεταριακής αλληλεγγύης.

Μετά τη Γαλλία, και στην Ιταλία η Αριστερά μοιάζει να έχασε την πρωτοβουλία, ενώ η κοινωνία παίρνει μια γενικότερη συντηρητική στροφή.

Ο Η Ε Πώς να διαφημίζετε πεινασμένα παιδιά

Το «ίδρυμα» των Ηνωμένων Εθνών για την Παιδική Ηλικία» (ΟΥΝΙΣΕΦ) ιδρύθηκε το 1946. Από το 1950 ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά με τα παιδιά του Τρίτου Κόσμου που αποδεκατίζονται, από τον υποσιτισμό και τις αρρώστιες.

Ένα παιδί στα τρία πεθαίνει πριν κλείσει τα πέντε-του χρόνια και όσα επιζούν έχουν, ήδη, κλονισμένη ανεπανόρθωτα την υγεία-τους. Είναι, λοιπόν, φυσικό οι επενδύσεις που αφορούν τη διατροφή, την περίθαλψη, τους εμβολιασμούς, την κατάρτιση των παιδιών να θεωρούνται σαν κατ' εξοχήν παραγωγικές, αφού αυτοί θα είναι η αυριανή εργατική δύναμη που θα αναπτύξει αυτές τις χώρες.

Κι όμως, μια τόσο μεγάλη ανάγκη εξυπηρετείται μόνο από 200 εκ. δολάρια, ένα ποσό, δηλαδή, γελοίο. Κι ακόμη από αυτά περίπου το ένα τέταρτο δεν προέρχονται από τις συμβολές των κρατών μελών, αλλά από διάφορες μορφές επαιτείας που ασκεί ο οργανισμός. Έτσι το 1979, ιδιώτες του εδωρσαν 18 εκ. δολάρια και άλλα 15 προήλθαν από την πώληση διαφόρων αντικειμένων (οι γνωστές ευχρήτριες κάρτες κλπ.).

Για να βρεθούν, όμως, αυτά τα ποσά ο οργανισμός δαπανά επίσης τεράστια ποσά για διαφημίσεις (τα γνωστά μαύρα παιδάκια με τη φουσκωμένη κοιλιά), για πολυτελείς παραστάσεις και δειπνά προσωπικότητων. Έτσι ο Τρίτος Κόσμος ταυτίζεται, στην τρέχουσα νοοτροπία του μέσου κάτοικου του αναπτυγμένου κέντρου, με την επαιτεία.

Οι Αμερικάνοι ενδιαφέρονται ιδιαίτερα γι' αυτήν τη θαυμάσια προπαγανδιστική μηχανή, που με τόσο λίγα χρήματα παράγει σε τόση έκταση άνετη συνείδηση για τον ιμπεριαλισμό, αφού μετατρέπεται το πολιτικό πρόβλημα της άνισης κατανομής του παγκόσμιου εισοδήματος και της εκμετάλλευσης που υφίσταται ο Τρίτος Κόσμος σε ένα καθαρά ανθρωπιστικό ζήτημα. Γι' αυτό πάντα φρόντιζαν να έχουν έναν Αμερικάνο στην ηγεσία της ΟΥΝΙΣΕΦ. Από την 1η Ιανουαρίου 1980, Πρόεδρος εκλέχτηκε ο Τζάιμς Γκραντ, χάρη σε μια αξιοσημείωτη αύξηση της συμβολής της χώρας-του. Ο κ. Γκραντ έχει κάνει όλη την καριέρα στον οργανισμό που κατανέμει τη βοήθεια της Αμερικής προς τους δορυφόρους-της.

The right man in the right place!

Η εβδομάδα κρατουμένων συνειδήσεως

Στις 10 Δεκεμβρίου γιορτάζεται κάθε χρόνο η επέτειος της υπογραφής της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ. Στα πλαίσιά της αγωνίζεται για την απελευθέρωση των «κρατουμένων συνειδήσεως», για την κατάργηση της θανατικής ποινής και των βασανιστηρίων.

Τα πρόσωπα και οι περιπτώσεις που αναφέρονται εδώ καθώς και οι χώρες για τις οποίες γίνεται λόγος δίνονται μόνο ενδεικτικά, σε χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Εξαφανίσεις

Οι εξαφανίσεις πολιτικών αντιπάλων και αντιφρονούντων έχουν γίνει κάτι συνηθισμένο σαν κυβερνητική πρακτική σε πολλές χώρες της γης, και κυρίως στη Νότια Αμερική.

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται όχι μόνο εναντίον αναγνωρισμένων πολιτικών αντιπάλων, αλλά και εναντίον απλών ανθρώπων που θα μπορούσαν να γίνουν ενοχλητικοί για το καθεστώς. Στις πιο τυπικές περιπτώσεις το θύμα συλλαμβάνεται στο σπίτι του από ενόπλους και μεταφέρεται σε κάποια άγνωστη τοποθεσία. Στους οικείους του θύματος οι αρχές δηλώνουν ότι δε συνελήφθη και το ίδιο βεβαιώνουν, αν χρειαστεί, στο αρμόδιο δικαστήριο, ακόμα κι όταν η απαγωγή πραγματοποιήθηκε από στρατιωτικούς με στολή. Αν πάλι η απαγωγή έγινε από παρακρατικούς, η αστυνομία θα αποφύγει κάθε έρευνα ή ανακριτικό έργο.

Η Δ.Α. διαθέτει πλήθος αποδείξεις ότι τα θύματα τέτοιων «εξαφανίσεων» έχουν πάντα βασανιστεί και συχνά σκοτωθεί.

Υπολογίζεται πως από το 1975 έχουν «εξαφανιστεί» περίπου 15.000 άτομα στην Αργεντινή (η Δ.Α. διαθέτει αναλυτικά στοιχεία για 4.000 ονομαστικές περιπτώσεις). Για τη Γουατεμάλα οι αριθμοί είναι ακόμη πιο φρικιαστικοί: 25.000 άτομα έχουν συλληφθεί, σκοτωθεί ή εξαφανιστεί από το 1966 — πάνω από 1.000 άτομα στους πρώτους έξι μήνες του 1980 - οι περισσότερες από αυτές τις εξαφανίσεις ισοδυναμούν με έκνομες θανατικές εκτελέσεις.

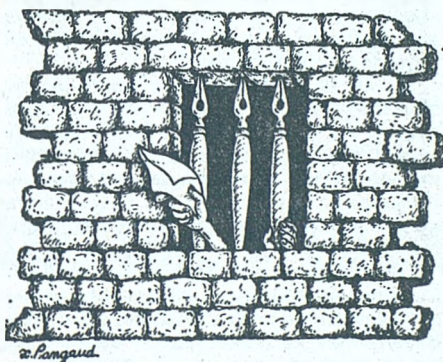
Προσωρινή κράτηση

Πολλές κυβερνήσεις επικαλούνται έκτακτα μέτρα ασφαλείας για να συλλαμβάνουν τους πολιτικούς τους αντιπάλους για σύντομα χρονικά διαστήματα, χωρίς να χρειάζεται να δικαιολογήσουν τις ενέργειές τους αυτές στα δικαστήρια. Στο διάστημα της «προσωρινής» κράτησης τα θύματα υφίστανται εξαντλητικές ανακρίσεις ή και βασανιστήρια. Συχνά η «προσωρινή» κράτηση επαναλαμβάνεται σαν μέθοδος εκφοβισμού και ελέγχου.

Φέτος, στα πλαίσια της «Εβδομάδας κρατουμένων συνειδήσεως», η Διεθνής Αμνηστία έδωσε ξεχωριστή έμφαση σε ορισμένες λιγότερο γνωστές μορφές κράτησης, όπως οι «εξαφανίσεις», η «προσωρινή» κράτηση, τα περιοριστικά μέτρα και οι ψευδείς κατηγορίες για ποινικά αδικήματα.

Στην Κολομβία η προσωρινή κράτηση χρησιμοποιείται συστηματικά μόλις υπάρξει κάποια κοινωνική αναταραχή: απεργίες, φοιτητικές διαδηλώσεις ή ακόμη όταν πραγματοποιούνται «στρατιωτικά γυμνάσια» σε αγροτικές περιοχές όπου κατοικούν Ινδιάνοι. Στην Πολωνία χρησιμοποιήθηκε συστηματικά στις περιπτώσεις αντιφρονούντων, που υποστήριζαν τη δημιουργία ελεύθερων συνδικάτων. Ο Καζίμιρζ Σουίτον, μέλος της επιτροπής για τα ελεύθερα συνδικάτα στο Κάτοβιτς είχε, ως τις 24 Φεβρουαρίου 1980, συλληφθεί και παραμένει προσωρινά στα χέρια της αστυνομίας 24 φορές σε διάστημα δύο ετών.

Στο Πακιστάν οι ύποπτοι φυλακίζονται «προσωρινά» για διαστήματα εβδομάδων ή μηνών, με βάση το στρατιωτικό νόμο.

Περιοριστικά μέτρα

Περισσότερα από 150 άτομα κρατούνται υπό περιορισμό στη Νότια Αφρική. Ο Υπουργός της Δικαιοσύνης δεν έχει δώσει καμιά εξήγηση για τους λόγους της κράτησής τους και δεν έχουν το δικαίωμα να προσφύγουν στα δικαστήρια. Εντούτοις, τα δικαστήρια δικάζουν τις περιπτώσεις παραβίασης των περιοριστικών μέτρων. Η διάρκεια της κράτησης είναι συνήθως 5 χρόνια. Πολλά από αυτά τα περιοριστικά μέτρα μετά τη λήξη τους ξαναεπιβάλλονται και έτσι παίρνουν μόνιμο χαρακτήρα. Δύο γυναίκες π.χ., βρίσκονται υπό περιορισμό για 16 συνεχή χρόνια.

Οι πιο χαρακτηριστικοί όροι των περιοριστικών μέτρων, κάθε είδους, είναι οι εξής:

1. Τα υπό περιορισμό άτομα δε μπορούν να έχουν καμία επικοινωνία μεταξύ τους.

2. Το υπό περιορισμό άτομο δε μπορεί να αναφερθεί δημόσια ή ιδιωτικά, δηλαδή δε μπορεί κανείς να πει ή να δημοσιεύσει το όνομά του ή κάτι που έχει σχέση μ' αυτό.

3. Στα υπό περιορισμό άτομα απαγορεύεται να λάβουν μέρος όχι μόνο σε πολιτικές, αλλά και σε κοινωνικές συγκεντρώσεις, δηλαδή συγκεντρώσεις με περισσότερα από δύο άτομα.

4. Τα υπό περιορισμό άτομα δεν έχουν ελευθερία κινήσεως, δηλαδή περιορίζονται σε μία περιοχή, συνήθως σ' αυτή της μόνιμης διαμονής τους.

5. Απαγορεύεται η είσοδος των υπό περιορισμό ατόμων σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή εργοστάσιο, χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Στη Σοβιετική Ένωση, πρόσωπα καταδικασμένα σε ποινή εκτόπισης δε μπορούν να παραμείνουν στον τόπο της κατοικίας τους όσο διαρκεί η ποινή τους. Συστηματική εκτόπιση έχουν υποστεί μειονότητες, Τάταροι της Κριμαίας, Γερμανοί, Έλληνες κλπ.

Συστηματικές εκτοπίσεις πραγματοποιούνται, με βάση νόμο του 1980, στη Χιλή. Ο κατ' οίκον περιορισμός χρησιμοποιείται από την αστυνομία και την Κ.Υ.Π. της Νότιας Κορέας. Θύματα είναι, μεταξύ άλλων, συγγενείς πολιτικών κρατουμένων, διάφορα πολιτικά πρόσωπα και άλλοι αντίπαλοι του καθεστώτος.

Ψευδείς κατηγορίες

Τα τελευταία χρόνια ορισμένες κυβερνήσεις χρησιμοποίησαν ψευδείς κατηγορίες για ποινικά αδικήματα εις βάρος πολιτικών τους αντιπάλων και διαφωνούντων. Έτσι, τα άτομα αυτά συχνά καταδικάζονται και στερούνται τα πολιτικά τους δικαιώματα. Οι κατηγορίες αφορούν φόνους, βιασμούς και ληστείες ή πιο συνηθισμένα «παρασιτισμό» και «αλητεία».

Η «ποινικοποίηση» της δραστηριότητας των αντιφρονούντων είναι αρκετά συνηθισμένη στη Σοβιετική Ένωση και στη Ρουμανία. Η κατηγορία του «παρασιτισμού» επισύρει ποινές φυλάκισης τριών ή και πέντε ετών.

Κατηγορίες για ποινικά αδικήματα διατυπώνονται και στο Μεξικό εις βάρος χωρικών που οργανώνονται σε συνεταιριστικές οργανώσεις για να καλλιεργήσουν χωράφια που κατέχουν, αλλά για τα οποία δε διαθέτουν επίσημους τίτλους.

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Η εισαγγελική εγκύκλιος για τη δίωξη των «αντισοσιαλιστικών στοιχείων» στην Πολωνία

Δημοσιεύουμε σ' αυτό το τεύχος για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το κείμενο του Γενικού Εισαγγελέα της Βαρσοβίας, αναφορικά με τη δράση και τη δίωξη των «αντισοσιαλιστικών στοιχείων». Το κείμενο αυτό, που η αυθεντικότητά του δεν αμφισβητήθηκε από κανέναν, κυκλοφόρησε προς όλες τις εισαγγελικές και δικωτικές αρχές της Πολωνίας, με την ένδειξη του «απόρρητου». Με έναν κάποιο τρόπο, έφτασε, όμως, στα χέρια της «Αλληλεγγύης» γεγονός που προκάλεσε την άμεση αντίδραση των Αρχών ασφαλείας του καθεστώτος. Έτσι, άνδρες της Μυστικής Αστυνομίας εισέβαλαν στα γραφεία της «Αλληλεγγύης» κατέσχεσαν το έγγραφο και συνέλαβαν δύο υπάλληλους του Συνδικάτου, τον Γιαν Ναρτζινάκ και τον Πιοτρ Σαπιέλο, με την κατηγορία της «υπεξαίρεσης απόρρητου δημοσίου εγγράφου».

Η αντίδραση των εργατών ήταν άμεση και αποτελεσματική. Κατέβηκαν αμέσως σε απεργία οι εργάτες του συγκροτήματος

Δε θα σχολιάσουμε ιδιαίτερα το κείμενο. Έχει το χάρισμα της σαφήνειας. Το θεωρούμε, πάντως, σα στοιχείο αποκάλυψης της βαθιάς κρίσης της κοινωνικής και πολιτικής λειτουργίας του καθεστώτος που οικοδόμησε η τριαντάχρονη πρακτική του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Δεν είναι ο Λεχ Βαλέσα που «υπονομεύει το σοσιαλισμό», αλλά ένας διάτρητος «σοσιαλισμός», που από τις ιδιες του τις αντιφάσεις και τις ρωγμές του εκλύει όχι μόνον το Λεχ Βαλέσα, αλλά ένα μαζικό κίνημα αμφισβήτησης της θεσμισμένης ιδεολογίας του, της πολιτικής του, του πολιτισμού του.

«Ούρσους» που την ενίσχυσαν άλλα έξι εργοστάσια, με αίτημα την άμεση απελευθέρωση των δύο συνδικαλιστών, ενώ η «Αλληλεγγύη» απείλησε κήρυξη γενικής απεργίας. Η κυβέρνηση, υποχωρώντας, άφησε ελεύθερους «υπό όρους» τους δύο κρατούμενους.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Οι δραστηριότητες των παράνομων αντισοσιαλιστικών ομάδων, που σχηματίστηκαν από την ιντελιγκέντσια, άρχισαν περί τα τέλη της δεκαετίας του 1950. Περιλαμβάνουν κυρίως νεαρούς πανεπιστημιακούς και φοιτητές του πανεπιστημίου της Βαρσοβίας που συνεργάζονται με μια ομάδα διανοουμένων της Κρακοβίας.

Σε πρώτο στάδιο, οι δραστηριότητές τους έπαιρναν τη μορφή συζητήσεων μεταξύ φοιτητών ή κοινωνικών συναντήσεων με διαλέξεις πάνω σε πολιτικά και οικονομικά ζητήματα. Επακολουθούσε διάλογος, όπου παρουσιαζόταν παραμορφωμένη η εικόνα του συστήματος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Πολωνίας (ΛΔΠ) και των άλλων σοσιαλιστικών κρατών, διασύρονταν τα επιτεύγματά τους και επικρίνονταν η κατεύθυνση της πάρα πέρα ανάπτυξής τους.

Προς το τέλος του 1964 η Υπηρεσία Ασφαλείας σε μια έρευνα στο σπίτι του Στανισλάβ Γκομούλκα, μέλους της «Ομάδας Βαρσοβίας» ανακάλυψε ένα ντοκουμέντο με τίτλο «Πρόγραμμα της Εργατικής Τάξης».

Παραπέρα έρευνες απέδειξαν ότι είχε γραφτεί από τους Κάρολ Μοτζελέφσκι και Γιασέκ Κουρόν με τη συνεργασία του Στανισλάβ Γκομούλκα και του Μπέρναρ Τεικόφσκι.

Λίγους μήνες αργότερα αποκαλύφθηκε ότι οι κ.κ. Μοτζελέφσκι και Κουρόν είχαν γράψει το «Ανοιχτό Γράμμα» στην τοπική οργάνωση του Ε.Ε.Κ.Π. (Ενοποιημένο Εργατικό Κόμμα Πολωνίας) και στα μέλη της ΕΣΝ (ΖΜΣ — Ένωση Σοσιαλιστικής Νεολαίας) του πανεπιστημίου της Βαρσοβίας.

Και τα δύο ντοκουμέντα, αποκάλυπτα εχθρικά στο σοσιαλισμό, ασχολούνταν, κυρίως, με την προβολή τροτσκιστικών και αναθεωρητικών ιδεών και στην πράξη καλούσαν για μια βίαιη ανατροπή του συστήματος στην ΛΔΠ.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι ανάμεσα σε διάφορες αναθεωρητικές προτά-

σεις το «πρόγραμμα» απαιτούσε τη δημιουργία συνδικάτων ανεξάρτητων από το κράτος, που θα διεκδικούσαν το δικαίωμα της απεργίας και θα αντικαθιστούσαν το ενοποιημένο εργατικό κόμμα με κάμποσα άλλα, ανταγωνιστικά μεταξύ τους.

Τελικά οι Κ.Μοτζελέφσκι και Γ.Κουρόν συνελήφθησαν, δικάστηκαν και καταδικάστηκαν για απόπειρα βίαιης ανατροπής του συστήματος της ΛΔΠ. Οι Καζίμιρ Μπαντόφσκι, Λούντβιχ Χας και Ρόμουςλντ Σμιτς συνελήφθησαν, δικάστηκαν και καταδικάστηκαν με παρόμοιες κατηγορίες σε ξεχωριστές δίκες.

Την ίδια εποχή ένας αριθμός προσώπων δικάστηκε για επαφές με κέντρα ιδεολογικού αντιπερισπασμού στο εξωτερικό, απ' όπου εφοδιάζονταν με υλικό γεμάτο συκοφαντίες για το σύστημα και τις αρχές της ΛΔΠ.

Το 1968 τα ακόλουθα πρόσωπα, μεταξύ άλλων, συνελήφθησαν, δικάστηκαν και καταδικάστηκαν με τέτοιες κατηγορίες: Μασίε Κοσλόφσκι, Μαρία Τβόρκοβσκα, Κριστόφ Σιμπόρσκι, Γιάκομπ Καρπίνσκι και Μαρία Σπακόφσκα, όλοι από το πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας (η αποκαλούμενη ομάδα «Τατέρνικ»).

Τον Ιούνιο του 1970 ακολούθησε η σύλληψη, δική και καταδίκη τριάντα (30) μελών της παράνομης πολιτικής οργάνωσης «Ρούχ» («Κίνημα»). Σ' αυτή την οργάνωση είχε αναμειχθεί ένας αριθμός μορφωμένων ανθρώπων που είχαν στενές επαφές με τον κλήρο. Αρχηγοί ήταν οι τέσσερις αδελφοί Σούμα: Χούμπερτ, Λούκας, Αντρέι και Μπένεβνικτ.

Το πρόγραμμά τους ήταν καθαρά αντισοσιαλιστικό. Υποστήριζε απεριόριστη ατομική ιδιοκτησία, αρνιόταν το ρόλο της κινητικής δύναμης του έθνους στην εργατική τάξη και αμφισβητούσε τον ηγετικό ρόλο του κόμματος των εργατών. Οι δραστηριότητες του «Ρούχ» συνίσταντο στην προπαρασκευή και

διάδοση αντισοσιαλιστικής ιδεολογίας, αργότερα δε επεκτάθηκαν και σε τρομοκρατικές πράξεις (όπως η προσπάθεια να ριχούν τον ανδριάντα του Λένιν στο Πόρονιν).

Εκτός απ' αυτές, τις πιο σημαντικές δραστηριότητες των αντισοσιαλιστικών ομάδων στις δεκαετίες του '60 και του '70, έλαβαν χώρα και άλλες αντισοσιαλιστικές πράξεις, που αντιμετωπίστηκαν επίσης με τα προβλεπόμενα δικαστικά μέτρα (σύλληψη, δίκη και καταδίκη του Μέλχιορ Βάνκοβιτς, σύλληψη του Στανισλάβ Σαλμόνοβιτς και άλλων).

Σε σχέση με τα αποκαλούμενα γεγονότα του Μαρτίου 1968 και αργότερα με τα γεγονότα του Δεκεμβρίου 1970, όπως και με αυτά του 1976 (στο Ούρσου και το Ράντομ), ακολουθήθηκε παρόμοια νομική διαδικασία εναντίον προσώπων που βρέθηκαν ένοχοι πράξεων στρεφόμενων κατά της δημοσίας τάξεως και της σοσιαλιστικής ιδιοκτησίας.

Οι ταραχές του 1976 στο Ράντομ και το Ούρσου συνοδεύτηκαν από μια αξιοσημείωτη δραστηριοποίηση των αντισοσιαλιστικών δυνάμεων, που επιδόθηκαν σε μεγάλης έκτασης δραστηριότητες, πολλές από τις οποίες συνιστούσαν παραβιάσεις του ποινικού νόμου.

Τον Σεπτέμβριο του 1976 ιδρύθηκε μια παράνομη αντισοσιαλιστική ένωση που αυτοονομάστηκε «Επιτροπή Υπεράισης Εργατών» (ΚΣΣ), αποτελούμενη από αριθμό ατόμων, χρόνια ανακατεμένων σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες (Γ. Κουρόν, Γ. Λιτίνσκι, Α. Μακιάρεβιτς, Α. Μιχνικ, Μ. Μικολάισκα και άλλους). Η ένωση αυτή στις 29 Σεπτεμβρίου 1979 μετονομάστηκε σε «Επιτροπή Κοινωνικής Αυτοάμυνας» (ΚΟΡ) και επιδόθηκε έκτοτε σε δραστηριότητες, μερικές από τις οποίες έχουν το χαρακτήρα ποινικών αδικημάτων.

Η αυξανόμενη δραστηριότητα ατόμων, που μετά τα γεγονότα Ράντομ-Ούρσου, συνέχισαν να υποκινούν κοινωνικές αναταρα-

χές, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πά-
ρα πέρα παραβιάσεις της δημοσίας τάξεως
(όπως για παράδειγμα η απόπειρα να εκμε-
ταλλευτούν το Φεστιβάλ Νεολαίας στην
Κρακοβία σαν ευκαιρία ταραχών διαδίδο-
ντας ψεύτικες φήμες για τα αίτια του θανά-
του του φοιτητή Πίτσα), έκαναν αναγκαία την
έναρξη ανακρίσεων και τη διενέργεια προσω-
ρινών συλλήψεων εφτά από τα πιο αναμεμιγ-
μένα άτομα (Κουρόν, Μίχνικ, Μακιάρεβιτς,
Νάϊμσκι, Οστρόφσκι, Λίτσκι).

Θεωρήθηκαν ύποπτοι συνεργασίας κατ' ε-
ξακολούθηση με ξένους οργανισμούς, εχθρι-
κούς προς την Πολωνία, όπως με τον «Ρα-
διοσταθμό Ελευθέρη Ευρώπη», «το Λογοτε-
χνικό Ινστιτούτο του Παρισιού» «Ανέξ», και
άλλους, στρεφόμενοι εναντίον των πολιτι-
κών συμφερόντων της Πολωνίας, με το να
τους τροφοδοτούν χαλκευμένες ψεύτικες
πληροφορίες και έντυπα για τις κοινωνικές
και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν στην
Πολωνία.

Η έρευνα επιβεβαίωσε πράξεις παραλα-
βής, εκτύπωσης και διανομής (και στο εξω-
τερικό) πληροφοριών, ανάμεσα στις οποίες
υπήρχαν συχνά ψεύτικες ειδήσεις, αναφερό-
μενες μεταξύ άλλων, στη μεταχείριση προ-
σώπων ενόχων κατά το νόμο.

Ευρεία διάδοση τέτοιων ειδήσεων θα μπο-
ρούσε να οδηγήσει σε διασάλευση της δημο-
σίας τάξεως. Παρ' όλες τις έρευνες δεν έγινε
δυνατό να βρεθούν συγκεκριμένες αποδείξεις
για την ύπαρξη απ' ευθείας δεσμών με τους ε-
χθρικούς οργανισμούς του εξωτερικού (Ελευ-
θερη Ευρώπη, περιοδικό «Κουλτούρα» στο
Παρίσι). Οι προανακρίσεις εναντίον αυτών
των ατόμων σταμάτησαν με βάση το Διάταγ-
μα Αμνηστίας της 20ης Ιουλίου 1977.

Στα χρόνια 1977-80 τα αντιπολιτευτικά
στοιχεία γνώρισαν μια πάρα πέρα οργανωτι-
κή ανάπτυξη. Εκτός από την KSS—KOR,
εμφανίστηκαν κι άλλες οργανώσεις, όπως το
«Κίνημα για την Υπεράπωση των Ατομικών
Δικαιωμάτων» (ROPCO), «Επιτροπές Αυτο-
άμυνας Φοιτητών», το «Κίνημα των νέων Πο-
λωνών», η «Ομοσπονδία για μια Ανεξάρτητη
Πολωνία», κ.ά.

Οι οργανώσεις αυτές απόκτησαν κάποια
ευρεία απήχηση μέσω εκδοτικής και προπα-
γανδιστικής δραστηριότητας μεγάλης κλί-
μακας. Περίπου 30 περιοδικές εκδόσεις (εφη-
μερίδες, φυλλάδια και περιοδικά) τυπώνο-
νταν και μοιράζονταν. Δημοσιεύθηκαν αρκε-
τές νέες προσούρες και τυπώθηκαν κάμπο-
σα βιβλία. Ορισμένοι τίτλοι κυκλοφόρησαν
σε αρκετές χιλιάδες αντίτυπα. Δεκάδες χι-
λιάδες προκηρύξεις μοιράστηκαν, διαδίδο-
ντας τις απόψεις και τα συνθήματα αντισο-
σιαλιστικών ομάδων, που στόχευαν κατ' ευ-
θείαν εναντίον της καθεστηκυίας εξουσίας.

Αυτές οι δραστηριότητες πολυγραφώσεων
και εκτυπώσεων έγιναν χωρίς την έγκριση
του «Κεντρικού Γραφείου Ελέγχου Τύπου,
Εκδόσεων και Θεαμάτων» (GUKPPW),
πράγμα που αποτελεί αδίκημα κατά το άρ-
θρο 6 του Διατάγματος της 5 Αυγούστου
1946, με το οποίο ιδρύθηκε το GUKPPW.

Αποφασίστηκε ότι όσες από τις παραπάνω
οργανώσεις επιδόθηκαν σε ποινικά κολάσι-
μες εκδοτικές δραστηριότητες μπορεί να
διωχθούν για αδίκημα κατά το άρθρο 276,
παράγραφος 1' του Ποινικού Κώδικα. Είναι,
επίσης, δυνατή η επίκληση του άρθρου 273,
παράγραφος 3 του Π.Κ. για το χαρακτηρι-
σμό δραστηριοτήτων προσώπων, που δια-
δραματίζουν πρωτεύοντα ρόλο στην
KSS—KOR και τις άλλες παράνομες οργα-
νώσεις.

Διατάξεις του Ποινικού Κώδικα μπορούν
επίσης να φανούν χρήσιμες στη διερεύνηση
του περιεχομένου μερικών εντύπων, όπως «Η
επανάσταση χωρίς επανάσταση» του Λεζέκ
Μοσούλσκι, που στην πραγματικότητα, είναι
το πρόγραμμα του ROPCO, που σκοπεύει
στην κατάληψη της εξουσίας (αν χρειαστεί
και βία) από αντισοσιαλιστικά στοιχεία.

Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο συγγραφέ-
ας παρουσιάζοντας την εκδοχή της ανατρο-
πής του πολωνικού συστήματος, λέει πως
πρέπει να προηγηθεί μια περίοδος συγκρότη-
σης στέρεων και ισχυρών οργανωτικών δο-
μών των πολιτικών (δηλ. αντισοσιαλιστικών)
δυνάμεων, με τη διάδοση του ελεύθερου Τύ-
που, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των ανε-
ξάρτητων συνδικάτων. Μ' άλλα λόγια μια
περίοδος συγκρότησης του κέντρου ισχύος
που θα είναι σε θέση να αντικαταστήσει το
κράτος.

Πρέπει να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια
οι μέθοδοι αντιμετώπισης των προσώπων,
που αναμειγνύονται σε αντισοσιαλιστικές
δραστηριότητες, έχουν αλλάξει. Η αντίληψη
της υπαγωγής σε ποινικές δίκες έχει απομο-
νωθεί σε όφελος της αντίληψης των απλών
προληπτικών διοικητικών ενεργειών για τη
διατήρηση της τάξεως.

Μεταξύ των ενεργειών που αναλήφθηκαν
απο την Υπηρεσία Ασφαλείας με σκοπό τον
περιορισμό των αρνητικών πρωτοβουλιών
που έπαιρναν οι οργανωμένες αντισοσιαλι-
στικές ομάδες και την εξουδετέρωση της πα-
ραγωγής και διανομής των παράνομων εκδό-
σεων, όπως επίσης και την απομόνωση των
αντισοσιαλιστικών στοιχείων από το κοινω-
νικό και επαγγελματικό-τους περιβάλλον, α-
ναφέρονται και οι ακόλουθες:

1. Πολυάριθμες έρευνες που έφεραν στο
φως μεγάλες ποσότητες παράνομων εκδόσε-
ων προοριζόμενων για διανομή, όπως επίσης
και μηχανήματα εκτύπωσης και στοιχειοθε-
σίας.

2. Κατάσχεση και κατακράτηση αυτών
των ειδών.

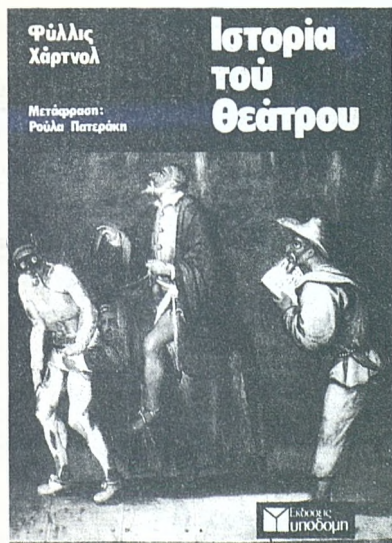
3. Κράτηση ατόμων από την αστυνομία για
να παραλύσουν οι αντισοσιαλιστικές δρα-
στηριότητες.

4. Μηνύσεις σε πταισματοδικεία για τιμω-
ρία προσώπων που, κατά την υλοποίηση των
αντισοσιαλιστικών δραστηριοτήτων-τους, υ-
πέπιπταν σε ήσσονα αδικήματα.

Ο ρόλος των εισαγγελέων σ' αυτές τις ε-
νέργειες συνίστατο στα εξής:

5. Έγκριση των ερευνών και των κατασχέ-
σεων αντικειμένων, που ανευρίσκονται κατά
τις έρευνες, όπως, επίσης, και η έκδοση δια-
ταγών διενέργειας ερευνών σε σποραδικές
περιπτώσεις.

ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Με 262 φωτογραφίες από τις οποίες οι 34 εγχρωμες
- Μετάφραση Ρούλα Πατεράκη
- Από την Αρχαία Τραγωδία ως το θέατρο του παρόλογου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ 3ης Σεπτεμβρίου 22. Τηλ. 52.34.790

6. Σε πολλές περιπτώσεις άτομα αναμειγμένα σε αντισοσιαλιστικές ενέργειες παραπέμφθηκαν στο δικαστήριο για θεμελιώδη αδικήματα.

7. Δύο φορές — τον Δεκέμβριο του 1979 και τον Αύγουστο του 1980 — εφαρμόστηκε πολυήμερη προσωρινή κράτηση σε ομάδες προσώπων αναμειγμένων σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες.

Προσθήκη 1: Με την αυστηρή έννοια, οι έρευνες αποτελούν μία από τις κύριες μορφές εξουδετέρωσης της επιρροής των αντισοσιαλιστικών στοιχείων στην κοινωνία, που ασκείται μέσω της παράνομης παραγωγής και διάδοσης προπαγάνδας. Πραγματοποιούνται από τα μέλη της Υπηρεσίας Ασφαλείας (SB) και της αστυνομίας (MO) σε εκτέλεση διαταγών αξιωματικών των μονάδων SB και MO.

Τις περισσότερες φορές οι έρευνες αυτές γίνονται σε σπίτια, αλλά, επίσης και σε πρόσωπα (για παράδειγμα σε πρόσωπα που συλλαμβάνονται για διανομή υλικού). Συνήθως, έρευνες διατάσσονται για πρόσωπα αναμειγμένα σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα είναι σχεδόν πάντα θετικά: το μαρτυρεί το γεγονός ότι ελάχιστα από τις 200 περίπου έρευνες, που έλαβαν χώρα το δεύτερο τρίμηνο αυτού του χρόνου, αποδείχτηκαν άκαρπες.

Προσθήκη 2. Οι έρευνες απέδωσαν μεγάλες ποσότητες παράνομων εκδόσεων, μεταξύ των οποίων περιοδικά όπως: *Robotnik* (Εργάτης), *Głos* (Πληροφοριακή Επιθεώρηση), *Krytyka*, *Dziennik Polski*, *Zapiski*, *Dolnosalski*, (Επιθεώρηση της Κάτω Σιλεσίας), *Zeszyty Historyczne*, *Zeszyty Towarzystwa Kursow Narikowych* (Επιθεώρηση της Εταιρείας Κοινωνικών Μελετών), *Gazeta Polska*, *Pieczpospolita*, *PPN*, *Gospodarz Aneks*, *Postep*, *Placowka*, *Bratniak* (Φοιτητική Οργάνωση), *Uczen Polski* (Πολωνοί Μαθητές), *Robotnik Wybrzeza* (Λιμενεργάτης).

Τα ευρήματα περιλάμβαναν βιβλία και μπροσούρες που εκδόθηκαν παράνομα από τον αποκαλούμενο «Ανεξάρτητο Εκδοτικό Οίκο» *Nowa*, καθώς επίσης και άλλες εκδόσεις μεταξύ των οποίων και οι ακόλουθες: Επανάσταση χωρίς Επανάσταση, Για το εμπόριο με τη Δύση, Κρίση ή Διάσπαση, Εξουσία και Αντιπολίτευση, Αντιμετωπίζον-

τας το Μέλλον, Μετά το Μεγάλο Άλμα, Στη μέση της Ζωής, Δηλητηριασμένες ανθρωπίνες αξίες, Το τραγούδι του εξεγερμένου, Πόσο ακόμα θα υποφέρουμε, Προς όλους τους εργάτες, Ιστορία του Κατίν, Η Μαύρη Βίβλος της Πολωνικής Λογοκρισίας, Σημειώσεις για την Ουγγρική Επανάσταση, κλπ.

Άλλα κατασχεθέντα ευρήματα ήταν μεγάλες ποσότητες διαφόρων φυλλαδίων, προκηρύξεων και αφισών που καλούσαν το λαό να διαμαρτυρηθεί για διάφορες πράξεις των αρχών και να υποστηρίξει αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες. Επιπλέον ορισμένες ποσότητες μη-εγκριμένων λογοτεχνίας από το εξωτερικό, ειδικότερα εκδόσεις του Λογοτεχνικού Ινστιτούτου στο Παρίσι.

Ο αριθμός των αντιτύπων, που κατασχέονται ποικίλει από έρευνα σε έρευνα, από ένα αντίτυπο μέχρι εκατοντάδες. Στο πρώτο τρίμηνο αυτού του χρόνου κατασχέθηκαν 10.000 περίπου αντίτυπα διαφόρων τέτοιων εκδόσεων.

Οι έρευνες οδήγησαν επίσης στην κατάσχεση ορισμένων ποσοτήτων μηχανημάτων και υλικών για την παραγωγή των παράνομων εκδόσεων - γραφομηχανές, πολύγραφοι, μελάνια, χαρτιά και άλλα.

Προσθήκη 3: Οι προσωπικές κρατήσεις είχαν, συνήθως, άμεση επίδραση στην πραγματοποίηση των διαφόρων συναντήσεων των ηγετικών μελών των αντισοσιαλιστικών ομάδων ή των «εκδοτικών συμβουλίων» των παράνομων εκδόσεων.

Οι κρατούμενοι ήταν πρόσωπα που στοιχειοθετούσαν, τύπωναν και μοίραζαν τις παράνομες εκδόσεις ή είχαν στην κατοχή τους τα σχετικά υλικά. Η κράτηση γινόταν στα τοπικά αστυνομικά τμήματα.

Τα μέλη της Υπηρεσίας Ασφαλείας έκαναν ή προσπάθησαν να κάνουν μ' αυτούς επεξηγηματικές συνομιλίες, που είχαν το χαρακτήρα συνειδησιακής αναμόρφωσης, τις περισσότερες φορές χωρίς κανένα αποτέλεσμα.

Κατά κανόνα οι κρατούμενοι αφήνονταν ελεύθεροι μετά 48 ώρες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως τον Αύγουστο του 1980, η συνολική περίοδος κράτησης αρκετών προσώπων υπερέβη το νόμιμο όριο. Αρκετά από τα δραστήρια ηγετικά μέλη αντισοσιαλιστικών ομάδων (Κουρόν, Μίχνικ, κ.ά) κρατήθηκαν διαδοχικά σε αρκετά αστυνομικά τμήματα για 48 ώρες στο καθένα.

Παράπονα που διατυπώθηκαν στον εισαγγελέα βασίζονται στο γεγονός ότι τα άτομα αυτά ελευθερώνονταν πράγματι μέσα σε 48 ώρες, αλλά φεύγοντας από το αστυνομικό τμήμα ξανασυλλαμβάνονταν και η κράτηση επαναλαμβάνονταν για τις επόμενες 48 ώρες. Τα παράπονα απόδειχναν ότι μεταξύ διαδοχικών κρατήσεων τα άτομα είχαν τη δυνατότητα να κάνουν μια βόλτα, να πιούν καφέ σε κάποιο μπαρ ή να αγοράσουν φρούτα.

Προσθήκη 4: Σε ορισμένες περιπτώσεις άτομα αναμειγμένα σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες τιμωρήθηκαν από Πταισματοδικεία για ήσσονα αδικήματα. Τα αδικήματα αυτά ήταν: παράνομη συνέλευση (Κώδικας ελάσσονων αδικημάτων, άρθρ. 52, 1), διανομή φυλλαδίων (ρύπανση δημοσίων χώρων, άρθρ. 145), εκφώνηση συνθημάτων (άρθρ. 51, 2) το να φορά κάποιος το έμβλημα της Ομοσπονδίας για Ανεξάρτητη Πολωνία (άρθρ. 61, 1), παράνομη συνάντηση στο δρόμο (άρθρο 50 του Π.Κ.), κλπ.

Τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στο Γενικό Εισαγγελέα από το Γραφείο Ερευνών του Υπουργείου Εσωτερικών δείχνουν ότι ο συνολικός αριθμός ατόμων, που τιμωρήθηκαν μ' αυτό τον τρόπο, το δεύτερο τρίμηνο της χρονιάς, φτάνει τους 31. Τις περισσότερες φορές η τιμωρία ήταν πρόστιμο, σε αρκετές περιπτώσεις φυλάκιση. Οι μηνύσεις υποβάλλονταν από τα τοπικά αστυνομικά τμήματα. Σε περιπτώσεις εφέσεων από το Πταισματοδικείο στο Δικαστήριο παρουσιαζόταν και ο Εισαγγελέας στην εκδίκαση της έφεσης.

Προσθήκη 5: Το έργο των Εισαγγελέων στην εξουδετέρωση αντικαθεστωτικών κινήσεων συνίστατο, μεταξύ των άλλων, στη διεκπεραίωση λειτουργιών σχετικών με την προετοιμασία της δίκης. Αυτή τη στιγμή το Γραφείο Ερευνών και τα Τμήματα Ερευνών των Περιφερειακών Αστυνομικών Διοικήσεων, είναι επί το έργο της διεκπεραίωσης, κάτω από την εποπτεία των Εισαγγελέων, των προκαταρκτικών διαδικασιών 15 περιπτώσεων, που αφορούν αξιόποινες δραστηριότητες μελών αντισοσιαλιστικών ομάδων.

Διεκπεραιώνονται στις παρακάτω περιόχες: Βαρσοβία (2 περιπτώσεις), Γκντάνσκ, Λιούμπλιν, Κατόβιτσε, Κρακοβία, Πόζναν, Τορόν, Ράντομ, Στετίν, Βρόσλαβ, Λότζ, Ρζέζωφ, Βάλμπριζ και Καλίσ. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι Εισαγγελείς συνήθως εγκρίνουν

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

□ ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 12, τηλ. 36 39 980 □

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

□ Υπεύθυνη επιλογή □
□ Χαμηλότερες τιμές □

● ΠΑΝΗΣ & ΜΟΝΙΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΘΑΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΟΡΙΑΣΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ»

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ
αφραζε
διαβαζε
διαδιδε
την ΑΥΓΗ
τη δίκη 68
ΦΩΝΗ

τις έρευνες που έχει κάνει η αστυνομία καθώς και την κατάσχεση των αντικειμένων που ανευρίσκονται στην έρευνα.

Η έγκριση βασίζεται στα αποτελέσματα των ερευνών της μορφής των εντύπων, που εκδίδονται και μοιράζονται από τις αντισοσιαλιστικές ομάδες. Το περιεχόμενο των εντύπων αναλύεται και κατατάσσεται νομικά στο φως των άρθρων 271 και 273 του Π.Κ.

Πρέπει να τονιστεί ότι σε περιπτώσεις, όπου το περιεχόμενο των εντύπων ήταν μη επιληψίμο από την άποψη του ποινικού νόμου, η έγκριση της έρευνας που διενεργήθηκε και της κατάσχεσης που επακολούθησε βασίζονταν στο αδίκημα, που συνιστούσε η εκτύπωση χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του ΓΥΚΡΡΡ.

Ο μεγάλος αριθμός κατασχεθέντων αντικειμένων — γραφομηχανές, πολυγραφοί — χαρτιά και προπάντων τα παράνομα έντυπα δημιούργησαν σε μερικές περιπτώσεις πρόβλημα αποθήκευσης. Αποφασίστηκε, ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 201,1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας η μεταφορά των εκδόσεων στη Μονάδα Διαθέσεως Άχρηστου Υλικού.

Προσθήκη 6: Αρκετά πρόσωπα αναμεμειγμένα σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες, που είχαν υποπέσει σε αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου υποβλήθηκαν σε δίκη σε Ποινικά Δικαστήρια. Στο δεύτερο τρίμηνο, αυτού του χρόνου εκδικάστηκαν εννέα τέτοιες περιπτώσεις και πολλές απ' αυτές κατάληξαν σε καταδίκες.

Τα αδικήματα αυτά διαπράχθηκαν σε συνδυασμό με αντισοσιαλιστική δραστηριότητα ή ανεξάρτητα απ' αυτήν. Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται τα αδικήματα κλοπής χαρτιού, γραφομηχανών, πολυγράφων ή το λαθρεμπόριο πολυγράφων στη χώρα στη δεύτερη υπάγεται το κτύπημα ή η απειλή κτυπήματος κάποιου, η απειλή χρήσεως μαχαιριού και η συνωμοσία για την προμήθεια ψευδών βεβαιώσεων.

Προσθήκη 7: Τον Δεκέμβριο του 1979 και προς το τέλος Αυγούστου αυτού του χρόνου οι προκαταρκτικές διαδικασίες που διεκπεραιώνονταν συνδυάστηκαν με προσωρινή κράτηση αρκετών από τους πιο δραστήριους αντιπολιτευόμενους, γιατί με τις μεγάλες έκτασης και συνεχείς υπονομευτικές-τους δραστηριότητες ήταν πιθανό να έχουν προκαλέσει σοβαρή αναταραχή του κοινού (τον

Δεκέμβριο του 1979, στην παραθαλάσσια περιοχή του Γκντάνσκ, τον Αύγουστο αυτού του χρόνου σε συνδυασμό με τις απεργίες στη χώρα).

Τον Δεκέμβριο του 1979, κρατήθηκαν 15 άτομα στην Βαρσοβία και το Λοτζ, με την έγκριση του Εισαγγελέα.

Τον Αύγουστο του 1980, 21 άτομα κρατήθηκαν στην Βαρσοβία και 7 σε άλλες πόλεις, συνολικά 27 άτομα. Συνελήφθησαν με βάση το άρθρο 276 του Ποινικού Κώδικα, δηλαδή για αδικήματα, που διαπράχθηκαν με την ιδιότητα του μέλους οργανώσεων (ΚΣΣ — ΚΟΡ ΡΟΡΣΟ) πραγματοποιώντας την αξιόποινη δραστηριότητα της παραγωγής και διανομής διαφόρων εντύπων χωρίς άδεια του ΓΥΚΡΡΡ.

Η βασική απόδειξη που δικαιολόγησε νομικά τις κρατήσεις τον Αύγουστο του 1980, συνίστατο κατ' αρχή στην κατοχή μεγάλου αριθμού παράνομων κοινωνικοπολιτικών και οικονομικών εντύπων, που κατασχέθηκαν σε έρευνες σε σπίτια υπόπτων. Οι πληροφορίες που περιείχαν αυτά τα έντυπα σκόπευαν να προκαλέσουν κοινωνική εξέγερση, ήταν μεροληπτικές, γεμάτες δημαγωγία, μερικές φορές τελειώς ψεύτικες, αν και δεν έπεφταν πάντοτε στις προδιαγραφές των άρθρων 270, 271 ή 273 του Π.Κ. Οπωσδήποτε, σε κάθε περίπτωση, δημοσιεύονταν χωρίς την άδεια του ΓΥΚΡΡΡ και έτσι θεωρείτο αδίκημα κατά το άρθρο 6Α του Διατάγματος της 5.8.46.

Ο χαρακτήρας, η ποσότητα και το περιεχόμενο αυτών των εντύπων, όπως επίσης και οι μέθοδοι παραγωγής και διανομής αποτελούσαν αδιαμφισβήτητη απόδειξη μιας οργανωμένης εκδοτικής δραστηριότητας στα πλαίσια των προαναφερθέντων παράνομων πολιτικών οργανώσεων.

Μερικά έντυπα δήλωναν μάλιστα αρκετά ανοιχτά ότι εκδίδονταν απ' αυτές τις οργανώσεις. Μερικά άρθρα υπογράφονταν ονομαστικά, αποδεικνύοντας έτσι, όπως πράγματι συνέβαινε, τη συμμετοχή-τους σ' αυτές τις παράνομες οργανώσεις. Η έκταση της εκδοτικής δραστηριότητας αποτελούσε ένδειξη ότι ήταν ένας από τους κύριους σκοπούς των οργανώσεων αυτών σ' όλη τη φάση.

Όλα αυτά τα γεγονότα, λαμβάνονταν υπόψη, όταν διατάσσονταν κρατήσεις, όπως επίσης και στη διατύπωση κατηγοριών αναφορικά με την ανάμιξη αυτών των προσώπων σε ενώσεις (παράνομες πολιτικές οργανώσεις), που διατυπώνονταν για τη διάπραξη αδικήματος (δημοσίευση χωρίς την άδεια του ΓΥΚΡΡΡ).

Πρέπει να λεχθεί, οπωσδήποτε, ότι οι αποδείξεις στις οποίες βασίζονταν οι διαταγές κρατήσεων δεν ήταν επαρκείς, και εαν οι έρευνες συμπληρωνόνταν, το κατηγορητήριο θα είχε εμπλουτιστεί. Αυτό θα απαιτήσει κατ' αρχή την προσκόμιση μερικών προσωπικών μαρτυριών (εξηγήσεις των υπόπτων, καταθέσεις μαρτύρων), που θα κάνουν δυνατή τη διαμόρφωση επαρκών αποδείξεων για την ενοχή του συλληφθέντος. Όσον αφορά το γεγονός ότι τα άτομα που φέρονται αναμεμειγμένα σε αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες, έχουν υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια την τακτική της άρνησης, κατά κανόνα, να υπογράψουν δηλώσεις κατά τη διάρκεια των προκαταρκτικών διαδικασιών, είχε σαν αποτέλεσμα να προστεθούν αξιοσημείωτες δυσκολίες στην υποχρέωση προσκόμισης προσωπικών μαρτυριών.

Είναι απόλυτα αναγκαίο να δοθεί πολύ περισσότερη προσοχή στο πρόβλημα της μεγαλύτερης τεκμηρίωσης απ' ότι στο παρελθόν, των συνεπειών των αξιόποινων δραστηριοτήτων των αντισοσιαλιστικών ομάδων. Προς το παρόν οι πράξεις των ατόμων που παίρνουν μέρος στις αντισοσιαλιστικές δραστηριότητες εκλαμβάνονται σε συμμετοχή σε ένοση, που σκοπεύει στην εκτύπωση και διανομή παράνομων εντύπων (αδικήματα κατά το άρθρο 276 του Π.Κ.). Οπωσδήποτε, μερικές από τις ενέργειες αυτών των ομάδων σκοπεύουν πολύ πιο πέρα από τις προβλέψεις του άρθρου.

Από μερικά άρθρα και δημόσιες δηλώσεις μελών αντισοσιαλιστικών ομάδων γίνεται καθαρό ότι οραματίζονται επίσης τη δυνατότητα, ακόμα μάλιστα και την ανάγκη, να καταλάβουν την κρατική εξουσία, έστω και βίαια. Σήμερα το διακηρύσσουν αρκετά ανοιχτά.

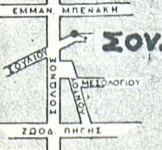
Προετοιμασίες για την υλοποίηση αυτών των ιδεών θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν σαν έδαφος για το χαρακτηρισμό των δραστηριοτήτων αυτών, υπό το πρίσμα του ποινικού νόμου, σαν προπαρασκευαστικών ενεργειών που αποβλέπουν στην ανατροπή του συστήματος, που έχει εγκαθιδρυθεί στην Πολωνία. Ως εκ τούτου για την εξασφάλιση πιο εκτεταμένης τεκμηρίωσης πρέπει να ληφθεί μέριμνα επιλογής και κατάταξης των στοιχείων, που θα επιτρέπουν τη διατύπωση τέτοιων κατηγοριών.

Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα
Τμήματα II και III
Βαρσοβία, Οκτώβριος 1980

h Κορμούνα

**ΒΙΒΛΙΑ
ΑΦΙΣΕΣ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ**

ΣΟΥΛΙΟΥ 9

κυκλοφορούν

Ο ΒΙΑΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΑΝΤΡΑ

**h μικρή διαφορά
και οι μεγάλες της συνέπειες**

**στό περιθώριο
της ιστορίας**

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΠΕ
Θεμιστοκλέους 92. Τηλ. 36.37.929

ΤΟ ΠΟΛΩΝΙΚΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΠΕΤΥΧΕ...

την κατοχύρωσή της αυτοδυναμίας και ανεξαρτησίας
του Συνδικάτου απέναντι στο Κόμμα

Η πολυσημία των πολωνικών καταφαίνονται στις επιπτώσεις που παράγει στη θεωρητική και πολιτική σκέψη της Αριστεράς. Σαν ένδειξη αυτής της προβληματικής δημοσιεύουμε το άρθρο του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΜΕΡΤΖΗ, μέχρι πρόσφατα δημοσιογράφου του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ».

του Δημήτρη Δεμερτζή

Ο Τύπος και τ' άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης «διεξοδικά» ασχολήθηκαν με τις πρόσφατες απεργίες του πολωνικού προλεταριάτου. Τα αίτια που τις προκάλεσαν και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις-τους. Τον εθνικισμό και τη θρησκοληψία ενός λαού με αξιόλογο πολιτιστικό επίπεδο. Με την οικονομική και πολιτική (καθεστωτική) κρίση που μόνιμα μαστίζει την Πολωνία. Χώρα πολυποικίλων ιδιομορφιών και αντιθέσεων. Με τα προβλήματα που δημιουργεί στο χώρο του ανατολικού μπλοκ, η ιδιότυπη εφαρμογή του Σοσιαλισμού στην «Καθολικότερη του Βατικανού» Πολωνία.

Αρθρογράφοι, σχολιαστές, «σοβιετολόγοι» και «απολογητές», χωρίς καθυστέρηση καταπιάστηκαν με το «θέμα». Ανάλυσαν υποκειμενικά και με «σπουδή», ερμήνευσαν (μ' ελάχιστες εξαιρέσεις) αυθαίρετα — συνεπείς στην όποια τοποθέτησή-τους — το σημαντικής σημασίας γεγονός. Που πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις, ύστερα από την αναπάντεχη εξέλιξη, την απροσδόκητη κατάληξή-του.

Δηλαδή, την καθολική σχεδόν αποδοχή, από την Κυβέρνηση και το Κόμμα, των οικονομικών και πολιτικών — θεσμικής σημασίας — εργατικών αιτημάτων. Την απομάκρυνση, σαν υπεύθυνων για την κρίση, υπουργών και κομματικών παραγόντων. Με κορυφαία, την αντικατάσταση «για λόγους υγείας» του α' Γραμματέα του Κ.Κ.Π. Γκέρεκ. Την αυτοδυναμία και ανεξαρτησία των εργατικού Συνδικάτου, από την παντοδύναμη κυριαρχία του Κόμματος. Πράγμα που σημαίνει όχι μόνο ριζική αλλαγή γραμμής. Χάραξη νέας πορείας πλεύσης. Αλλά επαναστατικό αναπροσανατολισμό της πολιτικής του Κόμματος. Το «Πολωνικό Καλοκαίρι του Σοσιαλισμού». Το διεθνές ωρίμασμα του συστήματος.

Χωρίς «ευρωκομμουνιστική» επιρροή, όπως θάταν επιθυμητό από την «πλουραλιστική» Δύση και τους ηγέτες του Πεκίνου. Προπαντός, δίχως πρόσκαιρες μεθοδεύσεις, για εφησυχασμό και κατασίγαση της αναταραχής.

Αντίθετα! Οι δραματικές αλλαγές δείχνουν την τάση να πλησιάζει — κάτω από τη λαϊκή πίεση — η Πολωνία σ' ένα πρόσρυσμο στο «μέτρα»-της Σοσιαλισμό. Περισσότερο ορθόδοξο — όσο κι αν φαίνεται περίεργο — και πιστό στο μαρξισμό-λενινισμό. Πέρα από διαστρεβλώσεις, παραποιήσεις, αυθαιρεσίες και ύποπτες «σκοπιμότητες». Με κεντρικό στόχο την επίτευξη και διασφάλιση πραγματικά «υπαρκτής» ισοτιμίας. (Κάτι, που χωρίς δραστικές παραχωρήσεις

και πρωτοφανείς υπαναχωρήσεις), έχει πετύχει η Ουγγαρία ναυρίτερα).

Τόσο στον εσωτερικό εθνικό τομέα, όσο και στις εξωτερικές διακρατικές σχέσεις με την Ε.Σ.Σ.Δ. Χωρίς εξάρτηση, κηδεμόνευση και συνέπειες «ηγεμονισμού». (Σε «λογικά» πλαίσια και στο μέτρον του «εφικτού»). Στη λήψη των αποφάσεων, στην ισόμερη ανάπτυξη, στη δικαιότερη κατανομή βαρών και αγαθών. Δίχως καταναγκασμούς, οποιασδήποτε μορφής υποτέλεια.

Όλα όσα δημιουργούν προϋποθέσεις ανάπτυξης, δυσφορίας και εξάρσης θετικών είτε αρνητικών βωματικών κατάλοιπων στους λαούς. Τάσεων εθνικιστικών, σωβινιστικών, μικροαστικών, θρησκοληπτικών. Οδηγώντας στην αμφισβήτηση, στη διαμαρτυρία, στους αγώνες. (Στην έκρηξη, τέλος, αφού η ποσοτική συσσώρευση νομοτελειακά επιφέρει την ποιοτική αλλαγή). Στη διαδικασία των οποίων γεννιούνται και ετερόκλητες «συμμαχίες». Με όλα τα χαρακτηριστικά του παράλογου, μολονότι η σκοπιμότητα δικαιώνει τη «λογική»-τους. Όπως λ.χ. η συμπαράταξη καθολικών — κομμουνιστών στην Λατινική Αμερική και Πολωνία. Με ταυτόσημες αφορμές, αιτήματα ίδια κι' ανάλογες επιδιώξεις. Όπου το καταπιεσμένο (σε διάφορο, βέβαια, βαθμό, επίπεδο και κλίμακα) προλεταριάτο σύρεται στον Καθολικισμό την...καταφυγή(!). Εξαιτίας λαθεμένης τακτικής στην καθοδήγηση του Κινήματος, είτε κακής εφαρμογής, αντίστοιχα, του μαρξισμού στις σοσιαλιστικές χώρες. Και στις δυο φυσικά περιπτώσεις, τα «σφάλματα» βαρύνουν τις ηγεσίες.

Αντίθετα απ' όσα υποστηρίζονται και «συμπεραίνονται» από τις Κασάνδρες όλων περίπου των πολιτικών κατευθύνσεων, συνολικά θα προβάλλουμε «μια άλλη άποψη». Θεμελιωμένη στον Επιστημονικό Σοσιαλισμό. Στην πορεία του διεθνούς κινήματος. Στην εφαρμογή του συστήματος στις χώρες του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού». Στις εμπειρίες από τα απανωτά λάθη της ντόπιας ηγεσίας του κόμματος της εργατικής τάξης.

Ανεπιφύλαχτα και κατηγορηματικά υποστηρίζουμε ότι ο «βαθιά ριζωμένος» σαν πίστη» Καθολικισμός, είναι αντικειμενικά αδύναμος να πείσει τους Πολωνούς — ιδιαίτερα τους εργάτες — ν' ανατρέψουν το σοσιαλισμό. Σε όποιο βαθμό είναι «υπαρκτός» σαν σύστημα. Ν' αρνηθούν τα όποια, στρεβλωμένα, ταξικά-τους συμφέροντα. Τις ανολοκλήρωτες έστω, θεμελιώδεις όμως, κατακτήσεις-τους. Το σίγουρα ελπιδοφόρο

μέλλον-τους. Προκειμένου να συμπράξουν στις αντιδραστικές επιδιώξεις μιας παγκόσμια φθίνουσας θρησκευτευτικής πίστης. Μιας Εκκλησίας πανούργας με δικιά-της οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα. Που για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς-της δεν διστάζει να χρησιμοποιεί — ανάλογα με την περίπτωση — συντηρητικό ή προοδευτικό προσωπείο. Συγκαλύπτοντας αριστοτεχνικά το σκοταδιστικό ρόλο-της. Της υποβοήθησης, για αιώνες, όλων των εκμεταλλευτικών καθεστώτων να παραμένουν στην εξουσία.

Αλλά, ούτε το παραμύθι για τα δήθεν «αντισοσιαλιστικά στοιχεία» είναι σε θέση να...πολλαπλασιάσει τους αντιφρονούντες, όσο κι αν τους βλογάει ο Πάπας από το Βατικανό, ώστε ν' απειληθεί το καθεστώς.

Και βέβαια δεν αρκεί να κινήσει σε ενέργειες αντισοσιαλιστικές τους Πολωνούς, ένας στείρος ξεπερασμένος εθνικισμός. Όσο κι αν είναι ιστορικά δικαιολογημένη, η σωβινιστικής μορφής, αταβιστικού χαρακτήρα, έχθρα για τους Ρώσους. Που, δίκαια ή άδικα επεκτείνεται στους Σοβιετικούς.

Την αλήθεια αυτή, άλλωστε, δείχνει να τη «χώνεψε» οριστικά η ηγεσία του δυτικού αυτοκαλούμενου «ελεύθερου κόσμου». Που μ' όλα τα αντίθετα — για εσωτερική κατανάλωση — καμώματά-της, έχει πειστεί πως είναι αδιανόητη η ανατροπή του καθεστώτος σ' οποιαδήποτε χώρα του σοσιαλισμού. Όταν μάλιστα ανήκει στο Σύμφωνο της Βαρσοβίας — ασπίδα της Ε.Σ.Σ.Δ. Αυτό υποδηλώνουν οι — σε τόνο κραυγαλέας μετριότητας — δηλώσεις (Κάρτερ, Σμιτ, κ.ά.) με ευχές για «εθνική επίλυση» της διαφοράς, διαβεβαιώσεις για αποκλεισμό κάθε είδους ανάμιξης και οι «προσφορές» οικονομικής βοήθειας. Για την ανόρθωση της κλονισμένης πολωνικής οικονομίας εξαιτίας της ληστρικής (ομολογήθηκε έμμεσα) πιστοδοτικής πολιτικής των δυτικών τραπεζών. Οι δηλώσεις αυτές, που δεν διαψεύστηκαν από αντίθετες ενέργειες, βάζουν τέρμα οριστικό, στις «μεγάλες προσδοκίες» για το ενδεχόμενο μιας «Πολωνικής Άνοιξης».

Αυτά είναι τα συμπεράσματά-μας από τη διογκωμένη σκόπιμα κινδυνολογία για το ζοφερό δήθεν μέλλον του πολωνικού καθεστώτος. Δίχως αυθαίρετους συλλογισμούς. Πολύπλοκες βερμαλιστικές επεξηγήσεις. Δυσκολονόητα αφαιρετικά σχήματα. «Απολογητικές» προθέσεις βιασμού της αλήθειας στο βωμό της «σκοπιμότητας» (!). Εξετάζοντας με, όσο γίνεται, αντικειμενικότερη κρίση, την «πολωνική κρίση». Με τις λύσεις που δόθηκαν. Ώστε η ιστορική συμφωνία εργα-

τών — κόμματος, ν' αναδειχθεί σε πολυσήμαντο ντοκουμέντο. Που θαζίζει να χαρακτηριστεί σαν «Πολωνικό θαύμα». Όχι της θρησκευτικής Καθολικής πίστης, αλλά συνέπεια της ανολοκλήρωτης ακόμη, φανερά υπερέχουσας σοσιαλιστικής διαπαιδαγώγησης. «Θαύμα», την έκταση, σπουδαιότητα και σημασία του οποίου, θ' αποτελούσε επιπολαιότητα να προσδιορίσουμε σήμερα.

Όπως, άλλωστε, δεν θα ήταν εποικοδομητικό, ν' ασχοληθούμε με τις διαμετρικά αντίθετες απόψεις. Τις έντεχνες παραποιήσεις, παρασιωπείες και ύποπτες σκοπιμότητες όσων αναφέρθηκαν σε μέρος μόνο — εκείνο που τους βόλευε — της αλήθειας. Πάνω σ' ένα θέμα που θα δεσπόζει για μεγάλο διάστημα στην επικαιρότητα. Αφού με την πολλαπλότητά-του εξάπτει το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Ακριβώς, επειδή θρυμματίζει τον παραδοσιακό τρόπο διακυβέρνησης σε μια χώρα του σοσιαλισμού. Σ' εκείνη, μάλιστα, που η πρωτεύουσα της Βαρσοβίας, έδωσε τ' όνομα στο ομώνυμο Σύμφωνο (αντι-NATO) των κρατών του «ανατολικού συνασπισμού».

Παράλειψη ασυγχώρητη θ' αποτελούσε η παράκαμψη μιας ενδεικτικά περιεργής (;) «ομοφωνίας»! Γιατί αξίζει ιδιαίτερη υπογράμμιση κι' επισημάνση: ότι απ' όλες τις πλευρές καταβλήθηκε «φιλότιμη» προσπάθεια ν' αποδοθούν εξαρχής οι απεργίες σε αντιφρονούντες. Σε «αντισοσιαλιστικά στοιχεία». Δηλαδή αντικομμουνιστές εθνικιστές, ορκισμένους εχθρούς των Σοβιετικών. Και δεν είναι η μοναδική περίπτωση όπου άμεσα ή έμμεσα, συγκαλυμμένα ή αποκάλυπτα, οι πηγές πληροφόρησης και τα κέντρα εξουσίας των δύο κόσμων, «συμφώνησαν»! Αφού, κομμουνιστές (μ' εξαίρεση τους Ούγγρους) του Συμφώνου Βαρσοβίας και καπιταλιστές του NATO συμπέσανε στη διαπίστωση: το προλεταριάτο του Γκντάνσκ και οι ανθρακωρύχοι της Σίλεσίας (η έμψυχη δηλαδή υποδομή του καθεστώτος και η θεωρητικά, έστω, ιθύνουσα τάξη-του) απεργούν ενσυνείδητα, είτε υποκινούμενοι για να κλονίσουν το καθεστώς.

Ανίερη πλαστογράφηση και ωμή παραχάραξη των πραγματικών, συγκεκριμένων εργατικών αιτημάτων. Που η αλληλ' τετράγωνη λογική-τους δεν επιδέχεται «σφαιρικές» κακόβουλες, μήτε καλοπροαίρετες παρερμηνείες. Παρόμοια «ταυτότητα απόψεων», σημειώνουμε, έχει παρατηρηθεί και στο παρελθόν. Όταν λ.χ. Αμερικανοί και Σοβιετικοί (φυσικά και οι δορυφόροι-τους) χαρακτηρίζουν το φασιστικό αργεντινικό καθεστώς σαν... «δημοκρατικό»! Όταν οι ίδιοι στρέφονται ενάντια στη «φιλοπόλεμη» πολιτική του Πεκίνου. Ενώ αργότερα — σε άλλη σύνθεση — οι Αμερικανοί με τους Κινέζους καταγγέλλουν το σοβιετικό...επεκτατικό «ιμπεριαλισμό»! Με παρόμοιες πρόσκαιρες «συμπτήσεις απόψεων», δικαιολογείται (;) η λογική προσωρινής ή μονιμότερης ταύτισης συμπεριδόντων! Είτε, σπανιότερα, εξυπηρέτησης φαινομενικά ιδίων, ουσιαστικά αντίθετων πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Κλεινόντας την παρένθεση, υποστηρίζουμε ότι δεν είναι οι απεργίες, αυτές καθεαυτές, που αιφνιδίασαν τα γεωγραφικά και ιδεολογικά μήκη και πλάτη του κόσμου-μας. Ούτε τα πρωτοφανή — για τη φύση του καθεστώτος — σε τολμηρότητα εργατικά αιτήματα. Αλλά η ...λύση που δόθηκε. Αναίμακτα! Με σκληρή διαπραγμάτευση. Ανάμεσα σε Πολωνούς, όμως, συντρόφους. Σε αμόσφαιρα συνεργασίας και επίπεδο ανώτατης ποιότη-

της στάθμης. Που υποδηλώνει την ύπαρξη της γνωστής χαρακτηριστικής του λαού κοουλτούρας. Και από τις δυο πλευρές. Τόσο των εργατών — συνδικαλιστών, όσο και των κυβερνητικών κομματικών εκπροσώπων.

Η ιστορική συμφωνία - νίκη του λαού που αποκλείσε το διχασμό-του καταλυτικά (μ' ευεργετικές επιπτώσεις) θα επιδράσει στην πορεία του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κινήματος. Δεν θ' αποτελέσει φόρμουλα για κάποιο «Πολωνικό Πρότυπο». Ούτε θα περιοριστεί σαν «Πολωνικό Προνόμιο». Αλλά θ' ανοίξει το δρόμο για ομοειδείς αλλαγές στις χώρες του σοσιαλισμού που — ηπιότερα ή οξύτερα — αντιμετωπίζουν ανάλογα προβλήματα. Όπως, «παραμέληση των οικονομικών αρχών του σοσιαλισμού, των λενινιστικών αξιών και των κοινωνικών αναγκών» σύμφωνα με ομολογία του νέου ηγέτη του κόμματος Στ. Κάνια. Ή η επισημάνση από το μέλος της Κ.Ε. του Κ.Κ.Π. Ρ. Βόινα ότι «αποτελεί σοβαρό λάθος η σταδιακή απομάκρυνση του κομμουνιστικού κόμματος από τις ανάγκες του λαού». Παραδοχές γενναίες, ομολογούμενα έντιμες. Αλλά, και αμφισβητήσιμες αξίας, σχετικά με την ειλικρίνεια της πρόθεσης, ή τη δυνατότητα πραγματοποίησης αλλαγής. Με συνεπή ελπίσουμε, αριστερή κατεύθυνση. Πέρα από αριστερίστικες ή ρεβιζιονιστικές αποκλίσεις. Για ορθόδοξο — προσαρμοσμένο στο χρόνο και τόπο — Σοσιαλισμό. Που ν' ανταποκρίνεται στα αιτήματα των καιρών, στις απαιτήσεις των εργαζομένων. Στις δομές και πραγματικότητες που προκύπτουν από τις προσαρμοστικές αναδιπλώσεις του καπιταλισμού. Σοσιαλισμό χωρίς παρεκλίσεις. Όπως τον καθόρισε διαλεκτικά ο Μάρξ και δεν πρόλαβε να τον ολοκληρώσει στην πράξη η πολιτική ιδιοφυία του Λένιν.

Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του θέματος, όμως, προϋποθέτει ορισμένες απαραίτητες αναγκαίες προεκτάσεις. Θα τις τολμήσουμε. Χάρη στη σαφήνεια, στην πληρότητα, στην ιδεολογική καθαρότητα. Στον αντικειμενικό χειρισμό του γεγονότος. Στην αλληλεξάρτηση, στην αλληλεπίδραση, στις σχέσεις που διέπουν τον κόσμο του σοσιαλισμού. Στη μέθοδο που βασίζεται στη φιλοσοφία του διαλεκτικού και ιστορικού υλισμού. Μέσα στα πλαίσια της οποίας κινείται η άποψή-μας για την πολωνική κρίση.

Θ' αναφερθούμε λοιπόν, σε λυπηρά οριακά συμπτώματα νοσηρών καταστάσεων, απαρδέκτων πραγματικοτήτων. Που τείνουν να δηλητηριάσουν θεσμικά και να υπονομεύσουν καθεστωτικά τη Σοσιαλιστική Κοινότητα. Τα σημειώνουμε με την πεποίθηση ότι η επισημάνσή-τους δεν βλάπτει. Ολέθρια για την υπόθεση του σοσιαλισμού είναι η παρασιώπησή-τους. Η συγκάλυψη των ευθυνών όσων προσωπικά ή συλλογικά συνέργησαν για τη στασιμότητα και την πολυδιάσταση του Διεθνούς Κινήματος. Αποτελέσματα κακών χειρισμών, επιπόλαιων δογματικών ή ρεβιζιονιστικών εκτιμήσεων και εγκληματικών λαθών. Που πίκραναν κι απογοήτευσαν την προοδευτική κοινή γνώμη. Με καταλυτικές επιπτώσεις σε κινήματα, λαούς και χώρες. Όπως στο δύσμοιρο τούτο «κράνιο τόπο», την Ελλάδα. Την Ινδονησία και Χιλή, για να περιοριστούμε στις περισσότερο κραυγαλέες και οδυνηρές περιπτώσεις.

Για τα γνωστά λοιπόν τραγικά σφάλματα που πιασγύρισαν το Κίνημα δεκαετίες ολόκληρες, ο μόνος που δεν φταίει είναι ο μαρξισμός. Γι' αυτό και δεν «χρειάζεται» αναθεώρηση, ούτε διαφορετική ερμηνεία, όπως διατείνονται όσοι συμπράξανε στην κα-

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΥΤΟΠΙΑ

**Αντρέ Μπρετόν
Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΣΗ
ΤΟΥ ΣΟΥΡΡΕΑΛΙΣΜΟΥ**

**Λέον Τρότσκι
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ**

**Ερνέστ Μαντέλ
ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΙ
ΚΑΙ ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΤΑΞΕΩΝ**

**Ερνέστ Μαντέλ
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΛΤΟΥΣΕΡ
ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΛΛΕΝΣΤΕΙΝ**

**Ο. Σεμιόνοβα, Β. Χέννες
ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΣΣΔ**

**Ντένις Άλτμαν
ΟΜΟΦΥΛΟΦΙΛΙΑ: ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ
ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ**

**Κεντρική διάθεση:
Ίσαάκ Ντβόρτσερ
ΣΤΑΛΙΝ**

Νικηταρά 8-10, 1ος όροφος
ΑΘΗΝΑ τηλ. 36.38.696

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Τό μυθιστόρημα-ντοκου-
μέντο της μετανάστευσης
στή Δ. Γερμανία

**ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ή ΧΕΡΜΑΝ
ΠΩΣ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ
ΠΑΕΙ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ**

**Εκδόσεις Μπογιάτση
Σόλωνος 99 - τηλ. 36.27.028**

κοποίηση-του. Οι «μετανοούσες Μαγδαληνές» που μέχρι χτες χειροκροτούσαν «αυθόρμητα» τις σταλινικές ή χρουστσώφικες επενεργίες αποφάσεις του Πολιτμπυρό. Και ζητωκραύγαζαν όλες τις ηγεσίες της μητρόπολης του Διεθνούς Κινήματος, με την ίδια ευκολία που αργότερα τις αναθεμάτιζαν. Ακολουθώντας πειθήνια τη «γραμμή» κάποιες διανοητικές, δήθεν, σκοπιμότητες.

Ο Μαρξισμός, ο Επιστημονικός Σοσιαλισμός «κύριοι σύντροφοι» (!) δογματικοί, αναθεωρητές, σκληροπυρηνικοί και ευρωκομμουνιστές, όπου γης, δεν χωλαίνει αφεαυτού-του. Ούτε ευθύνεται για την πολωνική κρίση απότοκη της γενικότερης κρίσης που μαστίζει τις χώρες του «σοσιαλισμού». Αλλά γιατί τον παραποίησε η κάστα της γραφειοκρατίας, που συντηρητικοποιείται στην απεγνωσμένη προσπάθειά της να κατακρατήσει απεριόριστα τα «αποδοτικά» κομματικά και κρατικά πόστα. Σε βάρος των εργαζομένων και ειδικά της εργατικής τάξης. Βαφτίζοντας την κομματική-της δικτατορία — που χάρη σ' αυτήν διατηρεί τα προνόμιά της — «δικτατορία του προλεταριάτου».

Γι' αυτό η νίκη των Πολωνών εργατών, δροσερή αύρα στο θερμό καλοκαίρι, θα γίνει ελπιδοφόρος «Ανατολικός Άνεμος». Που θα εξυγιάνει τις σοσιαλιστικές χώρες. Από τη ρύπανση που σώρευαν οι μεταλενινιστικές ηγεσίες. Ιδιαίτερα από το 20ο συνέδριο του Κ.Κ.Σ.Ε. Τις παλινωδίες, τα λάθη, κι αποτυχίες, που ανεξίτηλα σφράγισαν την απόπειρα ενός δήθεν εκδημοκρατισμού. Με αποκορύφωμα την τυμβωρυχική απομάκρυνση από το μαυσωλείο, της σορού του Στάλιν. Εμπνευστή του μεγαλειώδους πατριωτικού πολέμου του σοβιετικού λαού. «Εξίλαστίριο θύμα» για την επιβολή, εδραίωση και δικαίωση (!) μιας αμφιλεγόμενης πολιτικής. Που σύντομα, αλλά συγκαλλυμένα αναιρέθηκε. Από τους ίδιους «ηγέτες» που συγκάλεσαν το γνωστό βαρύγδουπο συνέδριο, για να δικαιω-

λογήσουν και αποκρύψουν τις προσωπικές τους ευθύνες για τα εγκληματικά λάθη της σταλινικής περιόδου. Αυτούς που διόρισαν σαν περιστασιακό αρχηγό-τους τον Χρουστσώφ.

Καταλήγοντας εκφράζουμε — με κάποιες ίσως επιφυλάξεις — την πεποίθηση ότι η ιστορική συμφωνία του Γκντάνσκ, θα έχει τις επιπτώσεις-της στο Διεθνές Κίνημα. Ότι οι «αρχές» και το «πνεύμα» του πολυσήμαντου γεγονότος που χαρακτηρίσαμε «Πολωνικό Θαύμα», θα επιδράσουν ευεργετικά στις χώρες του «Σοσιαλισμού». Σε σημείο να κάνουν περιττά τα εισαγωγικά που αμφισβητούν τον όρο, δηλαδή την ουσία του συστήματος και ενοχλούν όσους από χρέος στην αντικειμενική αλήθεια τα προσθέτουν.

Είναι καιρός να φρονηματιστούν οι ηγεσίες των κομμουνιστικών κομμάτων, τόσο στο «σοσιαλιστικό» όσο και στον καπιταλιστικό κόσμο. Να «διδασκούν», αν όχι από τα παθήματά-τους, τουλάχιστον από το πρόσφατο πολωνικό «μάθημα σοσιαλισμού». και να πολιτευτούν ανάλογα, ώστε μ' επιτυχία να διατηρήσουν ή αντιστοιχα να διεκδικήσουν την εξουσία.

Μέσα στα πλαίσια, πάντα, του μαρξισμού - λενινισμού. Δίχως παραβιάσεις αρχών και κανόνων, θεμελιακής σημασίας, καθοριστικών του Σοσιαλισμού. Όχι στη βάση και στα «μέτρα των συμφερόντων μιας κομματικής ολιγαρχίας. Επιδημικό φαινόμενο που τείνει να επεκταθεί πέρα από τα Κ.Κ. και στο πλατύτερο φάσμα της συνεπούς Αριστεράς. Στρεβλώνοντας, αποπροσανατολίζοντας και διχάζοντας το Κίνημα σε διεθνή κλίμακα. Αλλά και σε εθνική, υπονομεύοντας και δυναμιτίζοντας την ενότητά-του. Φαινόμενο σήψης άξιο να καταγγέλθει και σφυροκοπηθεί, ώστε ν' αποτελέσει «παράδειγμα γι' αποφυγή».

Ολοκληρώνοντας την «άλλη άποψη» για

την πολωνική κρίση, θεωρούμε αναγκαίο να υπογραμμίσουμε ότι: ηευθυγράμμιση των «απολογιστών» των λαθών της πολωνικής γραφειοκρατίας με την εκδοχή της «γραμμής των σοσιαλιστικών χωρών» (κατανοητή για τ' αλληλέγγυα κίνητρά-της) ταυτίζεται απόλυτα με την ιμπεριαλιστική προπαγανδιστική άποψη! Για «ύπαρξη αντισοσιαλιστικών, αντικαθεστωτικών στοιχείων».

Απαράδεκτη «σύμπτωση απόψεων», όπως επισημάναμε παραπάνω, που μόνο μια σκοπιμότητα τη δικαιολογεί (!). Η με κάθε θυσία και πρόσημα πρόληψη του διασπομού της γραφειοκρατικής κάστας, από την κατακραυγή της παγκόσμιας προοδευτικής κοινής γνώμης. Στο όνομα μιας δήθεν αυτονόητης «μονολιθικότητας» κι ενός κάποιου... «δημοκρατικού (!) συγκεντρωτισμού».

Αναχρονιστικών δηλαδή, ανασχημάτων του κομματικού ιερατείου, που αυθαίρετη επιβολή-τους αυτοπεριορίζει τη σκέψη. Αυτολογοκρίνει την ελεύθερη κριτική έκφρασή της. Την καναλιζάρει σε στενά δογματικά πλαίσια. Της αφαιρεί κάθε δυνατότητα εξαγωγής αντικειμενικού συμπεράσματος. Της αποδυναμώνει όποια προσπάθεια προσέγγισης στην αλήθεια. Αποπροβληματίζει το άτομο, μεταμορφώνοντας την (ανεπανάληπτη) προσωπικότητά-του, σε νούμερο μέσα στην αγέλη. Σε πειθήνιο εκτελεστικό όργανο των εντολών όποιοι εκσασιασμένοι «δεξιό-ση».

Σαν φυσική λοιπόν κατάληξη στο θέμα που καταπιαστήκαμε, προβάλλει μεγάλο, όσο απλό και λογικό, το ερώτημα, που αποτελεί και την κατακλείδα-του:

Μήπως, η πολωνική κρίση, η ουγγρική εξέγερση και η «Άνοιξη της Πράγας» είναι αποτελέσματα της ιστορικής παραποίησης που έχει συντελεστεί στις χώρες του «σοσιαλισμού»; Στην έντεχνη, δηλαδή, επιβολή της κομματικής (γραφειοκρατικής) δικτατορίας, αντί της προλεταριακής!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

Εξάντας

ΑΓΡΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΠΕΘΑΙΝΩ ΣΑ ΧΩΡΑ

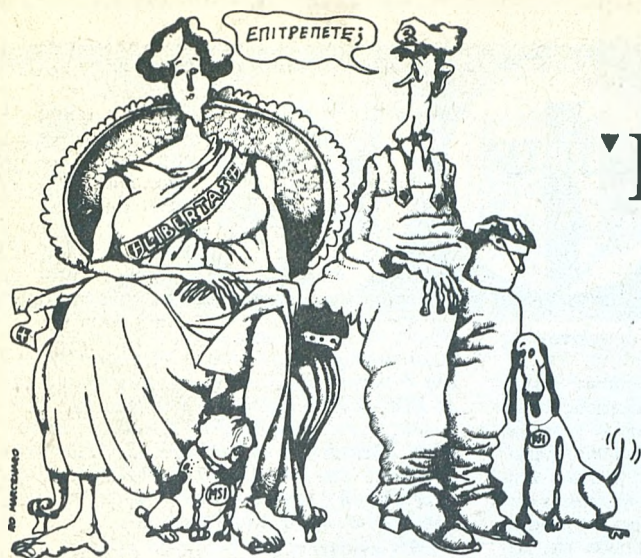
ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΟΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ ΤΟΥ Δ.Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

1-4

Πλατεία Σταδίου 5, Αθήνα 501 — τηλ. 728.263
Διανομή στην Αθήνα : τηλ. 32.45.332

Ιταλία: 'Εδυσε ο ιστορικός συμβιβασμός; Το ΙΚΚ θέτει υπό συζήτηση τις σχέσεις-του με τους χριστιανοδημοκράτες και τους σοσιαλιστές

Της Άννας Φωκά

ΕΝΑΣ μήνας πέρασε απ' την πιο πολυσχολιασμένη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του ΙΚΚ — «δίκη» με κατηγορούμενο τον Ενρίκο Μπερλινγκουέρ την είχαν χαρακτηρίσει ορισμένες εφημερίδες — και η συζήτηση έχει φουντώσει στις κομματικές οργανώσεις βάσης, όπου είναι γραμμένα τα 1.800.000 μέλη του ΙΚΚ.

Σ' ΕΝΑΝ κεντρικό κινηματογράφο, Κυριακή πρωί, κάτω από ραγδαία βροχή, η συγκέντρωση δεν είχε χαρακτήρα «θριάμβου», αλλά δουλειάς, αποτελούσε κατά κάποιον τρόπο τη γενική πρόβα για την προεκλογική εκστρατεία των δημοτικών εκλογών, που θ' αρχίσει σε λίγους μήνες. Ο Μπερλινγκουέρ κατάφερε να εμφανιστεί σ' αυτήν όχι σαν ο «νικητής» μιας μάχης, αλλά σαν ο «συνεχιστής» μιας γραμμής που δεν αλλάζει απ' τη μια μέρα στην άλλη, αλλά ανελλίσσεται και προσαρμόζεται.

ΟΠΩΣ ήταν φυσικό, ο γραμματέας του ΙΚΚ αρνήθηκε την ύπαρξη μιας σύγκρουσης στους κόλπους της Κεντρικής Επιτροπής, μίλησε για μια φυσιολογική, παρ' όλη-της τη ζωηρότητα, διαλεκτική αναζήτηση, από μέρους ενός κόμματος που θέτει υπό συζήτηση και αναπλάθει τη γραμμή-του κάθε φορά που εμφανίζονται καινούρια δεδομένα. Κατά συνέπεια, υποστήριξε ο Μπερλινγκουέρ, δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή στο ΙΚΚ «νικητές» και «ηττημένοι».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ βασικά σωστές, απ' την πλευρά ενός Ιταλού κομμουνιστή, αλλά που δεν αντισταθμίζουν το γεγονός ότι ακόμα και σ' ένα κόμμα σαν το ΙΚΚ — που κάθε άλλο παρά μονολιθικό και ομόφωνο είναι — ποτέ δε συζητήθηκε και τέθηκε υπό αμφισβήτηση η γραμμή κατά τρόπο τόσο φανερό, όπως τις πρώτες μέρες του Νοέμβρη στη συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής. Επίκεντρο της συζήτησης υπήρξε το είδος της πολιτικής που ο Ενρίκο Μπερλινγκουέρ προσωποποίησε τα τελευταία τρία χρόνια και πλαίσιο το ερώτημα εάν ο «ιστορικός συμβιβασμός» είναι πραγματοποιήσιμος βραχυπρόθεσμα ή ακόμα και μεσοπρόθεσμα και εάν είναι ρεαλιστικό σήμερα να γίνεται λόγος για κυβέρνηση δημοκρατικής συμπαράστασης. Αλλά ας δούμε ποια είναι τα στοιχεία της κρίσης:

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ φάση — αυτή που τέθηκε υπό αμφισβήτηση — της «πολιτικής Μπερλινγκουέρ», αρχίζει εδώ και δύο περίπου χρόνια, με την άρση της υποστήριξης, που μέχρι τότε έδινε το ΙΚΚ σε μια «μονόχρωμη» κυβέρνηση, αποτελούμενη από χριστιανοδημο-

ΣΤΗ Ρώμη, η συζήτηση αυτή άρχισε κατά κάποιον τρόπο «επίσημα»: την άνοιξε ο ίδιος ο Μπερλινγκουέρ μια βδομάδα μετά τη λήξη της συνόδου της Κεντρικής Επιτροπής, σε μια δημόσια συγκέντρωση, όπου ανέπτυξε τις απόψεις του κόμματος, που ακόμα μια φορά ταυτίζονται κατά μεγάλο μέρος με τις δικές-του απόψεις.

κράτες, με επί κεφαλής τον Τζούλιο Αντρεότι. Κατά τα μέσα του Γενάρη του 1979, η καθοδήγηση του ΙΚΚ, με μια απόφασή-της, έθετε τελεία και παύλα σε κάθε προσπάθεια για συνεννόηση με τη χριστιανοδημοκρατία πάνω στη βάση της «εθνικής ενότητας». «Βρισκόμαστε μπροστά σε μια ουσιαστική μεταλλαγή στην πολιτική της ΧΔ... Εδώ που φτάσαμε, η επιβίωση της σημερινής κοινοβουλευτικής συμφωνίας εξαρτάται μόνο απ' τις απαντήσεις που, χωρίς χρονοτριβή, πρέπει να δώσει πριν απ' όλα η Χριστιανική δημοκρατία, της οποίας η συμπεριφορά προσδιόρισε μία κατάσταση που δεν είναι πια ανεκτή», αποφάνθηκε το εκτελεστικό όργανο του ΙΚΚ και, όπως ελέγχθηκε τότε, την απότομη εκείνη στροφή την επέβαλε ο Μπερλινγκουέρ ενάντια στη γνώμη μιας μερίδας της ηγετικής ομάδας (Τζώρτζιο Ναπολιτάνο, Πάολο Μπουφάλνι, Εντοάρντο Πέρνα). Η διαφορά αυτή στην αντιμετώπιση του κόμματος της σχετικής πλειοψηφίας βασιζόταν στην εκτίμηση ότι ενώ «ο αποκλεισμός του ΙΚΚ απ' την κυβέρνηση ήταν ένα μεταβατικό ευκαιριακό δεδομένο», την εποχή του Άλντο Μόρο, μετά απ' αυτόν «πήρε διαστάσεις πολιτικής διακρίσεως».

ΕΚΕΙΝΗ την εποχή το ΙΚΚ είχε μια σειρά αποτυχίες σε μερικές δημοτικές εκλογές, που, σε ορισμένες περιπτώσεις, εκφράστηκε με μείωση των ψήφων-του μεγαλύτερη του 10%. Πλησίαζε τότε το συνέδριο, που είχε οριστεί για τον Μάρτη. Σε κείνο το συνέδριο, ο Μπερλινγκουέρ σκόπευε να προχωρήσει ακόμα πιο αποφασιστικά στην πολιτική που είχε χαράξει απ' την αρχή της γραμματείας-του: υπογράμμιση της αποδέσμευσης από την ΕΣΣΔ, τελική επικύρωση του ευρωκομμουνισμού, αποδοχή του δημοκρατικού δρόμου «όχι μόνο στη φάση του αγώνα για το σοσιαλισμό, αλλά και στη φάση της οικοδόμησής-του», κατάργηση του «ιδεολογικού» χαρακτήρα του κόμματος.

ΟΛΕΣ αυτές οι θέσεις υπήρχαν, ήδη, διατυπωμένες στο ντοκουμέντο για το συνέδριο και στο σχέδιο του νέου καταστατικού και — όπως γινόταν φανερό σε όλη την προσυνεδριακή διαδικασία — για να περάσουν χρει-

ζόταν να σπάσουν πετρωμένα στρώματα από παλιά θεωρητικά ιζήματα. Όπως είπαν τότε ορισμένοι πολιτικοί παρατηρητές, ο Μπερλινγκουέρ ήξερε πως η προσπάθεια αυτή της ανανέωσης θα εύρισκε μεγαλύτερα εμπόδια αν στη βάση γεννιόταν η υποψία ότι όλες αυτές οι καινοτομίες είχαν σα σκοπό τη διατήρηση της σχέσης συνεργασίας με τη ΧΔ. Επομένως, για να μη δημιουργούνται παρεξηγήσεις, έπρεπε να επέλθει η ανοιχτή ρήξη με τη ΧΔ. Το συνέδριο έληξε με θρίαμβο του Μπερλινγκουέρ, και η καινούρια γραμμή «ή στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση», που απέκλειε την υποστήριξη οποιασδήποτε κυβέρνησης χωρίς τη συμμετοχή του ΙΚΚ, εγκαινιάστηκε με κάθε επισημότητα.

ΛΙΓΟ αργότερα έγιναν οι εκλογές — για το ιταλικό και το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο — και οι προηγούμενες αποτυχίες του ΙΚΚ επιβεβαιώθηκαν: τέσσερα τοις εκατό κάτω από τα αποτελέσματα του 1976. Το χρονικό διάστημα, όμως, που είχε μεσολαβήσει από την αλλαγή της γραμμής, θεωρήθηκε πολύ σύντομο, κι έτσι αποδόθηκε κι αυτή η αποτυχία στην άρνηση της βάσης να αποδεχτεί την πολιτική της εθνικής ενότητας. Δεδομένου, μάλιστα, ότι δεν είχε σημειωθεί και καμιά σημαντική άνοδος των σοσιαλιστών, η πολιτική κατάσταση παρέμενε στα χέρια της χριστιανοδημοκρατίας: δεν υπήρχε περίπτωση υποστήριξης κανενός καινούριου σχήματος και το σύνθημα «ή στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση», διατηρούσε την επικαιρότητά-του.

ΜΕΤΑ, όμως, από τις σεμνές περιοχιακές και δημοτικές εκλογές, η κατάσταση άρχισε ν' αλλάζει. Το ΙΚΚ συνέχισε να χάνει, ενώ το σοσιαλιστικό κόμμα βελτίωσε αισθητά τη θέση-του και άρχισε να εμφανίζεται σαν «ανταγωνιστής» της ΧΔ. Ορισμένοι κομμουνιστές άρχισαν να υποστηρίζουν τότε, ότι το ΙΚΚ έπρεπε να συσφίξει τις σχέσεις-του με τους σοσιαλιστές. Όχι, όμως, ο Μπερλινγκουέρ, που απεναντίας απέρριψε την ιδέα της αντικατάστασης του χριστιανοδημοκρατικού κεντρικού ρόλου από ένα σοσιαλιστικό κεντρικό ρόλο: το κομμουνιστικό κόμμα έπρεπε να διατηρηθεί σε ίση απόσταση απ' τ' άλλα δύο μεγάλα κόμματα και να στα-

δ ΘΩΜΑΣ ΓΚΟΡΠΑΣ
στις εκδόσεις ΠΟΡΕΙΑ

ΘΩΜΑΣ ΓΚΟΡΠΑΣ
περνάει ο στρατός...
ἀνέκδοτη δουλειά του ποιητή

και

σε τρίτη έκδοση

ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
τό πύο διαβασμένο ποιητικό
βιβλίο της περασμένης χρονιάς

εκδόσεις ΠΟΡΕΙΑ
Σόλωνος 77 τηλ. 36.31.622 •

ΔΗΜΗΤΡΗ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

«ΕΛ ΝΤΑΜΠΑ»
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Δέκα χιλιάδες Αθηναίοι εξόριστοι στη
Δυτική Έρημο της Αιγύπτου πριν από
τριάντα πέντε χρόνια.

ΣΟΝΙΑ ΜΟΥΡ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
ΣΤΑΝΙΣΛΑΒΣΚΙ

η επαγγελματική εκπαίδευση
ενός ηθοποιού

ΓΙΛΒΕΡΤΙΝΟ

θεροποιήσει τις θέσεις-του συσφίγγοντας
τους δεσμούς-του με τις μάζες.

ΠΩΣ όμως; Κι εδώ οι γνώμες ήταν διαφο-
ρετικές. Ένας απ' τους πιο σκληρούς συνο-
μιλητές σε κείνη τη φάση υπήρξε ο Τζόρτζιο
Αμέντολα. Στο τελευταίο άρθρο που δημο-
σίεψε πριν το θάνατό-του η «Ρινάσιτα», ο η-
λικιωμένος και άρρωστος ηγέτης επανέλαβε
για μια ακόμα φορά, πως έπρεπε το κόμμα
να φυλαχτεί απ' την πεπονόφλουδα της δη-
μαγωγίας και της υποστήριξης μέχρις εσχά-
των των εργατικών διεκδικήσεων και πως ο
υπ' αριθμόν ένα κίνδυνος ήταν ο πληθωρι-
σμός. Επίσης, έκανε ακόμα μια φορά έκκλη-
ση στις εργατικές μάζες και στα λαϊκά στρώ-
ματα να δεχτούν να υποστούν θυσίες, χωρίς
πολλά ανταλλάγματα.

Ο ΜΠΕΡΛΙΝΓΚΟΥΕΡ δεν αποδέχτηκε αυ-
τή την υποδείξη του Αμέντολα. Ακόμα μια
φορά προσπάθησε να κρατήσει ανοιχτό το
διάλογο με τους επιχειρηματίες υποστηρίζο-
ντας τη θέση των επιχειρήσεων που βρίσκο-
νται σε δυσκολία, χωρίς, όμως, να βάζει σε
κίνδυνο, αλλά προσπαθώντας απεναπό-
ντως να ενισχύσει τις σχέσεις του κόμματος με τους
εργάτες, υποστηρίζοντας τις άμεσες διεκ-
δικήσεις-τους.

ΣΤΗΝ αρχή η πολιτική αυτή έπιασε. Αργό-
τερα, όμως, όταν τον περασμένο μήνα η σύ-
γκρουση στη ΦΙΑΤ έγινε πιο σκληρή, φάνηκε
καθαρά πως σε κείνη την περίπτωση η ο επι-
χειρηματίας θα κέρδιζε ή οι εργάτες. Η ισορ-
ροπία είχε διαταραχτεί. Και ο λόγος του
Μπερλινγκουέρ μπροστά στην καγκελό-
πορτα της φάμπρικας — «θα συμπαρασθού-
με σε οποιαδήποτε μορφή αγώνα που το συν-
δικάτο κι οι εργαζόμενοι θ' αποφασίσουν, α-
κόμα και στην κατάληψη» — στάθηκε το
σύμβολο εκείνης της διατάραξης. Τώρα που
το συνδικάτο χρειάστηκε να κάνει πίσω, ε-
κείνη η πολιτική βάλλεται και από αριστερά
(υπόσχεση για υποστήριξη, που, όμως, δεν
οργανώθηκε μετά όπως έπρεπε) και από δε-
ξιά (λάδι στη φωτιά όταν έπρεπε να δείξει με-
τριοπάθεια).

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ παράξενο, επομένως, ότι το
θέμα που απασχόλησε την τελευταία σύνοδο
της Κεντρικής Επιτροπής του ΙΚΚ ήταν, πα-
ράλληλα με την υπόθεση ΦΙΑΤ, οι σχέσεις με
τους σοσιαλιστές. Και πως πάνω στο θέμα
αυτό σημειώθηκαν οι μεγαλύτερες διαστά-
σεις απόψεων. Αλλά κι άλλα θέματα, περισ-
σότερο ή λιγότερο δεμένα με το προηγούμε-
νο, τέθηκαν επί τάπητος.

ΚΑΙ ΠΡΙΝ απ' όλα το θέμα της εθνικής ε-
νότητας. Εκείνος που περισσότερο απ' όλους
διατύπωσε το σκεπτικισμό-του για μια τέ-
τοια προοπτική ήταν ο Πιέτρο Ινγκράο, που
εκδήλωσε τις αντιθέσεις-του προς τη γραμμή
Μπερλινγκουέρ, όσον αφορά το θέμα των
σχέσεων με τους σοσιαλιστές. Ο ηγέτης της
«Αριστεράς» του ΙΚΚ ζήτησε μια «μετατόπι-
ση της κριτικής απ' το θέμα της συμμετοχής
στην κυβέρνηση, στα συγκεκριμένα ζητήμα-
τα, πάνω στα οποία εκδηλώνεται όλο και πιο
πολύ η πρόκληση των υπερχεινών ομά-
δων», εννοώντας μια πρωτοβουλία προσέγγι-
σης προς τους σοσιαλιστές πάνω σε ζητήμα-
τα όπως η έκτρωση και η θέση της γυναίκας.

Χωρίς να προχωρήσει μέχρι την πρόταση ε-
νός κοινού προγράμματος, ο Ινγκράο έδωσε
μια δυναμική εικόνα της αντιπαράθεσης με
το ΙΣΚ «γιατί η κρίση της ενότητας της Αρι-
στεράς δεν επιλύεται όταν ο καθένας παρα-
μένει κλεισμένος σε μια από τις σημερινές
«θυρίδες» και κοιτάζει να επιτύχει μόνο μια
διαφορετική σχέση ανάμεσα σ' αυτές τις «θυ-
ρίδες», έτσι όπως είναι σήμερα».

ΤΗΝ ενίσχυση του διαλόγου με τους σο-
σιαλιστές ζήτησε και ο Τζανκάρλο Παγιέτα.
Κάνοντας έκκληση για μια θεώρηση του ΙΣΚ
στο σύνολό-του, χωρίς αναζητήσεις ενός
«σημείου αναφοράς σίγουρου» στο εσω-
τερικό-του (χωρίς δηλαδή την αναζήτηση ε-
νός φιλοκομμουνιστικού ρεύματος που δεν υ-
πάρχει), ο Παγιέτα πρότεινε την ενίσχυση
της «ενωτικής αναζήτησης» ανάμεσα στα
κυριότερα κόμματα της Αριστεράς. Ανέφερε
εξάλλου τις συναντήσεις που είχε το ΙΚΚ, α-
κόμα και πρόσφατα με ευρωπαϊκές σοσιαλι-
στικές και σοσιαλδημοκρατικές δυνάμεις λέ-
γοντας: «Είμαστε πεισμένοι πως αν δεν πάμε
μπροστά μαζί παντού, θα πάμε πίσω όλοι και
διαίρεμένοι». Και παρακάτω χαριεντίζομε-
νος: «Βέβαια, είναι πάντα δυσκολότερο να
τσακωθεί κανείς με τη σύζυγο του
αλλουνού, παρά με τη δική-του. Αλλά εκείνο
που θέλω να πω είναι πως στην Ιταλία δε
χρειάζεται διαζύγιο. Μ' άλλα λόγια, πρέπει να
προχωρήσουμε στην αναζήτηση της ενότη-
τας».

ΑΛΛΑ και σε άλλα ζητήματα — όπως ο
τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιλήψιμος ο ρό-
λος της αγοράς και των επιχειρηματιών, η
πολιτική των κοινωνικών συμμαχιών, η συν-
δικαλιστική πολιτική — υπάρχουν πολλές
διαφορές απόψεων, με αποχρώσεις λεπτότα-
τες και με συνεχείς μετακινήσεις αντιλήψεων
και προσώπων. Το γεγονός αυτό δεν επιτρέ-
πει τη διαμόρφωση συγκεκριμένων ομάδων
και σχημάτων, όπως συμβαίνει σε άλλα κόμ-
ματα, όπου το καθεστώς των ομάδων και
των ρευμάτων είναι παγιωμένο. Γι' αυτό η
προσπάθεια να δώσει κανείς μια συγκεκριμέ-
νη εικόνα για το τι συμβαίνει στο εσωτερικό
του ΙΚΚ, είναι πολύ δύσκολη. Το επιχειρεί —
προς χάρη των αναγνωστών-του — ο διευ-
θυντής της «Ρεπούμπλικα» Σκάλφαρι, αφού
ζητήσει συγγνώμη απ' το ΙΚΚ για τη «χονδρο-
ειδή» και «απλουστευμένη»-του ανάλυση.

«Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ διάταξη των δυνάμεων
πριν απ' τη σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής,
απ' όσο μπορούμε να αντιληφθούμε, ήταν η α-
κόλουθη:» — γράφει ο Σκάλφαρι — «στο κέν-
τρο ο γραμματέας, με έναν πυκνό συναπι-
σμό συντρόφων της γραμματείας και της κα-
θοδήγησης και με την πλειοψηφία των με-
σίων στελεχών. Στα αριστερά ο Ινγκράο,
σχεδόν απομονωμένος, αλλά με τη δύναμη
που του δίνει το κύρος του ονόματός-του και η
αγάπη όλου του κόμματος. Στα δεξιά ο Ναπο-
λιτάνο, με την υποστήριξη μερικών μελών της
καθοδήγησης, αρκετών κοινοβουλευτικών
εκπροσώπων, κυρίως της ομάδας της Γερου-
σίας, και ενός όχι αμελητέου αριθμού νομαρ-
χιακών επιτροπών. Ο Παγιέτα κι ο Κιαρομόν-
τε στη μέση του δρόμου ανάμεσα Μπερλιν-
γκουέρ και Ναπολιτάνο, ο Ράιχλιν στη μέση

του δρόμου ανάμεσα Μπερλινγκουέρ και Ινγκράο».

ΚΑΙ ΓΙΑ να γυρίσουμε στα γεγονότα που επακολούθησαν μετά την υπόθεση ΦΙΑΤ και την υποχώρηση του συνδικάτου: η «διάγνωση» του Μπερλινγκουέρ ήταν ότι βρισκόμαστε σε μια φάση όπου οι κυρίαρχες ομάδες της πολιτικής, της βιομηχανίας, του κεφαλαίου, επιχειρούν μια ισχυρή αντεπίθεση, σπρώχνοντας το ΙΚΚ προς την αντιπολίτευση και ζητώντας να το αποκλείσουν απ' τη δυνατότητα να επηρεάσει τη διαχείριση των εθνικών πραγμάτων. Η γραμμή αυτή πέρασε μέσα στη Χριστιανοδημοκρατία και έγινε αποδεκτή κι απ' τον ίδιο το γραμματέα του ΙΣΚ, τον Μπετινίνο Κράζι.

ΠΟΙΑ πρέπει να είναι η αντιμετώπιση; Για τον Μπερλινγκουέρ πρέπει να συσπειρωθεί το κόμμα, να ξανακατακτηθούν οι μάζες που απομακρύνθηκαν τη περίοδο '76-'78, να γίνει έκκληση προς όλες τις προοδευτικές δυνάμεις της χώρας, να παραμεινεί ανοιχτή η πόρτα του διαλόγου με την αριστερά της ΧΔ και με κεινή την πτέρυγα του σοσιαλιστικού κόμματος, που δε συμφωνεί με τη «μονοκρατορία» Κράζι. Η επιβεβαίωση της εθνικής ενότητας, έστω σε στρατηγικού σκοπού όχι άμεσα, πρέπει να χρησιμεύει ακριβώς για να κρατήσει ανοιχτή τη δυνατότητα διαλόγου με τη ΧΔ και το ΙΣΚ, ή, τουλάχιστον, με κείνα τα τμήματα των δύο κομμάτων που δε συμφωνούν με τις σημερινές πλειοψηφούσες ομάδες.

Η ΠΤΩΣΗ της κυβέρνησης Κοσίγκα, που τη θέλησε και την προκάλεσε το ΙΚΚ, απέδειξε ότι χωρίς και ενάντια στο ΙΚΚ δεν είναι δυνατό να κυβερνήσει κανείς στην Ιταλία. Με τη διαπίστωση αυτή η Χριστιανοδημοκρατική γραμματεία έπρεπε να κάνει το λογαριασμό-της, πράγμα που, όπως φαίνεται, άρχισε να γίνεται. Επομένως, από την πλευρά της ΧΔ η πολιτική Μπερλινγκουέρ άρχισε να αποδίδει τους καρπούς-της, και φαίνεται πως ανοίγει κάποιος δρόμος για την Αριστερά αυτού του κόμματος. Στο ΙΣΚ, απεναντίας, η κυβερνητική κρίση σταθεροποίησε τη θέση του Κράζι, με αποτέλεσμα ο Μπερλινγκουέρ, για να τον κλονίσει, να διαλέξει το δρόμο της ανοιχτής επίθεσης.

ΣΥΜΦΩΝΑ με την «απλουστευμένη» ανάλυση του Σκάλφαρι, η θέση του Ινγκράο διαφοροποιείται όχι στη διάγνωση, αλλά στη «θεραπεία». «Ο Ινγκράο, στην ουσία διατηνεται» — γράφει ο διευθυντής της «Ρεπούμπλικα» — «ότι μ' αυτή τη ΧΔ δε γίνεται τίποτα, αρνείται, επομένως, ακόμα μια φορά την πρό-

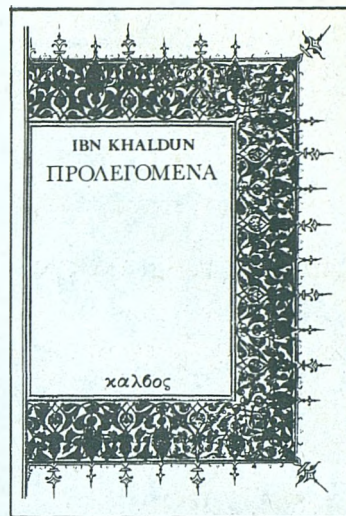
ταση της εθνικής ενότητας, ποντάρει στην «ευρύτερη Αριστερά» και σε μια ευνοούμενη σχέση με τους σοσιαλιστές, προϋπόθεση κατ' αυτόν για την πρόκληση μιας ανακατάταξης στο εσωτερικό του ΙΣΚ και ενός ελέγχου της δράσης του Κράζι, ως προς τον οποίο η κρίση-του συμπίπτει με την κρίση του Μπερλινγκουέρ».

ΟΣΟ για τον Παγιέτα και τον Ναπολιτάνο, συμφωνούν κι αυτοί βασικά με τη «διάγνωση» του γραμματέα, και με τη σκοπιμότητα να διατηρηθεί ο στόχος της εθνικής ενότητας, για να ξανακατακτηθεί η ΧΔ ή, τουλάχιστον, ένα μεγάλο-της μέρος και να απομονωθούν όσοι αποκλείουν εξ' υπαρχής το ΙΚΚ. Οι δύο, όμως, ηγέτες κατέκριναν τη σκληρότητα της επίθεσης εναντίον του Κράζι, προτείνοντας ν' αρχίσει ο διάλογος μ' «αυτό» το ΙΣΚ, όπως είναι τώρα, χωρίς ανεδαφικές φιλοδοξίες επηρεασμού της εσωτερικής-του δομής.

ΑΣ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΟΥΜΕ τώρα, απ' αυτές τις απλουστευμένες ή μη αναλύσεις, να βγάλουμε κάποιο συμπέρασμα. «Νίκησε ο Μπερλινγκουέρ» — αν θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε τη δημοσιογραφική γλώσσα ή «προσαρμόστηκε η γραμμή στα νέα δεδομένα» — όπως θά 'θελε η κομματική ορολογία; Αν κάνουμε τη σύγκριση ανάμεσα στις παρεμβάσεις των διαφόρων εκπροσώπων του ΙΚΚ και στο λόγο του Μπερλινγκουέρ, στο κλείσιμο του Κιαιρομόντε και στο τελικό ντοκουμέντο που εγκρίθηκε παμψηφεί, θα δούμε πως, ενώ ο Ινγκράο παρέμεινε απομονωμένος, η ομάδα, ας πούμε, Ναπολιτάνο, κατάφερε να περάσει ορισμένες διορθώσεις στην αρχική γραμμή Μπερλινγκουέρ, χωρίς ν' αλλάξει την ουσία-της. Με άλλα λόγια, ο Μπερλινγκουέρ νίκησε, αλλά μόνο στα σημεία.

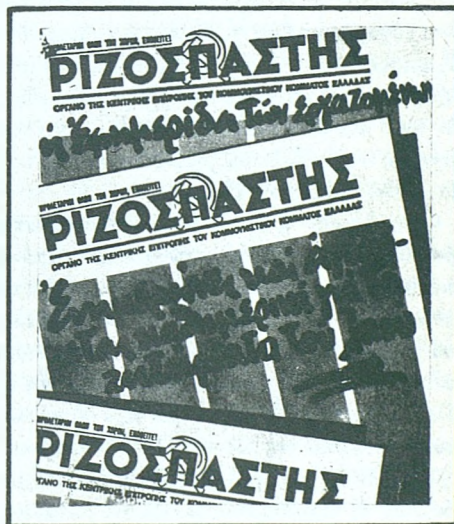
ΤΩΡΑ μένει να δούμε ποια θα είναι τα αποτελέσματα της εφαρμογής της «θεραπείας». Θα ακολουθήσει το ΙΚΚ μια γραμμή «α λα Μαρσαί», κλεινόμενο στον εαυτό-του, θα προσπαθήσει να αμβλύνει τις αιχμές και να ξαναρχίσει το διάλογο ή θα βρεί έναν άλλο δρόμο, πιο βιώσιμο, για να αναπτύξει τις σχέσεις-του με τους σοσιαλιστές; Σήμερα, κυρίως μετά την εκλογή του Ρήγκαν στις ΗΠΑ, πρέπει να παιχτεί το χαρτί της Ευρώπης: στην Ιταλία, όπως και παντού αλλού, πάρα πολλοί βλέπουν την ενότητα της Αριστεράς σαν το μόνο στόχο που μπορεί να αποτελέσει τη λύση, ανεξάρτητα από το τιμημα που θα πρέπει να πληρωθεί για την πραγματοποίησή-του.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Το σπουδαιότερο έργο του μεγάλου σοφού που έβγαλε ο αραβικός κόσμος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1. Αθήνα (112)
Τηλ. 52.46.241

επιπλα • φωτιστικά • είδη δώρων

Ξανθου 7 • Κολωνάκι • τηλ. 644-9364

MAMOTO
COMIX
κάθε μήνα

Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

* Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Κ. Βάρναλη «Φιλολογικά Απομνημονεύματα», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Κέδρος» με φιλολογική επιμέλεια ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.
Οι φωτογραφίες - μαζί με τις λεζάντες - είναι από το βιβλίο του Μ. Μεγαλοκονόμου «Η Σμύρνη».

ΑΠΟ ΤΑ «ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ» ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΑΡΝΑΛΗ

Μοναδικό φαινόμενο στην ιστορία του κόσμου! Ένας στρατός, ό στρατός ολάκερος ενός κράτους να καταστρέφεται σύρριζα, να σκορπίζεται δεξιά κι αριστερά και να φεύγει τρεχάλα, να ρίχνει τά δπλα του και «ν» αρνείται να συνεχίσει τόν αγώνα» (Θ. Τζάτζαρης, Λεξικόν Έλευθερουδάκη, ἄρθρ. «Μικρασία») κι, ὅμως, να είναι ευχαριστημένος γι' αὐτό! Καί πίσωθὲ του να εἶναι πιό πολύ ευχαριστημένος ὁ μισός λαός, δηλαδή οἱ πολιτικοὶ ἀντίπαλοι τῆς κυβέρνησης, γιατί τώρα θά τήνε ρίχνανε εὐκολα, θά διώχνανε ἀπὸ τόν τόπο μιά δυναστεία, πού ἦτανε ὁ ἀνεύθυνος καί ἀπαραβίαστος ἀρχηγός ἑνὸς πολιτικοῦ κόμματος, καί θά παίρνανε αὐτοὶ τὴν ἐξουσία... τοῦ Δημόσιου Ταμείου.

Οὐτε λοιπόν ἡ ἑλληνικὴ κεφαλαιοκρατία εἶχε καμιάν ἄλλη φροντίδα σ' ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεση ἀπὸ τὸ νὰ θησαυρίζει ὅσα μπορούσε περισσότερα μὲ προμήθειες καί κατασχρήσεις, ὅπως συμβαίνει πάντοτε, μὰ οὔτε καί τὰ δυὸ μεγάλα πολιτικὰ κόμματα, πού διαχειριζόντανε τὰ συμφέροντα τῆς ντόπιας καί τῆς ξένης κεφαλαιοκρατίας εἶχανε ἄλλη σκέψη ἀπὸ τὴν ἐξουσία, ἤγουν τίς μασέλες τους. Γαυγίζοντας γύρω ἀπὸ τὸ κόκκαλο καί ἔχοντας πίσω τους χωρισμένο στά δύο τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καί τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ εἶχανε ρίξει κάθε παραβάν καί κάθε ντροπὴ μπροστά στά μάτια τοῦ κόσμου. Ἡ ἐργατιά πολεμοῦσε στὸ μέτωπο, ἡ κυρίαρχη τάξη θησαύριζε, οἱ πολιτικοὶ τρωγόντουσαν καί ἐξαιτίας αὐτῶν τῶν τελευταίων ἡ μισὴ Ἑλλάδα εὐχότανε τὴ νίκη τοῦ στρατοῦ κι ἡ ἄλλη μισὴ τὴν καταστροφὴ του. Κι αὐτὴ ἡ μισὴ μὲ τὰ ὄργανά της σ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς σαμποτάριζε τὸν πόλεμο. Ἡ ἥττα τοῦ στρατοῦ, θά ἦτανε ἥττα τῆς κυβέρνησης, καί ἡ ἥττα τῆς κυβέρνησης νίκη τῶν ἀντιπάλων της!

★ ★ ★

Μὰ ὁ στρατός; Ὁ στρατός ἔβλεπε ἀπὸ πολύ κοντὰ τὴν τραγικὴ πραγματικότητά. Ἐβλεπε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια κι ὄχι μὲ τὰ

κύρια θέματα τῶν ἐφημερίδων καί τ' ἀνακοινωθέντα ἢ τοὺς ρητορικοὺς λόγους τῆς κυβέρνησης. Ἐβλεπε μπροστά του μιάν ἀπέραντη ἡπειρο, πού πήγαινε νὰ τὴν καταχτήσει καί μετρώντας τίς δυνάμεις του τίς ἔβρισκε πολὺ δυσανάλογες γιὰ ἕνα τέτοιο μεγάλο σκοπὸ. Ἐβλεπε τὸ λαό, τὸ στρατὸ καί τοὺς αξιωματικούς του διαιρεμένους. Ἐβλεπε τὴ ρεμούλα στὸ ζήτημα τῶν προμηθειῶν, τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ του καί τῆς τροφῆς του. Ἐβλεπε ὅλην τὴν Εὐρώπην καί τοὺς Ρώσους νὰ βοηθᾶνε τοὺς Τούρκους διπλωματικά καί μὲ ἀφθονία πολεμικοῦ ὕλικου ἐνάντια στοὺς... Ἑγγλέζους!

Γιατί ὅσο κι ἂν δέν καταλάβαινε καλά, μυριζότανε ὅμως, πῶς βρισκότανε ἐκεῖ γιὰ τὰ ξένα ἰντερέσα. Δέν ἤξερε ὅμως, πῶς ὁ Βενιζέλος ἔστειλε ἐκεῖ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ νὰ ἐξασφαλίσει μὲ τὸ αἷμα του τὴν ἀρπαγὴ τῶν πετρελαίων τῆς Μοσσοῦλης γιὰ τοὺς Ἑγγλέζους ἱμπεριαλιστές· καί πῶς ὁ Κωνσταντῖνος δέχτηκε νὰ συνεχίσει αὐτὴ τὴν ἐντολὴ γιὰ «τίμημα» τῆς παλινόρθωσής του. Μὲ τέτοιο περιεχόμενο ἡ μικρασιατικὴ ἐκστρατεία δέ μπορούσε νὰ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς κανένα φλογερὸ καί γόνιμο πρόσχημα, πού νὰ ξεγελᾷ τίς μάζες.

★ ★ ★

Γιατί στά καθεστῶτα τῶν τάξεων πάντοτε τὰ ἰδανικά εἶναι προσχήματα τῆς κυρίαρχης τάξεως γιὰ ν' ἀρπάξει εὐγενικά τὴν ξένη λεία. Κι ὅταν ἡ ἀρχουσα τάξη βρίσκεται στὴν περίοδο τῆς ἀνόδου της, τὰ ἰδανικά της πιάνουνε. Ὅταν, ὅμως, βρίσκεται στὴν περίοδο τῆς καθόδου της, τὰ ἰδανικά της γίνονται κούφιος λέξεις καί δέν πιάνουνε στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ σίγουρο σημάδι γιὰ νὰ γνωρίσει κανεὶς τὴ χρεοκοπία ἑνὸς καθεστώτος καί νὰ προφητέψει τὸ τέλος του. Οἱ ἰδεαλιστές, ὅμως, συλλογίζονται ἀντίστροφα: νομίζουνε, πῶς ἡ παρακμὴ τῶν ἰδανικῶν ἑνὸς καθεστώτος φέρνει καί τὴν παρακμὴ τοῦ καθεστώτος. Τέτοιος συλλογισμὸς συμφέρει τὰ καθεστῶτα, πού κλονίζονται. Γιατί τοὺς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ βαστήξουνε τὰ ἰδανικά - προσχήματα μὲ τὴ βία! Κι ὁ

Ο λαϊκός ποιητής Σπ. Ματσούκας... Ξεσηκώνει με τὰ πατριωτικά του τραγούδια...

Τό Καρά Μουρσάλ καίγεται. Ἡ ΧΙ Μεραρχία προχωρεῖ.

καλύτερος τρόπος είναι νά βουλώσουνε τό στόμα τοῦ λαοῦ, γιά νά μή μιλάει, νά τόν ἐμποδίσουνε νά διαβάξει καί νά σκέφτεται τίς ἀτιμίες τῆς κυρίαρχης τάξεώς του καί νά τοῦ ἀφαιρέσουνε τήν ἐλευτερία νά συνεταιρίζεται, δηλαδή νά ὑπερασπίζεται τό φωμί του καί τή ζωή του ὀργανωμένος ἐναντία στούς ἐκμεταλλευτές του. Αὐτή είναι ἡ βαθύτερη ἢ... μεταφυσική οὐσία τοῦ φασισμού.

Σήμερα ὑπάρχει σ' ὅλον τόν κόσμον μεγάλη φτώχεια ἀπό προσχήματα! Γι' αὐτό μεταχειρίζονται οἱ ληστές τῆς ἀνθρωπότητας τὰ πιό ξετσιπώτα προσχήματα. Ὁ Χίτλερ θέλει νά κατακτήσει (γιά πρώτη δόση!) τή μισή Εὐρώπη, γιατί οἱ κάτοικοί της δέν εἶναι... ἄριοι! Εἶναι κατώτερες ράτσες! (Σπουδαῖο ἰδανικό! Οὔτε νά φτύνεις ἀπάνω του!). Ὁ ἰταλικός φασισμός ζητεῖ νά φάγει τήν Ἀβησυνία, ἐπειδή, λέει, στή χώρα αὐτή διατηρεῖται ἀκόμα ἡ δουλεία (ἂν καί ὡς θεσμός ἔχει καταργηθεῖ) ὡς ἡ ἀργατιά καί ἡ ἀγροτιά τῆς Ἰταλίας νά μήν εἶναι σκλάβες μιᾶς μικρῆς μειοψηφίας μεγαλοκαπιταλιστῶν. Εἶναι τόσο γελοῖο αὐτό τό πρόσχημα, ὅσο δέ θά μπορούσε νά εἶναι σοβαρό τό πρόσχημα τῆς Ἀβησυνίας ἂν πήγαινε νά κατακτήσει τήν Ἰταλία, ἐπειδὴ στή χώρα αὐτή διατηρεῖται ὁ θεσμός τῆς... πορνείας! Μά ἡ Ἀβησυνία δέ μπορεί νά μεταχειριστεῖ αὐτό τό... ἰδανικό! Γιατί εἶναι ἀδύνατο. Καί τὰ ἰδανικά τότες μονάχα εἶναι βολικά ὡς προσχήματα, ὅταν τὰ μεταχειρίζεται ὁ δυνατότερος ἐναντία στόν πιό ἀδύνατο.

★ ★ ★

Μποροῦμε, ὅμως, νά περηφανευόμαστε οἱ Ρωμιοί, πῶς ἐμεῖς πρῶτοι, μετά τόν παγκόσμιον πόλεμον, μεταχειριστήκαμε στή μικρασιατική μας ἐκστρατεία τέτοιας λογῆς προσχήματα. Ὁ Λούδ Τζώρτζ, πού μᾶς ἔστειλε ἐκεῖ, τό φώναξε ἀπό τό βήμα τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων, πῶς ὁ ἑλληνικός στρατός δέν εἶναι μονάχα πρωτοπόρος τοῦ πολιτισμοῦ στήν Ἀσία μά καί ὑπερασπιστής τῆς χριστιανοσύνης!

Πολύ μεγάλο «ἰδανικό» γιά ἕναν πολύ μικρό λαό. Ἔτσι ὁ στρατός τοῦ μικροῦ αὐτοῦ λαοῦ δέν κατάλαβε τό λόγο τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς, ὅπως δέν κατάλαβε γιατί πήγε στήν Οὐκρανία. Κι ἤθελε νά φύγει πίσου, πρὶν φτάσει ἡ καταστροφή, πού ζύγωνε μέρα μέ τήν ἡμέρα. Κι ὅταν ἔγινε ἡ μοιραία, ἡ ἀναπόφευκτη καταστροφή, τότες ὅποιοι στάθηκε τυχερός νά μήν σκοτωθεῖ ἢ νά μή πιαστεῖ αἰχμάλωτος, ἔφυγε εὐχαριστημένος. Καί δέν εἶδα κανένα νά βλαστημᾷ τόν Κεμάλ, πού τόν ἔστειλε πίσου στό χωριό του ἀναυλα.

Ξέπесе ὁ λαός; Ὁχι! Παραεῖχε φευτίσει καί ξεπέσει ἡ κυρίαρχή του τάξη.

★ ★ ★

Μονάχα σάν ἔγινε ἡ καταστροφή ἀρχίσανε νά βρίσκουνε, πῶς ὅλη ἡ ἐκστρατεία ἦτανε τυχοδιωχτική κι ἐγκληματική. Γιατί ξεπερνοῦσε πολύ τίς μικρές δυνάμεις τοῦ ἔθνους· γιατί ἔγινε χωρίς καμιά ὀργάνωση, χωρίς τάξη, χωρίς πειθαρχία καί χωρίς κανένα ἠθικό· γιατί λαός καί στρατός ἦτανε διαιρεμένοι. Καί τότε μονάχα πήρε ν' ἀκούγεται ἀρία καί ποῦ, πῶς καί κείνοι, πού πρωταρχίσανε τήν ἐκστρατεία καί κείνοι, πού τή συνεχίσανε, ἦτανε ὅλοι τους πουλημένοι στούς ξένους.

Ἡ δεύτερη λοιπόν πράξη τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς παίχτηκε στή «ζώνη τοῦ ἐσωτερικοῦ», ἀνάμεσα στούς φταίχτες. Δηλαδή ἀνάμεσα στά δύο μεγάλα πολιτικά κόμματα, τό λαϊκό καί τῶν φιλελευθέρων. Ἀπάνου στήν προσπάθειά τους οἱ κυβερνητικοί νά ξεφύγουνε τήν εὐθύνη λέγανε, πῶς ἔφταιξε ἡ... Τύχη ἢ ἡ δειλία τοῦ στρατοῦ. Μά οἱ βενιζελικοί δέν τίς χάφτανε αὐτές τίς ἀοριστίες καί τίς γενικότητες. Ὑποστηρίζανε, πῶς ἔφταιγε ἡ ἀνικανότητα τῆς κυβέρνησης καί τῶν στρατηγῶν της. Καί συγκεκριμένα κατηγοροῦσαν τήν κυβέρνησι, πῶς ἔχασε τή Μικρά Ἀσία ἐπειδὴ μᾶς ἐγκατάλειψαν οἱ Σύμμαχοι (ἀπό ποῦ κι ὡς ποῦ σύμμαχοι;). Καί μᾶς ἐγκαταλείψαν οἱ Σύμμαχοι ἐπειδὴ τό λαϊκό κόμμα ξανάφερε πίσου τόν Κωνσταντῖνο, πού ἦτανε γερμανόφιλος. Ἐνῶ ἂν μένανε οἱ βενιζελικοί στήν ἐξουσία θά εἴχαμε τήν ὑποστήριξη τῶν... Συμμάχων καί θά κερδίζαμε τόν πόλεμον. Ἄρα φταίει ὁ βασιλιάς καί τὰ κοπέλια του. Ἄρα αὐτοί πρέπει νά τιμωρηθοῦνε.

Οἱ κυβερνητικοί πάλι κατηγοροῦσαν τό Βενιζέλο, πῶς ἀνάλαβε μέ προδοτική ἀσυνειδησία αὐτήν τήν ἐκστρατεία μόνο καί μόνο γιά λόγους ἐντυπωσιακοῦ: νά καταδημαγωγῇ τή δημόσια γνώμη τῆς χώρας, νά παραστήσει τό μέγαλον ἄντρα, πού ὀλοκληρώνει τήν ἔνωση τῆς φυλῆς μέσα στά προαιώνια σύνορά της, ὅπου ἐμεγαλοῦργησε ἄλλοτε, καί ν' ἀποδείξει στό λαό, πῶς χωρίς τόν ἀποκλεισμό καί τήν πείνα καί τίς ἐπεμβάσεις τῶν ξένων καί χωρίς τό Δούναβη καί τήν Οὐκρανία, καί χωρίς τόν ἐσωτερικό διχασμό, δέ θά μπορούσε νά συντελεστεῖ τό μεγάλο τοῦτο κατόρθωμα.

Σ' αὐτά οἱ κυβερνητικοί ἀπαντοῦσαν: πῶς αὐτοί, μιά καί βρήκανε μπλεγμένο τό ἔθνος σ' ἕνα τόσο τραγικό ἀδιέξοδο, δε μπορούσαν οὔτε νά φύγουνε, οὔτε νά μείνουνε, χωρίς νά φανοῦνε προδότες. Ἄν φεύγανε, θά τοὺς κατηγοροῦσε ὁ Βενιζέλος ὅτι «ἀπεμπόλησαν» τὰ ὅσια καί τὰ ἱερά τοῦ ἔθνους κι ἀπό τήν ἄλλη ὁ Κεμάλ θά ξεπάτωνα ἀπ' ὅλη τήν Τουρκία τό ἑλληνικό στοιχείο. Ἄν μένανε, καμιάν ἐλπίδα δέν εἶχανε γιά νίκη κι ἡ καταστροφή ἀπό μέρα σέ μέρα ἦτανε ἀπειλητική. Γι' αὐτό φροντίζανε νά κλείσουν μιάν ἐντιμη εἰρήνη μέ τή μεσιτεία τῆς Ἀγγλίας (πού ἴσα ἴσα αὐτή δέν ἤθελε

Ἡ ἐξέδρα γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Κωνσταντίνου.

τὴν εἰρήνην, πρὶν τελειώσει τις «δουλειές» τῆς μέ τόν Τοῦρκο· γι' αὐτό μᾶς ἔστειλε ἐκεῖ καί δέ μᾶς ἄφηγε νά φύγουμε!). Ὡστόσο, προσθέτανε, θά μπορούσανε καί νά νικήσουν, ἂν οἱ βενιζελικοὶ ἀξιωματικοὶ στὴν Πόλιν δέ μεταχειρίζοντανε ὅλα τὰ μέσα νά διαλύσουν τὸ μέτωπο μαζί μέ τούς... κομμουνιστές.

★ ★ ★

Αὐτὴ ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν δυο κομμάτων, γιὰ τὴν εὐθύνη τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς, εἶναι κυρίως στάχτη στὰ μάτια τοῦ κόσμου. Χρησιμεύει νά κρύβει τὴ βαθύτερη ἀλήθεια: πῶς καί τὰ δύο κόμματα ἦτανε ὅργανα τοῦ ἐγγλέζικου ἱμπεριαλισμοῦ στὴ Μικρὰ Ἀσία· καί πῶς τὸ καθένα γιὰ νά προτιμηθεῖ στὴν ἀγορά καί νά μείνει στὴ ἐξουσία, πρόσφερε ὅσα μπορούσε περισσότερα στὸ Φόρειν Ὁφφισ. Καί τὰ δυο λοιπὸν κόμματα εἶναι ἔνοχα. Καί τὰ δυο παραδώσανε τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν» στοὺς ξένους καί φέρανε στὴν ἄγωνα Ἑλλάδα ἐνάμισι ἑκατομῦριο πενιασμένους καί ἄστεγους «ἀδερφούς».

Ὅταν ὅμως ἡ δικολαβικὴ φυλαρία τῶν δυο κομμάτων γιὰ εὐθύνες καί προδοσίες δέν ἱκανοποιούσανε τὸ λαό. Ἦτανε ὁλότελα θεωρητικὴ ἡ συζήτηση! Ὁ λαὸς δέ ζητοῦσε νά μάθει ποίος φταίει. Ζητοῦσε νά ἰδεῖ τὰ κεφάλια τῶν φταίχτων νά πέφτουνε.

★ ★ ★

Ὁ Ἀνατόλ Φράνς στὸ «Νησί τῶν Πιγκούνων» παρουσιάζει ἕνα γελοῖο ὑπουργό τῆς Δικαιοσύνης, πού ὅσες φορές ἔπιανε τὴ γυναίκα του σκαστὴ μέ κανένα ὁμορφόπαιδο, γινότανε... θερίο καί διάταζε ἀμέσως νά συλληφτοῦνε καί νά φυλακιστοῦνε πέντε ἢ ὀχτώ ἢ δέκα σοσιαλιστές βουλευτές... «ἐπὶ ὑπονομεύσει τοῦ καθεστώτος!». Μ'αὐτόνε τὸν τρόπο καί ξεθύμαινε ὁ ἄνθρωπος καί ἔστρεφε τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου ἀπὸ τὰ τὰ κέρατά του στὸν «κίνδυνο τοῦ καθεστώτος».

★ ★ ★

Ἄλλ' ἂν μ' αὐτό τὸ θαυματουργὸ πρόσχημα φυλάκιζε ὁ Πιγκούνος ὑπουργός τούς σοσιαλιστές γιὰ ν' ἀλαφρωθεῖ λιγάκι ἀπὸ τὰ οἰκογενειακά του ἀτυχήματα, σήμερα οἱ διάφοροι τυχοδιώχτες τῆς πολιτικῆς μέ τὸ ἴδιο πρόσχημα καθίζουνε στὸ σβέρκο τῶν λαῶν τὴ ληστρικὴ δικτατορία τοῦ μεγάλου κεφαλαίου. Κι ἡ κυβέρνησις τοῦ Κωνσταντίνου ἂν ὄχι γιὰ νά σώσει τὸ καθεστῶς, μά γιὰ νά σώσει τὸ κεφάλι τῆς ἔπιασε τούς κομμουνιστές: τὸν Πετσόπουλο, τὸ Σίδερη, τὸ Γεωργιάδη, τὸν Κορδάτο, τὸν Εὐαγγέλου, τὸν Παπανικολάου, τὸ Στράγκα. Αὐτοὶ ἦτανε οἱ φταίχτες τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς! Αὐτοὶ διαλύσανε τὸ μέτωπο μαζί μέ τούς ἀμυνίτες ἀξιωματικούς τῆς Πόλης. Αὐτοὺς τούς τελευταίους δέ μπορούσε νά τοὺς πιάσει γιατί λείπανε καί γιατί εἶχαν ἀγκάθια. Ἐπίασε

Κατάρθωναν νά φτάνουν κολυμπώντας στὰ πλοῖα...

λοιπὸν ὅποιους μπορούσε. Κι ἐτοιμαζότανε νά τοὺς παραδώσει γιὰ ἐξιλαστήρια θύματα τῶν ἐγκλημάτων τῆς στή μανία τοῦ πλήθους. Θά τοὺς περνοῦσε ἀπὸ τὸ στρατοδικεῖο, ἐκεῖ θ' ἀποδειχνότανε ἡ ἐνοχὴ τους, θά τοὺς καταδίκαζε στὴν «ἐσχάτη τῶν ποινῶν» καί θά τοὺς μουσκετάριζε «δημοσία» μέ τὰ γιουχαίσματα καί τὰ φτυσίματα τοῦ ὄχλου τῶν πατριωτῶν! Ποίος θά τοὺς ὑποστήριζε; Κομμουνιστές ἦτανε! Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας μιά φορά δέ θά ἔφυγε γιὰ δαύτους!

Καί μ' αὐτόν τὸν ἐπίσημο καί πανηγυρικό τρόπο θά μάθαινε ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, πῶς οἱ φταίχτες τιμωρηθήκανε, δέν ὑπάρχουνε πιά! Κι ἔτσι ὁ «φιλόνομος» ἑλληνικὸς λαὸς θά ἡσύχαζε καί θά «ἐπεδίδετο εἰς τὰ... «εἰρηνικά» του ἔργα» (σάμπως τὰ «πολεμικά» ἔργα νά τὰ θέλει ὁ ἴδιος καί τὰ κάνει!).

★ ★ ★

Ἡ λύσις τούτῃ ἡ πολὺ κόμμοδη γιὰ τὴν κυβέρνησις, δέ σύφερε στὸ Βενιζέλο. Ὅχι πῶς συμπαθοῦσε τρομερὰ ὁ ἄνθρωπος τούς κομμουνιστές ἢ πῶς τοὺς ἐχτιμοῦσε «μέχρι δακρύων!». Δέν ἤθελε ἀπλούστατα νά ξεγλιστρήσουνε ἀπὸ τὰ χέρια του τώρα, πού τοὺς κράταγε καλά, οἱ πολιτικοὶ του ἐχθροί, ἀφήνοντας τούς κομμουνιστές νά πληρῶσουνε τὰ σπασμένα καί νά σώσουνε μέ τὴ ζωὴ τους τὴν κυβέρνησις καί τὸ βασιλιά της. Ποτές δέν ὑπῆρξε τόσο μπόσιχος ὁ Βενιζέλος στὴν πολιτικὴ του «σταδιοδρομία!». Μὲ κανέναν τρόπο δέν ἔννοοῦσε νά τοῦ ξεφύγει ἡ «ῥαρία» εὐκαιρία νά καθαρίσει μιά γιὰ πάντα τὸν τόπο ἀπὸ τούς ἐχθρούς του, νά διώξει τὸ βασιλιά, πού ἦτανε ὁ ἀνεύθυνος κομματικὸς ἄρχων τοῦ «λαϊκοῦ» καθεστώτος καί νά ἐγκαθιδρύσει τὸ δικό του κομματικὸ καθεστῶς: τὴ δημοκρατία τῶν «φιλελευθέρων!».

★ ★ ★

Γι' αὐτὸ ξαπέλυσε ἐνάντια στὸ κράτος τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐπανάστασις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ νικημένου στρατοῦ μέ ἀρχηγούς τὸ Γονατὰ καί τὸν Πλαστήρα. Αὐτὴ ἡ λύσις σύφερε καί στοὺς ἀξιωματικούς τούς ἰδίους. Ἀντὶ νά ἔρθουνε πίσου ντροπιασμένοι καί ἔνοχοι, ἦρθανε ὀργισμένοι καί τιμωροί. Καί πιάσανε τούς «Ἐξ», τοὺς περάσανε ἀπὸ τὸ ἐπαναστατικὸ δικαστήριο καί τοὺς μουσκετάρανε στὸ Γουδί.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἀγγλίας ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νά δείξει πῶς ἡ κυβερνήσις του δέν ἀφήνει νά σκοτώσουνε ἀδιαμαρτύρητα τοὺς ἀνθρώπους της. Οἱ κομμουνιστές βγήκαν ἀπὸ τὴ φυλακὴ — κι οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς μέ τὰ χρόνια καί κούτσου κούτσου πάφανε νά εἶναι κομμουνιστές ἢ γενήκαν ἐχθροὶ τοῦ κομμουνισμοῦ.

★ ★ ★

Για τούς ζωντανούς τὰ όνειρα είχαν τελειώσει.

Στό άναμεταξύ πρίν άκόμα ξεμπαρκαριστούνε στό Λαύριο οί έπαναστάτες, ό βασιλεύς Κωνσταντίνος παραιτήθηκε από τό θρόνο κι έφυγε από τήν Έλλάδα μέ τή γυναίκα του, τά παιδιά του, τή μάνα του καί τούς άδελφούς του κι άφηνε στό θρόνο τό διάδοχο Γεώργιο Β', σύμφωνα μέ τήν άπαίτηση τής έπανάστασης. Κι άπάνου στό χρόνο έφευγε κι ό Γεώργιος ό Β' καί κηρυσσότανε ή δημοκρατία. "Έτσι ό Βενιζέλος ξεπάτωσε σύρριζα τούς έχθρούς του κι έμεινε ό μόνος κυρίαρχος στήν Έλλάδα. Στά 1924 έκανε γιά ένα μήνα πρωθυπουργός κι ύστερα «άπεχώρησε τής πολιτικής όριστικώς» κι έστησε τό λιμέρι του στό Παρίσι, άπ' όπου βαστούσε χωρίς νά φαίνεται τά λουριά του νέου πολιτεύματος. Μέ τέτοια λουριά (μεταξωτά, έννοείται) βαστούσε κι ό Μέγας Ναπολέων τό γιό του όρβιο καί τόν μάθαινε νά περπατεί...

★ ★ ★

'Αλλά σ' όλην τήν ιστορία ύπάρχει καί κάποιο φωτεινό σημάδι. "Όταν δικαζόντανε οί «Έξ» κι όταν άργότερα καταδικαστήκανε σέ θάνατο, φτάνανε κάθε μέρα σωρός τηλεγραφήματα στήν Έπαναστατική Κυβέρνηση άπ' όλες τίς πολιτείες καί τά χωριά τής Έλλάδας, πού ζητούσανε νά «έκτελεσθούν» οί προδότες. "Ήτανε ψηφίσματα συλλαλητηρίων, σωματείων, όργανώσεων κ.τ.λ. του λαού. "Όσο κι αν ή πολιτική μας πείρα μάς μαθαίνει πώς αúτά τά δήθεν «αúθόρμητα» συλλαλητήρια καί ψηφίσματα είναι όλα σκηνοθετημένα ή από τήν κυβέρνηση ή από τήν άντιπολίτευση' όσο κι αν είναι βέβαιο, πώς αúτός ό «λαός» ήτανε ό βενιζελικός λαός' όσο κι αν εύκολα μαντεύει κανείς, πώς μέσα σ' αúτό τό «λαό» ήτανε άνακατεμένοι κι οί συνειδητοί κομμουνιστές, πού ζητούσανε νά εκδικηθούνε τήν κυβέρνηση, γιατί έριξε στή ράχη τους τά δικά της τά σφάλματα' όσο κι αν όλος ό στρατός ό κακοπαθιασμένος καί νικημένος φώναζε μαζί μ' αúτούς, δέν πρέπει νά γελιούμαστε γιά τή σημασία τής φωνής του. Αúτός κι οί φαμίλιες του δέ ζητούσανε τήν τιμωρία των «Έξ», έπειδή τάχα ζημιώνανε τήν πατρίδα, μά γιατί καταταραννήσανε έπί τόσα χρόνια τήν έργατιά καί τήν άγροτιά τής χώρας στους άτέλειωτους πολέμους. 'Η φωνή τους ήτανε ή πιό έπίσημη ή πιό διδαχτική διαμαρτυρία του στρατευόμενου λαού ενάντια στόν Πόλεμο μέ πι κεφαλαίο, δηλαδή ενάντια σέ κάθε πόλεμο περασμένο καί μελλούμενο.

Αúτου του είδους τή διαμαρτυρία του στρατευόμενου λαού χαρακτήρισα γιά τό φωτεινό σημείο αúτης τής ιστορίας. Είναι ή πιό παρήγορη στάση του λαού ενάντια σέ κάθε φασισμό καί κάθε ιμπεριαλισμό, πού έτοιμάζουνε νά ματοκυλήσουνε άλλη μιά φορά τήν άνθρωπότητα.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

«ΜΙΝΩΑΣ»

Άνδρου 6 τηλ. 8231669 ΑΘΗΝΑ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

Έπίσης τά βραβευμένα από τόν κύκλο Έλληνικού Παιδικού βιβλίου καί τή Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά έργα τής καθιερωμένης πλέον συγγραφώς παιδικών βιβλίων ΣΟΦΙΑΣ ΦΙΛΑΝΤΙΣΗ

1. Μιά πόλη λουσμένη στόν ήλιο
2. Νιότη χωρίς τραγούδια
3. Ό μεγάλος μας άδερφός
4. Μισά τής στεριάς μισά τής θάλασσας.

Τό καλό παιδικό βιβλίο είναι κοινωνική προσφορά

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

ΚΑΛΑ.....
ΘΑ ΤΟ
ΕΡΕΥΝΗΣΩΜΕ
ΤΟ ΘΕΜΑ.....

Η έρευνα στην Ελλάδα νοσεί

Με αφορμή την απόλυση δύο ερευνητών κοινωνιολόγων από το ΕΚΚΕ, εκδηλώθηκε στο κέντρο αυτό μία κρίση, που θέτει υπό αμφισβήτηση κάθε αισιόδοξη άποψη όσον αφορά τη δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας-του. Κεντρικό πρόσωπο των διαδραματισθέντων τον τελευταίο καιρό είναι ο καθηγητής και κοσμήτορας της Παντείου κ. Β. Φίλιας, που αποτελεί πλέον και τον αποκλειστικό στόχο όλων σχεδόν των επικρίσεων που διατυπώνονται.

Όσο κι αν είναι δικαιολογημένες οι μορφές εναντίον του τυπικά υπεύθυνου για τον τρόπο λειτουργίας αυτού του ερευνητικού κέντρου, γεγονός παραμένει ότι ο οργανισμός λειτουργίας του ΕΚΚΕ, έστω και στη γνωστή ατελή-του μορφή, ουδέποτε εφαρμόστηκε. Η έλλειψη δομών και κανόνων λειτουργίας αφήνει ελεύθερο το έδαφος για την ανάπτυξη και εδραίωση καταστάσεων διαπροσωπικών εξαρτήσεων, με αποτέλεσμα η διαδικασία επιλογής και ολοκλήρωσης των διαφόρων ερευνών να εξαρτάται ουσιαστικά από την ανεξέλεγκτη κρίση ενός ή δύο υψηλά ισταμένων προσώπων. Η αυταρχικότητα των υπευθύνων δε θα μπορούσε να εκδηλωθεί ανεξέλεγκτα, αν υπήρχε στοιχειώδης συμμετοχή των ερευνητών στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων που τους αφορούν.

Η αβεβαιότητα των ερευνητών για το μέλλον-τους στέκεται πάντα σε ένα στοιχείο που υποβιβάζει την ποιότητα της δουλειάς-τους. Και η ανάγκη για έρευνα όλων των πεδίων της ελληνικής ζωής είναι εξαιρετικά επείγουσα και επιτακτική. Γι αυτό, η κρίση που εκδηλώνεται σήμερα στο ΕΚΚΕ δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί με ημίμετρα.

ΚΑΤΑΖΗΤΕΙΤΑΙ

"Ελευθεροτυπία"
6.12.80

ΕΞΑΦΑΝΙΣΘΗΚΕ

Ηλικίας 47 ετών με το φίλο της από την οικία της
Η ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΤΣΑΜΟΓΛΟΥ

το γένος Κόκκαλη
Ο ευρών αμειψθήσεται
γενναίως.

Είς τό τηλ. 3456.180

● Από την Μίνα Μαχαίροπούλου πήραμε το σημείωμα που ακολουθεί και επισημειώνει πολύ εύστοχα κάποια κοινωνικά φαινόμενα.

Δεν πρόκειται, βέβαια, για κά ποιο σκυλάκι ράτσας, ούτε για κάποια ξεχασμένη βαλίτσα. Πρόκειται για μια γυναίκα που «τόλμησε» στα 47-της χρόνια να εγκαταλείψει το σύζυγό-της φεύγοντας με το «φίλο-της». Αναρωτιέμαι:

1. Ο «κύριος του απωλεσθέντος αντικείμενου» έδωσε προς δημοσίευση την αγγελία με σκοπό τη διαπόμπευση της συζύγου-του — δεν αντιλαμβάνεται, βέβαια, τον εξευτελισμό-του — ή γιατί δεν μπόρεσε να κατευνάσει την ανδροκρατική-του έξαρση;

2. Ποιος, αλήθεια, θα μπορούσε, εαν αναγνωρίσει την «καταζήτούμενη» να την καταδώσει έναντι μιας «γενναίας αμοιβής»;

(Δε μπορώ να μη σκεφτώ πως μια και υπάρχουν τέτοιοι αγγελιοδότες θα υπάρχουν και αντίστοιχοι καταδότες).

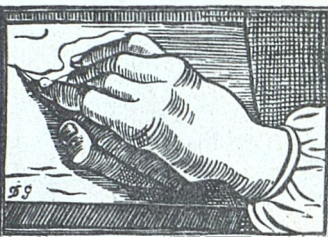
3. Απαράδεκτα όλα αυτά, αλλά αφορούν μεμονωμένα άτομα.

Και ο Τύπος που δημοσιεύει την αγγελία, συγκεκριμένα η «Ελευθεροτυπία», εφημερίδα με κύρος και σοβαρότητα, μπορεί έναντι ενός ευτελούς ποσού, ανεξέλεγκτα, να δημοσιεύει αγγελίες που εξευτελίζουν τη γυναίκα; Δεν εξευτελίζουν άραγε ταυτόχρονα και την ίδια την εφημερίδα;

Μίνα Μαχαίροπούλου

ειδήσεις

● Ο «Σύνδεσμος Πνευματικής και Κοινωνικής Δραστηριότητας Κερατέας Χρυσή Τομή», κυκλοφόρησε τις μέρες αυτές ένα πολύ επιμελημένο ημερολόγιο για το 1981, με δεκατέσσερα έργα Ελλήνων χαρακτών. Στο ημερολόγιο αυτό περιέχονται έργα των Ευθ. Παπαδημητρίου,

Δ. Γαλάνη, Αχ. Δρούγκα, Β. Κατράκη, Κ. Γραμματόπουλου, Γ. Βαρλάμου, Α. Τάσσου, Π. Τέτση, Αγγ. Θεοδωρόπουλου, Ι. Μόραλη, Αλεξ. Καραγιαννάκη, Μ. Ζιάκα, Δ. Μυταρά και Γ. Μήλιου.

● Μέχρι τις 21 του Δεκεμβρίου θα διαρκέσει η έκθεση ζωγραφικής του Βύρωνα Γιαλούρη, που οργανώθηκε με πρωτοβουλία της «Δημοτικής Βιβλιοθήκης Νέας Ιωνίας».

● Το «κατοικείν» δεν είναι ένας χώρος όπου απλά μπορούμε να βρούμε ωραία έπιπλα. Δεν είναι καν ο χώρος που το έπιπλο ορίζεται μονοσήμαντα από λειτουργικά και οικονομικά δεδομένα, προδιαγραφές ή σχέσεις. Αντίθετα, αυτό που είναι

αληθινά σημαντικό είναι ο πειραματισμός και η τόλμη που χαρακτηρίζουν την όλη αντίληψη: άλλοτε η απλότητα κι άλλοτε η πολυπλοκότητα, η αντικοινομορμιακή-διανοητική προσέγγιση και η αισθαντική μορφή όλα όσα αποτελούν μέρος της ζωής-μας, χωρίς τους αποκλεισμούς που ένα καθαρό «στυλ» έχει ως τώρα επιβάλλει.

Για όλη αυτήν τη διαδικασία

η συλλογική συμβολή είναι απαραίτητη, μια και οι στόχοι του «κατοικείν» υπερβαίνουν τα όρια κατασκευαστικών λύσεων. Χρειάζεται να ανοιχτεί μια ευρύτερη συζήτηση για το θέμα, να γνωρίσουμε το ελληνικό παραδοσιακό έπιπλο, να καταγράψουμε τις κατασκευαστικές εμπειρίες που έχουν ως τώρα πειραματικά παραχθεί στον τόπο-μας. Χρειάζεται η συγκέντρωση και δημοσιοποίηση όλων αυτών των πληροφοριών και εμπειριών σε άρθρα, σε καταλόγους ή ακόμη και σε περιοδικά.

Με τέτοιους στόχους ξεκινά η ομάδα του «κατοικείν» και είναι πρόθυμη και ανοιχτή σε συνεργασία για μια συλλογική κριτική, για τη συγκέντρωση στοιχείων παραδοσιακού και σύγχρονου ελληνικού έπιπλου, καθώς και για τις εκδόσεις που σχεδιάζει να πραγματοποιήσει. Στην Αθήνα: Βουκουρεστίου και Φοικυλίδου 12-14.

Στον Πειραιά: Υψηλάντου 155.

● Στις 11 Δεκεμβρίου, στη γκαλερί «Νέες Μορφές», έγιναν τα εγκαίνια της έκθεσης «Σελίδες Ζωγραφικής», όπου συμμετέχουν οι Γ. Βακαλό, Μ. Παντελιάς, Φ. Πατρικαλάκης, Λ. Σαρρή και Γ. Σταθόπουλος.

● Από τις 12 Δεκεμβρίου η Αίθουσα Τέχνης Αθηνών παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Ελλάδα «τούς Μήνες και τις Εποχές» του Γιάννη Τσαρούχη. Παράλληλα θα εκτεθούν κι άλλα έργα-του, καθώς και 4 λιθογραφίες που ο Γιάννης Τσαρούχης φιλοτέχνησε στο Παρίσι ειδικά γι' αυτή την εκδήλωση.

● Στις 22 Δεκεμβρίου θα προβληθεί στην αίθουσα του Βρετανικού Συμβουλίου (Πλατεία Κολωνακίου) η ταινία του Λίντσει Άντερσον «Εάν». Σε αυτή παίζουν οι Μ. Μακντάουελ, Ντ. Γουντ, Ρ. Γουόρικ και Ρ. Σουάν. Δελτία προτεραιότητας μοιράζονται δωρεάν.

● Εν όψει των Χριστουγέννων, η γκαλερί «Ζυγός» διοργανώνει έκθεση δώρων. Η έκθεση περιλαμβάνει έργα σε ξύλο, πηλό και χαλκό της Ρ. Ηλιού, ακουαρέλλες από την ελληνική φύση της Ο. Μαρμαρίδου, μεταξοτυπίες του Γ. Σικελιώτη, λιθογραφικά αντίγραφα από παλιές ελληνικές ιστορικές αφίσες και 16 καρτ-ποστάλ με έργα του Γ. Τσαρούχη.

ΤΕΛΙΚΑ ΑΥΤΗ Η
ΛΙΤΟΤΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΚΑΘΟΛΟΥ ΚΑΚΗ...

Γραφόντας

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

της Ντόρας Ηλιοπούλου-Ρογκάν

Οι ακουαρέλες και οι τέμπλες του Α. ΜΠΑΧΑΡΙΑΝ

Η ποίηση του χρώματος ενορχηστρωμένη μες' από μια ξεχωριστή σε έρμα ευαισθησία αποκαλύπτεται στον επισκέπτη που οφείλει να σταθεί προστά σε κάθε έργο του Μπαχαριάν.

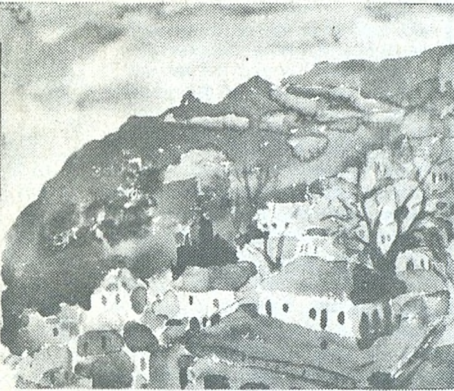
Η φύση σε όλο-της το μεγαλείο παρουσιάζεται τόσο άμεσα και αυθεντικά ώστε πέρα από αισθητικές παρατηρήσεις, και αυτό είναι το κυριότερο, εδώ: υποβάλλει συναισθήματα και λογής-λογής ψυχικές καταστάσεις.

Βλέποντας τα έργα αυτά σε συνεπαίρνει η «ατμόσφαιρα» του κάθε τοπίου, η αλήθεια-του και συνάμα η μετουσίωσή-του σε κάτι που ασκεί επάνω-σου μιαν έλξη μαγνητική.

Δεν περιγράφονται οι τωρινές ακουαρέλες και τέμπλες του Ασαντούρ. Βλέπονται και ακόμα περισσότερο «νοιώθονται». Διαπερνάνε την αμυνα που ενδεχόμενα προτάσσεις όταν αισθάνεσαι ότι κάτι πάει να σε αγγίξει πολύ και εισχωρούν στον ψυχισμό-σου. Σε κυριεύουν ορίζοντας μέσα-σου όχι απλώς εντυπώσεις, αλλά βιώματα και μνήμες τις οποίες μπορείς να αναζωογονείς κάθε φορά που έχεις ανάγκη από μια ψυχική τόνωση.

Η πάχνη, η δροσιά των φυλλωμάτων, η άφαντη αλλά γεμάτη ευώδεις υγρασία γύρω και ανάμεσα από τα δέντρα που μέσα της είναι διηθημένη η ανάσα της γης, οι αντανάκλασεις στα νερά μιας λίμνης και ο καθρεφτισμός του ουρανού μέσα της οι στιγμιαίοι, σχηματισμοί των σύννεφων όλες οι «εν δυνάμει» αποχρώσεις του πράσινου — φωτισμένου με λίγο μοβ, τирκούαζ και χρυσαφί — τα χρώματα της γης και εκείνα του ουρανού σε κάθε στιγμή της μέρας δίνουν εδώ ένα ουσιαστικό και μοναδικό παρόν. Κι αυτό γιατί δε μοιάζουν με αυτό που αναπαριστούν, αλλά είναι αυτό, ή ακόμη καλύτερα το υποκαθιστούν μεταφέροντάς-μας κάτι το καιριο από την υπόστασή-του.

Αλλού πιο αχνά έτσι ώστε η εντύπωση να περνάει πιο έμμεσα μέσα-μας και αλλού πιο άμεσα — πάντοτε, όμως, περιβλημένες την «πνοή» μιας γενικότερης κατάστασης — οι συνθέσεις του Μπαχαριάν μετουσιώνουν το δέντρο, το θάμνο, το πέρασμα α-

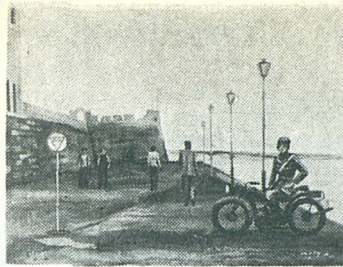

ναμεσα σε δυο βουνά, το σκαρφαλωμένο σε απόκρημνες πλαγιές χωριό, το χώμα, τη φύση στις διάφορες εποχές και ώρες σε μια «νέα» κάθε φορά και παλλόμενη αρμονία χρωμάτων και σχημάτων.

Το «πλασμένο» μες' από όλες τις δυνατές αποχρώσεις του πράσινου δέντρο δίνει οργανικά με το περιβάλλον για να ξεχωρίσει μες' από τους ευρηματικούς χειρισμούς του μοβ, τирκούαζ και χρυσαφί και να σμίξει σχεδόν με τον ουρανό. Το μοβ σε όλες τις δυνατές αποχρώσεις, το τирκούαζ, το κίτρινο φωτίζουν τη γη κάτω από τα πυκνά φυλλώματα των δέντρων, υπογραμμίζουν το πέρασμα ανάμεσα σε δύο βράχια ή απόκρημνες πλαγιές, ζωντανεύουν ένα μελαγχολικό, φθινοπρινό τοπίο. Μες' από τη μαγεία των χρωμάτων και των αποχρώσεων των διαφόρων τόνων, οι ακουαρέλες υποβάλλουν σε ένα βάθος και σε μιαν «αίσθηση της διαφάνειας» που ξεπερνώντας κατά πολύ τα γνωστά ιδιώματα της τεχνικής-τους, τεκμηριώνει εδώ το αυθεντικό ταλέντο του δημιουργού και μόνον. Καθώς περιεργάζεσαι τις τωρινές συνθέσεις του δημιουργού στην «Ώρα» σε συνεπαίρνουν μια μια ξεχωριστά και όλες μαζί, καθώς δεν «παρουσιάζονται» στην αίσθηση, αλλά την καταργούν για να μας μεταφέρουν μαζί-τους έξω: στη Φύση ή μάλλον σε μιαν αλήθεια που δεν έχει ακόμη νοθευτεί.

Οι πρόσφατες Δημιουργίες του Γ. ΜΙΓΑΔΗ (Πολύπλανο)

Τα τωρινά έργα του καλλιτέχνη τεκμηριώνουν μια νέα, γεμάτη ζωντάνια φάση στην τροχιά της σταδιοδρομίας-του και συνάμα αποκαλύπτουν το δυναμισμό του καλλιτέχνη να συλλαμβάνει

και να εκφράζει τα βιώματα και τις εντυπώσεις-του. «Οι Άνθρωποι στις Παραλίες», παρουσίες που κατοικούν το έργο της ενότητας αυτής, κατορθώνουν να μην επαναλαμβάνονται από τη μια σύνθεση στην άλλη. Αντίθετα, μάλιστα, ενεργοποιούν, κάθε φορά, μια κατάσταση διαφορετική. Είναι στις συνθέσεις αυτές ενορχηστρωμένη μια γαλήνη και ένα κάποιο συναίσθημα μοναξιάς, δοσμένο όσο γίνεται πιο λιτά δίχως κανέναν από τους αντιπερισπασμούς τους οποίους προκαλεί η αφηγηματικότητα. Τις πολυκατοικίες και τα «εσωτερικά» τα αποθανατίζει ο Μιγάδης με μιαν ιδιωματική αμεσότητα και ευαισθησία.

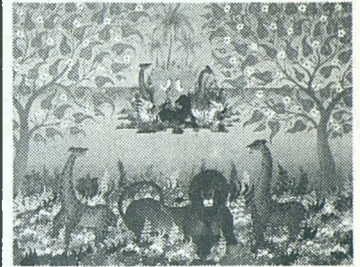
Γλυπτά σε χυτή πέτρα του Δ. Σωτηρούδη στο «Ζυγό»

Μνημειακά και συνάμα προικισμένα με το σπάνιο γνώρισμα να ξεπερνούν τα όρια του χρόνου είναι τα γλυπτά του Σωτηρούδη. Ο νέος καλλιτέχνης (γεννήθηκε το 1941) έχει ήδη κατακτήσει την

ωριμότητα στην έκφρασή-του γιατί κατορθώνει πάνω απ' όλα να προικίζει τα έργα-του με εκείνη την ιδιωματική πνοή, που τα κάνει να κατοικούν το χώρο. Τόσο στα πιο παραστατικά-του όσο και στα πιο αφηρημένα γλυπτά υποβάλλεται ένα μήνυμα στο θεατή μες' από το πρίσμα με το οποίο ο δημιουργός έχει δει το έργο, κυρίως, όμως, μες' από το γεγονός ότι το γλυπτό αυτό «υπάρχει».

Λουλούδια — Δέντρα — Ζώα συνθέσεις του Γ. Αμοργιανού («Ζυγός»)

Η αίσθηση αισιοδοξίας και δροσιάς που μας κυριεύει εδώ είναι αυθεντική. Γι' αυτή χρώματος, η κάθε σύνθεση με τη λουλουδιασμένη φύση, τα δέντρα και τα ζώα αποτελεί ένα χάρμα οφθαλμών, ενώ συνάμα κατορθώνει να μην πέσει στον κίνδυνο της διακοσμητικότητας.

Οι κουβέρτες του Γ. Γαϊτή.
Έχει κανείς, εδώ, τη δυνατότητα να διαπιστώσει για μιαν ακόμη φορά την ανεξάντλητη ευρηματικότητα του δημιουργού και την ιδιωματική, καρποφόρα προσαρμοστικότητα-του σε ό,τι αφορά τους επιμέρους χώρους καλλιτεχνικής έκφρασης, στα πλαίσια των οποίων αποφασίζει να δημιουργήσει. Ας θυμηθούμε ότι ο ακούραστος αυτός καλλιτέχνης, βιρτουόζος με ό,τι κι αν καταπιαστεί, έχει στη χώρα-μας δυναμικά και ανελλιπώς προωθήσει τον τομέα της εφαρμοσμένης τέχνης με κύριο μέλημα να κάνει το καθημερινό-μας περιβάλλον πιο ανθρώπινο. Έτσι ώστε και εμείς μέσα στο περιβάλλον αυτό να λειτουργούμε πιο αποτελεσματικά.

Atlantis

Τά πιο φινιρα πουκάμισα,
στis πιο χαμηλές τιμές θά τά βρείτε
στή βιοτεχνία μας.

Ποιότητα και καλό γούστο.

**ΠΑΡΑΣΙΟΥ 41 - 43
ΠΑΛΑΤΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
Τηλ. 88.39.323**

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΡΓΑ
ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΕΔΡΟΣ»

Γ. Γενναδίου 6 - Αθήνα τηλ. 36.15.783.

ΠΟΙΗΣΗ

«ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1954 - 1965» Α' Τόμος Γ' έκδοση
«ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1965 - 1975» Β' Τόμος Γ' έκδοση
«ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ» ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1977
«ΝΕΤΡΟΝΙΑ» ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1978
«ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ»
ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1979

ΠΕΖΑ

«ΤΟ ΓΟΥΠΑΤΟ» μυθιστόρημα Β' έκδοση
«ΤΟ ΣΑΡΑΒΑΛΟ» μυθιστόρημα Γ' έκδοση
«ΤΟ ΠΑΤΑΡΙ» μυθιστόρημα Γ' έκδοση
«ΤΟ ΑΤΕΛΙΕ» μυθιστόρημα Β' έκδοση
«ΕΛ ΝΤΑΜΠΑ» μυθιστόρημα Α' έκδοση 1980

ΘΕΑΤΡΟ

«ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ»
«ΓΩΝΙΑ ΠΟΤΑΜΙ ΚΑΙ ΓΕΦΥΡΑ»

ΔΗΜ. Ν. ΧΟΝΔΡΟΚΟΥΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΕΣ
«ΦΑΡΜΑΚΕΡΕΣ»

Τό βιβλίο πού ενημερώνει μέ απόλυτη
άντικειμενικότητα τόν άναγνώστη πάνω στίς
ΝΑΤΟΪΚΕΣ ΜΑΣ σχέσεις και τά έθνικά μας
γενικότερα προβλήματα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος 'Ακαδημίας)
Τηλ. 3615783

Κάτι σα λίγα
λεπτά σιγής
για τον
John Lennon
(1940 - 1980)

«Η Αμερική θα 'πρεπε νά 'ναι περήφανη
που ο John θέλει να ζήσει εκεί».

Ringo Starr

Κάποτε συνήθιζαν να σκοτώνουν προέδρους και πολιτικούς ηγέτες. Τώρα πυροβολούν τους ροκενρολίστες. Και χιλιάδες άνθρωποι σε κάθε μέρος του πλανήτη κλαίνε, κλαίνε ή τραγουδούν, που κάνει το ίδιο, κι απ' το μυαλό περνάνε εικόνες θολές από κάποιο πάρτυ, το χαμόγελό-της όταν σ' ακολουθούσε στα βήματα του «She loves you» ή όταν κόλαγε πάνω-σου το «Yesterday», αποκόμματα από εφημερίδες της δεκαετίας του '60, εκεί που έκπληκτοι δημοσιογράφοι έγραφαν για την Beatlemania, η βασίλισσα κι ένα κίτρινο υποβρύχιο, τέσσερα παιδιά με μαύρα κοστούμια κι ένα ρεβόλβερ.

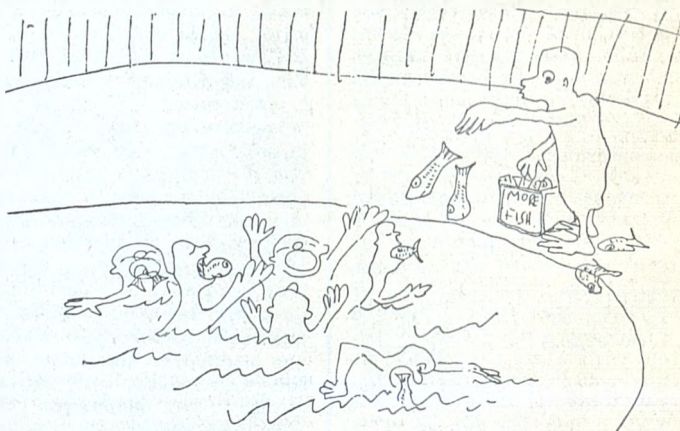
Ο John Lennon δολοφονήθηκε, ναι, αλλά κανείς δεν θά 'πρεπε να περιμένει να γράψουμε εδώ βιογραφίες και κρίσεις. Αυτά τα λένε οι εγκυκλοπαίδειες, τάχαψε κι η Αλεξανδροπούλου στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, τά 'πε κι η ΕΡΤ στις ειδήσεις, καλά πή-

Όμως, ο Lennon ίσως και να μην ήταν τίποτε τέτοιο. Ίσως νά 'τανε ένα ταξίδι ή μια ηλιόλουστη μέρα, ένα παιδί ή ένα ανοιχτό βιβλίο. Ποιητής, ναι, γι' αυτό και τέτοιο το τίμημα.

Αμερική, ποιος θάνατο ο επόμενος; Ο Muhammed Ali; Βλέπω, βλέπω σκιές, βλέπω εφιάλτες κι έναν πιανίστα να σε τραγουδά που δεν μπορεί νά 'ναι άλλος από τον Randy Newman.

Τώρα ο τροχός δε σταματά με τίποτε. Νά τώρα οι ανατυπώσεις των δίσκων. Νά τα αφιερώματα. Νά τα πορτραίτα. Μπορεί κι η Γώγου να γράψει κανένα ποίημα. Αμέ! Νά, σε λίγο ταινίες και βιβλία και αφίσες και λευκώματα. Του χρόνου και σουβέρ στο φεστιβάλ της ΚΝΕ. Κι ας σπαράξει η γυναίκα απ' την Ανατολή. Αυτή, η τόσο υβρισμένη, η καθαρή, η φύση.

Τί απομένει; Δυο τρεις πέτρες που κυλάνε, ο θείος Ray κι έν' άδειο ποτήρι. Μερικοί δίσκοι κι έ-

γαμε αυτή τη φορά, όχι να μην έχουν να μας σέρνουν... Εδώ, όμως, θα τα πούμε αλλιώς. Απέναντος από τον (καθυστερημένο όπως πάντα) συναγωνισμό για το πλεξίμο εγκωμίων του νεκρού. Ο John Lennon ξαφνικά, μετά από τόσα χρόνια, πάλι στην πόρτα μας, αριστεριστής πλέον (κατά τις εφημερίδες) κι ας μην τό 'ξερε ο ίδιος, προοδευτικός για το κόμμα, λες και υπάρχει κι οπισθοδρομικός ροκενρολίστας, και σπουδαίος μουσικός για τον Μικρούτσικο για να χρυσώνουμε το χάπι.

να ζευγάρι γυαλιά με στρογγυλά τζάμια. Μην παραλείψετε. Α, και το παράσημο — βασικό αυτό.

Μετά, έρχεται νύχτα, σιωπή και χειμώνας. Το κάθε τι ξαναπαίνοι στη θέση-του. Κι οι άνθρωποι κοιτάζουν τις δουλειές-τους.

«Η Αμερική θα 'πρεπε νά 'ναι περήφανη που ο John θέλει να ζήσει εκεί». Γι αυτό του χάρισε μια χούφτα σφαίρες. Όπως κάνει και με τα καλύτερα παιδιά-της, άλλωστε.

Αυτό το τρένο αρχίζει να πα-
ραστοιχειώνει!

Θοδωρής Μανίκας

Σχέδια και κείμενα του John Lennon

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε σχέδια και δυο ιστορίες του John Lennon που ανάγονται στην περίοδο 1964-65. Η ιστορία «Η Αραμέντα Χαντάκη», να σημειωθεί ότι είναι γραμμένη στην ιδιόμορφη γλώσσα του Lennon (π.χ. people και μετά peodle αντί people), πράγμα που επηρέασε όσο γινό-

ταν και τη μετάφραση. Και τα σχέδια και τα κείμενά-του βρίσκονται στο βιβλίο τσέπης «JOHN LENNON: In His Own Write & a Spaniard In The Works», εκδ. Signet, Ν. Υόρκη, 1965.

μετάφραση - προσαρμογή

Θοδωρής Μανίκας

Η Αραμέντα Χαντάκη

Η Αραμέντα Χαντάκη γαίλαγε συνέχεια. Γαίλαγε μ' αυτά, γαίλαγε μ' εκείνα. Πάντα γαίλαγε. Πολλοί άνθρωποι την κύταζαν κι έλεγαν «Γιατί γαίλαγε συνέχεια αυτή η Αραμέντα Χαντάκη;» Δε μπορούσαν ποτέ-τους να καταλάβουν γιατί γαίλαγε παντού και πάντα. «Ελπίζω ότι δε γαίλαει με μένα» έλεγαν μερικοί άνθρωποι, «στά σίγουρα, ελπίζω ότι η Αραμέντα Χαντάκη δε γαίλαει με μένα».

Μια μέρα η Αραμέντα συκώτηκε απ' το ντιπλό κρεβάτι-της, γαίλωντας όπως πάντα μ' εκείνο το τλερό-της γέλιο που τό 'ξερε όλος ο κόσμος:

«Χι! χι! χι! γαίλαγε όση ώρα έτρωγε το κρωινό-της.

Χι! χι! χι! κελαϊδούσε όσο διάβαζε τις πρωινές εφημερίδες.

«Χι! χι! χι! συνέφισε η Αραμέντα στο λωφορείο για τη δουλιά.

Αυτό τσάντισε πολύ και τους επιγάτες και τον ειστράκτορα. «Γιατί γελάει όλη την ώρα αυτή η κλώσα;» φώττησε ένας ηλιπιωμένος επιγάτος που ταξίδευε καθημερινά μ' αυτό το λωφορείο κι είχε κάθε δικέ ωμά να ξέρει.

«Στοιχηματίζω πως κανείς δεν ξέρει γιατί γαίλαω συνέχεια» είπε η Αραμέντα από μέσα-της κατ' ιδίαν, στον εαυτό-της. «Θα ήθελαν από πάθους καρδιάς να ξέρουν γιατί γαίλαω πάντα έτσι, από μόνη μου, ιδιωτικώς και κατ' ιδίαν. Στοιχηματίζω ότι μερικοί άκρωποι θα ήθελαν να μάθουν». Φυσικά, είχε δική — πολλοί άνθρωποι θα τό 'θελαν.

Η Αραμέντα Χαντάκη είχε κι ένα φύλο που ποτέ-του δε μπορούσε να δει πού ήταν το αστείο. «Αλλά αφού είν' ευτυχισμένη έτσι...» έλεγε. 'Ηταν καλός άνθρωπος. «Σε παρακαλώ πες-μου, Αραμέντα, γιατί γαίλας τόσο εύκολα; Ναι, να αλλά κι εγώ μπαινω σε μπελάδες όταν το γαίλιο-σου προκαλεί ντροπή κι αμηχανία στους δικούς-μου και στους φίλους-μου». Η Αραμέντα γαίλαγε όλο και περισσότερο με κάθε τέτοιο ξέσπασμα του φύλου-της, γαίλαγε μέχρι σημείου υστερίας. «Χι! χι! χι!», ούρλιαζε σα νάχε το δαίμονα μέσα-της.

Αυτή η Αραμέντα Χαντάκη καλά θα κάνει να σταυγατίσει όλα αυτά τα γαίλια! καλά θα κάνει να σταυγατίσει οριστικά. Θα βγω απ' τα ρούχα-μου αν δεν τα σταυγατίσει. Αυτή ήταν η χυθότροφωνάρας της καλής γειφόνισας κ. Κράμπου, που ζούσε παραδίπλα και πρόσχε παΐδια, την ώρα που η Αραμέντα ήταν στη δουλειά-της. «Είναι καλή δουλειά να φροντίζεις αυτά τα παΐδια, όσο η Αραμέντα είναι στη δουλειά — και δε βρίσκω τίποτε για γαίλια στην υπόθεση».

Όλη η γειτονιά είχε αρχίσει να διαμαρτύρεται για το γαίλιο της Αραμέντας. Γιατί; Αυτή δεν ήταν που ζούσε και γαίλαγε εκεί για περίπου τριάντα χρόνια, γαίλωντας συνέχεια χι!χι! κι ενοχλώντας-τους; 'Αρ-χισαν να συγκεντρίζονται για να

δούνε τί θα κάνουν — έπειτα, θέλοντας και μη έπρεπε να ζήσουν μαζί-της, δεν είν' έτσι; Αυτοί δεν ήταν που θά 'πρεπε ν' ακούν για πάντα το τλ-τλ-τλερό-της γαίλιο; Σε μια τέτοια συγκεντρύση λοιπόν, αποφάσισαν να φονάξουν, για να τους βοηθείση, το φύλο της Αραμέντας, τον Ρίτσαρντ (που μερικοί τον έλεγαν Ρίτσαρντ ο Τούρτος, αλλά αυτό είναι μια άλλη ιστορία). «Λοιπόν, αγαπητοί φίλοι, δεν ξέρω τίποτε!» είπε ο Ρίτσαρντ, που τους μισούσε όλους. Αυτό έγινε στη δεύτερη συγκέντρωση!

Τανερά πλέον, πάτι έκρεπε να γείνει — και γρήγορα. Η φωτογραφία της Αραμέντας είχε κυκλοφορήσει σ' όλη τη χώρα, και άνθρωποι κάθε λογής άρχισαν να τη θεωρούν κουτούτσικη, για να μην πω λαιμονιμένη.

«Τι μπογώ να κάνω για να νικήσω αυτό το γαίλιο που μου πίνει το αίμα; Δεν της τόχω πει τόσες φορές, δεν της έχω πει να σκάσει, δεν την αφειλήσα, δεν την κωλάκεψα, δεν παρακάλεψα, σε παρακαλώ σταμάτα αυτο το γαίλιο Αραμέντα. Έχω φτάσει μέχρι εδώ —

το ποτήρι ξεφίλησε» είπε ο Ρίτσαρντ. Οι γείτονες συμχώνεψαν.

«Αν, τι μπορούσε να κάνει; Έκανε ότι φορούσαμε τον εφημέριο» είπε η κ. Ράμπου, «σίγουρα μπορεί να βγά-λει τον λαιμόν από μέσα-της». Οι άλλοι άνθρωποι συμφώνησαν — «αν κάποιος μπορεί να το κάνει, αυτός είν' ο εφημέριος».

Ο εφημέριος έσπασε ένα ωραίο χαμόγελο καθώς οι άστωποι του εψηφούσαν την ιδωρία. Όταν τελείωσαν, σηκώθηκε από την σπαρέκλα-του και είπε δυνατά και καθαρά «Τι ακριβώς θέλετε να πείτε;» Οι άνθρωποι αναστέναξαν και σιγά σιγά άρχισαν να ξαναρχίζουν να του λεν για το ανυπόφορο γαίλιο της Αραμέντας.

«Θέλετε να πείτε, ότι έτσι γαίλαει χωρίς πλαθαρή αιτία;» είπε με ύφος. «Ναι, αυτό απριβώς, εφημέριε», είπε ο Ρίτσαρντ, «πρώι μεσημέρι και βράζι, πάντα γαίλα σαν η-λιθεία». Ο εφημέριος άφησε το πλεκτό-του και τους κοίταξε μ' ανοιχτό το στόμα.

«Κάτι πρέπει να γίνει γι' αυτό το κορίτσι που γαίλα όλη την ώρα. Δεν είναι σωστό...»

«Στ' αλήθεια, δε γλέπω καμιά διαφθορά μεταξύ του να γαίλω ή να πλαιώ» αναστέναξε η Αραμέντα κάνοντας το θύμα. «Το πρόκλημα με τους μεθρώπους της γετονιάς είναι ότι έχουν ξεπάσει πως, επαναλαμβάνω, πως να γαίλανε, αιδεσι-

μώτατε, αυτή είν' η γνώμη-μου με δυο λόγια».

Φθυσικά, μίλαγε στον πολύύ αιδεσιμώτατο Λάιονελ Χιούζ. Είχε πάει να τον δει, μπας και τη βοηθούσε λιγάκι, αφού πάντα κήρυττε πως πρέπει να βοηθάμε τους ακρώπους — έτσι τούδινε μια ευκαιρία να το κάνει. «Αυτό που μπορώ να πω κόρη-μου, θέλω να πω, τί μπορώ να πω;» Η Αραμέντα κοίταξε την άγια συκιά με δυσπιστία. «Τί πάει να πει — αυτό που μπορώ να πω — μη με ρωτάς τί έχω να πω; Έρχομ' εδώ να σου ζητήσω βοήθεια κι εσύ έχεις την αυθαδεθαδεθαδε να με ρωτάς τί να πεις — αυτό είναι ό,τι έχω να πεις» του φώναξε έξαλη. «Καταλαβαίνω πως ακριβώς νοιώ-θεις Σαμάνθα, είχα κι ένα ξάδερφο ίδια περίπτωση, δε μπορούσε να δει τίποτε χωρίς τα γαγιαί-του».

Η Αραμέντα σηκώθηκε με κατάρ-ληλο ύφος, μάζεψε τα πράγματά-της και βγήκε απ' το δωμάτιο με φούρια. «Χωρίς αμφιβολία ο παπάς παίρνει τρία κάθε Κυριακή» εξήγησε σε μια ομάδα καλοθελητών.

Ένας χρόνος και παραπάνω πέ-ρασε, χωρίς τίποτε ν' αλλάμψει με το παράξενο γαίλιο της Αραμέν-τας. «Χι!χι!χι! συνέχισε, κοντεύον-τας να τρελάνει και τους υπόλοι-πους — πέρα απ' τον εαυτό της. ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΛΥΣΗ ΑΠΟ ΠΟΥΘΕ-ΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ. Το θέ-μα συνεχίστηκε έτσι για ογδόντα χρόνια, μέχρι που η Αραμέντα πέ-θανε γαίλωντας. Πράγμα, όμως, που δε βοήθησε και πολύ τους γή-τονες: Είχαν όλοι πεθάνει από πριν — κι αυτό, μεταξύ άλλων, ήταν που έκανε την Αραμέντα να πεθάνει απ' τα γέλια.

Μιά έκπληξη για το μικρό Μπάμπη

Ήταν τα γενέθλια του Μπάμπη σήμερα και του κάναμε μια έκπλη-ξη: επειδή είχε χάσει το ένα χέρι-το στον πόλεμο, του χάρισαν ένα γάντζο για να φοράει.

Σ' όλη-του τη ζωή ο Μπάμπης ή-θελε να 'χει ένα δικό-του γάντζο» και τώρα, στα 39α γενέθλιά-του, οι προσευχές-του εισακούστηκαν. Το μόνο πρόβλημα ήταν ότι του στεί-λαν έναν αριστερό γάντζο, ενώ ο. πάσα ένας το ξέρει πως αυτό που του λείπει είναι το δεξί χέρι.

Πάντως, δεν ήταν και μεγάλο το πρόβλημα. Τράβηξε με δύναμη τον αριστερό καρπό-του και μετά ο γάν-τζος τού 'ρθε γάντι. Ποιός ξέρει, μπορεί το χρόνο να του στείλουνε κι ένα δεξί γάντζο!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΝΗΜΗ

Ακαδημίας 77 - 1ος όρ.
Αθήνα - Τηλ. 36.00.808

Μόλις κυκλοφόρησαν 1. ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Συλλογικό έργο υπό τη διεύ-
θυνση του ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΑΡΞΙ-
ΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕ-
ΛΕΤΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ.

Δεκάδες εξέχοντες πανεπι-
στημιακοί (βιολόγοι, κοινω-
νιολόγοι, φιλόσοφοι, ψυχα-
ναλυτές, κλπ.) διερευνούν
σφαιρικά το πολυδιάστατο
αυτό θέμα: Η θέση της γυ-
ναίκας στην κοινωνία από
τις πανάρχαιες κοινωνίες μέ-
χρι σήμερα, σε όλες τις ηπεί-
ρους. Η αιτιολόγησή-της. Ο
δρόμος για την ισότιμη κοι-
νωνική παρουσία-της, κλπ.

Η πιο υπεύθυνη και ολο-
κληρωμένη ανάλυση, σε
παγκόσμια κλίμακα.

Και μία ξεχωριστή μελέτη
της Marie-Elisabeth Hand-
man για τη θέση της Ελληνί-
δας. Σελίδες 432.

2. Επίσης το βιβλίο που α-
παντά στο πιο καυτό ερώτη-
μα των ημερών μας: Ποιός ο
ρόλος των συνδικάτων στο
Σοσιαλισμό;

HENRI KRASUCKI

Γεν. Γραμμ. της C.G.T. και
μέλος του Π. Γ. της Κ.Ε. του
Κ.Κ. Γαλλίας.

ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Κυκλοφορούν και οι τρεις τόμοι

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

36.05.493 - Ζωοδ. Πηγής 17

Μανόλης Ξεξάκης
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ

άφηγήματα

εικόνογράφηση: Α. Φασιανού

Μανόλης Ξεξάκης
'Ασκήσεις Μαθηματικών
ποιήματα

Μανόλης Ξεξάκης
ΠΛΟΕΣ ΕΡΩΤΙΚΟΙ

Έκδόσεις Μπαρμπουνάκης
Βασ. Ήρακλείου 26 Τηλ. 236.555
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

ΤΑ ΣΧΟΛΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ

Έξάντας

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης
στή Λευκωσία

Του 'Αλέξανδρου Ξύδη

Τό νά οργανώσει κανείς, από τό ἄλφα, μιά πινακοθήκη σύγχρονης τέχνης, θέτει προβλήματα ἀρκετά διαφορετικά ἀπό ἐκεῖνα πού θέτει ἓνα μουσεῖο προορισμένο νά στεγάσει τὰ ἀναγνωρισμένα, καταξιωμένα καί μελετημένα ἔργα μιάς παλιότερης τέχνης. Πρόκειται γιά προβλήματα σέ διάφορα επίπεδα:

α) προγράμματος: ποιά χρονική περίοδο τοῦ 20οῦ αἰῶνα θά καλύψει – τό σήμερα, τό ἄμεσο ἢ τό ἀπώτερο χτές; ποιές τέχνες (γεωγραφικά ἢ ἐθνικά) ντόπιες ἢ ξένες; τίς συμβατικές (ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική) ἢ καί τίς καινούριες (κινητική, δράσεις, περιβάλλοντα, δίντεο κλπ.); ἐκθέσεις μόνιμες, ἐναλλασσόμενες, ἢ καί τὰ δύο; συνδυασμένες μέ ἄλλες ἐκδηλώσεις (προβολές, ὁμιλίες, συζητήσεις, χάντενινγκς);

β) κριτηρίων ἐπιλογῆς: ποιές «τάσεις», ἡλικίες, ἔργα πειραματικά ἢ μόνο «ἀναγνωρισμένα»; Ὡς καί τὰ θέματα ὕλικῶν μέσων καί χώρου γίνονται κι' αὐτά μ' ἓνα τρόπο κριτήρια, ἀφοῦ προσδιορίζουν τήν ἔκταση τῆς παρουσίας καί τόν ἀριθμό τῶν ἔργων (καί / ἢ τῶν καλλιτεχνῶν) πού θά ἐκτεθοῦν, ὅταν δέν προσδιορίζονται ἀπ' αὐτά.

Γιά τήν ἀντιμετώπιση ὅλων αὐτῶν τῶν προβλημάτων δέν ὑπάρχει μέθοδος πού ἰσχύει γιά ὅλες τίς περιπτώσεις, ἐκτός δέδαια, γιά τὰ καθαρά τεχνικά (τοποθέτηση, ἀνάρτηση, φωτισμός, κλιματισμός κλπ.). Κάθε περίπτωση πρέπει ν' ἀντιμετωπίζεται ἐμπειρικά σά νά εἶναι ἡ πρώτη καί προπαντός μέ βαθιά γνώση τῆς τέχνης πού πρόκειται νά παρουσιαστεῖ.

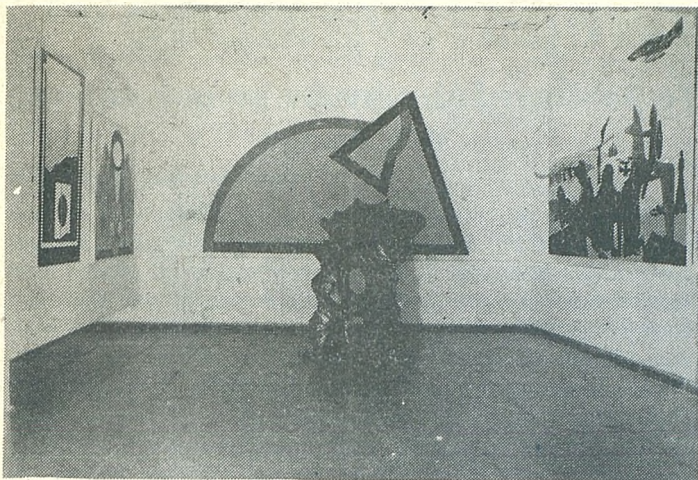
Ὅλ' αὐτά τὰ προβλήματα θέτονταν στό Ὑπουργεῖο Παιδείας τῆς Κύπρου, ὅταν πρὶν μερικά χρόνια, προγραμμάτιζε τή συγκρότηση μιάς Κρατικῆς Πινακοθήκης Σύγχρονης Τέχνης (κυπριακῆς καί ξένης). Ὁ πῶς συγκεκριμένος σχεδιασμός ἀρχισε πρὶν δύο χρόνια περίπου. Μέ τίς παρούσες συνθήκες τῆς κυπριακῆς οἰκονομίας, μετά τό πραξικόπημα καί τήν τουρκική ἐισβολή, τὰ προβλήματα μέσων καί χώρου εἶχαν ἀπλουστευθεῖ ἀρνητικά, δηλαδή: μέσα ὑπάρχουν ἐλάχιστα, καί, ὡς ἐκ τούτου, ἀδυναμία ἀπόκτησης χώρου κατάλληλου.

Ὑπῆρχε μόνο κρατική συλλογή ἔργων Κυπρίων κυρίως σύγχρονων καλλιτεχνῶν καί μερικῶν ἐλλαδιτῶν, πού εἶχαν διασωθεῖ ἀπό τίς πολεμικές ἐπιχειρήσεις, καί βρισκόνταν εἴτε ἀποθηκευμένα, εἴτε σκορπισμένα σέ διάφορα κρατικά χτίρια μέσα κι ἔξω ἀπό τήν Κύπρο. Ὑπῆρχε ἀκόμα διαθέσιμο κι ἓνα ὑπόγειο, ὄχι πολύ πρόσφορο, κάπου 200 τετρ. μέτρων. Δέν ἀρκούσαν, δέδαια, αὐτά γιά νά ξεκινήσει ἡ ἐφαρμογή ἐνός φιλόδοξου προ-

γράμματος γύρω ἀπό τίς εἰκαστικές τέχνες προβολῆς τῆς σύγχρονης τέχνης κυπριακῆς καί ξένης, ἀποτελεσματικῆς ἐνίσχυσης τῆς καλλιτεχνικῆς δραστηριότητας, προώθησης τῆς καλλιτεχνικῆς διαπαιδαγώγησης τῶν κυπριακῶν μαζῶν σέ στάδιο πῶς προχωρημένο ἀκόμα ἀπ' ἐκεῖνο πού ἔχουν φτάσει σήμερα οἱ Κύπριοι μέ τό θαυμαστό τους πρόγραμμα καλλιτεχνικῆς ἐκπαίδευσης στά σχολεῖα.

Ὅμως καί μόνη ἡ παρουσίαση στό κοινό τῶν καλύτερων καί πῶς ἀντιπροσωπευτικῶν ἀπό τὰ διαθέσιμα ἔργα καί ὁ βαθμιαίος ἐμπλουτισμός τῆς κρατικῆς συλλογῆς θ' ἀποτελοῦσαν ταπεινά, ἀλλά θετικά θήματα πρὸς τήν ὀρθή κατεύθυνση τῆς προβολῆς τῆς σύγχρονης κυπριακῆς τέχνης, καί ἰδίως τῆς κυπριακῆς, καί πρὸς μιά πρώτη ἐνθάρρυνση τῆς καλλιτεχνικῆς δραστηριότητας στό νησί.

Μ' αὐτό τό συλλογισμό, καί παρ' ὅλους τούς περιορισμούς καί τίς δυσκολίες, ὑποφάσισε τό 1979 τό Ὑπουργεῖο Παιδείας νά προχωρήσει μέ τό στήσιμο, στή Λευκωσία, τοῦ πρώτου τμήματος

Αποψη της Κρατικής Συλλογής Σύγχρονης Τέχνης, Λευκωσία. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά πίνακες των Φοινικαρίδη, Μπέιλι, Σφήκα, και Σκοτεινού. Στο κέντρο γλυπτό της Δωρίτη.

της Πινακοθήκης, ή μάλλον της Κρατικής Συλλογής Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης— όπως με-
τριόφρονα ονομάστηκε— πού εγκαινιάστηκε φέτος στις 25 Νοέμβρη. Έτσι η Λευκωσία απόκτησε ένα πυρήνα Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης, ενώ η Αθήνα περιμένει ακόμα τό καλλιμάραμο κέλφος πού θά στεγάσει κάποτε τά έργα τών σύγχρονων Έλλήνων καλλιτεχνών, πού σιδιάζονται στά εργαστήριά τους, στίς ιδιωτικές συλλογές, ή όταν πρόκειται γιά ξένους καλλιτέχνες, κληροδοτούνται ή δωρίζονται από Έλληνες συλλέκτες σέ ξένα μουσεία, εξαιτίας της έλλειψης Έλληνικών μουσείων.

Εφόσον επιλέγηκε, από τά πράγματα, ή δειγματοληπτική παρουσίαση τού συνόλου τών επιτευγμάτων της σύγχρονης κυπριακής τέχνης, ό διαθέσιμος χώρος επέβαλλε νά συμπυκνωθεί αυτή σέ όχι παραπάνω από 90 έργα ζωγραφικής καί γλυπτικής, δίχως περιθώριο γιά χαραχτική.

Εξάλλου τά σωζόμενα κρατικής ιδιοκτησίας έργα δέν ήταν όλα αξιόλογα, ή δέν υπήρχαν άλλων πιά αξιόλογων καλλιτεχνών. Γι' αυτό ζητήθηκε από 30 περίπου καλλιτέχνες πού κρίθηκαν οι παλιότεροι, ότι 'μέ τό έργο τους έχουν κιώλας κερδίσει θέση στην κυπριακή τέχνη, οι νεότεροι ότι συμβάλλουν στην περαιτέρω διαμόρφωση της, νά δανείσουν πρόσκαιρα ένα έργο τους γιά νά έκτεθεί. Τελικά από τά 86 έργα πού έκθέτονται (76 ζωγραφικής, 10 γλυπτικής) τά 29 είναι δανεισμένα από τούς καλλιτέχνες.

Μέ τόσους αξίους Κύπριους καλλιτέχνες (τούς υπολογίζω σέ περίπου 100 ζωγράφους, επαγγελματίες ή δόκιμους ερασιτέχνες καί καμιά δεκαριά γλύ-

πτες) πού δουλεύουν καί ζούν στην Κύπρο, ή στο έξωτερικό (χώρια τούς νεκρούς πού έχουν αφήσει αξιόλογο έργο), καί αντιπροσωπεύουν αρκετές από τίς τάσεις τού 20ού αιώνα. Είναι φυσικό μιά τέτοια παρουσίαση ν' αποτελεί ποικίλο δειγματολόγιο, μέ ένα ή δυό έργα γιά κάθε καλλιτέχνη, καί νά εικονίζει στό σύνολό της περισσότερο τό ποσοστικό εύρος της κυπριακής τέχνης, παρά τό ποιοτικό βάθος της. Οι άνισότητες, καί οι άμφίβολες περιπτώσεις είναι άναπόφευκτες. Θά μπορέσει κι ό κυπριακός λαός νά τίς επισημάνει, όταν εξοικειωθεί μέ τό εικαστικό του παρόν. Θά αξιολογήσει τότε τά έργα μέ τά δικά του κριτήρια καί θά συντελέσει έτσι ενεργά, πλάι στους ειδικούς, στην συγκρότηση μιās πινακοθήκης σύγχρονης τέχνης πού θά καθρεφτίζει ζωντανά καί τό εικαστικό γίνεσθαι τού τόπου του, καί την ιστορία της σύγχρονης κυπριακής τέχνης. Σ' αυτή την εξοικείωση, πού διαμορφώνει τό γούστο καί κεντρίζει την αισθητική κρίση τού κοινού, αποβλέπει ή Κρατική Συλλογή πού άνοιξε τίς προάλλες στην Λευκωσία.

Η κυπριακή σύγχρονη τέχνη, πού συμπληρώνει φέτος 80 περίπου χρόνια ζωής, είχε διαμόρφωση κι εξέλιξη ιδιότυπη, καί αρκετά διαφορετική από την Έλληνική.

Στό επόμενο τεύχος θά μωρέσουμε νά αναπτύξουμε περισσότερα σ' αυτό τό θέμα. ■

Ό Α. Ξύδης είναι από τό 1979 Ειδικός Σύμβουλος γιά τά Εικαστικά τού Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ

πανέξυπνα βιβλία
γιά μικρούς καί μεγάλους

● Γκοσινύ Σανπέ
Ο ΜΙΚΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΣ (5 βιβλία)

● Σανπέ
Ο ΜΑΡΣΕΛΛΕΝ ΠΟΥ ΚΟΚΚΙΝΙΖΕΙ

● Τζιάννι Ροντάρι
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ
Η ΤΟΥΡΤΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

● Πρεβέρ Φρανσουά
ΓΡΑΜΜΑ
ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΠΛΑΝΩΜΕΝΑ ΝΗΣΙΑ

● Μπάρτζη Στίκα
Η ΜΥΡΜΗΓΚΟΥΠΟΛΗ

● Άννη Σμιτ
Η ΒΡΩΜΙΤΣΑ ΚΙ Ο ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ
(2 βιβλία)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 17

τηλ. 644.8510

Ύψιλον / διδλία

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΥΨΙΛΟΝ

ΜΑΝΟΣ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ • ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ • ΑΡΓΩ ή ΠΛΟΥΣ ΑΕΡΟΣΤΑΤΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ • ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ • ΤΟ ΜΕΤΕΩΡΟ ΣΩΜΑ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ • ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΕΜΠΕΡΙΚΟ
ΧΟΡΧΕ ΛΟΥΙΣ ΜΠΟΡΧΕΣ • Ο ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ
ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ • ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΠΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ • ΣΤΗΝ ΑΓΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΤΕΖΙΡΕ
ΝΑΣΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ • ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΖΑΜΙΑ
ΝΙΚΟΣ ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ • Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΠΡΕΤΟΝ • Ο ΤΡΕΛΟΣ ΕΡΩΣ

Κάθε Κυριακή

Εξόρμηση
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Το 3ο Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους στη Δράμα

του 'Αντώνη Κούφαλη

Σε θρίαμβο των γυναικών κατέληξε το 3ο φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους της Δράμας. Επτά γυναίκες σκηνοθέτες και παραγωγοί εμφανίστηκαν με δουλειές-τους και προσπάθησαν να επιβάλουν την ιδεολογική και αισθητική-τους άποψη. Τρεις απ' αυτές κατέκτησαν τη μερίδα λέοντα στα βραβεία και η μία (Φρίντα Λιάππα) τις προτιμήσεις κοινού και κριτικής επιτροπής.

Αυτό ήταν ένα από τα χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας του θεσμού της Δράμας, που χρόνο με το χρόνο εξελίσσεται σε μοναδική, για την επαρχιακή ζωή, κινηματογραφική εκδήλωση, καθώς κερδίζει σε κύρος και αυτοδυναμία. Ξέχωρα μάλιστα, σε μια ακριτική επαρχία, που εκπληρώνει τέλεια την πολιτική αποδυνάμωσης των βόρειων περιοχών, που εφαρμόζει η «Νέα Δημοκρατία», (τις μέρες που γίνονταν το φεστιβάλ, μια διακριτική συνάθροιση ακροδεξιών στοιχείων έπαιρνε σάρκα και οστά στην πόλη, επικυρώνοντας τα κυρίαρχα ρεύματα, που επικρατούν στην περιοχή), με επικίνδυνη την αύξηση των ναρκωτικών (όπως διαβεβαιώνει η κοινή γνώμη και δεν διαψεύδουν οι αρχές ασφαλείας) και καθοριστική την παρουσία των δύο νεοδημοκρατικών βουλευτών, που συμπτωματικά εκφράζουν τις δύο παραταξιακές μερίδες Αβέρωφ και Ράλλη.

Κινηματογραφικές σημάνσεις:

α. μείωση της ποιότητας των φιλμ μικρού μήκους σε σχέση με τα περσινά και ανισομέρεια των ταινιών μεγάλου μήκους, που επιπτόν στις προδιαγραφές των εμπορικών κυκλωμάτων.

β. έντονη προβολή μιας κλισιαρμένης θεματικής, που είναι η μοναξιά και το άγχος της μεγαλούπολης, η έλλειψη επικοινωνίας και το αδιέξοδο των ανθρώπινων σχέσεων, όπως δημιουργούνται μέσα στους 4 τοίχους των αθηναϊκών διαμερισμάτων ή τους πολύβουους δρόμους των κεντρικών οικοδομικών τετράγωνων.

γ. μιμητισμός γραφής και αφο-

μοίωση ξένων στυλ συχνά χωρίς καμιά επιτυχία.

δ. πρωτολεϊακή τεχνική ακόμα και από ανθρώπους που ανήκουν στον επαγγελματικό χώρο (π.χ. ένα φιλμ «σούπερ οκτώ» με τηλεοπτικά αστέρια γυρίστηκε ολόκληρο...φλου!).

Πέρα, ωστόσο, από κινηματογραφικές αναφορές, θά 'ξεζε να δούμε πώς λειτούργησε το φεστιβάλ στην πόλη της Δράμας, ζώντας-το για δεύτερη απανωτή χρονιά, σαν ένα γεγονός που θα μπορούσε να γράψει μια μορφή ιστορίας. Όπως τόνισε ο κριτικός Αλέξης Δερμεντζόγλου, μέλος της κριτικής επιτροπής, η ένταξη-μας στην Κοινή Αγορά θα

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΣΤΕΡΙ»

Ποιες ήταν ακριβώς οι πολιτιστικές απόψεις των ναζί και πώς τις επέβαλαν σ' όλους τους τομείς των γραμμάτων και των τεχνών. Ποια στάση κράτησαν οι Γερμανοί καλλιτέχνες και διανοούμενοι.

Το **ΝΑΖΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ** γνώρισε τεράστια επιτυχία σ' όλη την Ευρώπη.

Έργο μοναδικό στο είδος-του, γραμμένο συναρπαστικά από το Γάλλο ποιητή και μελετητή Λιονέλ Ρισάρ

Πέρα από τα δύο επίσημα, πέρα από τα δηλωμένα καμιά τριανταρία, Κομμουνιστικά Κόμματα, πέρα ακόμα και από εκείνες τις αριστεριστικές ομάδες αμφισβήτησης, ο **Μπόμπος Πούρος** — πουριτανός αριστεριστής — αγωνίζεται για την αναστήλωση του πρώτου - πρώτου, του ενός... ενός... ενός και μόνου Κομμουνιστικού.

Κεντρική Διάθεση: ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ «ΑΣΤΕΡΙ», ΣΟΛΩΝΟΣ 121 — ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 360.65.97 — 361.98.02

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΔΡΑΜΑΣ

σημάνει και το τέλος των εθνικών φεστιβάλ (πχ. της Θεσσαλονίκης), αφήνοντας να επιβιώσουν μονάχα εκείνα που θα διοργανώνονται από τους τοπικούς φορείς ή την τοπική αυτοδιοίκηση.

Κύρια χαρακτηριστικά του φεστιβάλ:

α) η αυσίση της προσελεύσεως θεατών

β) η δημιουργία ενός έντονα φανατισμένου κοινού, πλειοψηφικά μαθητικού (τό κοινό αυτό εννοεί να παρακολουθεί με πείσμα τις προβολές, ενώ οι συνομήλικοί-τους κάνουν, ταυτόχρονα, ιδεολογία το κλίμα και την αισθητική του προκομπάρκ, που επιβάλλουν τα ευρωπαϊσμένα «καφέ» της πόλης).

γ) η πυκνωση του ενδιαφέροντος των θεατών σε θέματα, που εξειδικεύουν τη θέση-τους, όπως η τεχνική του φιλμ, η διαδικασία παραγωγής και διανομής-του κλπ.

Από τη σκοπιά αυτή, η εκδήλωση της Δράμας μονάχα θετική μπορεί να 'ναι, αρκεί οι διοργανωτές να εντείνουν τις ευαισθητοποιημένες-τους κραυγές και να απολήξουν σε προγράμματα με μεγαλύτερη εμβέλεια και στόχους, θεματική σχέση και ιδεολογική εγγύτητα. Απαράδεκτο λ.χ. να συνοδεύονται από κακά ξένα φιλμ (όπως οι «Διεφθαρμέ-

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

- Καλύτερης ταινίας του Φεστιβάλ στο «ΑΠΕΤΑΣΜΗΝ» της Φρίντας Λιάππα.
- Καλύτερου ντοκιμαντέρ στην ταινία του Νίκου Κουτελιδάκη «ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ».
- Καλύτερης ταινίας με υπόθεση στο «ΔΙΗΜΕΡΟ» της Δέσποινας Καρβέλα.

Πρωτοεμφανιζόμενου σκηνοθέτη στον Περικλή Χούρσογλου για τα «ΜΑΝΙΚΕΤΟΚΟΥΜΠΑ».

Ταινίας που εισάγει νέα εκφραστικά μέσα στον κινηματογράφο στον Δημ. Αρβανίτη για το «Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ Δ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ» Ειδικό βραβείο στον Λεωτέρη Παυλόπουλο για τη φωτογραφία στο «ΕΝΑ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ» του Ν.Κουτελιδάκη.

Τιμητική αναφορά στον Παντελή Βούλγαρη για το σενάριο του «ΜΑΝΙΚΕΤΟΚΟΥΜΠΑ» και στην Κλεώνη Φλέσσα για το ΜΙΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ».

νοι» του Μάγιερσον και η «Λευκή γυναίκα» του Φερέρρι) τα ελληνικά φιλμ μικρού μήκους ή να αδικούνται άλλα, που προβλήθηκαν σε απογευματινές ώρες, όπου το κοινό ήταν αριθμητικά λιγότερο και στερήθηκαν, αναγκαστικά, ψήφων.

Η κριτική επιτροπή ανεξάρτητα από την ορθότητα ή μη της κρίσης-της, συνόδευσε τις βραβεύσεις-της με πλήρη και αιτιολογημένα σκεπτικά, που δικαιολόγησαν και την αποστολή-της. Καμιά διαφωνία δεν προέκυψε και καμιά νύξη της γνωστής έριδας σκηνοθετών - κριτικών δεν «πέρασε», αποκαλύπτοντας άλλες πλευρές αυτών των επίμαχων σχέσεων. Έλειψαν παρατράγουδα, καυγάδες και προστριβές. Έλειψαν, βέβαια, και τα «μεγάλα» ονόματα. Δημιουργοί ωστόσο σαν τον Δημ. Σταύρακα, τον Παπαγιαννίδη, τον Χριστοδούλου, τον Ξανθόπουλο και νέα παιδιά σαν τον Αρβανίτη έδωσαν στο θεσμό κύρος, ζωντάνια και σοβαρότητα. Η ίδια η πόλη, λουσμένη τα πρωινά στον απρόοπτο ήλιο και πνιγμένη αργότερα στη βραδινή υγρασία, έπαιξε αθέλητα το ρόλο του ντεκόρ στο φεστιβάλ, φορτίζοντάς-το με εκπαιδευτικά σχήματα. Μια πολύ φθίνουσα, ποδοφαιροκρατούμενη, μια πόλη μοναξιάς και βεβαί-

ως φθοράς, αρνητική στα σημεία, ανδροκρατούμενη από τις περιστάσεις και βαθεία ανασφαλής, λειτούργησε έτσι, που να προσδώσει στο φεστιβάλ, μια εκ των ων ουκ άνευ, θέση. Πως ο θεσμός, δηλαδή πρέπει να ζήσει, όχι μόνο γιατί προσφέρει ευκαιρίες στους νέους κινηματογραφιστές, αλλά κύρια γιατί ερεθίζει τους νέους δραμινούς σ' ότι αφορά μια άλλη εκφραστική μορφή που μπορεί θαυμάσια να σχετίζεται με την πραγματικότητα. Τα μεγάλα βραβεία (κριτικής επιτροπής και κοινού) πήρε το φιλμ της Φρίντας Λιάππα «Απεταξάμην», μια ολοκληρωμένη σύζευξη του πραγματικού και του φανταστικού, που αποκαλύπτει τέλεια τους κινηματογραφικούς-τους κανόνες. Ευαισθησία, γνώση του χρόνου, αίσθηση των ρυθμών και φαντασία έμπλεξαν με το χιτσκοκικό μοντέλο και ολοκλήρωσαν ένα έξυπνο παιχνίδι, που έλαμψε σαν πολύτιμη πέτρα ανάμεσα σε νοθευμένες μιμήσεις.

Δίκαια βραβεύτηκε ο Περικλής Χούρσογλου για τα «Μανικετόκουμπα», που βασίστηκαν στο θαυμάσιο σενάριο του Παντελή Βούλγαρη, γεμάτο νύξεις και αναφορές στην νεοελληνική πραγματικότητα και τη θέση του ξένου παράγοντα σ' αυτήν. Ο Χούρσογλου αποκάλυψε ικανό-

τητες να αποσπά θαυμάσιες ερμηνείες από τους ηθοποιούς-του, αλλά και να μεταβάλει σε εικόνες μια ιστορία «χρζήουσας» σπουδαιότητας.

Σεχώρισαν ακόμη το «Ένα ντοκιμαντέρ» του Ν. Κουτελιδάκη (δύο βραβεία), ο «Δ. Κακούλιδης» του Αρβανίτη (ένα βραβείο) και η «Καθημερινή ιστορία» της Φλέσσα (μια διάκριση), που ολοκλήρωσαν — παράλληλα βέβαια — θέσεις γύρω από ένα σινεμά ανθρωποκεντρικό, αναλυτικό και γι' αυτό διλάττα σμασμένο. Δεν έλειψαν τα... ακατάλειπτα (σαν τον «Βαγγέλη Γαληνόν», τον «Ι. Καγκαλέση», τη «Λευκή σελίδα») που έκαναν τους θεατές να φευγουν προς την... έξοδο, αλλά, βέβαια, αυτά εκφράσανε πλειοψηφικά την τάση μιας μεγάλης μερίδας νέων κινηματογραφιστών να στραφούν σε αδιέξοδες θέσεις και λύσεις.

Η λύση δόθηκε από την επιτροπή. Αρνήθηκε λ.χ. να βραβεύσει τα φιλμ σούπερ - οκτώ κι έδωσε το βραβείο στην διοργανώτρια Κινηματογραφική Λέσχη Δράμας, που τα τρία τελευταία χρόνια προώθησε γόνιμα την υπόθεση σινεμά στην περιοχή, χαράσσοντας ένα δρόμο αυτονομισμού, παράλληλα με την αγωνία-της να κεντρώσει όλα τα ρεύματα. Από την άποψη αυτή, το πολιτιστικό κίνημα, που μας απασχολεί όλους, συχνά από τα γραφεία ή τις απίθανες εγωκεντρικές θέσεις-μας, πραγματώνεται αθόρυβα διακριτικά και με δουλειά σε βάθος, ολοκληρώνοντας τη μεγάλη αλήθεια: πολιτιστικό κίνημα θα υπάρξει μονάχα από τους ίδιους τους ανθρώπους της επαρχίας, που κατανοούν το πρόβλημα, βιώνοντάς-το στην καθημερινή και γι' αυτό δραματική σχέση εξάρτησής-τους μ' αυτό.

STUDIO Hi-Fi
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 76 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ 3602697 3627858

Εάν θέχετε
να αποκτήσετε το καλύτερο STEREO και τα
χρήματα εας να πιασουν τοπο ελατε να ψαφούμε
μαζί αναμεσα θ' αγες τις μαρκες και τυπους της αγοράς -
Εχουμε χαλινες τιμες και θα περασουμε τοσε ωρες μαζί ψαχνοντας που
μπορει να βρουντε και φιζου
Θα εας βοηθησουν εκας φυσικος-ηλεκτρονικος ή ενας
ηλεκτρολογος-ηλεκτρονικος

Μιά γενναία βουτιά σέ μεταφραστική χαβούζα!

ή πώς κατάντησε παρ' ήμιν μιά ενδιαφέρουσα
«ἀρχαιολογική διογραφή» τής Νεφερτίτι...

του Γιώργου Λαυτσάκου

Τά δυό χρόνια πού αφιέρωσα στή μετάφραση (μέ σχόλια, ύποσημειώσεις, γλωσσάρι κ.τ.λ.) τής «Ιστορία τής Μουσικής» του Emile Vuillermoz, πέρα από προγενέστερες παρουσίες μου στό χώρο τής μετάφρασης¹ καί κάποιες διβλιοκρισίες μου μεταφράσεων, μ' έξουσιοδοτούν γιά μιά ακόμη φορά ν' αφήσω γιά λίγο τόν προμαχώνα τής μουσικής κριτικής καί ν' ασχοληθώ μ' ένα καρκίνωμα στό χώρο του Έλληνικού βιβλίου. Καρκίνωμα πού, δυστυχώς, οί ισχυρότατες «ἀκτινοβολίες» τόσων ύψηλης περιωπής μεταδικτατορικών, κυρίως, εκδόσεων δέν πέτυχαν ν' αφανίσουν: τίς «μεταστάσεις» του ανακαλύπτουμε κάθε τόσο, ανοίγοντας διάφορες εκδόσεις ἄλλης από μέσα, ἀλλά μέ φανταχτερά καί καλοτυπωμένα εξώφυλλα Ικανά ν' αποπροσανατολίσουν ένα βιβλιόφιλο πού δέν εἶναι «τῆς πιάτσας».

Πρόκειται γιά τό γνωστό ἐκείνο εκδοτικό σαλταδορισμό πού μετά θίας πληρώνει μέ πενταροδεκάρες έναν ἀνάξιο, ακόμη καί του ὀνόματος, «μεταφραστή» ἐνῶ συχνά φαίνεται ὅτι δέν προσφεύγει καν στίς ὑπηρεσίες ἐνός εὐσυνείδητου διορθωτή. Μοσχοπουλά ἔτσι παρασκευάσματα πού θυμίζουν «γλύκισμα-φάρσα», ἀπό πάνω σαντιγύ κι ἀπό κάτω ἀηδιαστικά ζωικά λιπάσματα. Μ' ἀποτέλεσμα: α) τήν κατακρεούργηση στό θωμό του Κερδῶου Έρμη κάποιου ὑψηλοῦ ξένου πρωτοτύπου πού θά ὠφελοῦσε πολύ τον Έλληνα ἀναγνώστη ἄν ἔφτανε σῶο ὡς αὐτόν β) τή διατήρηση κάποιου ἀναγνωστικοῦ κοινού σ' ἐπίπεδα ἐνός πνευματικοῦ Lumpyen – προλεταριάτου καί γ) τόν κατεξευτελισμό τῆς ιδιότητος του μεταφραστή ἀπό λογῆς – λογῆς τυχάρπαστους – μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ζοῦμε στόν τόπο του «εἶσαι ὅ,τι δηλώσεις».

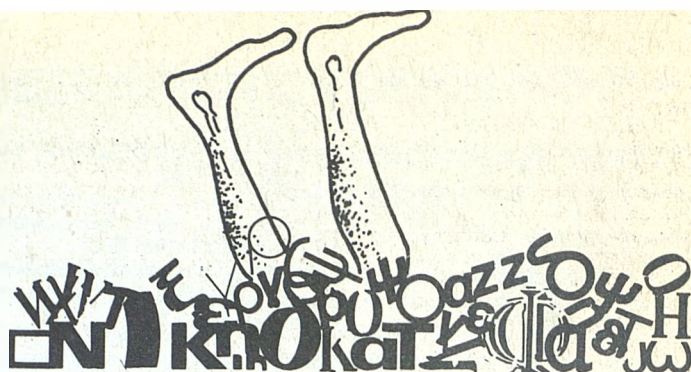
Τήν «ἐκδοση» μέ τήν ὁποία ἀσχολούμαι ἐδῶ μοῦ τή χάρισαν ἐδῶ καί δυό μῆνες. Πρόκειται γιά τό βιβλίο του Φίλιπ Βάντενπεργκ «Νεφερτίτι, μιά ἀρχαιολογική διογραφή»² πού ἡ ἀξία του ἔγκειται στό ὅτι μέ ὕφος γλαφυρό καί ἐπαγωγικό μυεῖ ένα γενική παιδείας κοινό α) σέ μιά ἐνδιαφέρουσα περίοδο τῆς ἀρχαίας αἰγυπτιακῆς ἱστορίας ὡς ἕνα σημεῖο καθοριστικῆς τῆς παραρῆς ἐξέλιξης ἄλλων δυτικοασιατικῶν πολιτισμῶν καί, ἔμμεσα καί του εὐρωπαϊκοῦ β) στόν τρόπο λειτουργίας τῆς νεότερης ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης καί σάν σκέψη καί σάν πράξη: ἀπό τό πῶς χρησιμοποιήθηκε ἡλεκτρονικός ὑπολογιστής γιά νά συναρμολογηθοῦν σωστά 10.000 σκόρπιοι ὀγκόλιθοι μ' ἀνάγλυφες παραστάσεις (μέρος ἀπό τά ἐρείπια του ναοῦ πού ἔχτισε ὁ Φαραῶ Ἀμένοφις Δ' ἡ Ἀχενατόν ἡ Ἐχνατόν γιά νά τιμῆσει τό νέο του θεό, τόν Ἀτόν) ὡς τῆ συγκριτική μελέτη «παράλληλων» χετταϊκῶν, βαβυλωνιακῶν καί αἰγυπτιακῶν ἐπιστολογραφικῶν ντοκουμέντων.

Ἀς ἀρχίσω ὁμως τόν ἀνατριχιαστικό διάλογο τῶν μεταφραστικῶν καί τυπογραφικῶν ἀμαρτημάτων. Προηγουμένως θά ἤθελα νά σημειώσω ὅτι ὁ ἔλεγχός μου ἐπί-

τ ἡ δ ε ς στήριχτηκε μόνο στίς τρεῖς γνωστότερες Ἑλληνικές ἐγκυκλοπαιδεῖες πού εἶχα πρόχειρες – «Πυρσοῦ», «Ἐλευθεροῦδάκη» καί «Ἡλίου» – καί ὅτι ἐπισημαίνει, κατά κατηγορίες τά βαρύτερα ἡ χαρακτηριστικότερα σφάλματα: ὑπάρχουν καί ἄλλα, ὅπως ὑπάρχουν καί λέξεις ἡ διατυπώσεις του πρωτοτύπου πού ἡ ἑρμηνεία καί / ἡ ἀποσαφήνισή τους ἀπαιτεῖ ψάξιμο σέ βάθος. Ἐχομε λοιπόν καί λέμε:

1) Στό εξώφυλλο καί στά ἐσώφυλλα τό ὄνομα του συγγραφέα Φίλιπ Βάντενπεργκ (Philipp Vandenberg) ἀναφέρεται συνολικά πέντε φορές. Τίς τρεῖς σωστά καί τίς δύο λάθος ὡς Vantdenberg, (σελ. 3 καί 5) καί μάλιστα μέ μεγάλα στοιχεία! Λάθος καί τό ὄνομα του ξένου εκδοτικοῦ οἴκου, στή σελ. 6: Scheherz Verlag ἀντί του σωστοῦ Scherz Verlag.

2) Τό γερμανικό πρωτότυπο περιλαμβάνει συμπλήρωμα μέ 13 διαφορετικούς πίνακες τούς ὁποίους ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται συχνότατα τήν ἀνάγκη νά συμβουλευτεῖ. Στήν ἐλληνική «ἐκδοση» ἔχουν παραλειφθεῖ οὔτε λίγο οὔτε πολύ: α) Οἱ χρονολογίες τῆς ἀρχαίας αἰγυπτιακῆς ἱστορίας

(5.000-30 π.Χ.) β) Οἱ Φαραῶ του Νέου Βασιλείου γ) Κατάλογος τῶν «δημοσιευμένων» γλυπτῶν (ὀλόγλυφων) ἀπεικονίσεων τῆς Νεφερτίτι, τῆς Τέγε (ἡ Τι) καί τῶν πριγκιπισσῶν τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀμάρνα καί δ) καί κυριότερο... τό λεπτομερές στοτό εὐρετήριο προσώπων καί πραγμάτων! Ἐξαρχῆς λοιπόν ἡ ἐλληνική «ἐκδοση» ἐμφανίζεται σάν ἕνας ἀποκρουστικός εὐνοχισμός του πρωτοτύπου.

3) Σέ πλείστα σημεία τῆς ἐλληνικῆς «ἐκδόσης» οἱ παραθέσεις ἄλλων κειμένων μέσα στό κυρίως κείμενο πού, ὅπως ξέρομε, κατά κανόνα δημοσιεύονται μέ στοιχεῖα εἴτε πλάγια, εἴτε λίγο μικρότερα καί μέ μεγαλύτερο περιθώριο, εἴτε (τουλάχιστον!) μέσα σέ εἰσαγωγικά, ἔχουν χτυπηθεῖ μέ στοιχεῖα ἴδια μέ ἐκεῖνα του κυρίως κειμένου καί δῖχως καν εἰσαγωγικά... Ἀναφέρομε τά παραθέματα στίς σελίδες 72-74, 80-81, 98, 99-101, 107-109, 109-110, 118-119, 131, 142-143, 143, 172-177, 177, 191-192, 212-214, 229-230, 327 καί 337-338! Σέ πάρα πολλές ἀπό τίς περιπτώσεις αὐτές ὁ ἀναγνώστης χάνει κυριολεκτικά τό μπούσουλα!

4) Στίς κάπως ὑπεύθυνες ἐλληνικές εκδόσεις βιβλίων αὐτῆς τῆς περιωπῆς, τά ξένα ὀνόματα, τήν πρώτη φορά πού ἀναφέρονται συνηθίζεται νά συνοδεύονται, μέσα σέ παρένθεση καί ἀπό τή γραφή τους, μέ λατινικά στοιχεῖα, στή γλώσσα τους. Αὐτό γίνεται ἐπειδή τό ἀφάθητό μας, ὅπως ξέρομε, εἶναι ἐνοχλητικά φτωχό σέ δυνατότητες ἀπόδοσης τῶν ξένων ἤχων. Ἐτσι λοιπόν γράφομε: Ζάν-Φρανσουά Σαμπωλλιόν (Jean-François Champollion). Αὐτό δέν ἔχει συμβεῖ π ο υ ε ν ἄ. Λατινικά στοιχεῖα ἔχουν χρησιμοποιηθεῖ σ' ἐλάχιστες περιπτώσεις γιά νά παρατεθοῦν (ἀμετάφραστοι) κάποιες τίτλοι ἰδρυμάτων ἡ συγγραφῶν. Τό πῶς ἔχουν καταντήσει μερικοί ἀπ' αὐτούς μπορούμε νά τό διαπιστώσουμε στίς σελ. 81 καί 83. Στή σελ. 81, τά Musées Royaux d' Art et d' Histoire (Βασιλικά Μουσεία Τέχνης καί Ἱστορίας) τῶν Βρυξελλῶν ἔχουν καταντήσει... Muzrées Boyaux (Boyaux = ἀντραί!)!

5) Καί μιά καί μιλοῦμε γιά τά ξένα ὀνόματα ἄς ἀρχίσουμε ἀπ' ἐκεῖνα τῶν νεότερων σοφῶν, ἀρχαιολόγων, αἰγυπτιολόγων, ἐρευνητῶν κ.λ.π. Ἐτσι διαβάσαμε: Οὐίνφιλιτ ἀντί Οὐίνφελαντ (σ. 10, 12), Στέβενσον Σμιθ ἀντί Στήβενσον (σ. 10) Ρίχαρτ Λέπαιους ἀντί Ρίχαρντ (σ. 30 κ.ά.) Οὐλκισιον ἀντί Οὐλκινσον (σ. 30) Μπόχαρντ ἀντί Μπόρχαρτ (σ. 47) Τζαίμς Σίμον ἀντί Τζαίμς Σάμιον (σ. 59) Βιλμπούρ ἀντί Γουίλμπορ (σ. 85), Βεῖγκαλ ἀντί (Ἀρθούρος)

Γουεῖγκωλλ (σ. 194), Αἰλουορτ ἀντί Αἰλουργορτ (σ. 142), Κάρλ Ἀμπράμ ἀντί Κάρλ Ἀμπραμ (σ. 217), Συρίλ Ἀλντερ ἀντί... Σύριλ Ὁλντρεντ (σ. 297), Ἐντοαρντ Φαίη Καμπέλ ἀντί... Κάμπελλ (Campbell) καί Οὐίλλιαμ Φόνξονελ Ἀλμπράντ ἀντί... Οὐίλλιαμ Φόξουελ Ὁλμπραῖτ (Foxwell Allbright) (σ. 322). Κρατοῦμε γιά τό τέλος τῆς παραγράφου μας τρεῖς ἀπό τίς ἀνατριχιαστικότερες περιπτώσεις. Ὁ Τζῶν Ντίβιτ Στρίνγκφελου Πέντλμπερυ (John Divitt Stringfellow Pendbury) ἀναφέρεται ἄλλοτε ὡς... Πεντμπέρυ, ἄλλοτε ὡς Πεντλέμπερυ καί ἄλλοτε ὡς Πεντλέμπερυ! (σ. 223, 226, 242 καί 303)! Ἡ Γαλλίδα ἀρχαιολόγος Eleonore Bille-de-Moi, ἀναφέρεται ἄλλοτε ὡς «Ἐλεονόρ Μπίλλ-ντέ-Μώ» (σ. 40, 41) καί ἄλλοτε ὡς «Ἐλεονώρα Μπίλλαντε Μότ»! (σ. 297) Τρίτο καί χειρότερο: Μακριντί μπέης ἔχει γίνει ὁ Ἑλληνικότατος Θεόδωρος Μακρίδης θέης (1873-1940) πού διετέλεσε καί διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη!

Κι ἀκόμη: ὁ περίφημος Γάλλος αἰγυπτιολόγος Αἰγυσοτος Μαριέτ ἡ Μαρριέτ μπέης, ὅπως πέρασε στήν Ἱστορία, ἔχει ἐκγερμανιστεῖ (σ. 35), ἔχει γίνει... Ἀουγκούστ Μαρριέτε. Στή σ. 40-41 διαβάσαμε γιά τό... «συντηρητή του μουσεῖου τῆς Πεντηκονταετίας Ζάν Κάπαρ». Πρόκειται γιά τόν ἐ φ ο ρ ο του Μουσείου τῆς Πεντηκονταετηρίδας Ζάν Καπάρ (Jean Capart). Ἀκόμη ὁ πολὺς Μωχάμετ Ἀλῆ γίνεται Μωχάμετ Ἀλῆ (σ. 30) ἐνῶ στή σ. 50 κάποιος ταπεινὸς ἀρχιεργάτης μέσα σέ δεκαεφτά ἀρόδες ἀπό... Μωχάμεθ γίνεται Μωχάμετ – νά φοβήθηκε ἄραγε ἡ μεταφράστρια μήπως πῆσει ἡ ὀργή του Ἀλλάχ καί τὸ Προφήτη του πάνω στό κεφάλι τῆς;

6) Περνοῦμε τώρα στά ἀρχαῖα ὀνόματα. Ἡ μεταφράστρια ὀχι μόνο ἀγνοεῖ ὅτι πάρα πολλά ἀπό τά αἰγυπτιακά ὀνόματα ἔχουν καθιερωθεῖ καί ἔχουν γίνει γνωστά μέ τήν ἐξ-ἐλληνισμένη τους μορφή, ἀλλά ἀγνοεῖ καί πῶς προφέρονται τά γερμανικά «δίψηφα σύμφωνα» τουλάχιστον γιά νά τά μεταγράψει σωστά. Καί ἐδῶ πιά ἀρχίζει ὁλόκληρο... σήριαλ μεταφραστικῶν ὁμοτήτων.

Στή σ. 16 διαβάσαμε γιά τό «θασιλά Νεκταμπό». Τό πρωτότυπο γράφει... Nectanebo (σ. 14). Πρόκειται γιά τό Φαραῶ Νεκταναβῶ ἡ Νεκτάναβι! Στίς σ. 32, 275, 276, 288 καί 306, ὁ περίφημος Αἰγυπτιος ἐρεῖας Μανέθων ὁ Σεβενότης ἡ Διοσπολίτης στόν ὁποῖο ὀφείλουμε τούς καταλόγους τῶν βασιλευσῶν τῆς Αἰγύπτου, σέ μιά ἡλίθια «πιστή» μεταγλώττιση του πρωτοτύπου ἀναφέρεται σάν «Μανέτο του Σεμπένυτος». Περίεργα ἀναφέρεται

καί μιά φορά... σωστά, στήν ύποσημ. τῆς σ. 307!

Τό Φαραώ Ζοζέρ (φυσικά ἡ μεταφράστια ἀγνοεῖ ὅτι πρόκειται γιά τόν Τόροσθρο τῶν ἀρχαίων) ὁ συγγραφέας γράφει Djoser (πρφ. Τζοζέρ, μέ τό «τζ» παχύ). Ἡ μεταφράστρια τόν ἀποδίδει πότε Ντογέρ (σ. 54), καί πότε Ντιζόζερ ἢ Ντιζιόζερ (σ. 87, 99, 105). Ἡ θεότητα Month ἀποδίδεται ἄλλοτε Μόντ (σ. 57) καί ἄλλοτε Μόνθ (σ. 103). Ἔτσι διαβάζουμε καί Νεφέρ Σεπερού ἀντί τοῦ σωστοῦ Νεφερχεπερού (σ. 82), Σεμενκάρε ἀντί τοῦ Σεμενχαρέ (σέ πάρα πολλά σημεία), Κνούμ ἀντί Χνούμ (σ. 86), Κχάρσερ ἀντί Χαρσέρ (86). Τά ἀρχαία αἰγυπτιακά τοπωνύμια Κάρου καί Ναχαράιν ἔχουν γίνε... Κάροκ καί Ναχαράιν (σ. 98). Ὁ πασιγνώστος θεός Ὁρος, ἀναφέρεται συνεχῶς ὡς Χόρους (σ. 107, 108 καί ἄλλοι). Ἡ ἔδρα τῶν Ὑξῶς, τῶν «βασιλέων ποιμένων», Αὔαρις, Αὔαρις, ἢ Ἀθαρις (γερμανικά: Auaris), ἢ Χά(τ)θαχρ τῶν αἰγυπτιακῶν κειμένων, ἀποδίδεται... Ἀουρις. Τό ὄνομα Κάμωσις ἀποδίδεται... Καμόζε, ἐνῶ ὁ πασιγνώστος Φαραώ Ἀμασις, Ἀμωσις ἢ Ἀχμωσις... Ἀχμόζε (σ. 113, 326 κ.ά.). Τό μιανικό ὄνομα τῆς Νεφερτίτι Ταντουχέπα (Ταντουκίπα, κατά τό λῆμμα «Αἴγυπτος» στό Λεξικό τοῦ «Ἠλίου») ἔχει γίνε Ταντουσέπα, (σ.118 κ.ά.) ἐνῶ τό ὄνομα τῆς θείας τῆς Γκιουχέπα... Γκιουσέπα (σ.σ. 111, 118, 119).

Παίρουμε ἀνάσα καί συνεχίζουμε: Οἱ ἀρχαῖες πόλεις Harwhe (αἰγυπτιακή) καί Masrienne (μιτανική) ἔχουν γίνε... Χαρθόνε καί Μαρσιάννε! (σ. 121). Ὁ θεός Φθᾶ, γίνε... Πτάχ (σ. 140, 215 κ.ά.) καί, ἀνίστοια ὁ Μερενφθᾶ (σ. 130)... Μερενπτάχ, ὁ Φθᾶμωσις, Πταχμόζε (σ.131), ὁ Ράμωσις(;) Ραμόζε (σ. 131, 202). Ὅποτε ἐδῶ πλεόν λές... φτοῦ! Ἡ θεά Ἀθῶρ (αἰγυπτιακά Ha-t-Hor, δηλαδῆ «κατοικία τοῦ Ὁρου») ἀποδίδεται... Χατχόρ (σ. 142, 261 κ.ά.). Ἡ μακρινή χώρα Πούντ (Punt), ἡ σημερινή Σομαλία, ἔχει γίνε ἀρσενικό. Μέ ἀποτέλεσμα, νά νομίζει ὁ ἀναγνώστης ὅτι πρόκειται γιά πρόσωπο γένους ἀρσενικό, ὅταν διαβάζει (σ. 143) πῶς «ἐλα του τ' ἄρματα ἦταν σά νᾶρχονται ἀπό τόν Πούντ». Φυσικά, ὁ Ἀμένμωσις γίνε... Ἀμενμόζε, ὁ Χερσιούφ Σηριούφ (σ. 159). Περιέργως ὅμως ὁ Σέθωσις Α' ἢ Σέτι ἢ Σέτου, στή σελ. 159, περίπου ἐκρωμαῖζετα (κι ἄς ἐξῆσε γύρω στό 1300 π.Χ.) καί γίνε... Σέστος, ἐνῶ ὁ Σενθοσρέτ (Senwosret) Σενθορέτ! Στή σελ. 160 διαβάζουμε γιά τό «ναό τοῦ Ἀθρίθ». Δέν πρόκειται γιά θεό ἀλλά γιά ἀρχαία πόλη, κοντά στή νεότερη Μπένχα, γνωστή μέ τά ὀνόματα Ἀθρίθις, Ἀθρίθις, Ἀθρίθις, ἢ Ἀθρίθις! Στή σελ. 165, ὁ Ἄπις, ὁ ἱερός ταῦρος, ἔχει γίνε ... Χάπι. Στή σελ. 172, ὁ Ὁρος, πού ἀποδίδεται, ὅπως εἶπαμε Χόρους, ἔχει γίνε ... Χόρσις! Στή σ. 176 διαβάζουμε γιά «ρετσίνοι τοῦ Κόπτος». Πρόκειται γιά τήν πόλη Κοπτό ἢ Κόπτο, στήν Ἄνω Αἴγυπτο, βορείως τῶν Θηβῶν. Στίς σ. 181-182, ἡ μεταφράστρια ξεχνώντας ὅσα ἔχουν προηγηθεῖ, ἀναφέρει τόν Σέθωσι Α' σάν Σέτι Α' καί σάν Σέτο Α'. Στή σ. 207, τό ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Ἀμωνα, ἀπό Μούτ ἔχει γίνε... Λιούτ! Λίγο πιά πάνω, στή σ. 178, ἡ θεά Νέφθους, κόρη τοῦ Σέμπι (γῆς) καί

τῆς Νούτ (οὐρανοῦ) γίνετα... Νέδ-τχη), καί... ἀποκτᾶ πῶς καί ὄρχεις, γίνετα ἀρσενικό!

Βαθιά ἀνάσα καί πάλι. Οἱ ἀρχαῖες πόλεις Σάις (γεν. Σάϊδος, αἰτ. Σάϊδα) καί Βούσιρις ἔχουν γίνε Σάις καί στήν αἰτιατική (σ. 257) καί Μπούσιρη (σ. 258). Ὁ θεός Σέθ ἢ Σέτ, γίνετα Σέχτ, Σέτχ καί μιά μόνο φορά Σέτ (σ. 258, 259, 261). Στή σ. 260 διαβάζουμε: «Στίς 19 τοῦ Ἀχτήρ». Πρόκειται γιά τόν καθαφικότατο μήνα Ἀθύρ. «Ἐν τῷ μηνί Ἀθύρ ὁ Λεῦκιος ἐκοιμήθη». Ὅποτε ἐδῶ πλεόν θυμᾶσαι μέ ἀγανάχτηση τή γνωστή τοῦρκικη λέξη πού τελειώνει σέ «χτήρ»! Ὁ Χόνς, γιός τοῦ Ἀμωνα, γίνετα... Σχόνς (σ. 264). Οἱ πόλεις Πειθῶμ καί Ραμεσσή πού ἀναφέρονται καί στήν Παλιά Διαθήκη («Ἐξοδος, Κεφ. Α', 11) ἀποδίδονται... Πίτχομ καί Ραμσές, ἡ δέ φυλή τῶν Χαμπρί... Σαμπρί. Τό ὄνομα Μουνοφρέτ (σ. 283) ἀποδίδεται... Μουνεφρέτ. (Θοῦ, Κύριε, φυλακήν...). Στή σελ. 307 σωστός τύπος, σύμφωνα μέ τό πρωτότυπο, εἶναι τό «Ἀκένχερες» καί ὄχι «Ἀνκένχερες».

7) Καί τώρα τά μὴ αἰγυπτιακά ἀρχαία ὀνόματα, ἀλλά καί τά νεότερα ἀραβικά τοπωνύμια κλπ. Τό «χαμοῖνι», ὁ γνωστός ἀνεμος τῆς ἐρήμου γίνετα... «σαμοῖν» (σ.58). Τό Χάττι, τό κράτος τῶν Χετταίων (τούς ὁποίους ἄλλοι ἡ μεταφράστρια ἀποκαλεῖ Χιττίτες), γίνετα... «κράτος τῶν Σαττί» (σ.66). Ἀντίστοιχα ὁ Χετταῖος βασιλιάς Χαττουσίλ ἢ Χαττουζίλ γίνετα πρῶτα... Σαττουζίλ καί 5 ἀράδες πιά κάτω Σαττουγίλ (σ. 70). Στήν ἴδια σελίδα, ἀγνοεῖ τήν ἑλληνική καί διθλική ὀνομασία τοῦ Καδῆς ἢ Καδεσίου ἢ Καδῆς Βαρνή, ὀχυρωμένης πολιτείας τῆς Συρίας κοντά στόν ποταμό Ὀρόντη ὅπου περί τό 1287 ἢ 1286 π.Χ. ὁ Ραμσῆς Β' νίκησε τοὺς Χετταίους. (Ἡ μάχη αὐτή θεωρεῖται ἡ πρώτη μεγάλη μάχη τῆς παγκόσμιας ἱστορίας). Καί γράφει ἀπλῶς «Καντές». Στή σ. 93, ὁ Χετταῖος βασιλιάς Τουνταλγίας (γερμ. γραφή Tudhalijas· οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἴσως νά τόν ἔγραφαν Τυδαλγία) γίνετα... Τουνταλγίας. Στή σ. 101 διαβάζουμε γιά τό... Βαντί Κενέχ (γερμ. Wadi Keneh), πού θά ἔπρεπε νά μεταγραφεῖ «Οὐάντι Κένεσε» ἢ «Οὐάντι Κένεχ». «Οὐάντι» ἀραβ. (Ἑγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ἑλευθερουδάκη, τομ. 10, σελ. 201, στήλη θ') εἶναι μιά λέξη πού σημαίνει «ρεῦμα νεροῦ» καί χαρακτηρίζει, γενικά, τά ποτάμια τῆς Β. Ἀφρικής καί τῆς Συρίας, ἰδίως ὅμως τίς προσωρινές ροές νεροῦ στήν ἔρημο Σαχάρα. Ἡ Ρωμαία ποιήτρια Ἰουλία Βαλθίλα ἀποδίδεται Τζούλια (!!!) Μπαλμπίλα (σ.106). Τό Χαλέπι τῆς Συρίας ἀποδίδεται ἀτόφιο... Ἀλέπο (σ. 114).

Καί πάλι μιά μικρή ἀνάσα. Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τά βαθυλωνικά ὀνόματα, γιά τά ὅποια ὑπάρχουν περισσότερες τῆς μιάς προτάσεις προφορᾶς τῶν, ἕνας ὑποτυπωδῶς εὐσυνειδητός μεταφραστής θά φρόντιζε, μέσα σέ παρένθεση, νά παραθέσει τή γραφή του πρωτότυπου. Ἀντί γι' αὐτό ὁ βαθυλῶνιος βασιλιάς Kada-schmancharbe, στήν ἴδια σελίδα γράφεται ἄλλοι Κάντασχαν Χάρμπε, ἄλλοι Καντασχαν (ἄτονο) Χάρμπε, ἄλλοι Κάντασχανχάρμπε (μέ δύο τόνους) καί ἄλλοι Κάντασχανχάρμπε (μέ τόνο μόνο στήν

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΛΑΡΟΣ

Ἡ δύναμη τῆς ζωῆς

Ὁ δεύτερος τόμος
ἀπό τὰ περίφημα
ἡμερολόγια
τῆς Σιμόν ντέ Μπωβουάρ

Αὐτός ὁ δεύτερος τόμος τῆς μεγάλης αὐτοβιογραφίας τῆς Σιμόν ντέ Μπωβουάρ καλύπτει τά πρῶτα χρόνια τῆς ἀντισυμβατικής σχέσης της μέ τό Ζάν-Πῶλ Σάρτρ, τόν μεγαλύτερο, ἴσως, φιλόσοφο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Εἶναι ἡ ἱστορία μιᾶς ἀκαταπόνητης ἔρευνας γιά προσωπική ἐλευθερία καί ταυτότητα στή διάρκεια τῆς ἐπαναστατημένης δεκαετίας τοῦ 30 καί στά κομματιασμένα χρόνια τῆς δεκαετίας τοῦ 40. Μπωβουάρ καί Σάρτρ δύο μορφές κλειδιά στήν πνευματική καί πολιτική ζωὴ τῆς σύγχρονης Εὐρώπης καί κοντά σ' αὐτοὺς δεκάδες ἄλλοι πρωταγωνιστές τῶν πνευματικῶν καί κοινωνικῶν ἀγώνων θά γεμίσουν τίς σελίδες αὐτοῦ τοῦ τόμου.

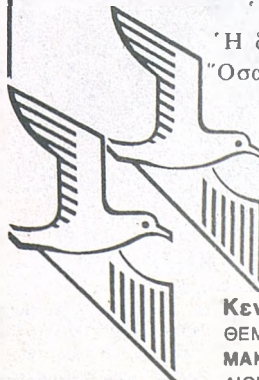
Τά ἡμερολόγια τῆς Σιμόν ντέ Μπωβουάρ χωρίζονται σέ τέσσερις αὐτοτελεῖς τόμους. Μέ χρονολογική σειρά εἶναι:

Οἱ ἀναμνήσεις μιᾶς καθωσπρέπει κόρης

Ἡ δύναμη τῆς ζωῆς

Ἡ δύναμη τῶν πραγμάτων

Ὅσα εἶπαμε κι ὅσα κάναμε

Εκδόσεις Γλᾶρος

Κεντρικὴ διάθεση – παραγγελίες:

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • ΑΘΗΝΑ 141 • ΤΗΛ. 36.18.457

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ: ΠΕΤΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ 31 • ΘΕΣ/ΝΙΚΗ • ΤΗΛ. 52.81.19

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ Α ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΑΣΤΡΟΔΗΜΗΤΡΗΣ

- ΕΠΟΣ ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ ■ ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ
- ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΟΙΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ Β Μ. Μ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

- ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ (Βηλαράς, Χριστόπουλος κλπ.)
- ΠΡΟΣΟΛΩΜΙΚΟΙ
- ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ (Σολωμός, Κάλβος κ.λ.π.)

ΤΟΜΟΣ Γ Μ. ΜΕΡΑΚΛΗΣ

- ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ (Ζυλοκώστας, Παράσχος, Σούτσος κ.λ.π.)
- ΕΠΟΧΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΩΝ (Παλαμάς, Έφταλιώτης, Πορφύρας, κ.λ.π.)
- ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΤΟ ΒΟΡΡΑ
- ΟΙ ΣΑΤΙΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ

ΤΟΜΟΣ Δ ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ

- ΝΕΟ ΑΙΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ (Μελαχρινός, Σικελιανός, Βάρναλης, Αυγέρης, Καζαντζάκης)
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΣ ΚΥΚΛΟΣ (Καβάφης, Μάγνης, Αλιθέρσης, κ.λ.π.)
- ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΝΑΝΕΩΣΕΙΣ (Φιλύρας, Λαπαθιώτης, Ουράνης, Καρυωτάκης, Άγρας, Πολυδούρη, κ.λ.π.)
- ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ (Καββαδίας κ.λ.π.)

ΤΟΜΟΣ Ε ΑΛΕΞ. ΑΡΓΥΡΙΟΥ

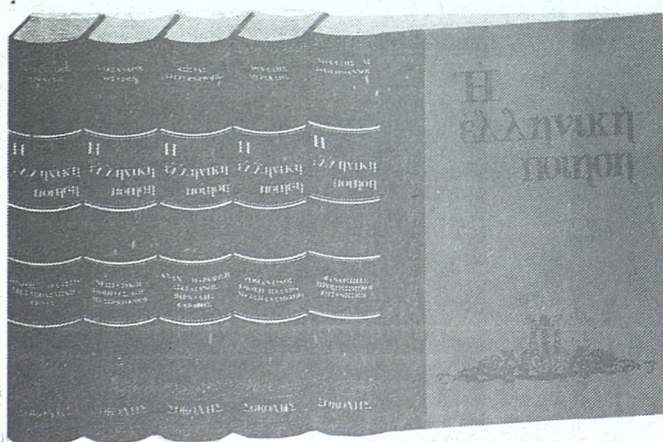
- ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΥ (Παπατσώνης, Δρίβας, Ντόρος, Ράντος, Σεφέρης, Σαραντάρης, Έμπειρίκος, Βρεττάκος, Έλύτης, Ρίτσος κ.λ.π.)

ΤΟΜΟΣ ΣΤ ΑΛΕΞ. ΑΡΓΥΡΙΟΥ

- ΠΡΩΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΓΕΝΙΑ (Δημάκης, Δικταΐος, Παπαδίστας, Κακναβάτος κ.λ.π.)

ΤΟΜΟΣ Ζ ΑΛΕΞ. ΑΡΓΥΡΙΟΥ

- ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΓΕΝΙΑ (Χριστιανόπουλος, Δημουλά, Ασλάνογλου κ.λ.π.)

Τιμή κάθε τόμου 1500 δρχ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΟΚΟΛΗ Γραβιάς 10-12 τηλ. 3605-520

πρώτη συλλαβή). Η χώρα Karduniasch, αποδίδεται «Καρντούνιασ» κλπ. (σ. 114). Όπως όμως και η αδελφή της αιγυπτιακή θεά Αθώρ έτσι και η Ισθάρ ή Αστάρτη, ή Βαβυλωνία Αφροδίτη, έχει υποστεί τα πάνδεινα. Στη σ. 121 τη βρίσκουμε Ισθάρ, ενώ η πόλη του θαυματοργού της αγάματος, ή Νινευή, έχει παραμένει... Νινίβε. Στίς σσ. 137 και 155 τη βρίσκουμε Ικτάρ και Ικτάρ! Στη σ. 307, ο γνωστός Έθραϊός Ιστορικός Φλάβιος Ίωσηπος παραμένει... Γιοζέφους Φλάβιος, ενώ ο Σιξτος Ίούλιος ο Αφρικανός Σέξτους Γιούλιους Αφρικάνους. Η βιβλική Μεγιδδώ αποδίδεται... Μέτζιντος (σ. 320). Στίς σσ. 329-331 άπανωτές συμφορές σέ χετταϊκά όνόματα: Ο Teschub-Zalmasch προφανώς Τεσούμπ-Ζαλμάς) γίνεται... Τεσπχάπ-Ζαλμάχ, ο Chattu-Zittisch (προφανώς Χάττου-Ζιττίς) Σατού-Ζιτιόχ και ο Zannanza (προφανώς Ζαννάνζα) Σαννάνζε. Τέλος, τό τουρκικό τοπωνύμιο Μπουγιούκ-καλέ (τουρκ. Büyükle, κατά τό Γερμανικό κείμενο) έχει γίνει... Μουγκυ-κάλε (σ. 333)!

8) Κι όμως... «αυτά δέν είναι τίσιποτε», όπως έλεγε συμπαθέστατος ήρωας παλιάς ελληνικής, θαρρώ, όπερέτας. Τώρα μόλις περνούμε σ' ένα πραγματικά άνεξάντλητο όστρακτορροφείο μεταφραστικών μαργαριταριών και παραποιήσεων του κειμένου. Από τά πράγματα δέν είναι δυνατόν παρά να δώσουμε μία χαρακτηριστική έπιλογή. Ξεκινούμε από τόν κάκονχο έξελληνισμό «καρτούσα» (γερμ. Die Kartusche) στή σ. 24, αλλά και σέ πλείστα όσα σημεία του κειμένου. Ο όρος αναφέρεται στό γνωστό πλαίσιο ή περικόσμημα πού στά ιερογλυφικά κείμενα περιβάλλει τά όνόματα τών βασιλέων. Χάρη στό πλαίσιο αυτό, όπως ξέρουμε, ό Σαμπολλιόν, και άλλοι έχοντας στά χέρια τους τή δίγλωσση, ούσιαστικά, «Πέτρα τής Ροζέττας», μόρεσε να άποκρυπτογραφήσουν πρώτα τά ψηφία του όνόματος «Πτολεμαίος» και να προχωρήσουν άπ' έκεί στήν άποκρυπτογράφηση όλης τής ιερογλυφικής γραφής. Η Kartusche, ελληνικά αποδίδεται από τόν Σ. Μαρινάτο (λήμμα «ιερογλυφικά», τόμ. 6 Λεξικού «Έλευθερουδάκη») μέ τόν όρο «δέλτος».

Στή σ. 35 διαβάζουμε: «Μέ τακτική στρατηγική (!!!) θάζανε (οι άρχαιολόγοι) τή μία πέτρα πάνω στήν άλλη» Τό πρωτότυπο γράφει: «Mit Kriminalistischem Spürsinn», δηλαδή: «Μέ διαίσθηση έγκληματολόγων». Στή σ. 44 διαβάζουμε: «Προτομές, πορτραίτα κατασκεύαζαν οι γλύπτες». Τό πρωτότυπο μιλά άπλάως γιά Porträtbüsten, δηλαδή προτομές. Στή σ. 53 οι λέξεις Künstler και Handwerker (καλλιτέχνης και τεχνίτης) αποδίδονται... «καλλιτέχνης και θιοτέχνης»! Στή σ. 77 και άλλου τό γερμανικό Tafel αποδίδεται μέ τό «πλάκες», ενώ φρονιμότερος θά ήταν ό όρος «πινακίδες». Στήν ύποσημείωση γιά τήν άκκαδική (όχι... άκαδική!) γλώσσα (σ. 78), τό πρωτότυπο γράφει: «Βαβυλωνιακή-Άσσυριακή». Και ή μεταφράστρια αποδίδει: «Βαβυλωνιακή, Άσσυριακή»! Στή σ. 65, έκθαμβο διαβάζουμε τό έξής άμίμητο: «Τό φθινόπωρο στόν ανατολικό βορρά μπορεί να είναι άκομη

πολύ ζεστό». Τό πρωτότυπο γράφει: «Im Anatolischen Hochland», δηλαδή στά ύψίπεδα ή όροπέδια τής Άνατολίας (Μ. Άσίας). Στή σ. 69 άπαντούμε μία άνατριχιαστική κατά λέξη άπόδοση γερμανικής σύνταξης: «ή περηφάνια του γιά τά όλοένα γινόμενα πιά πλούσια θαβυλωνιακά εύρήματα». Σέ πολλά σημεία, γίνεται λόγος γιά «Νέο Κράτος» (Neues Reich), ενώ ελληνικά έχει καθιερωθεί να μιλούμε γιά Άρχαίο, Μέσο και Νέο Βασίλειο. Στή σ. 88, ό γενετιστής γίνεται... γενεσιολόγος. Στή σ. 95 και άλλου, ή έκφραση «φαιά έξοχότης» γίνεται «γκρίζα έξοχότης». Σέ πολλά σημεία έπίσης ή μεταφράστρια αποδίδει πιστά μέ τό Ισλαμικό «θεζύρης» τόν όρο Wesir πού χρησιμοποιεί ό συγγραφέας. Ο όρος ύπουργός ή πρωθυπουργός θά ήταν (κατά περίπωση) προτιμότερος. Στή σ. 99 τό επίθετο Ibiskörfig δηλαδή «μέ κεφαλή του πτηνού ίδις», πού αποδίδεται στό Θώτ, γίνεται... «μέ γερακίσιο κεφάλι»! Άλλά μέ τό πτηνό «ίδις» δέν τά έχει φαίνεται καλά ή μεταφράστρια, διότι πιά κάτω, στή σ. 103, όπου τό πρωτότυπο γράφει γιά «Ibis-Krone», εκείνη μιλά γιά... «στέμμα του Ίμπις». μέ αποτέλεσμα ν' άναρωτιέσαι ποιός είναι πάλι τούτος! Στήν ίδια σελ. στό γερακοκέφαλο (Falkenköpfig) θεό Μόνθ βάζει... κεφάλι γύπα!

Άνάσα, παράγραφος! Στή σ. 107, ή έκφραση Dedikationsurkunde (άναθηματικό κείμενο) αποδίδεται «έπίσημη άφιερωματική έπιγραφή»! Στή σ. 108, ή ύποσημείωση αναφέρεται σ' ένα λατομείο πού, σύμφωνα μέ τό πρωτότυπο, «έδινε τίς καλύτερες πέτρες». Και ή μεταφράστρια γράφει: «πού έχει τά καλύτερα πετρώματα». Στήν ίδια σελίδα, στό πρωτότυπο γίνεται λόγος γιά Neuheit, δηλαδή γιά έννεάδα. Η μεταφράστρια θέλπει όμως (και μεταφράζει) Neuheit, δηλαδή «καινούργιο, καινοτόμο»! Στή σ. 111 γίνεται λόγος στό πρωτότυπο γιά τή «δική μας χρονολογία (Zeitrechnung)». Η μεταφράστρια αποδίδει «άπό τή δική μας μέτρηση». Στή σ. 112 οι Ύξώς ή Ύκώς χαρακτηρίζονται σάν... «λαϊκός σύνδεσμος». Τό πρωτότυπο γράφει «Völkerverband» δηλαδή ένωση ή κράμα λαών! Στή σ. 114, ή μεταφράστρια καταφεύγει σ' έναν άμίμητο τρόπο παράκαμψης τών μεταφραστικών δυσχερειών. Η λέξη «Meerland», μέσα σέ εισαγωγικά, πράγματι δέν ύπάρχει στά γερμανικά λεξικά τών Τσουκανά, Ρουσσόπουλου, Sprachbrockhaus και Volksbrockhaus πού συμβουλευτήκα. Από τήν ίδια τήν έτυμολογία τής λέξης, όπως καιάπό τά συμπραζόμενα (διάβασα τό κείμενο σέ Γερμανό φίλο) είναι όλοφάνερο ότι πρόκειται γιά τήν παραθαλάσσια περιοχή του Περσικού Κόλπου. Και ή μεταφράστρια γράφει: «Καρντούνιασχ ήταν άρχικά τό «Μέερλαντ» (ούτε καν Μέερλαντ) στόν Περσικό Κόλπο»!

Στή σ. 122 και άλλου, οι ραψωδίες τής «Ιλιάδας» γίνονται «άσματα». Στίς σ. 123 (άλλά και 261) γίνεται λόγος γιά... «χειροτύμπανα και κλαγγές όπλων». Τό πρωτότυπο γράφει: «Handrucken und Rasseln». Αναφέρεται δηλαδή σέ ταμπουρίνα (σύμφωνα μέ τό Reallexikon der Musikinstrumente, τό άνεπανάληπτο πόνημα του μουσικολόγου

Curt Sachs) και σέ σειόμενα ιδιόφωνα. Μυστήριο που βρήκε ή μεταφράστρια τις κλαγγές των πηλών! Άλλ' άφορ βρισκόμαστε στην περιοχή της μουσικολογίας: στη σ. 141, τα σείστρα έχουν γίνει... σείστρες, προφανώς κατά το ζύστρες και κουδουνίστρες. Και στην ύποση-μείωση διαβάσουμε ότι πρόκειται για... «άρχαιο αλγυπτιακό θρον-τερο» (υπογράμμιση δική μας) δργανο»! Άνευ σχολίων. Στη σ. 126, διαβάζουμε για «συρτούς χορούς». Κι όμως το πρωτότυπο μιλά για «χορούς που έμοιαζαν με κυκλικούς» (Reigenähnliche Tänze). Στις σ. 131 και 230, η γερμανική λέξη Elle (= πήχης) παραμένει αμετάφραστη, σάν να 'ταν λ.χ. αρχαία αλγυπτιακή. Έτσι διαβάζουμε για «3.700 Έλληνες», δηλαδή 3.700 πήχεις. Άλλά και άλλοι ή μεταφράστρια κυριολεκτικά όργναζε με τα μέτρα και τα σταθμά, άποφεύγοντας να άποσαφηνίσει όρισμένες γερμανικές συντομογραφίες.

Θέλετε να θαυμάσετε και μερικά δείγματα συντακτικής κομψότητας; «Τήν πρώτη γιορτή που έζησε στη χρυσή Θήβα ή Νεφερτίτη, θά την έκανε να θυμηθεί». (σ. 131). Στη σ. 134, γίνεται λόγος για ένα σαλπικτή που σάλπιζε... «συνθήματα», στο πρωτότυπο Signale! Στη σ. 142 και 338 άλλά και άλλού, τα άγια των άγιων (ένν. του ναού) άποδίδονται... «πανιέρó». Στη σ. 144 υπάρχει και τό έξης άμμητο: «Ένας Θηθαίος ύπηρέτης» γράφει ό τίτλος. Διαβάζοντας τό κείμενο θλέπουμε άπλάς να γίνεται λόγος για ένα συμπόσιο. Τι συμβαίνει: Τό πρωτότυπο γράφει «Ein Thebanisches Dinner». Δηλαδή «Ένα γεύμα στίς Θήβες». Όμως ή μεταφράστρια διαβάει Diener (= ύπηρέτης) και, δίχως δεύτερη ματιά στο κείμενο μεταφράζει «ύπηρέτης!» Στη σ. 145, διαβάζουμε για «λάμπες που καίνε (...) ρετινόλαδο». Όμως στά γερμανικά Rizinusöl σημαίνει γενικότερα «ρητινέλαιο». Και ρητινέλαιο δέν είναι κατ' ανάγκη τό ίδιο μέ τό γνωστό άηδιαστικό καθαρτικό «κικινέλαιον» που συνηθίζουμε ν' άποκαλούμε «ρετινόλαδο». Άπαραίτητο, φεύ, φαίνεται για τί χώνεψη τέτοιων τερατουργημάτων!

Πάμε όμως παρακάτω: Στη σ. 147 διαβάζουμε: «Τήν εποχή του Άμένοφ Γ' ή ύπηρεσία διαβατηρίων,

τελωνίων και άλλοδαπών» κλπ. Νά πώς έμεις θ' άποδίδουμε τό πρωτότυπο: «Τήν εποχή του Άμένοφ Γ' ή λειτουργία των ύπηρεσιών «έπί των διαβατηρίων» (όπως θά λέγαμε σήμερα), των τελωνίων και των πληροφοριών ήταν τέλεια όργανωμένη». Στην ίδια σελίδα, διαβάζουμε: «Γιατί ποτέ στην ώς τότε Ιστορία της Αιγύπτου...». Και τό πρωτότυπο γράφει: «Γιατί ποτέ στην Ιστορία της αρχαίας Αιγύπτου» — που σημαίνει και στην προγενέστερη, άλλά και στή μεταγενέστερη. Στη σ. 162 θλέπουμε ανατριχιαστικά «μεταγλωττισμένο» στά έλληνικά, τό Journal of Egyptian Archaeology: «Ζουρνάλ όφ Αιγκύπτισαν Άρκαιόλοτζυ»! Στην έπόμενη σελίδα, 163, οι έρωδιοί έχουν γίνει... έρωδιείς — κατά τό έρωτιδείς. Όλη κακομεταφρασμένη είναι ή σ. 167, όπως άλ-λωστε και οι σ. 172-73 που αναφέρονται στή διαδικασία του βαλσαμώματος και πού ή μετάφρασή τους θά άπαιτούσε άπειρη προσοχή.

Στή σ. 201 αναφέρεται ότι ό Βαθυλώνιος βασιλιάς Μπουρναμπουριάς έστειλε στόν Άμένοφ Δ' ένα χρηματικό δώρο άπό... «σαράντα μήνες». Vierzig Minen γράφει τό πρωτότυπο. Θά μάς ήταν κάπως δύσκολο νά φανταστούμε ότι σέ μία εποχή όπου άγνοούσαν τό νόμιμο, τουλάχιστον μέ τί μεταγενέστερη μορφή του, ό Βαθυλώνιος έστειλε ράβδους πολυτίμων μετάλλων άπό... σαράντα όρυχεύα. Θά έπρεπε ν' αναζητήσουμε κάποια μονάδα θάρους μετάλλων ή «νομισματική» μονάδα. Μήπως πρόκειται για τί «μανά», τήν ελληνική «μνά»; Στό λήμμα «σίγλος ή σίκλος» του Λεξικού Έλευθερουδάκη διαβάζουμε: «Νομισματικόν θάρος τής Άνατολής, αναφερόμενον άπό του 2.800 π.Χ. περίπου εις τας σφηνοειδείς επιγραφάς Βαθυλωνίων-Άσσυρίων ώς 1/60 τής «μ α ν ά» (μνά των Έλλήνων)». Άς θυμηθούμε άλλωστε και τήν περίφημη βιβλική φράση «Μανέ, Θεκέλ, Φαρές!» Στη σ. 205, διαβάζουμε ότι τό φίδι παριστάνοταν «σέ στρογγυλή εικόνα» (Rundbild). Μήπως θά έπρεπε νά πούμε «όλόγλυφο»; Στη σ. 206 διαβάζουμε πάλι γιά... «έντελώς θέβη-λες σκηνές κυνηγιού». Έτσι άποδίδεται τό ganz profane Jagderlebnis, δηλαδή «έντελώς έγκόσμιες κυνηγετικές έμπειρίες» ή, έστω

«σκηνές». Καί φυσικά κάτι άλλο και όχι «διαχειριστής δαιμόνων» σημαίνει ή έκφραση Dämonenverwalter (σ. 215). Καί φυσικά, ή Τέγε ή Τι, ή μητέρα του Φαραώ Έχνατόν ή Άχνατόν δέν... «διοικούσε στίς ύποθέσεις του κράτους» (σ. 219) άλλά μάλλον «διηύθυνε τίς κρατικές ύποθέσεις»!

Όστερα άπ' όλα αυτά θά έδιναν τήν έντύπωση ότι μάλλον γυρεύω... ψύλλους σ' άχερα έπισημαίνοντας ότι στη σ. 230, ό αριθμός που αναφέρεται στίς διαστάσεις τής πόλης Άχνατόν δέν είναι 13/4 δεκατρία τέταρτα) άλλά... 1³/₄ (ένα και τρία τέταρτα). Καί δίχως νά είμαι αιγυπτιολόγος ή νά έχω τήν ευχέρεια, σ' εποχή διακοπών, νά προστρέξω σέ κάποιο ειδικό (όπως θά έκαναν άν ήμουν έγώ ό μεταφραστής) δέ δυσκολεύομαι νά φανταστώ ότι ή άπόδοση τής λέξης Papyrusäulen «κίονες παπύρου» (σ. 235) είναι άστοχη και ότι προφανώς πρόκειται για κίονες μέ κιονόκρανα έμπνευσμένα άπό τό σχήμα του φυτού πά-πυρος ή κάτι τέτοιο. Στη σ. 265 διαβάζουμε επίσης τό έξης άμίμητο: «έτοιμαζε νόμους έθιμων». Τό σωστό, φυσικά, είναι: «προσδιόριζε μία έθιμική νομοθεσία» ή «ένα έθιμικό δίκαιο». Στις σ. 274-75 ούτε καν περνά άπό τί σκέψη τής μεταφράστριάς νά παραθέσει στό πρωτότυπο τό κείμενο του 104ου Ψαλμού. Στη σ. 278, ή μεταφράστρια έννοώντας προφανώς «έτυμολογικά» γράφει... «έτοιμολογικά». Στην σ. 295 διαβάζουμε ότι οι βασιλικές κόμπρες ήταν... «τό σώμα τής βασιλικής δύναμης», ένώ, φυσικά, ήταν τό έμβλημα! Έδώ προφανώς ή μεταφράστρια έγραψε τή λέξη «σήμα», τήν όποία ό στοιχειοθέτης μετέτρεψε σέ «σώμα», ένώ ή διορθώτρια άγρόν ήγόρασε!

Άνάσα και πάλι! Στη σ. 317 διαβάζουμε: «Η έπιστημονική εργασία σ' αυτή τή διαδικασία δυσκολεύτηκε στήν εκτέλεση άπό τό λόγο ότι τό ύπόδαφος (!!!) του άναγλύφου...». Γράφει τό πρωτότυπο: «Η έπιστημονική έρμηνεία τής διαδικασίας αυτής έγινε άκόμη δυσκολότερη άπό τό γεγονός ότι τό φόντο του άναγλύφου έπρεπε νά γίνε τραχύ για νά δουλευτεί μέ τό στόκο»! Στη σ. 322, διαβάζουμε για «χωρισμό άπό τραπέζης και κλίνης», ένώ ή σωστή έκφραση είναι «άπό τραπέ-

ζης και κώτης». Στη σ. 333 ό τίτλος Zernürbende Tage του πρωτότυπου, δηλαδή «ήμέρες καμάτου, ή εξάντλησης ή φθοράς» άποδίδεται... «μέρες άπασύνθεσης»! Τέλος, στη σ. 343 τό πρωτότυπο μάς πληροφορεί ότι ό (Φαραώ) «Χαρεμχάμπ ήταν παντρεμένος μέ μία άδελφή τής Νεφερτίτι, τή Μουτενενγμετ, για τήν όποία άλλωστε γνωρίζουμε λίγα πράματα». Καί ή μεταφράστρια άποδίδει: «δέν ξέρουμε άπολύτως τίποτε»!

Συμπέρασμα; Όσο κι άν άπό τό κείμενό μας αυτό γίνεται όλοφάνερο, ή κριτική μας δέν αναφέρεται μόνο στή μεταφράστρια, άλλά σχεδόν έξίσου και στή διορθώτρια και, κυρίως στόν εκδότη: λίγα, άπ' όσο ξέρω, είναι τά έντυπα που συνιστούν ύβρη τόσο θαριά για τό πνευματικό μας έπίπεδο και πού είναι σ' αυτό ζημιογόνα.

«Έλληνικές εκδόσεις» σάν κι αυτές ύπαγορεύουν τήν ανάγκη σύμψηξης ενός Ινστιτούτου Προστασίας Βιβλιοφίλων πού θά φρόντιζε ν' άποσπύρναν άμέσως άπό τήν κυκλοφορία, νά άποζημιώνονται οι άνύποπτοι άγοραστές-άναγνώστες τους και νά ένημερώνονται ό μορφωτικοί άκόλουθοι των πρεσβειών των χωρών στίς όποιες άνήκουν οι εκδότες του πρωτοτύπου, προκειμένου νά τούς ειδοποιούν. Μόνον έτσι θά ξεριζωθούν μία και καλή αυτού του είδους τά εκδοτικά καρκινώματα!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Armand Lanoux: «Καλημέρα, κύριε Ζολά», έκδ. Φέξη, 1961. Peter Kidson «Ο Μεσαιωνικός Κόσμος» και Michael Kitson «Η Έποχή του Μπαρόκ», στή σειρά «Παγκόσμιος Ιστορία Τέχνης», έκδ. «Χρυσός Τύπος Ε.Π.Ε.» — Φυτράκης, 1967. Yasunari Kawabata: «Η Χώρα του Χιονιού», έκδ. Κέδρος, 1968. Nguyn-Du: «Η Κόρη μέ τά Ξεκισμένα Σπλάχνα», έκδ. Κέδρος, 1969. Παλαιά Πινakoθήκη, Μόναχον, στή σειρά «Μουσεία του Κόσμου», έκδ. Monadaori-Φυτράκης, 1971. Φίλιπ Μπάρφοντ & ΟΙ Συμφωνίες και τά Τραγούδια του Μάλερ», έκδ. Λέσχη, 1978. Όσο για τόν Vuillemoz, εκδόθηκε άπό τήν «Υποδομή», Άθήνα 1979, 1980.
2. Philipp Vandenberg: «Νεφερτίτη, μία αρχαιολογική βιογραφία», έκδ. Κοινάδρη, Άθήνα 1979. Μετάφραση άπό τά γερμανικά: Μαρία Μαλαγοδή. Διόρθωση κειμένου (!): Φρόωα Κουλαμά. Σελίδες 358.

ΑΟΥΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ 1
ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΝΤΕ ΣΑΝΤ

ΑΝΤΩΝΕΣ ΤΟ ΝΟ ΣΑΝΤ
Αντωνέ, Μόνον, Αλ. Πάρι, Μοντεν, Πάρι, Βαρκε, Ελντε, 346
τόμος, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ
36.05.493 - Ζωοδ. Πηγής 17

ΜΠΑΡ 'ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΟ'

ΤΑΒΕΡΝΑ «Ο ΤΕΙΧΑΙΜΠΟΧΛΗΣ & Η ΚΑΚΑΡΟΥΚΑ»
Στήν αούλη του νεοκλασσικού σπιτιού στή
ΜΕΘΩΝΗΣ 58-γωνία μέ ΘΕΜ/ΚΛΕΟΥΣ σά ΕΞΑΡΧΕΙΑ
Τηλ. 3818.015 σή Κυριακή κλειστό

ΟΛΛΙΒΙΕ — ΛΑΝΤΑΟΥ

H G.P.U. ΣΤΗΝ
ΙΣΠΑΝΙΑ

‘Η σταλινική
άντεπανάσταση
στόν Ισπανικό
έμφύλιο

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ»
Ζωοδ. Πηγής 17 (Βιβλιοπωλείο)
τηλ. 36.39.980

Βιβλιο-παρουσίαση

ΑΚΑΚΙΑ ΚΟΡΔΟΣΗ

Μιλείτε μεσολογίτικα

«Στη γλώσσα φυτρώνουν, με το κύλισμα των αιώνων, κάποια όμορφα φραστικά σχήματα σε κάτι ακραίους τόπους, όπου δεν φτάνει το λήπασμα του πολιτισμού. Και είναι τα σχήματα αυτά — λουλούδια της φύσης και όχι του θερμοκήπιου — ξεχασμένες κι αγάσαστες φηγούρες κάποιων φευγάτων παράδεισων, όπου κάθε άνθρωπος είχε το δικό του, μοναδικό πρόσωπο, μιλούσε τη δική-του γλώσσα κι έδινε ένα ανεπανάληπτο σχήμα στις πρωτοφανέστερες σκέψεις-του».

Με αυτές τις σκέψεις, η Ακακία Κορδόση παρουσιάζει το μεσολογίτικο ιδίωμα, που είναι πραγματικά ένα αρμονικό και πολύχρωμο μωσαϊκό από λέξεις κάθε εποχής και προέλευσης: λέξεις αρχαίες, λέξεις μεσαιωνικές, βενετσιάνικες, κάποιες φράγκικες, ιταλικές και τουρκικές. Όλη η ιστορία του τόπου συγκεντρώνεται στο παρόν της μεσολογίτικης γλωσσικής έκφρασης.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑΣ

Νεοελληνική ποίηση

Εκδ: Επικαιρότητα, Αθήνα 1980

Το βιβλίο αυτό είναι καρπός των μαθημάτων που έδωσε ο συγγραφέας στους μετεκπαιδευόμενους φιλόλογους της σχολής Επιμορφώσεως Λειτουργιών Μέσης Εκπαίδευσως το 1979 - 1980. Σκοπός της έκδοσής-του δεν είναι να βοηθηθεί μόνο ο φιλόλογος στο δύσκολο διδακτικό-εργό-του, αλλά και κάθε πνευματικός άνθρωπος που επιθυμεί να έχει μια καλύτερη γνώριμία με την ποίηση του τόπου-του.

Μετά από μια εισαγωγή που παρουσιάζει τις απόψεις των P. Valery, T.S. Eliot, R.M. Rilke, Γ. Σεφέρη και I.A. Richards για την ποίηση, αναλύοντας διεξοδικά ποιήματα του Σολωμού, του

Κάλβου, του Παλαμά, του Καβάφη, του Σικελιανού, του Γρυπάρη, του Βάρναλη, του Χατζόπουλου, του Ουράνη, του Καρυωτάκη, του Σεφέρη, του Ελύτη, του Ρίτσου, του Σαχτούρη, του Εγγονόπουλου και του Αναγνώστακη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ομόνοια 1980

Εκδ: Οδυσσεύς, Αθήνα 1980.

«Τί άλλο μπορείς να κάνεις», λέει ο Γ.Ιωάννου, «παρά να περπατάς και ολόένα να μουρμουρίζεις φράσεις, προτάσεις, στίχους και άλλα τέτοια κομματιάσματα, καθώς το βλέμμα σου κρφώνεται εδώ κι εκεί σε πρόσωπα, κινήσεις, μέλη και κορμωστασίες κι αναπηδούν αυθόρμητα από την καρδιά προς το μυαλό οι λέξεις που άλλοι χυδαίες τις λεν και άλλοι του κρεβατιού και που εσένα πάντως σε τινάζουν και σου δίνουν δύναμη...».

Ένα εκτενές κείμενο που συνοδεύει φωτογραφίες του Αντρέα Μπέλια από τη σημερινή πλατεία Ομονοίας είναι το βιβλίο αυτό. Πρόκειται πραγματικά για ένα ντοκουμέντο εποχής, συγκροτημένο μέσα από την τολμηρή περιγραφή και ανατομία των προσώπων που συχνάζουν εκεί. Το κοίταγμα των προσώπων αυτών όπως κινούνται και χάνονται στο εφήμερο σκηνικό της περιώνυμης πλατείας είναι τόσο καιριο, που λες και πολλά έχουνε ακόμη μείναι για να θυμίζουν τον αλεξανδρινό «άνθρωπο του πλήθους»...

ΣΤΑΘΗΣ ΔΡΟΜΑΖΟΣ

Το κωμειδύλλιο

Εκδ: «Κέδρος», Αθήνα 1980.

Το κωμειδύλλιο υπήρξε, σαν θεατρική έκφραση, ο απολογητής του ξεπεσμένου αρχοντολογίου και της ρομαντικής καθυστέρησης. Ιδανικοποιούσε τη φυγή από το παρόν και εναντιωνόταν στην άνοδο του αστισμού. Το κωμειδύλλιο δεν έχει καμιά

σχέση ούτε με τις ρίζες ούτε με την ανανέωση του θεάτρου-μας.

Αυτά συμπεραίνει ο γνωστός κριτικός Στάθης Δρομάζος για τη λειτουργία αυτής της ιδιότυπης θεατρικής μορφής και αφού συσχετίσει πρώτα το κωμειδύλλιο με τη γενιά του 1880 και με τους αγώνες για το δημοτικισμό του Βλάση Γαβριηλίδη και του Κλεάνθη Τριανταφύλλου.

ΝΤΑΝΙΕΛ ΜΠΑΟ

Χρονικές δομές στις «Ακυβέρνητες Πολιτείες»

Μετάφραση: Σεραφείμ Βελέντζας
Εκδ: Κέδρος, Αθήνα 1980

Αυτή η περιεκτική ανάλυση των διαφόρων εκφράσεων του χρόνου στη γνωστή τριλογία του Στρατή Τσίρκα μας βοηθά να διεισδύσουμε στη δομή αυτού του μυθιστορήματος και να αποκρυπτογραφήσουμε μοτίβα και σύμβολα του έργου, πέρα από το πρώτο-του επίπεδο, τα οποία δίνουν μια εντελώς νέα διάσταση στην αφήγηση των γεγονότων της Μέσης Ανατολής.

Από μεθολογική αποψη, η μελέτη αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για τη θεώρηση του σύγχρονου μυθιστορήματος γενικά και, κυρίως, του ελληνικού, δεδομένου ότι οι σχετικές προσπάθειες προς μια τέτοια κατεύθυνση είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

ΝΤ. ΒΙΝΝΙΚΟΤ

Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα

Εκδ: Καστανιώτη, Αθήνα 1980

Στο έργο-του αυτό ο Βίννικοτ μας δίνει το απόσταγμα της παιδιατρικής και ψυχαναλυτικής εμπειρίας-του. Θέμα-του, το παιδί. Στόχος-του, η δημιουργική πλευρά του ατόμου, όπως διαμορφώνεται μέσα από μια σειρά καθοριστικών εμπειριών.

Με οξυδέρκεια και γλαφυρότητα, ο Βίννικοτ παρουσιάζει επίσης την αποφασιστική επίδραση που ασκεί το «παιχνίδι» στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου. Πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι ο Βίννικοτ, αν και εργάστηκε πάνω από σαρά-

ντα χρόνια σαν ψυχαναλυτής, δεν παύει να προειδοποιεί για τις συνέπειες από την πόλωση της ψυχαναλυτικής οπτικής. Όπως ο ίδιος λέει, «το παιχνίδι είναι κάτι το φυσικό, ενώ η ψυχανάλυση είναι ένα εξεζητημένο φαινόμενο του εικοστού αιώνα».

ΚΩΣΤΗΣ ΜΟΣΚΩΦ

Δοκίμια

Εκδ: Εξάντας, 1979

Τα κείμενα που περιέχονται σε αυτόν τον τόμο ο συγγραφέας τα θέλει να είναι μια προσπάθεια επικοινωνίας, κάρπωσης και κένωσης — αποτελούν δηλαδή νύξεις, προσπάθειες για ένα διάλογο.

Μερικά από τα κείμενα αυτά έχουν δημοσιευτεί σε περιληπτική μορφή στο «ΡΙζοσπάστη», στο «Αντί» και στο «Χρονικό». Τα περισσότερα, όμως, εκδίδονται για πρώτη φορά κι βασίζονται σε ορισμένες εισηγήσεις του συγγραφέα στο «Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών» της Θεσσαλονίκης. Κύριος στόχος όλων είναι η απόκρουση «των διαστρεβλώσεων που προσπαθεί να φέρει στη διαλεκτική υλιστική σκέψη ο θετικισμός και ο οικονομισμός — μορφές που χρησιμοποιεί για την εκ των έσω άλωση της μαρξιστικής σκέψης το καπιταλιστικό σύστημα».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Πεθαίνω σα χώρα

Εκδ: Άγρα, Αθήνα 1980.

Όπως σημειώνει ο Δ.Ν. Μαρωνίτης, που προλογίζει το έργο αυτό, «ο άνθρωπος αυτός (Δημητριάδης) άναψε ένα βράδυ όλα τα φώτα του μυαλού-του και έφτιαξε μιαν έκρηξη, που θα μπορούσε να είναι και δική-μας, αν είχαμε περισσότερη τόλμη — δίχως εντόσθια στο κεφάλι και εγκαυτικά κύτταρα στην κοιλιά».

Το κείμενο του Δ. Δημητριάδη έχει σαν υπότιτλο: «σχέδιο ενός μυθιστορήματος» και πρόκειται για την τρίτη έκδοσή-του. Τα θέματα-του, «νήματος που πλέκουν το σχοινί για τον πνιγμό και

Μαρκήσιος ντέ Σάντ

“Εργα

‘Εξάντας

για τη σωτηρία είναι: ο χωρισμός των φύλων, η στειρότητα, η άσποκη φυγή, η στράτευση, ο παντοειδής πόλεμος, οι σπαρτοί εχθροί (το νότιο μέτωπο, το ανατολικό μέτωπο), η αχαλίνωτη αιματέμεση (βρισιές, χλεύη, προσηυχή, ανθρωποφιλία και ανθρωποφαγία), η ερωτική ανατροπή, η ήττα, η κατοχή (ψευδοπροφήτες, αρσενοκοίτες, πόρνες του στρατού και της πολιτικής), η υποδοχή του φόνου (βιαστές, βασανιστές, κατάλογοι, ανδροκτασίες), η εξαγρίωση της αμαρτίας και της αρετής, και: ο άντρας, το ανδρογύναιο, η γυναίκα σφίγγοντας τη ζωή με τα δόντια, ένα κομμάτι αιμόφυρτου λόγου».

ΤΖΙΑΚΟΜΟ ΚΑΖΑΝΟΒΑ

Η ιστορία της ζωής-μου

Εκδ.: 70 — Πλανήτης, 1980.

Πρόκειται για τις αναμνήσεις του πολυσυζητημένου «γυναικο-κατακτητή». Έτσι τον γνωρίζουν όλοι, αν και ο Καζανόβα υπήρξε μια πολύπλευρη και σπάνια προσωπικότητα. Και η διαπίστωση αυτή επαληθεύεται από το βιβλίο-του αυτό, όπου περιγράφει με απίστευτη ελκρινεία και τις πολύ μεγάλες αδυναμίες-του. Όπως ο ίδιος λέει στον αναγνώστη, «μακριά από το να ανακαλύψεις στην ιστορία-μου μια ξεδιάντροπη περαιοτολογία, θα βρεις σ' αυτή γνωρίσματα που στην εξομολόγηση ταιριάζουν, μ' όλο που δε θα βρεις στο στυλ της έκθεσής-μου ούτε την εξεζητημένη συμπεριφορά του μετανοημένου, ούτε το αίσθημα ενοχής ενός ανθρώπου που κοκκινίζοντας λογοδοτεί για τις αχαλίνωτες τρέλες-του».

Το έργο αυτό έχει μιαν ακόμα αξία επίσης: παρακολουθώντας την ανήσυχη, περιπετειώδη, νομαδική ζωή του Καζανόβα, γνωρίζεις κανείς ολόκληρο τον τότε κόσμο

ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

Ο Παπαδιαμάντης και ο ρεαλισμός

Εκδ.: Γλάρος, 1980.

Ο συγγραφέας προσπαθεί να κατανοήσει το έργο και την προσωπικότητα του Παπαδιαμάντη ξεκινώντας από τις κοινωνικές σχέσεις που μέσα σ' αυτές αναπτύχθηκε το ταλέντο-του. Τούτη η τοποθέτηση τον οδηγεί στη διαπίστωση ότι ο Παπαδιαμάντης βρέθηκε σε διάσταση με το κοινωνικό-του περιβάλλον και, από τότε, αρχίζει να αποδίδει με τρόπο ρεαλιστικό τις εκδηλώσεις του καιρού-του.

Το βιβλίο του Στ. Τσακίρη είναι πάνω απ' όλα μία προσωπική μαρτυρία από τη συναναστροφή-του με το γέροντα της Σκιάθου, τον οποίο παρακολουθεί από την παιδική-του ηλικία μέχρι τις περιπέτειες και τις αγωνίες που αντιμετωπίζει μέσα στη ρευστή κοινωνία του 1885. Επίσης, επισημαίνεται εδώ ο τρόπος με τον οποίο οι σύγχρονοί του δεν είδαν το έργο-του και το γιατί ένας τό-

σο μεγάλος συγγραφέας δεν αξιώθηκε να δει τυπωμένο ούτε ένα βιβλίο-του.

ΚΟΥΙΝΤΙΝ ΧΟΑΡ — ΤΖΕΦΡΙ ΝΟΥΥΕΛ ΣΜΙΘ

Για τον Γκράμσι

Μετάφραση: Δήμος Βεργής

Εκδ.: Στοχαστής, Αθήνα 1980.

Η έκδοση του βιβλίου αυτού συμπίπτει με το κλείσιμο μιας δεκαετίας από τότε που ο «Στοχαστής» αποφάσισε και ξεκίνησε τη για πρώτη φορά έκδοση έργων του Γκράμσι στα ελληνικά.

Οι συγγραφείς παρακολουθούν και καταγράφουν την πολιτική και διανοητική πορεία του Γκράμσι βήμα — βήμα από τα πρώτα χρόνια ως τη φυλακή. Μια ζωή που παραλληλίζεται αδιάκοπα με την ιστορική εξέλιξη του φασισμού και του κομμουνισμού στην Ιταλία — αυτή είναι η ζωή του Γκράμσι: τούτη η ιστορική εξέλιξη τον επηρέασε βαθύτατα, αλλά και αυτός ο ίδιος διαδραμάτισε στον τελικό προανατολισμό-της σημαντικότερο ρόλο.

ΜΑΡΙΑ Β. ΑΣΒΕΣΤΗ

Οι επαγγελματικές ασχολίες των Ελλήνων της Καππαδοκίας

Εκδ.: Επικαιρότητα, Αθήνα 1980.

Από τις σελίδες αυτές του βιβλίου προβάλλει η ζωή της ελληνικής Καππαδοκίας, γιατί, εκτός από τα επαγγέλματα, παρατίθενται και τα άλλα στοιχεία του χωριού: η θέση, η ιστορία, η θρησκεία, η παιδεία κλπ. Διαφαίνεται επίσης η υπεροχή των Ελλήνων σε σύγκριση με τους Τούρκους, τους οποίους χρησιμοποιούσαν για χειρωνακτικές εργασίες μόνο.

Το υλικό του βιβλίου προέρχεται από πρώτο χέρι, αφού, για τη συγγραφή-του, χρησιμοποιήθηκε ανέκδοτο πληροφοριακό υλικό του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, του Ταμείου Ανταλλαξιμών και άλλων παρεμφερών ιδρυμάτων.

ΝΑΣΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Ιστορίες του Καζαία

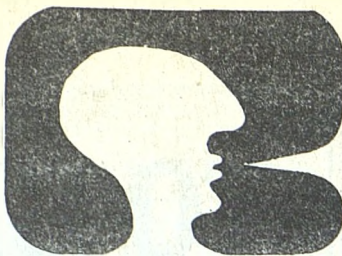
Εκδ.: Ύψιλον, Αθήνα 1980

Το βιβλίο αυτό είναι δύσκολο να καταταχτεί σε μια από τις γνωστές λογοτεχνικές κατηγορίες — τουλάχιστον με κάποια κατά παράδοση πρότυπα. Είναι συναρμολογημένο από διάφορα ιστορήματα, που αναβλύζουν από τη φθορά των ημερολογίων, την ωρίμανση της ηλικίας και τις εναλλαγές των εποχών. Πρόκειται, δηλαδή, για πλανόδια κείμενα που συμπλέκονται σε μια διαρκή ραψωδία γεγονότων — πόρρητης μαγγανείας, έγγραφες μνήμες, τοπωνύμια, διάφορα συμβάντα και ημερομηνίες — σαν κώδικας μιας μακροχρόνιας ιστορίας που διαφεύγει. Το βιβλίο περιέχει αφηγήματα, στίχους, αλλά και ονειροσκόπιο όπου αναλύονται τα όνειρα των αναγνωστών.

ΤΟ ΒΗΜΑ

**γι'αυτόν
πού σκέφτεται
έλεύθερα**

● Σχετικά με τα προβλήματα της διαφήμισης πήραμε από τον αναγνώστη-μας Λάμπρο Δαβάκη, το ακόλουθο γράμμα:

Αγαπητό ANTI,
Πρώτα απ' όλα θέλω να συγχαρώ κι εσένα και τον κύριο Σκάλο για την τόσο ζωντανή και καλογραμμένη στήλη της ANTI - ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ.

Με την ευκαιρία αυτή σου μεταφέρω μια ενδιαφέρουσα μαρτυρία. Προέρχεται από έναν από τους πιο διάσημους διαφημιστές τον David Ogilvy και αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι διαφημιστές επιλέγουν τα διαφημιστικά επιχειρήματα που χρησιμοποιούν για να προσελκύσουν τους καταναλωτές.

«Η επιλογή των σωστών επιχειρημάτων», υποστηρίζει ο Ogilvy «είναι τόσο ζωτικά σημαντική, που δεν πρέπει ποτέ να επαφιεστεί σε εικασίες για να καταλήξετε σ' αυτά. Στην Ogilvy, Benson, Mather, χρησιμοποιούμε πέντε τεχνικές έρευνας για ν' ανακαλύψουμε ποια είναι η πιο ισχυρή...

— Είναι μια πλήρης κούρα ομορφιάς.

— Συνιστάται από τους δερματολόγους.

— Κάνει το δέρμα να φαίνεται νεώτερο.

— Προλαβαίνει τις πλάκες που δημιουργούνται από το μακιγιάζ στο δέρμα.

— Περιέχει ορμόνες οιστρογόνων.

— Είναι αποστειρωμένη.

— Διατηρεί νεανικό το δέρμα.

— Σβήνει τις ρυτίδες.

Από μια τέτοια έρευνα γεννήθηκε μία από τις πιο επιτυχημένες κρέμες προσώπου της Helena Rubinstein. Τη βαφτίσαμε Deep Cleanser (βαθύ καθαρισμός), χρησιμοποιώντας το επιχειρήμα που ήρθε πρώτο στο τεστ σαν όνομα του προϊόντος.

Έτσι, λοιπόν, επιλέγονται τα διαφημιστικά επιχειρήματα και τότε σχέση έχουν με τις πραγματικές ιδιότητες του προϊόντος.

Η μαρτυρία αυτή περιέχεται στο βιβλίο του David Ogilvy «Εξομολογήσεις ενός διαφημιστού» (σελ. 139 - 140). Το βιβλίο κυκλοφόρησε πρόσφατα ελληνικά ο κ. Ν. Δήμου που μεταξύ των άλλων διαφημίζει, συγγράφει, εκδίδει, φιλοσοφεί, υπουργοποιεί, απονέμει Όσκαρ και... σφυρίζει αδιάφορα μπροστά σε κάθε τεκμηριωμένη, όπως είναι οι ANTI-ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ-σου, κριτική της δουλειάς-του.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Λάμπρος Δαβάκης
Ιδ. Υπάλληλος

● Ο συνεργάτης-μας Διονύσης Σκάλος παρατηρεί σχετικά:

Της ευχαριστώ για την επιστολή και τα καλά-σας λόγια. Δε συμφερίζομαι, όμως, τον προσωπικό χαρακτήρα των αιχμών-σας κατά του κ. Δήμου, ειδικά μάλιστα σε σχέση με την κάθε άλλο παρά αξιόμειμπτη πρωτοβουλία του να εκδώσει μια σειρά βιβλίων γύρω από τη διαφήμιση. Το αν ο κ. Δήμου είναι περισσότερο ή λιγότερο σοβαρός ή ακόμα, περισσότερο ή λιγότερο έντιμος διαφη-

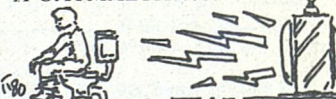
μιση γνώσεις κοσμετολογίας για να καταλάβει ότι τα επιχειρήματά, μεταξύ των οποίων ο Ogilvy επιδιώκει να ανακαλύψει το πιο ελκυστικό, είναι... αντιφατικά.

Ενώ, όμως, οι αλλοδαποί διαφημιστές είναι υποχρεωμένοι — ο διαφημιστικός λόγος στις χώρες τους ελέγχεται — να καταφύγουν σε επιστημονικές μεθόδους παραπλάνησης των καταναλωτών, οι εγχώριοι συνάδελφοί-τους — ο διαφημιστικός λόγος στη χώρα-μας δεν ελέγχεται — έχουν την ευχέρεια να προάγουν επιστήμες, τέχνες και γράμματα.

Αφού, λοιπόν, δε δυσκολεύτηκαν ν' ανακαλύψουν το φάρμακο της φαλάκρας (δες ANTI — ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ για το PELOBEL, ANTI τχ. 149), βρίσκονται τώρα πια, όπως φαίνεται, επί τα ίχνη της...αθανασίας. Σύμφωνα με τις επαγγελίες της διαφημιστικής εταιρείας, PRODUCTA (γνωστή-μας και από τους θερμοσυσσωρευτές BAUKNECHT, ANTI — ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ, ANTI τχ. 143), οι κρέμες της εταιρίας καλλυντικών BEE LINE εξασφαλίζουν... «διαρκή νεότητα», «προλαμβάνουν και καταπολεμούν τις ρυτίδες». Οι ρυτίδες, όμως, που είναι ένα καθαρά βιολογικό φαινόμενο φθοράς — μη ανατρεψίμο — αποτελεσματικό εκφυλισμού των μυϊκών ινών και απώλειας της ελαστικότητάς-τους, δεν προλαμβάνονται και δεν καταπολεμούνται, βέβαια, με KAMIA κρέμα. Η κρέμα ή ο οποιοσδήποτε άλλος τρόπος που θα μπορούσε να αναστρέψει το φαινόμενο αυτό φθοράς, θα ήταν το πρώτο βήμα προς την... αθανασία. Και εις ανώτερα, λοιπόν, θάνατη διαφήμιση!

Διονύσης Σκάλος

Η ΘΑΥΜΑΣΤΗ Τ.Υ.

● Από τον κ. Ευ. Μαρματάκη έχουμε την ακόλουθη απομνημόνευση από σήριαλ της EPT:

Φίλο Αντί,

Θα παρακαλούσα το σεβαστό συνεργάτη-σας κ. ΚΑ Μανιάτη να θέσει ως προμετωπίδα στο επόμενο ΕΡΤιανό-του κείμενο, τον ακόλουθο εκ του φυσικού ακουσθέντα διάλογο από «Soap» εγχωρίου παραγωγής την Τρίτη 7 Οκτωβρίου.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ: Μα θα ομολογήσεις επιτέλους την αληθινή-σου ταυτότητα.

ΑΝΑΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ: (σπάει): Ναι, είμαι ο Πέτρος Αλεβιζάτος (ας πούμε).

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ: Λες ψέμματα, κα-

λέστηκέ στην Αθήνα από τους Γερμανούς.

ΑΝΑΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ: Όχι, στην Αθήνα, δεν εκτελέστηκε ο Πέτρος Αλεβιζάτος, αλλά ο Νίκος Αλεβιζάτος...

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ: Τι σημασία έχει; (!!!...)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο διάλογος είναι τελείως σοβαρός, δεν προέρχεται από χιούμοριστική σειρά. Μη θορυβείτε όμως: γράφτηκε Νύχτα.

Ευ. Μαρματάκης

ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΥ

Από την κ. Ρούλα Κακλαμανάκη πήραμε το παρακάτω γράμμα — έκφραση της συμφωνίας-της με τις απόψεις που περιέχονται στο άρθρο του κ. Σημίτη (τχ. 164).

Αγαπητό ANTI,

Μπορεί άραγε να γίνει κάτι σοβαρό σε τούτον τον τόπο, σχετικά με το δίκαιο, τη λειτουργία του μέσα στο ισχύον ή μέλλον να ισχύσει, στο προβλεπτό μέλλον, πολιτικό σύστημα, τις αλληλοεπιδράσεις (συστήματος πολιτικού — οικονομικοκοινωνικού και συστήματος δικαίου), τα όρια αυτών των αλληλοεπιδράσεων, και τη δυνατότητα κάποιας παρέμβασης μέσα σ' αυτά; Μπορεί η Αριστερά ν' ασκήσει πολιτική δικαίου; Υπάρχει θεωρητική και πρακτική η δυνατότητα μιας τέτοιας πολιτικής; Ποια η σημασία-της στη συνολική πολιτική, κοινωνική και ατομική-μας ζωή; και πώς μπορεί να οργανωθεί και να προγραμματισθεί;

Ένα σοβαρό έναυσμα για διάλογο, το άρθρο του κ. Σημίτη στο αριθμ. 164 τεύχος-σας. Και όχι μόνο για διάλογο, αλλά και για πράξη. Έρευνα, διαπίστωση, προγραμματισμός ενεργειών. Και όχι μόνο από άτομα, επιστήμονες, θεωρητικούς, αρθρογράφους, πολιτικούς κλπ., αλλά κυρίως από φορείς όπως τα κόμματα, οι δικηγορικοί σύλλογοι και άλλοι οργανισμοί μελέτης και υπεράσπισης των αρχών της Δικαιοσύνης και της Δημοκρατίας των υποστηρικτών, γενικά, μιας άλλης ποιότητας ζωής.

Σε μια απλή επιστολή δεν είναι δυνατόν να σας αναλύσω επιστημονικά τη συλλογιστική που με οδηγεί στην παραδοχή των σκέψεων του άρθρου του κ. Σημίτη. Προσχωρώ στις θέσεις και τις προτάσεις-του και προσθέτω την φωνή-μου στην επισημάνση της ανάγκης για μια σοβαρότητα και ευθύνη απέναντι στο θέμα αυτό με το οποίο δεν έχουμε ακόμα καταπιαστεί στο ανάλογο με τη σοβαρότά-του βάθος και πλάτος.

Ρούλα Κακλαμανάκη
Δικηγόρος

Bee Line
κι αφαιρεί την ταυτότητα σας
να λείει απ' τη ζωή!

...Μια άλλη τεχνική είναι να δείχνουμε σε καταναλωτές πίνακες στους οποίους έχουμε τυπώσει διάφορα μηνύματα, ζητώντας-τους να διαλέξουν εκείνο που πιθανότερα θα τους έκανε να αγοράσουν το προϊόν. Εδώ είναι τα αποτελέσματα ενός τέτοιου τεστ:

ΚΡΕΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
— Καθαρίζει βαθιά τους πόρους.
— Προλαβαίνει την αποξηράνση.

αντι-διαφήμιση

...Μια άλλη τεχνική είναι να δείχνουμε σε καταναλωτές πίνακες στους οποίους έχουμε τυπώσει διάφορα μηνύματα, ζητώντας-τους να διαλέξουν εκείνο που πιθανότερα θα τους έκανε να αγοράσουν το προϊόν. Εδώ είναι τα αποτελέσματα ενός τέτοιου τεστ:

ΚΡΕΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ
— Καθαρίζει βαθιά τους πόρους.
— Προλαβαίνει την αποξηράνση.

μιστής, δεν προσθέτει ούτε αφαιρεί τίποτα στον ανοιχτό λογαριασμό που έχουμε — και πρέπει να διατηρήσουμε — με τη διαφήμιση. Ας περιοριστούμε, λοιπόν, σ' αυτήν, το ρόλο και τις μεθόδους-της.

Ο τρόπος επιλογής των διαφημιστικών επιχειρημάτων, που τόσο κυνικά περιγράφει ο David Ogilvy, εξηγεί χαρακτηριστικά την αναξιοπιστία της διαφήμισης. Γιατί δε χρειάζεται κανείς ιδιαι-

ΔΕΛΒΙΝΑΚΙ

● Ο κ. Κ. Λάμπρου ανταπαντάει στην επιστολή του κ. Μ. Γκάνιου, με την οποία υπερασπίστηκε τα περιεχόμενα και τις διαπιστώσεις της μελέτης-του για το χωριό Δελβινάκι (τχ. 163):

Αγαπητό ANTI,

Δεν χρειάζεται η επίκληση της φιλίας-μας από τον Μ. Γκάνιο για την απάντησή-του στη μικρή κριτική-μου στο άρθρο-του για το Δελβινάκι, γιατί η φιλία πρέπει να προκύπτει από τα πράγματα. Στην περιπτώσή-μας με τη επίκληση της φιλίας γίνεται προσπάθεια ισχυροποίησης ισχυρισμών που είναι έξω από την πραγματικότητα, χωρίς να δίνεται απάντηση στις συγκεκριμένες θέσεις-μας. Για ποια συναισθηματική φόρτιση μιλάει ο επιστολογράφος; Η συμμετοχή στη διοίκηση του σωματείου-μας είναι εθελοντική προσφορά υπηρεσιών σε μια προσπάθεια κοινωνική κι όταν κάποιος επιχειρεί κριτική σ' αυτές τις περιπτώσεις, ας σκεφθεί πρώτα απ' όλα τι θα μπορούσε κι εκείνος να προσφέρει στον ίδιο σκοπό. Η κριτική είναι εύκολη δουλειά και σήμερα μάλιστα πολύ της μόδας. Δεν αξίζει τον κόπο να μεγαλοποιούμε καταστάσεις μιας τόσο μικρής κοινωνίας, όπως είναι το σωματείο-μας. Είναι, όμως, τουλάχιστον απαράδεκτο να διαστρέφεται ο ιδεολογικός προσανατολισμός των ατόμων, που δεν ξέρω με ποιο κίνητρο, βρέθηκαν στη δημοσιότητα. Αν υπήρχε «αμφισβήτηση» στο σωματείο-μας, σίγουρα η θέση-μου ήταν εκεί (ο επιστολογράφος ας διαβάσει το «Αντί», τχ. 48, σελ. 17), δεν υπάρχουν, όμως, αντικειμενικοί λόγοι, κυρίως γιατί η σημερινή διοίκηση είναι προοδευτική.

Σχετικά με τα άλλα σημεία της επιστολής-του θα σημειώσω μόνο λίγες γραμμές:

1. Ποτέ δεν ανήκε στο τσιφλικί της Βοστίνας το Δελβινάκι και όλα όσα συμπληρώνουν τα περί Τούρκου Αγά είναι συλλογισμοί. Από ποια ιστορικά κείμενα έχουμε τέτοιες πληροφορίες;

2. Οι όροι «πολίτευμα αριστοκρατικής δημοκρατίας» κλπ. που χρησιμοποιήσα προσδιορίζουν τον τρόπο άσκησης της τοπικής εξουσίας την εποχή της Τουρκοκρατίας, μέσα στα όρια της αυτοδιοίκησης που δόθηκε από τον Σουλτάνο. Η τοπική Δημογεροντία παίρνει τις αποφάσεις-της σε συνέλευση, αλλά αυτή αποτελεί περιορισμένο αριθμό ανδρών. Ο όρος δεν υποδηλώνει άσκηση κρατικής εξουσίας, χρησιμοποιείται μεταφορικά. Σχετικά με την «ψήφιση νόμων», εννοούμε αποφάσεις της παραπάνω συνέλευσης, μέσα στα όρια της εξουσίας-της (μιλήσαμε για περιθώριο ανοχής της τουρκικής εξουσίας). Το φαινόμενο (θέσμια) παρουσιάστηκε σε

αρκετές περιοχές στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα.

3. Δεν νομίζω από τη δομή του άρθρου του Μ. Γκάνιου προκύπτει ότι το πρόβλημα των «περιθωριακών» είναι φυλετικό.

4. Καλύτερα να μη μιλάμε με απόλυτες έννοιες, όπως «κοινωνική υποτίμηση», «διάκριση», για τους «περιθωριακούς», γιατί θα μπορούσε να θεωρηθεί δημαγωγικό. Αναγνωρίζω και το σημείωσα στην προηγούμενη επιστολή-μου, ότι δυσπιστία υπάρχει, αλλά ότι η άνοδος του πολιτιστικού επιπέδου μειώνει εξαιρετικά την απόσταση. Σήμερα οι πιθανότητες προβολής ικανότητας για την άσκηση των τοπικών εξουσιών μειώνονται αναγκαστικά εξαιτίας της λιγότερης μόρφωσης αυτής της τάξης και σ' αυτό δεν φταίει ο τόπος, αλλά οι κοινωνικές δομές γενικά.

5. Το επιχείρημά-μου για αλλοτρίωση των φτωχών τάξεων στην ύπαιθρο δεν είναι σκέψη δική-μου. Η επιστήμη δέχεται ότι πολλοί άνθρωποι αλλοτριώνονται αντικειμενικά από την εργασία-τους, εξαιτίας των παραγωγικών σχέσεων της οικονομίας και της ταξικής κυριαρχίας, ώστε ξεχνούν τι πραγματικά είναι. Όταν ζήσει κανείς στα χωριά, εύκολα μπορεί να διαγνώσει το φαινόμενο.

6. Η προηγούμενη επιστολή-μου (τχ. 160) εξηγεί γιατί το άρθρο κυριαρχείται από δογματικό πνεύμα. Δεν θα επανέλθω για ν' αποφυγώ επανάληψη.

Τέλος, δεν κατανοώ τα σχετικά με την κατάταξη-μου από τον αρθρογράφο στους υποστηρικτές του άρθρο-του. Έχει αυτή την ανάγκη; Αν όχι, προς τί η παραίτηση, αν ναι, είναι αντιφατικός προς όσα γράφει.

Κώστας Λάμπρου

● Επίσης ο κ. Πάνος Τσέλιος θεωρεί τον εαυτό-του προσβεβλημένο από τα αναγραφόμενα στο άρθρο του κ. Γκάνιου και στέλνει την παρακάτω απάντηση:

Καθυστερημένη η απάντησή-μου, αλλά καθυστερημένα έτυχε να διαβάσω και γω ένα άρθρο του κ. Γκάνιου στο περιοδικό ANTI.

Χειροκροτήματα ασφαλώς θα περιμένατε να εισπράξετε κύριε Γκάνιο για το άρθρο-σας αυτό.

Λυπάμαι, όμως, που αντί του μάννα θα σας προσφέρουμε χολή.

Δεν ταιριάζουν χειροκροτήματα σε κάποιον που επιδιώκει να προσβάλει το Δελβινάκι προσβάλλοντας τους Δελβινάκιώτες.

Δεν ταιριάζουν συγχαρητήρια σε κάποιον που θίγει εκείνο που του έμαθε το Α και το Β, που του έβαλε τα πρώτα γερά θεμέλια να φθάσει εκεί που έφθασε.

Δεν ταιριάζουν έπαινοι σε κάποιον που προσβάλει τη μνήμη κάποιων που έκλεισαν για πάντα τα μάτια-τους και δεν μπορούν να αμυνθούν.

ΑΓΡΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1934-1937

Συνοδευόμενα από τρεις ύδατογραφίες
δεκαεννέα σχέδια της ίδιας εποχής
και τρεις
παντομίμες-μπαλέτα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Πλατεία Σταδίου 5, Αθήνα 501 — τηλ. 728.263

Διανομή στην Αθήνα: τηλ. 32.45.332

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Michel Field
& Jean-Marie Brohm

ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

- οικογένεια
- σχολείο
- σεξουαλική καταστολή
- σπόρ
- στρατός

Εκδόσεις Ι.Γ. Λάππα

ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Δ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ - ΙΟΥΛΙΑΣ ΡΑΛΛΙΔΗ.
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ι. Γ. ΛΑΠΠΑ

Τα φραστικά-σας πυροτεχνήματα της «περιθωριακής τάξης», των «ανερχομένων στρωμάτων», του «ευαγγελισμού της αλλαγής» κλπ., δεν στάθηκαν ικανά να σας προσφέρουν τα χειροκροτήματα που καρτερούσατε από τους Δελβινικιώτες.

Εγώ θα ντρεπόμουν για λογαριασμό-μου, αν τολμούσα και να κρίνω ακόμα τον Τάκη Μπαλκώνη, που μου έμαθε τα πρώτα γράμματα, μου έχτισε τις γερές βάσεις να γίνω ό,τι έγινα και προπαντός μου έδωσε τη σωστή ανατροφή (έστω και με...λίγο ξύλο) για να γίνω σωστός άνθρωπος.

Και χαρακτηρίζετε σεις «μειωμένης ικανότητας και μειωμένου κύρους» ποιους κύριε Γκάνιο;

Τον Τάκη Μπελκώνη (γιατί αυτός ήταν έστω και λίγο Δήμαρχος το 1968) και τον Μητρο Μπαδύμα.

Οι άνθρωποι αυτοί κύριε Γκάνιο έδωσαν εξετάσεις και στον οικογενειακό και στον επαγγελματικό και στον κοινωνικό τομέα και πήραν άριστα.

Δεν έχετε, συνεπώς, σεις το δικαίωμα να τους χαρακτηρίζετε «μισοανίκανους» επειδή δεν είχαν την τύχη να πάρουν ένα δίπλωμα γιατρού ή δικηγόρου.

Ας μη ξεχνάμε, όμως, την παροιμία που λέν στο χωριό-μου ότι «Τα ράσα δεν κάνουν τον παπά».

Αν δεν υπήρχε αυτός ο «μειωμένης ικανότητας» Τάκης Μπαλκώνης, δεν θα 'σαστε σεις σήμερα δικηγόρος για να γράφετε ό,τι γράφετε.

Προσβάλετε, ακόμα, δυο ανθρώπους που έκλεισαν για πάντα τα μάτια-τους και δεν μπορούν να μιλήσουν.

Τον Νίκο Τσοκώνα και τον Σωκράτη Μπονίτση.

Εγώ δεν θα τό 'κανα ποτέ αυτό.

Προσβάλετε, τέλος, κύριε Γκάνιο και όλους εμάς, την πλειοψηφία των Δελβινικιωτών χαρακτηρίζοντάς-μας έμμεσα ανώριμους και ανίκανους μια και μεις εκλέξαμε τους μειωμένης ικανότητας Δημάρχους Μπαλκώ-

νη και Μπονίτση.

Σας επιστρέφουμε οπωσδήποτε την προσβολή αυτή.

Γράφετε ακόμα, ότι εμείς οι «γαλαζοαίματοι» χωρίσαμε το Δελβινάκι σε δυο γειτονιές. Μια των αρχόντων (την πανωχώρα) και μια των βλάχων και γύφτων (την κατωχώρα).

Δεν πάμε, λέτε, στα σπίτια-τους, ούτε έρχονται στα δικά-μας, δεν μπορούν να διοριστούν στο Δημαρχείο και δεν μπορούν να καταλάβουν τα «ύπατα αξιώματα».

Αν είχατε την καλωσύνη κά-που κάπου νά 'ρχεστε στο Δελβινάκι, θα βλέπατε και θα μαθαίνατε μερικά πράγματα που θα σας εμπόδιζαν να γράφετε ορισμένα από αυτά που γράψατε στο δημοσίευμά-σας.

Θα βλέπατε ότι στο σπίτι του υπογράφοντος οι πρώτοι που έρχονται, όταν πάω στο χωριό-μου, είναι γύφτοι και βλάχοι, όπως και η οικογένειά-μου πάει στα δικά-τους.

Αυτό γίνεται σε όλα τα σπίτια των αρχόντων.

Θα μαθαίνατε ότι στο Δημαρχείο υπηρετεί βλάχος.

Θα μαθαίνατε ότι τα τρία από τα τέσσερα καφενεία του χωριού τα έχουν γύφτοι και βλάχοι και θα βλέπατε εμάς τους «άρχοντες» να καθόμαστε στο ίδιο τραπέζι και να κουβεντιάζουμε και να παίζουμε χαρτιά με τους γύφτους και τους βλάχους, όπως εσείς τους αποκαλείτε.

Θα πρέπει να ξέρετε, στην βλαχογύφτικη κατωχώρα υπάρχουν πολλά σπίτια «αρχόντων» όπως του υπογράφοντος, του πατέρα-σας και πολλά άλλα.

Και στην αρχοντική πανωχώρα υπάρχουν πολλοί, πάρα πολλοί βλάχοι εγκατεστημένοι.

Για μας τους Δελβινικιώτες δεν υπάρχουν, κύριε Γκάνιο, βλάχοι και γύφτοι. Υπάρχουν μόνο Δελβινικιώτες.

Δεν υπάρχει βλαχογύφτικη γειτονιά αρχόντων. Υπάρχει μόνο Δελβινάκι.

Και γράφετε ακόμα, ότι η κυρίαρχη τάξη δεν άφησε τον εκπρόσωπο των ανερχομένων

στρωμάτων που κατέβηκε με τη σημαία του ΠΑΣΟΚ, να γίνει Δήμαρχος.

Δεν ξέρω, κύριε Γκάνιο, τι επικρατεί στις χώρες με τα συστήματα των ανερχομένων στρωμάτων.

Σε τούτη, όμως, τη χώρα έχουμε Δημοκρατία και ο Δήμαρχος δε διορίζεται από την κυβέρνηση, ούτε προτείνεται από κάποιο δικηγόρο.

Εκλέγεται από την πλειοψηφία του λαού και η μειοψηφία σεβεται την απόφαση της έστω και ανίκανης πλειοψηφίας που εκλέγει ανίκανους Δημάρχους.

Και δεν κατεβαίνει με καμιά σημαία ο Δήμαρχος.

Το πολιτικό-του πιστεύω το ξεχνάει και το θυμάται μόνον όταν ψηφίζει στις βουλευτικές εκλογές.

Ο Δήμαρχος είναι για όλα τα στρώματα.

Και για τα ανερχόμενα (δίκην κάβουρα) και για τα κατερχόμενα (που ευαγγελίζονται μερικοί) της Ν. Δημοκρατίας.

Γιατί, όμως κύριε, συνήγορε αυτό το όψιμο ενδιαφέρον για τα ανερχόμενα στρώματα;

Γιατί θεωρείτε και αποκαλείτε ΟΛΟΥΣ τους υποψήφιους των κατερχομένων στρωμάτων της Δεξιάς ανθρώπους περιορισμένης ικανότητας και κύρους και μόνον τον εκπρόσωπο του ΠΑΣΟΚ βλέπετε σαν σωτήρα του Δελβινικίου;

Ο κ. Μπέλος, του οποίου δεν αμφισβητούμε ούτε την προσωπικότητα, ούτε τις ικανότητες, δεν είναι απαραίτητο να είναι Δήμαρχος για να προσφέρει τις υπηρεσίες-του στο χωριό-του.

Την αγάπη-του μπορεί να την δείξει και σαν δημοτικός σύμβουλος, οπότε εμείς οι Δελβινικιώτες εκτιμώντας τη δραστηριότητά-του, στις άλλες εκλογές θα τον βγάλομε και Δήμαρχο.

Όσον αφορά την «εχθρική αντιμετώπιση της αριστεράς παράταξης στην μεταπελευθερωτική εμφύλια σύγκρουση» (όπως την αποκαλείτε), αν ρωτούσατε όχι μόνον τους παλιούς Δελβινικιώ-

τες, αλλά και τα βουνά ακόμα της Μουργκάνας, του Βίτσι και του Γράμμου, θα σας απαντούσαν γιατί οι Δελβινικιώτες ήταν, είναι και θα είναι πάντα ενάντια στον Κομμουνισμό.

Πάνος Τσέλιος

ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΕΙΣ

● Η «Ελληνική Χριστιανοσοσιαλιστική Οργάνωση Νέων» καταγγέλλει την προσχώρηση στο ΠΑΣΟΚ του μέχρι χθες ανεξάρτητου βουλευτή κ. Στ. Παπαθεμελή.

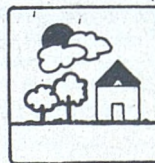
Με έκπληξη πληροφορηθήκαμε την ξαφνική και «εν αιθρία», ένταξη του Στέλιου Παπαθεμελή, βουλευτή Θεσσαλονίκης, στο ΠΑΣΟΚ. Η πράξη-του αυτή μας προβλημάτισε έντονα και πολύ σοβαρά. Ο Στέλιος Παπαθεμελής όταν παλιότερα δήλωσε ότι ανεξαρτοποιείται από την ΕΔΗΚ, τόνισε ότι «απαρμένει ιδεολογικά χριστιανοσοσιαλιστής. Φυσικά, ήταν γνωστό στους γνωρίζοντες, ότι και πριν την υποχώρησή-του από την ΕΔΗΚ, ήταν χριστιανοσοσιαλιστής και ιδεολογικά και ουσιαστικά εξαιτίας των δεσμών-του, τυπικών και ουσιαστικών με το κίνημα της ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Κατά πόσο η σημερινή-του επιλογή αφορά την χριστιανοσοσιαλιστική-του συνείδηση, αυτό είναι αμφίβολο. Το ΠΑΣΟΚ είναι ένα κίνημα όπου στην πράξη και στις εσωτερικές-του διαδικασίες οικοδομεί αντεκκλησιαστικές αντιλήψεις. Η ψήφιση από το ΠΑΣΟΚ του νομοσχεδίου για το αυτόματο διαζύγιο, την απονομικοποίηση της μοιχείας, η σαφής θέση-του για χωρισμό της εκκλησίας από το κράτος με όρους δυσμενέστατους για την ορθόδοξη εκκλησία- (δέσμευση περιουσίας, εξομοίωση-της με καθολικούς, προτεστάντες κλπ.) δημιουργούν απορίες: τι μπορεί να κάνει ένας ιδεολογικά χριστιανοσοσιαλιστής εκεί μέσα. Επίσης

ΤΟ ΠΛΕΧΤΟ ΣΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΠΛΕΚΤΑ ΑΝΔΡΙΚΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ

Εὐτυχία Ἰγνατιάδου

ΣΤΑΔΙΟΥ 48 (ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΤΟΑ)
ΤΗΛ. 32.11.374

Παιδότοπος παιδικός σταθμός νηπιαγωγείο

“Ένας χώρος στην αποκλειστική διάθεση των παιδιών. Οι ανάγκες του παιδιού για επικοινωνία, παιδαγωγικό παιχνίδι, δημιουργική συλλογική δραστηριότητα, αντιμετωπίζονται με την αγάπη, τη ζεστασιά και με ξεχωριστή ευθύνη από ανθρώπους ειδικούς.

Ντίνα Καψάλη
Α. Πεντέλης 53 - Χαλάνδρι Τηλ. 68.32.073

μεγαλύτερα ερωτηματικά δημιουργούν οι σκέψεις ότι από την επιλογή (ιδεολογική ή όχι, αδιάφορο) της απλής ταπεινής χριστιανικής μαρτυρίας που κοιτά ανθρώπους και όχι αποτελέσματα, προτιμήθηκε η άλλη επιλογή. Η επιλογή της συνέχισης ενός αμφίβολου, βραχυπρόθεσμου και επικίνδυνου κοινοβουλευτικού παιχνιδιού, για και μετά τις εκλογές. Εμείς εκφράζουμε τη λύπη-μας και ευχόμαστε καλή δύναμη.

EXON - Θεσσαλονίκης

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

● Από τον κ. Θ. Σταυρόπουλο έχουμε την παρακάτω επιστολή σχετικά με το περιεχόμενο της ομιλίας-του στη διεθνή συνάντηση για τις λαϊκές δημοκρατίες στην Πάντειο. Είναι αλήθεια πως η πληθώρα εργασίας του πρακτικογράφου αποτελεί την αιτία ορισμένων απιθάνων παρερμηνειών. Πάντως τα πλήρη και ελεγχμένα πρακτικά της συνάντησης θα έχει την ευκαιρία ο αναγνώστης να τα αποκτήσει σε έναν ειδικό τόμο που θα εκδοθεί προσεχώς.

Κύριε Διευθυντά,

Από προφανή παρανόηση των θέσεων που διέτυπωσα κατά την παρέμβαση - ομιλία-μου στις εργασίες του τριμήνου που οργάνωσε το ANTI για τις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό-Σας και μου αποδόθηκαν αντιλήψεις εντελώς αντίθετες απ' αυτές που διέτυπωσα εγώ.

Για την αποκατάσταση των απόψεών-μου στην πραγματικότητα διατύπωση υπενθυμίζω ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ τις θέσεις της ομιλίας μου: «Θεμελιώδεις συνιστώσες του Σοσιαλισμού είναι: Η κοινωνικοποίηση (και όχι η κρατικοποίηση) των μέσων της κοινωνικής παραγωγής.

Η σοσιαλιστική αυτοδιαχείριση και η συμμετοχή, στη λύση των αποφάσεων για τον οικονομικό σχεδιασμό των παραγωγών - πολιτών.

Η αυτοκυβέρνηση των εργαζομένων-πολιτών. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ. Το πολυκομμα-

τικό σύστημα. Η ανεξαρτησία των συνδικάτων και το δικαίωμα της απεργίας.

Πολυκομματικό σύστημα, ελευθερία ιδεολογικής αντιπαράθεσης.

Σεβασμός των πολιτικών ελευθεριών και των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών.

Απουσία κρατικής ή κομματικής εποπτείας, κηδεμόνευσης, καθοδήγησης ή οποιασδήποτε ανάμιξης, στα ζητήματα της επιστημονικής έρευνας, της φιλοσοφίας και της τέχνης, σ' όλες τις εκδηλώσεις-της. Οι θεμελιώσεις αυτές προκύπτουν από το σύνολο των πολιτικών τοποθετήσεων του Μαρξ και των κλασικών του Μαρξισμού μέχρι της θεμελιώσεως της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Τρότσκι στην αντιπολίτευση. Σοσιαλισμός χωρίς ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ δεν είναι σοσιαλισμός.

Με τα κριτήρια αυτών των συνιστωσών πρέπει να εξετασθούν και τα ζητήματα που δημιουργούνται από την ύπαρξη των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Εισηγούμαι στο κίνημα του επαναστατικού — δημοκρατικού σοσιαλισμού να απορρίψουμε τη σκοταδιστική ορολογία «μάζα» και «μαζικό κίνημα». Διότι η ελεύθερη προσωπικότητα και η αυτονομία των παραγωγών πολιτών κοινοτοποιείται μέσα στη «μάζα».

Αυτές συνοπτικά είναι οι εισηγήσεις-μου στο κίνημα των εργαζομένων για τη Σοσιαλιστική αλλαγή.

Με τιμή

Θόδωρος Γ. Σταυρόπουλος

● Από τον κ. Π. Τζαφέρο γίνεται η παρακάτω διαπίστωση για τη διεθνή συνάντηση που διοργάνωσε το περιοδικό στην Πάντειο — εμείς, βέβαια, δεν τη θεωρούμε αντικειμενική διαπίστωση. Η συνάντηση ήταν ανοικτή σε όλους και είχαν κληθεί όλοι. Αλλά ιδού η επιστολή:

Έτυχε να παρακολουθήσω τη Συνδιάσκεψη στην Πάντειο, που διοργάνωσε το περιοδικό-Σας. Στη Συνδιάσκεψη αυτή φάνηκε ξεκάθαρα ο σκοπός του ANTI. Το πώς θα χτυπήσει — εκτός των

άλλων — το Ρωσικό καθεστώς.

Γι' αυτό, λοιπόν, κάλεσε και τους «ειδικούς» επί του θέματος. Έτσι ακούσαμε για «καταπιεστικό» και «ανελεύθερο» σοβιετικό σύστημα, για «εισβολές» κλπ. Θέματα, δηλαδή, που καθημερινά αποτελούν και ύλη των δεξιών-μας εφημερίδων.

Αυτό δε σημαίνει ότι θεωρώ το «ANTI» δεξιό περιοδικό. Πάντως, θέλω να επισημάνω το εξής: όχι υπερβολές στις εκτιμήσεις και προ-πάντων καλοπροαίρετη κριτική.

Καλό είναι και σωστό να γίνεται κριτική και σωστό είναι να υπάρχει αμφισβήτηση, όμως σ' αυτά υπάρχουν και όρια.

Γιατί, λοιπόν, να κόπτονται πολλοί (αναθεωρητές, ανανανεωτές), ότι υπάρχει δογματισμός και μονολιθικότητα κύρια στο ΚΚΕ,

ενώ σ' αυτήν εδώ τη Συνδιάσκεψη φαίνεται καθαρά η μονολιθικότητα όσον αφορά τις ιδέες που ανέφεραν οι ομιλητές.

Και ρωτώ (περιμένοντας, βέβαια απάντηση):

Δε θα έπρεπε να υπάρχει μια πιο πλουραλιστική εκπροσώπηση;

με ειλικρίνεια
Πάνος Τζαφέρος

ΓΙΑ ΤΟ ΜΠΛΟΚΟ ΤΗΣ ΚΟΚΚΙΝΙΑΣ

● Στον Μ.Β. (τχ. 161) απαντάει, επίσης ανώνυμα, ο φοιτητής της Ιατρικής Χ.Μ.:

Αγαπητό Αντί, Επιχειρώ μιαν απάντηση στην επιστολή του κ. Μ.Β. (τχ. 161) σχετικά με το Μπλόκο της Κοκκινιάς και τη στάση που τήρησαν τα μέλη του τιμημένου ΚΚΕ και της τιμημένης ΚΝΕ.

1. Φώναζαν «ΚΚΕ - Αλλαγή-Δεύτερη Κατανομή»: ζούν μέσα στην οίηση και την αυταρέσκεια που χαρίζουν οι ορθοδοξίες (η μοναξιά της κορυφής, που λένε).

2. Αναδιφώντας, όμως, το πρόσφατο ιστορικό-τους σημειώνουμε περιστατικό εμφράγματος. Συγκεκριμένα 400 προδότες έφυγαν για Θεσσαλίες, αφήνοντας πίσω-τους σαφή ανεστραμ-

μένα κύματα Τ. Περιμένω την κοιλιακή μαρμαρυγή με έκδηλη αδημονία.

3. Τι στάση θα πρέπει να κρατήσουν(-ουμε;) οι ανέντακτοι αριστεροί κτλ.;

Απλούστατα: Χλεύη κι οίκτος για τους Άνοες.

Θα ήθελα επίσης να υποβάλω ένα αφελές ερώτημα στους φίλους αναγνώστες του Αντί:

Πόσα άραγε θήλεα μέλη (ταγάρι, φούστα κλός, πουκαμισάκι «ζωρζέτα», ύφος από αντιϊμπεριαλιστικό έως ανύπαρκτο) προσπόρισαν στην τιμημένη ΚΝΕ οι τηλεοπτικές επιδόσεις του ρωμάλου Aleksandr Dityatin;

Ειλικρίνα δικός-σας

Χ.Μ.

ΕΠΑΙΝΟΙ

● Από τον κ. Γ. Λιακόπουλο πήραμε την ακόλουθη επιστολή-σχόλιο για το «Αντί», από αφορμή την τελευταία απόφασή-μας να αυξήσουμε την τιμή του περιοδικού.

Κύριε Διευθυντά,

Στο τεύχος 164 εδιάβασα για την επικείμενη αύξηση της τιμής του ANTI κατά 5 δρχ. Επιτρέψατέ-μου να σας συγχαρώ για το σεβασμό-σας προς το αναγνωστικό κοινό. Μέχρι τώρα, όλα τα ελληνικά έντυπα μας πληροφορούν εκ των υστέρων για την αύξηση της τιμής-τους. Πρώτη φορά-έντυπο προαναγγέλλει την αύξηση της τιμής-του με σεμνό και τίμιο τρόπο.

Το ANTI έχει κατακτήσει μια

6 Ε Ρ Δ Λ Α Ν Τ Ι

Χειροποίητα
ρούχα
κοσμήματα
δώρα

6 Ε Ρ Δ Λ Α Ν Τ Ι

SINA 50

ΣΩΚΡΑΤΗ ΡΑΓΓΑ

δύο βιβλία ντοκουμέντα:

1. «ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΜΑΡΞ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».
2. «ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΙΔΙΟΣ Ο ΛΕΝΙΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤΑΛΙΝ».

● Η πραγματική αλήθεια για κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο.

στα βιβλιοπωλεία

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

«ΣΩΚΡΑΤΗΣ» Ζωοδ. Πηγής 4, Τηλ. 36.39.365

ξεχωριστή θέση στην καρδιά κάθε Έλληνα, ανεξάρτητα από την πολιτική-του τοποθέτηση, διότι συστηματικά και επίμονα προωθεί το διάλογο, μάχεται ενάντια στη μονοδιάστατη σκέψη και αποτελεί τον πιστό σύντροφο εκείνων που πιστεύουν στον πλουραλισμό των ιδεών.

Σας εύχομαι κάθε επιτυχία στο δύσκολο έργο που έχετε αναλάβει. Η πατρίδα-μας χρειάζεται πολλά ΑΝΤΙ.

Φιλικότατα
Γεώργιος Διακόπουλος

ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

● Από τον κ. *Αρη Κόζιακα* πήραμε το παρακάτω κείμενο — γραμμένο με τη μορφή ποιήματος για τα πρόσφατα γεγονότα των εκδηλώσεων του Πολυτεχνείου:

«Πρωί, χαράματα κόκκινος θα ήταν ο ήλιος σαν θάβγαينه. Όπως το χάραμα είναι κόκκινο — προς την ανατολή... 19 του Νοέμβρη 1980. Τρεις μέρες μετά το φετινό-μας γιορτασμό!

Τα νιάτα που έπσαν! Κι αυτά κι εκείνα με τον ξεσηκωμό κατά του φασισμού — του ντόπιου εκείνου φασισμού — και του ιμπεριαλισμού.

Κι ήρθαν, τρεις μέρες πριν, από τις γειτονιές και απ' όλα τα σχολεία, όπως και τότε, μικρά παιδιά, σχολιαρόπαιδα, για να δοξάσουν και τιμήσουν τα παιδιά που έφυγαν στις 17...

Να μη ξαναπεράσει ο φασισμός! Κι οι τύραννοι να μην ξανάρθουν...

Είναι ορόσημο, σωστό και αληθινό, ενός λαού, που πάλεψε και μάτωσε κατά του ντόπιου φασισμού. Ήταν και είναι οργή, λαού κι όχι Θεού...

Μέρα μεγάλη αυτή, με νόημα σωστό, τρανό και ακαίριο — όπως σωστός, τρανός κι ακαίριος είναι ο λαός-μας και όλοι οι λαοί.

Τότε και τώρα οι κάπηλοι χλεύασαν...Απόντες από τους τότε σηκωμούς ή και συνεργάτες με τους τότε εχθρούς!

Στ' αθώο κορίτσι ετούτο, σε τούτο το κορμί, σαν τα κοράκια, πέσατε και της πήρατε τη ζωή και νιάτα...Αιώνια η μνήμη-σου Στάματούλα! Με λίγα γαρύφαλλα σε συνοδεύω, μέσα από τούτες τις γραμμές. Μήνυμα για μας το τελευταίο χαμόγελό-σου! Δικη-μας υπόσχεση, το χρέος-μα, ή αυτό που έφυγες, με συνέπεια να εκπληρώσουμε! Όλοι,

για νάρθει στον τόπο-μας η πολυπόθητη ειρήνη και η δημοκρατία.

Λίγα λουλούδια απ' την Καισαριανή σου φέρνω. Τα μάζεψα απ' το Σκοπευτήριο των Διακοσιών. Την Σταδίου σα διάβαινα τον Πέτρουλα συνάντησα. Έχω και μήνυμά-του. Πέρασα από την Κοκκινιά και ξέφυγα απ' το Μπλόκο. Κι εκεί μου δώσαν κι άλλα, κι άλλα λουλούδια. Πώς να σου τα φέρω, Σταματούλα; Στα δόντια κρατάω το γαρύφαλλο που ο Νίκος Μπελογιάννης μου έδωσε για σένα. Σα φθάσω, θα στο φέρω. Το Πολυτεχνείο ζει. Η Σταματούλα ζει!

Αρης Κόζιακας
Ένας εργαζόμενος συνεπής συνδικαλιστής

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

● Από τον κ. *Γ. Ιωακειμίδη* έχουμε το παρακάτω γράμμα-διαμαρτυρία για τη στάση ορισμένων βιβλιοπωλείων και του Τύπου απέναντι στο συγγραφέα *Η. Πετρόπουλο* και το έργο-του:

Κύριε Διευθυντά,
Είμαι ένας θαυμαστής του έργου του *Η. Πετρόπουλου*. Βρίσκω ότι ανοίγει ένα καινούριο δρόμο στη λαογραφία-μας, ασχολούμενος, κυρίως, με θέματα άγνωστα στον πολύ κόσμο, και που τόσο συστηματικά κανείς μελετητής δεν ασχολήθηκε μέχρι τώρα. Παράλληλα, οι συνεχείς-του διώξεις για τα βιβλία-του με φέρνουν πολύ κοντά-του. Παρατηρώ, όμως, με λύπη-μου ότι ούτε η ανάλογη παρουσίαση γίνεται στο έργο-του, ούτε και στην τελευταία πρωτόκουστη καταδίκη-του (δικάστηκε 18 μήνες) του συμπαραστάθηκε τόσο ο πνευματικός κόσμος, όσο και ο Τύπος. Στις εφημερίδες το μόνο που μπόρεσα να βρω ήταν το αποτέλεσμα της δίκης στα πολύ ψιλά. Και σε μερικά βιβλιοπωλεία του κέντρου συνάντησα μια εχθρότητα. Ή δεν είχαν καθόλου βιβλία-του ή είχαν ελάχιστα. (Δε μιλώ, βέβαια, για το απαγορευμένο «εγχειρίδιον του καλού κλέφτη»).

Στα βιβλιοπωλεία που υποτίθεται ότι είναι τα πιο ενημερωμένα, δεν είχαν καθόλου. Όταν ρώτησα, αν έχουν βιβλία του Πετρόπουλου μου απάντησαν: «Τέτοια βιβλία εμείς δε βάζουμε στο μαγαζί-μας». Δε ξέρω τι ακριβώς συμβαίνει. Το πρώτο που σκέφτομαι είναι: οι διώξεις του Πετρόπουλου έφθασαν και στους

χώρους, όπου το πνεύμα πρέπει να αναπνέει το πιο καθαρό οξύγονο;

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Γιώργος Ιωακειμίδης

ΚΑΠΟΙΟ ΧΙΟΥΜΟΡ

● Από τη *Θεσσαλονίκη* ο *Α.Φ.* αυτοσυστήνεται με τον παρακάτω τρόπο, σχολιάζοντας, ταυτόχρονα, το ήθος της τρέχουσας πολιτικής γλώσσας:

Κύριε Διευθυντά,
Παρακαλώ πολύ να δημοσιεύσετε την παρακάτω έκκληση:

Αγαπητοί φίλοι, ανήκω στη δεξιά ομάδα της αριστερής πτέρυγας του Κόμματος των Μετριοπαθών, παρακαλώ όσους ανήκουν στην αριστερή ομάδα της δεξιάς πτέρυγας του Κόμματος των Μετριοφρόνων, να μου γράψουν προκειμένου να χαράξουμε μια κοινή πολιτική για να καλύψουμε το τεράστιο κενό που υπάρχει σ' αυτόν το χώρο και να σώσουμε την πατρίδα-μας από κάποιον ανθυποδεκανέα πριν μας δέσει, συγγνώμη, μας σώσει, ήθελα να πω, αυτός.

Παρακαλώ γράψτε προτιμήσεις, χόμπυ κλπ. προς:
Αυτόσκοπον Επαναστάτην
Γωνία Μακρονήσου και 21.4.67
Θεσσαλονίκη Τ.Τ. 1936

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Με τιμή
Α.Φ.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΑΝΤΩΝΗ ΚΑΛΦΑ

Έκταση
της αίσθηματικής
ήλικίας

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

αντί

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713-732.819

● Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601

● *Πρωτότυπος:*
Γ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΟΣ

● Υπεύθυνος Διαφημίσεων:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΙΤΗΣ

● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237

● Αναπαραγωγή φιλμς
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237

● Εκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ιαίου 5, Περιστερί
Τηλ. 57.22.201

● Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
● Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού
Εξάμ. 390 δρχ. - Ετήσια 780
Ετήσια Οργανισμών,
Τραπεζών, κλπ: 2.000 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

● Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 30
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 50

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
● για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732.713
● για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

βιβλία και . . . αλλα
γ. σκαρβελης μετωνος 62 χολαργος

ΝΕΦΕΛΗ

Ένας άλλος ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

- Μιά πολυτελής δίγλωσση έκδοση απαραίτητη σέ κάθε βιβλιοθήκη

Η. ΕΡΕΜΠΟΥΡΓΚ

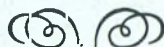

Η συγκλονιστικότερη μαρτυρία του αιώνα μας Μεταφρασμένη από τον Άρη Άλεξάνδρου ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ και ο 5ος τόμος

ΜΠΕΤΤΥ

...ΠΟΣΟ ΠΑΕΙ;

Μιά αφήγηση μέ άφοπλιστική ειλικρίνεια

ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ
Άνθολογία ύπερρεαλισμού

ΝΟΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ
Μαγικές εικόνες

ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΤΣΑΡΟΥ
Όνόματα

ΛΥΝΤΙΑ ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ
Σφραγιδόλιθοι

ΧΕΓΚΕΛ
Φιλοσοφία της Ίστορίας

Σ. ΚΙΡΚΕΓΚΩΡ
Φόβος και τρόμος

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ
Ό νομοθέτης πού αύτοκτονεί

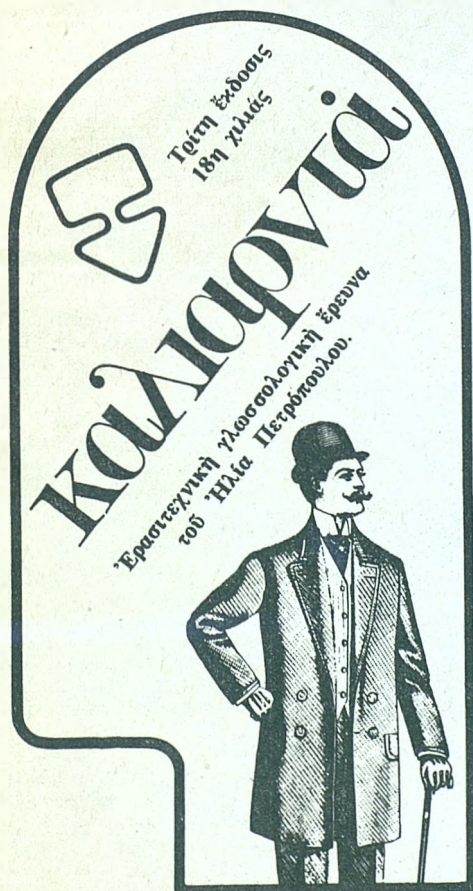
ΖΩΡΖ ΜΠΑΤΑΪΓ
Ήλιακός Πρωκτός

ΙΒΑΝ ΜΠΟΥΝΙΝ
Διηγήματα

ΑΛΑΙΝ ΡΟΜΠ ΓΚΡΙΓΙΕ
Τό σπίτι των Ραντεβού

ΙΓΚΟΡ ΣΤΡΑΒΙΝΣΚΥ
Μουσική ποιητική

ΑΑΡΩΝ ΚΟΠΛΑΝΤ
Μουσική και φαντασία
Μετάφραση
Μιχάλη Γρηγορίου

20 ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ROCK

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Σόλωνος 94, Τηλ. 3607744

Ἀγαπητοί μας ἐπιβάτες,
 Στὴν προσπάθειά μας νὰ σᾶς ἐξυπηρετήσουμε καλύτερα, φροντίσαμε νὰ εἴμαστε
 ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἀερομεταφορεῖς τοῦ κόσμου ποὺ πετοῦν μὲ **AIRBUS A300**.
 Τὸ ἀεροπλάνο τῆς νέας γενιάς, τῆς ἀνετῆς μεταφορᾶς 255 ἐπιβατῶν, καὶ
 πολλῶν ἐμπορευμάτων, μὲ τὰ λιγότερα καύσιμα καὶ τὸν λιγότερο θόρυβο.

Πετᾶξτε καὶ θὰ δεῖτε...

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
 ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ